

Deliverable D3.1

“Integrated Training Toolkit”

Project Title:

“Disrupting polarisation: building
communities of tolerance through
football- DIALECT”

Project number: 848445 - REC-AG-2018

Due date of deliverable:	31/12/2020
Actual submission date:	04/01/2021
Responsible partner:	Street Football World
Dissemination level:	Public
Revision:	1.0

“This publication was co-funded by the European Union’s Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020)”

“The content of this publication represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains”.

Imprint

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-Non-commercial-Share Alike 4.0 International License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>.

Attribution – you must give appropriate credit, provide a link to the license, and indicate if changes were made. You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggests the licensor endorses you or your use.

Non-commercial – you may not use the material for commercial purposes.

Share alike – if you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

No additional restrictions – you may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Published by:

streetfootballworld gGmbH

Waldenserstr. 2–4

10551 Berlin – Germany

Phone: +49 (0)30 7800 6240

football3@streetfootballworld.org

www.streetfootballworld.org

www.football3.info

Compiled by:

Vanessa Thiele

Content design:

Melissa Horne

Vanessa Thiele

Ashland Johnson

Table of contents

Table of contents.....	2
About this toolkit.....	3
Introduction	4
Football as a tool to improve social integration	7
Presentation of football3.....	7
Part 1: Facilitating Social Inclusion	11
Identifying Racist, Discriminatory and Xenophobic Behaviour	17
Part 2: Training the Trainers	19
Mediators.....	19
Trainers	22
Engage your community.....	24
Case studies (project partner testimonials).....	28
Part 3: Coaching the players.....	29
Target Group.....	29
Using football3 to combat racism, xenophobia and exclusion.....	30
Preparing the football3 match	50
Addressing racism, xenophobia and exclusion throughout the three halves	51
Conclusion	55
Glossary of Terms.....	57
Annexes	59
Resources.....	59
Acknowledgements.....	56

About this toolkit

In the context of the DIALECT - Disrupting Polarisation: Building Communities of Tolerance Through Football - project seven organisations from five countries have teamed up to build more inclusive communities across Europe using football as a tool.

The seven non-profit organisations, who are behind this publication, are:

- ActionAid Italy
- ActionAid Hellas (Greece)
- National Center of Social Research EKKE (Greece)
- Football Friends (Serbia)
- Melissa Network for Migrant Women in Greece
- Oltalom Sports Association (Hungary)
- streetfootballworld (Germany)

The DIALECT toolkit is the result of this collaboration and has been realised with funds from the European Commission. It is addressed to non-profit organisations, schools, sport clubs and neighbourhood clubs, who wish to use football as a tool to combat racism, xenophobia and exclusion by training trainers and mediators in the football3 methodology.

The publication is based on a study on racism, populism and hate speech in the four countries of project implementation: Greece, Hungary, Italy and Serbia. It complements the existing publications on football3 - the football3 handbook and trainer manual, which can be found at www.football3.info - by pointing out how to use football3 specifically to foster key life skills and address social topics that are crucial for creating communities of tolerance and belonging.

In part I, we invite the reader to reflect on key concepts that are related to racism, xenophobia and exclusion (p. 10-16). In part II, we explain how non-profit organisations can set-up a successful football3 tournament, league or programme by engaging the community and training trainers as well as mediators (p. 18-27). In part III, we provide hands-on materials for football3 trainers to include meaningful learning in football3 sessions, fighting racism and extremism by fostering key life skills and addressing relevant social topics (p. 28-48). Finally in part III, football3 mediators learn how to integrate anti-racism and anti-discrimination work in the mediation process, which aspects to pay special attention to and how to integrate the topic in the discussions (p.48-52). Enjoy the read and see you on the pitch!

Introduction

Disrupting Polarisation: Building Communities of Tolerance Through Football

The rise of populist radical right-wing parties along with the steady influx of immigrants and asylum seekers since 2014 has led to a growing concern about radicalisation and extremism within the EU, especially among youth.

Youth across Europe have become increasingly radicalised by extreme populist party rhetoric and recruitment tactics. Youth in Greece, Italy, Serbia and Hungary specifically are most at risk of becoming radicalised through extremist ideologies.

In the context of the DIALECT project, the National Center of Social Research (EKKE) has created a report based on primary and secondary research (interviews and academic desk research).

- The desk research focuses on how radicalisation, extremist parties and football are interconnected in Greece, Hungary, Italy and Serbia.
- Migrant and non-migrant youth, their parents as well as representatives of community-based organisations and civil servants have been interviewed in order to find out to what degree young people are exposed to the risk of being radicalised and influenced by hate speech and intolerant rhetoric.

Results of the *Primary and Secondary Research Findings Report* by EKKE

Greece

In Greece the revival of extremist populist parties has been triggered by large numbers of migrants and refugees arriving in Greece in recent years.

Due to a high influx of migrants and refugees in recent years and perceived socio-economic inequalities, right-wing and extremist parties are on the rise in Greece. Precarity and shrinking life prospects among Greek youth pushes the latter to reject migrants and refugees which are perceived as a supplementary threat to their economic status and prospects. Racist violence and violent behaviours have increased.

Italy

In Italy, right-wing extremist groups have used football to spread messages of racism, xenophobia and discrimination among Italian youth.

In some cities, mainly located in northern Italy, right-wing extremist groups, of clear fascist and racist ideals, have recruited or attempted to recruit many young people to promote hate speech and discriminatory practices in the name of the colours of their teams. Even in youth and amateur football, discrimination is rampant. At this level, racism and discrimination are less prevalent among organised fan groups and more often than not, it is individual spectators and even parents of athletes that commit explicit acts of discrimination. This discrimination has significant repercussions on the emotional development of youth athletes as well as their technical development.

Serbia

Strategies and projects aimed toward reducing racism and xenophobia in Serbia have been met with varying levels of success and many migrants continue to face difficulties in terms of integration.

When it comes to migrants and discrimination they face, Serbia has shown different trends overtime. At the beginning of 2015, many Serbian citizens were welcoming towards migrants, but that picture changed as migrants stayed longer. Although there has been a [law on the Prevention of Violence and Misconduct at Sports events](#) for more than 15 years, discrimination, racism and violence are still prevalent in stadiums. Reports also show that migrants face great difficulties in terms of integration, employment and that there are still a small number of them who receive asylum or some other type of protection.

Hungary

Xenophobia among young Hungarians is on the rise, with migrant and refugee children facing exclusion and stigmatisation in all aspects of social life.

For the last 10 years a rightwing coalition has been shaping public discourse regarding refugees and migrants in Hungary. In a country where the migrant population stays below two percent, figures over the past years show there has been a sharp rise in xenophobia among Hungarians. Though respondent migrant youth living in Hungary for a long time do not identify themselves with migrants of the anti-migrant propaganda, more than half of them could recall stories of discrimination happened to them at school. Hungarian migrants of Roma origin are disproportionately stigmatised as they make up a significant portion of disadvantaged children.

To combat the rising tide of political polarisation, racial intolerance and xenophobia, the EU has advocated for innovative solutions. Among these solutions is the use of sport interventions aimed at youth to promote community building and enhance **social integration**. As research has shown, sport interventions can be an effective tool to engage youth who are detached or excluded from their communities and other social institutions like school, and promote a sense of identity and belonging ([Council of European Union](#)).

The widespread love of football across Europe provides the ideal opportunity to disrupt the polarisation of youth and to create communities of tolerance. For youth, football is increasingly a space where community and identity construction take place. More recently, however, football has been used to radicalise young people. By focusing on social integration through football, the goal is to prevent intolerance and promote community building and greater cohesion among youth.

Football as a tool to improve social integration

The highs and lows of a football match can often reflect the ups and downs of real life – making the football pitch a great setting for teaching young people important social values, such as tolerance, integration, open-mindedness and respect.

For example, if a young person builds friendships with their team-mates from different ethnicities, they are less likely to be racist or discriminatory in real life. Additionally, the rules of sportsmanship, such as shaking hands after a match or ensuring teams are of mixed-ethnicities, can also encourage tolerance and integration. Football is a tool that can build bridges between the local community and refugees, by breaking down stereotypes, providing greater understanding of social and cultural norms, reinforces intercultural skills and helps raise awareness of the issues refugees face.

For migrants and refugees, football provides an opportunity to improve their physical and mental-wellbeing by creating a sense of belonging and purpose. Football can also create an opportunity for migrants to engage with their new community by opening the door to other activities (language, education, training, employment). Experiencing teamwork and respect on the pitch enables all players to feel they are a part of the collective whole ([Football as a tool for integration](#); [Football Including Refugees in Europe](#)).

In this toolkit, you will learn about football3, a fair play methodology that integrates values and skills through the game of football. We will specifically show how football3 can be used to combat racism, xenophobia and exclusion in order to build more inclusive societies.

Presentation of football3

The beginnings of football3 can be traced back as far as July 2nd, 1994. That day Andrés Escobar, Colombian national team player, was shot by a fan in a parking lot for having scored an own goal in the 1994 FIFA Football World Cup, contributing to Colombia's early exit from the tournament. This act of violence and hate inspired Jürgen Griesbeck, PhD student in Medellín, and others to found a movement called “Fútbol por la paz”, “football for peace” which used football to build bridges between people, preventing violence and murder.

Since its inception, football3 has been developed by different football for good organisations to become what it is today: a methodology that is used around the globe to promote teamwork, fair play and peace.

A game of three halves

A football3 match is accompanied by a mediator and is played in three halves:

- *First half:* a pre-match discussion during which the teams convene and decide on the rules according to which they want to play
- *Second half:* the match during which the players are responsible for respecting the rules
- *Third half:* a post-match discussion during which the two teams discuss how the rules have been respected and attribute fair play points that add up with the match points to the final score.

football3 mediators support the teams during the discussions, create a safe space and make sure that everyone is able to participate. During the matches, they observe and take notes on situations they might want to address during the third half.

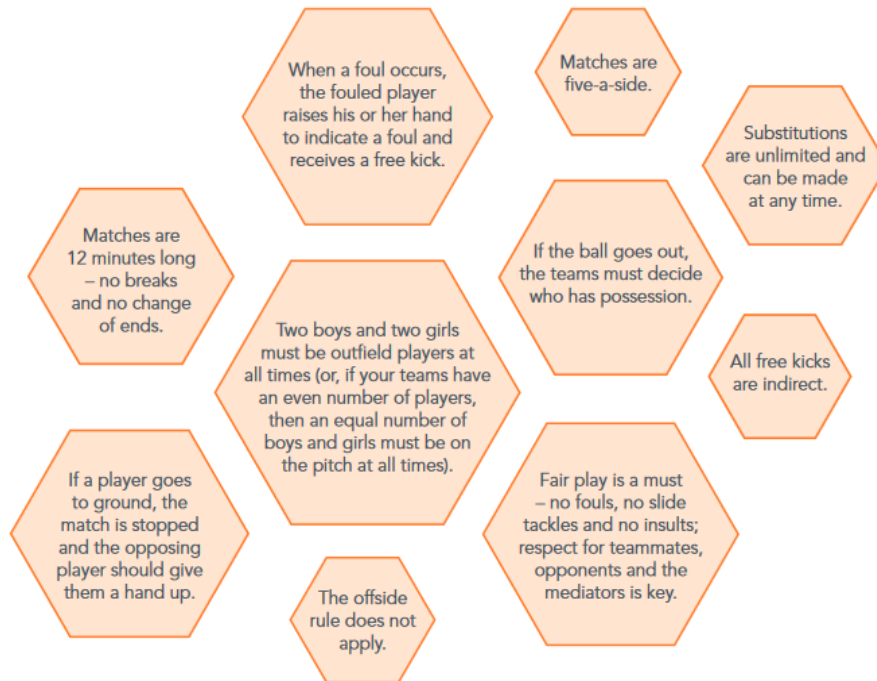
Rules

football3 has a specific rules system that differs from conventional football. There are fixed rules and open rules.

Fixed rules are determined by the organisers of the match, tournament or league. They are the same for all matches played during that event. Fixed rules can concern the size of the teams, the duration of the match, but also the gender split in the teams or specific behaviours (e.g. clap hands every time a goal is scored).

Examples of fixed rules:

Open rules differ from match to match, depending on what the teams agree upon, and are a powerful tool to emphasise fair play and the specific social topics. Encourage players and mediators to be creative in selecting the open rules and develop new rules that will enrich the game.

Examples of **open rules**:

Point system

In football3, teams can win match points for a win (3 points), a draw (2 points) or participation (1 point). On top of that, they can win fair play points for how they behave on the pitch and during the discussions in addition to how they have respect the rules that were agreed upon in the pre-match discussion.

Depending on the emphasis you wish to give to fair play, you can vary the number of fair play points. For example, you can decide that the teams attribute 0 - 3 fair play points, 0 - 4 fair play points or 0 - 6 fair play points. In the latter two examples, a team that plays very fair, but loses, may beat a team that wins the match by goals but plays unfairly.

Summary

As you may have noticed, dialogue and understanding are inherent values of football3. The players learn to speak up in front of a group, to express their opinions and to accept the opinions of others. You can address specific social topics and foster certain life skills through fixed and open rules.

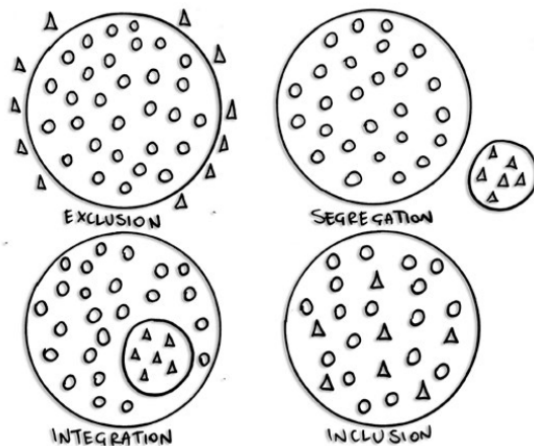
In the following chapters, we will focus on how to integrate core values and skills into football3 that enable players to fight racism, xenophobia and exclusion in their games, and ultimately, in their communities.

Part 1: Facilitating Social Inclusion

Social Inclusion Through Sport

Sport brings people together to play - it can break down barriers and build bridges where normal barriers usually exist. Football for example, is played by millions of people world wide - it is loved and played by people across different cultures, languages, religions, ages, sexual orientations, gender expressions, abilities, and socio-economic statuses.

For migrants and marginalised youth, sport is often a great opportunity to make connections and help to create a greater sense of inclusion in their new country and community.

“**Inclusion** is a term [...] to express the idea that all people living in a given society (should) have access and participation rights on equal terms”.

Definition and illustration from: [KIT 8 Social Inclusion](#), p.21

A participatory approach aims to render people equal members of the community they live in. In our case young people can enhance their sense of belonging and their willingness to promote equal opportunities for all community members through football³.

Overcoming the challenges of social exclusion, racism, xenophobia and discrimination begins with the recognition and understanding of how people experience inherent privilege dependent on characteristics such as skin colour, country of origin, religion, gender, economic status, and more.

MacDonald and Marsh (2005) list six components shaping social exclusion:

- social exclusion is more than just income poverty: beyond economic marginality, there are political and cultural dimensions
- social exclusion is manifested through a combination of linked problems, and is the accumulation of interrelated difficulties that typify the condition and experience of certain groups
- social exclusion is not characterised by random distribution across individuals or households but is concentrated spatially. It is a product of increased social polarisation between neighbourhoods;
- social exclusion is a consequence of a political economy by which some groups secure privilege and power at the expense of others;
- social exclusion is a dynamic process that takes place over time;

- social exclusion risks producing intergenerational effects as cumulative disadvantage is passed on from one generation to the next.

[KIT 8 Social Inclusion](#) (p.28)

Privilege can be a difficult concept to grasp. We often notice the ways in which we are treated unfairly more readily than the multiple ways we experience privilege.

Privilege is a set of unearned benefits society gives to people who fit into a specific social group. Society often grants privilege to people based on certain aspects of their identity including, race, class, gender, sexual orientation, gender identity, language, geographical location, ability and religion, among others. People with privilege are more likely to hold positions of power, be more economically secure, and use their status to benefit people like them. People in privileged groups have power over people in oppressed groups.

Another way to think of privilege is as the opposite of oppression. Consider how society disenfranchises or disadvantages people based on various aspects of their identity, including women, people of colour, people with disabilities, people who identify as LGBTQ, people who are economically insecure, and people with mental illness.

It is important to note that a person can simultaneously experience both privilege and oppression based on different aspects of their identity. Too often though, privileged people assume that because they experience some form of oppressed identity, they don't experience privilege. For example, white people who are poor often believe they don't benefit from white privilege. This is false. Being poor does not mean that as a white person you don't benefit from white privilege. But compared to people of colour, poor white people still experience benefits that others do not simply because of the colour of their skin.

It is also important to note that privilege does not mean you haven't experienced difficulties or haven't worked hard for your successes. Privilege simply means that you haven't had to navigate the same systems of oppression as others.

Privilege is not something a person chooses to have, BUT you can choose how you use your privilege. Acknowledging and understanding your privilege is an important first step to helping to challenge and dismantle oppressive systems rather than perpetuating them.

Participation and inclusion in the context of the DIALECT Project

Migrant youth in Greece, Italy, Serbia and Hungary face a multitude of oppressions including economic insecurity, racial and ethnic discrimination, religious discrimination and exclusion from the receiving country's culture and society. Migrant youth can face additional barriers to inclusion, including a lack of cultural understanding, language barriers and opportunities for social engagement. Many migrant youth face these same systemic barriers and discrimination on the football pitch and in the stands.

The football3 methodology provides an ideal way to both teach youth about their privilege, and gain greater empathy and understanding of how migrants and other marginalised youth are oppressed. Through the game of football, youth will learn how they can use their privilege to build stronger and more inclusive communities.

Self-Reflection Activities

It can be difficult to identify how we experience privilege and inclusion. To help you better understand those aspects of your life where you may be privileged and included simply because of the colour of your skin, try the activity below.

Remember: the goal of this activity is not to make you feel guilty -- no one chooses to have privilege over another person. Instead, this exercise should help you think more critically about the society in which you live, and the ways you can foster greater inclusion in your own community.

The Anti-Racist Educator

Privilege Test

To complete this test, read the following statements and keep track of your score on a separate sheet of paper. When reading the statements, do your best to isolate race entirely and ignore other identities that might affect your results.

For each statement, if you believe it is often true, score 0. If the statement is sometimes true, score 3. And if the statement is false, score 5. At the end, you will be asked to add up your score.

1. People often assume I am an immigrant before I even say a word.
2. The question “where are you from?” is a hard one to answer, especially if the person asking is trying to figure out why I look the way I do.
3. When I walk into any supermarket, I will rarely find plenty of food products that meet my family’s traditions.
4. It’s hard to find the right hair products that work for my hair.
5. It’s hard to find make-up, tights and/or plasters that match my skin tone.
6. When I walk into a shop, the security guard is likely to keep a closer eye on me because of the colour of my skin or my religious attire (i.e., hijab, turban, kufi,)
7. When I am passing through security or immigration in an airport, I am often randomly stopped and asked more questions compared to other people of a different skin colour or my religious attire.
8. If ever I am stopped by the police, I would feel that it is likely they singled me out because of my skin colour or my religious attire.
9. Whenever there is a terrorist attack, people tend to look at me in a more fearful, hateful and/or accusing way.
10. The books I read at school rarely have characters that share the same skin colour or religious traditions as me.
11. In the movies I watch, the characters who share the same skin colour or religious traditions as me are rarely the heroes.
12. In the history I have studied, my ancestors are not given much attention or credit.
13. In the news, the people who share the same skin colour as me are often portrayed as poor, helpless, and/or dangerous.
14. From nursery to this day, the teachers I have had don’t share the same skin colour or religious traditions as me.
15. The only adults in schools or at work who share the same skin colour or religious traditions as me are the cleaning and/or catering staff.
16. I sometimes wish that my skin and/or hair was lighter because it would make my life easier.
17. The festivals and holidays my family celebrates are not usually celebrated in schools.
18. It is difficult to find posters, postcards, picture books, greeting cards and magazines featuring people who have the same skin colour or religious attire as me.
19. People online or in public have directed racist slurs at me.
20. I cannot criticize our government, history and/or culture, and talk about how much I disagree with policies and practices without being seen as an outsider.
21. It is difficult for me to find many spaces where I can be in the company of people who share the same skin colour or religious belief as me.
22. When I am told about national heritage, about human history or about civilisation, I am shown people who do not share the same culture or skin colour as me.
23. If ever I swear or behave badly, people tend to attribute these behaviours to the bad morals and/or poverty of people who share my skin colour and cultural background.

24. Whenever I do well in a challenging situation, people may call me a credit to my race.
25. I am often asked to speak for all the people of my racial, cultural and/or religious group.
26. Whenever I ask to speak to “the person in charge,” I can be sure that I will be facing someone who does not have the same skin colour or cultural background as me.
27. It is difficult for me to ignore and/or minimise the impact of racism on my life.
28. I go home from most meetings of organisations and/or clubs that I attend feeling somewhat isolated, out of place, outnumbered, unheard, feared or hated, rather than tied in and welcome.
29. If my day or my week is going badly, I can’t help but wonder if the negative episodes or situations had racial overtones.
30. I am unable to discuss my racialised experiences openly and honestly at school or at work.

Total score: _____

Total score / 150 X 100 = total percentage of white privilege.

Reflections:

100% is the score of those who benefit the most from white privilege. 0% is the score of those who experience the least white privilege.

What does that mean about our different life experiences and opportunities in Europe?

We encourage you to get someone of a different racial identity to complete the test, compare results and discuss any insights gained from the process.

This score focuses on race and religion and it is worth noting that other intersectional identities (gender, sexuality, class, disability, etc.) will affect your experience of privilege. Moreover, [race](#) is a social construct that is fluid and constantly evolving, so a person’s score may be subject to change overtime, depending on the context and their racial awareness.

Experiencing Exclusion

When was the last time you were the “new kid” or the “outsider”?

To remind yourself how it can feel to be put in a totally new situation and completely on your own, try one or more of these activities by yourself (no, you can’t take a friend!):

- Go to a restaurant and have a full meal. Do not take your phone, a book or anything to occupy your attention.
- Go to an ethnic food store or supermarket (preferably where the all products are labelled in a different language) and try to find ingredients for a meal. Take your shopping home, cook and eat it.
- Go to an event organised by a different cultural group (e.g. a party, a lecture, a festival, etc.) Ask the organisers in advance to speak to you only in their language for the first 60 minutes.
- Go to a religious service in a congregation other than your own. Or, if possible, go to a service of another religion in your area. (Get in touch with a contact person in advance to check if and when this would be appropriate.)
- Go to observe a session of your city council or provincial/national government and see if you can understand their discussions and procedures.

Ask yourself:

- How did it feel to be on your own in a new situation? To what extent could you understand what was going on?
- Which (if any) barriers did you encounter? (E.g. language, communication, mobility, stereotypes, attitudes...?)
- How did other people (the “insiders”) react to you? Did anyone take steps to make you feel welcome or “included”? If so, how? If not, what was the result?
- When you are an “outsider”, how important is it to be treated “inclusively”?

Now stop and think about the young people you work with:

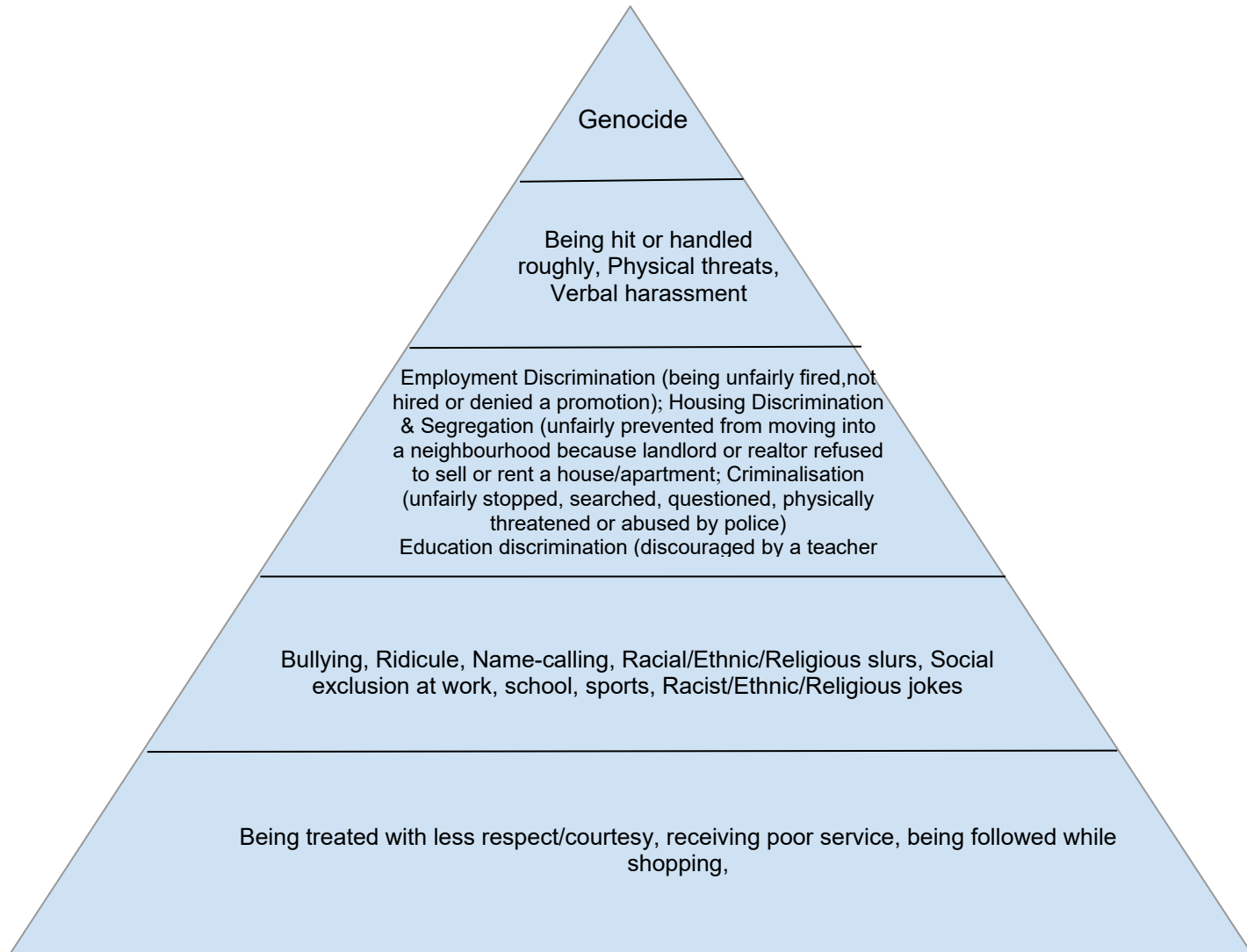
- How do you think they might feel if put in a similar situation (i.e. on their own, little support, no common language, etc.)?

Identifying Racist, Discriminatory and Xenophobic Behaviour

Racist, discriminatory and xenophobic behaviour can manifest itself in a multitude of ways and is most often directed at a person based on their “race”/ethnicity, religion, or nationality, or a combination of these identities. There are a number of policies in place in Europe that are inherently racist. For example, racialised communities in Europe experience higher rates of criminalisation, disproportionate targeting for stop-and-search procedures, and frequent racial profiling by police. But racism can also exist in more subtle ways, often at the interpersonal level such as refusing service to someone at a restaurant.

Similar to racism, xenophobia is experienced both through overt forms such as physical violence and hate speech but also more subtly in laws, policies, and unconscious bias. For example, despite their qualifications immigrants are often overlooked for jobs, receive less pay, and are denied access to housing. Social media platforms are often used to spread racist rhetoric which only leads to increased instances of discrimination and threats of violence.

Discriminatory behaviour negatively affects individuals and groups. The pyramid below reflects an increase in levels of discriminatory behaviour starting with biased attitudes and finishing with genocide. Each level of racism and discrimination is fuelled by the level below it. The more normalised and accepted the behaviours at the bottom become, it can result in the behaviours at the next level becoming more accepted.

Adapted from the [Anti-Defamation League's Pyramid of Hate](#).

Preventing and stopping racist, discriminatory and xenophobic behaviour

Cultivating empathy and raising awareness of other cultures are critical to combating racism, discrimination and xenophobia. The following are practical ways to start this journey.

1. Understand and identify your unconscious biases: We all have biases, and because they are unconscious they can be hard to identify. But it is important to investigate the ideas you hold about people who are different from you. Consider how these biases were formed.
2. Call out racist and xenophobic language when you hear it. Speak up if you hear someone tell a racist joke. While it may seem harmless, racist jokes are often used to

perpetuate and normalize dangerous and harmful stereotypes. By not saying anything or laughing along, it implies that you agree.

3. Support Cultural Diversity: There are many ways you can show your support for cultural diversity including supporting immigrant-run businesses. Taking time to learn about other countries and cultures by watching films, reading books, trying different cuisines. Attend cultural events in your community.

Part 2: Training the Trainers

Community organisations play an important role in combating racism and xenophobia in the community. They work with different stakeholders in the community, build trust and can thus influence community members positively. By using football3, community organisations can use football as a tool in order to tackle social exclusion.

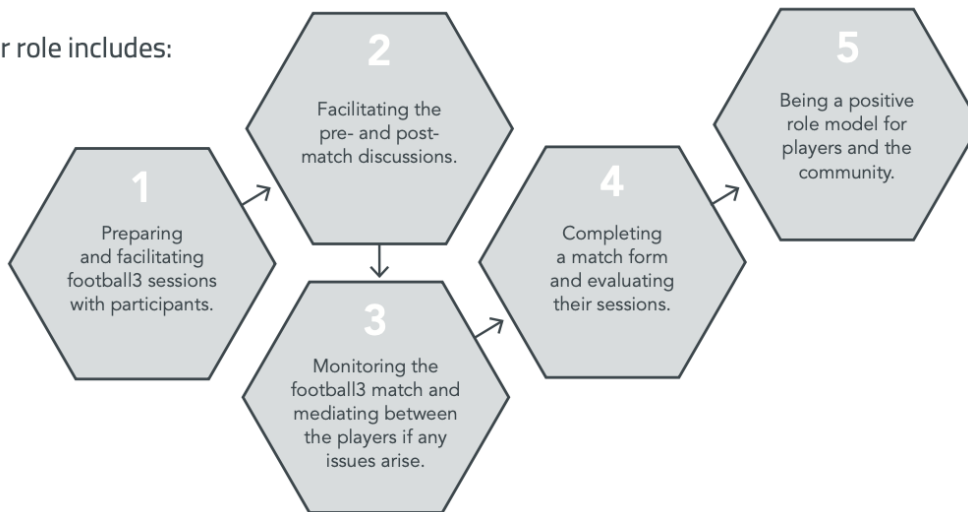
In a first step, organisations need to define their football3 activities and recruit and train football3 mediators and trainers. In the following section, we will provide all information regarding the staff members or volunteers involved with football3.

Mediators

Mediators are fundamental to the success of football3. They facilitate the discussion between the two teams during the pre-and the post-match discussion, resolve conflicts and support the teams in finding an agreement on rules and fair play points.

Mediation is often done in pairs and, as such, the mediators should represent the diversity of the communities in which the football3 matches will be played.

Their role includes:

The role of the mediator can be undertaken by social workers, educators, or coaches in your community. Young leaders that have come through your organisation as well as experienced football3 players can also act as mediators. Like any skill though, mediation requires training and development. It is important to provide on-going training so mediators can continue to practice and develop their skills.

Mediators are typically 16-30 years old, but older participants are also welcome. Ideally, there should be gender balance. It is not necessary for a mediator to possess strong football skills, although experience leading groups is useful.

A successful mediator is:

Empathetic - sensitive to the emotions, identities and values of others, including differences in ethnicity, race, religion, gender identity, sexual orientation, etc.

Neutral - able to remain impartial or objective, without imposing their own opinion or taking sides

Practices Active Listening - shows a genuine interest in what others are saying and gives all players the feeling that they are being heard

Patient - accepts delays, problems, or conflicting opinions without becoming annoyed, anxious or judgemental

A problem solver - contributes good ideas that help others find mutually agreeable solutions

Observant - monitors actions closely and notes important moments and the behaviour of individuals

Trustworthy - maintained confidentiality and makes others feel comfortable confiding in them

Enthusiastic - energetic and engages others to participate by creating a fun atmosphere for players

A clear communicator - speaks loudly and clearly so that everyone can understand

Organised - ensures that everything is well prepared and on time

Gender sensitive and inclusive - empowers, educates, helps build alliances and makes sure that all players are equally included in the game regardless of race, ethnicity, gender identity, religion, and sexual orientation

It is important to carefully select mediators to make sure they are willing and able to encourage players and praise positive behaviour rather than punishing negative behaviour. If the mediator exhibits dominant behaviour, this might discourage participants from participating openly and sharing freely in the activities.

Tip: Inclusive Recruitment Strategies

When recruiting mediators and trainers, it's important to be inclusive in your search to ensure there is diverse representation.

Here are some strategies you might consider:

- Connect with other youth-focused organisations
 - The [TandEM project](#) has achieved great success in Spain, Italy, Malta, Greece, Croatia and Cyprus
 - SALTO-YOUTH has a search tool to help locate partner organisations throughout Europe
 - <https://www.salto-youth.net/tools/otlas-partner-finding/organisations/>
- Reach out to international student groups in Universities
 - Student leaders are an often untapped resource
- Meet youth where they are
 - Advertise on social media platforms i.e., Facebook, Instagram, TikTok
 - Connect with established youth-focused organisations on social media

- <https://www.facebook.com/EuropeanYouthForum/>

- Reach out to religious leaders in your community
 - The Islamic Religious Community of Italy ([Coreis](#))

Training the mediators

Once you have recruited your mediators, you need to prepare them for their role. A mediator training can last up to several days. The more you train, the better the mediators will become!

Objectives of the training

Mediators are responsible for facilitating football3 matches. They may mediate singular matches or a series of matches in the context of a league or a tournament. It is important to train the mediators as they will be responsible for the physical and mental well-being of the participants throughout the match.

After the training, mediators should be able to:

1. Identify and develop the most important mediator skills
2. Explain football3 to players
3. Mediate a football3 match, performing all necessary actions throughout the three halves

Where to find training methods and activities for mediators?

In the publications [football3 handbook](#) (p. 22 - 25) and [football3 trainer manual](#) (p. 24 - 36), streetfootballworld provides practical guidance on how to train football3 mediators. We invite you to consult both toolkits and to use the session plans.

For a longer and more in-depth football3 mediator training, we invite you to check out the *football3 mobile course* created by streetfootballworld and several partner organisations. Please refer to Unit 4: Training Mediators.

Trainers

Trainers play an important role in football3. These are the people who implement sessions, tournaments, programs, run workshops and support on-going training and education of mediators.

Trainers are role models

Youth who lacked accessible role models also reported increased levels of psychological distress in comparison to youth who described having affirming in-person role models or no role models at all” ([National Mentoring Resource Center](#)).

The football3 trainer can be the role model for young people who lack role models in other areas of their lives. In order to increase identification, it is important to engage football3 trainers with which young people can identify. Make sure to recruit trainers that represent the diversity of the participants (in terms of origins, religious belief, gender, etc.).

Successful trainers are people who have a detailed knowledge of football3 --as players and as mediators of football3 matches. They also possess an understanding of the unique needs of their community and understand the power of football3 for creating personal and collective transformation among their peers and community. Trainers also have the ability to communicate clearly, listen attentively, and are able to facilitate learning in an open dynamic and interactive way for groups of young adults.

Training the trainers

The football3 trainers are a role model for the players, their primary contact person and a person of trust. football3 trainers implement football3 sessions within a football3 programme that aims at promoting a specific social topic or fostering a set of specific life skills, support and accompany their teams to football3 tournaments and events.

After the training the trainers, they should be able to:

1. Introduce players to football3
2. Design football3 sessions that address and enhance life skills
3. Facilitate the development of players in a team

Where to find training methods and activities for trainers?

In the publication [football3 handbook](#), streetfootballworld outlines how trainers can be prepared for their role (p. 26).

For more insight in the role of the football3 trainer, we invite you to check out the *football3 mobile course*. Please refer to Unit 3: Training Players.

Organising football3 tournaments and programmes

football3 tournaments and programmes are often designed and implemented by staff members of the organisation such as programme managers, project managers and coaches. In order to create impactful and meaningful events and programmes, it is important to receive some training and guidance.

Where to find guidance on organising tournaments and programmes?

In the [football3 handbook](#) (p. 36 - 37, p. 40 - 41) and the [football3 trainer manual](#) (p. 37 - 71), streetfootballworld proposes guidance for organising football3 tournaments and on planning and implementing a football3 programme. We invite you to consult the toolkits for more information.

For a more in-depth training on the organisation of football3 tournaments and programmes, we invite you to check out the *football3 mobile course* created by streetfootballworld and several partner organisations. Please refer to Unit 5.

Engage your community

football3 is most effective when it is embraced by the whole community. To create a safe and inclusive environment in which football3 can thrive, it's important to target specific community groups such as the local authorities, NGOs and the parents/guardians of players. Remember to be patient, it can take time for a community to fully understand and embrace football3 because it does differ from standard football.

When we think about [engaging our community](#), we tend to limit our outreach to partners or agencies we are comfortable or familiar with. However, it is important to engage non-traditional

partners, too. It might feel uncomfortable or challenging at first because of differences of culture, language, or priorities.

Consider the many potential partners in your community - what are their needs and how can they benefit from supporting football3?

Business

Businesses are connected to the youth in their community, either as their employers or as their customers.

When approaching a potential business partner it is important to communicate how supporting football3 in their community can benefit their business:

- Opportunities for networking
- Increases the visibility of their business
- Promotes them as a good corporate citizen

Businesses can be involved in several ways:

- Provide space for meetings or events
- Sponsor tournaments
- Host a special event
- Reach out to other businesses in the community

Faith Communities

Many faith communities typically have youth engagement programs and tend to be strong collaborative partners. Faith communities typically focus on developing youth leadership, and may also be a good place to recruit mediators.

Important tips for engaging faith communities:

- Be respectful of religious holidays when conducting your outreach and schedule around those days.
- Include all faith communities in your search
- Include lay leaders, religious educators and youth group leaders in your outreach

Health care providers

Youth-focused health care providers are another potential source of collaboration. Connecting with these partners will also help provide the youth engaging in football3 with information and services to help improve their physical and mental health.

In addition to doctors, consider reaching out to nurses and public health services in your community.

Health care providers can support football3 initiatives in the following ways:

- Help recruit players from current youth-focused initiatives
- Improve outreach and awareness of football3

Local authorities

The local authorities are also potential partners and can be critical for creating lasting and system-wide changes for youth. Local authorities have a special interest in ensuring that youth in their communities are thriving.

Police services and other law enforcement departments are especially interesting partners, as often immigrants have negative relationships with such bodies. By involving them in a positive activity they can change the dynamic of the relationship and create positive examples of interaction. For example, organisations can organise a football3 training or tournament in which local police and local youth play together, getting to know each other on the pitch. You may use football3 to establish dialogue between the different parties and to address social topics to create greater empathy and understanding on both ends.

It is also important to work with **local authorities that operate in the field of youth, sport and migration** to be sure of their support. Get an appointment with local representatives of those areas of work and present your project, invite them to come see the football3 activities you are implementing and organise a football3 training for them.

There are several ways the local authorities can be engaged and support football3:

- Promote football3 tournaments and matches to their constituents
- Facilitate policy changes
- Bring greater visibility to football3 in the community
- Help fundraise
- Find space for matches/tournaments

NGOs

Local, regional and national NGOs can be interesting partners as they can provide support, resources and access to potential participants. More specifically, NGOs:

- Are sources of knowledge - connect with NGOs that work on topics that are of interest to your programme and whose knowledge is complementary to yours
- Share resources - such as publications, worksheets, exercises and other materials
- Provide training and capacity building
- Share facilities - such as football pitches, workshop rooms or any other facility you could need
- Give access to potential football3 players (young people, migrants, refugees) and can disseminate the information about your programme and offers
- Promote policy changes
- Further disseminate key messaging of the projects
- Serve as an example - design and implement relevant programmes
- Are potential implementing partners - could implement your training curriculum with their own beneficiaries

To engage other NGOs, you can...

- Invite their beneficiaries to **take part in the football3 sessions**
- Invite their staff members and beneficiaries to **assist an exhibition match**
- **Organise a meeting** with staff members to present your programme
- **Send them an abstract** outlining your football3 activities, objectives and timeline

Parents and guardians

Parents, guardians and families play an important role in how their children will approach a new experience. To build more inclusive communities, it is important to also introduce parents to the football3 methodology. Parents are likely to be more supportive of the programme if they are given an opportunity to try it out for themselves. For example, consider organising a football3 match for parents in the community. The more engaged the parents are, the more likely you will successfully engage the players.

Support parents and community members in setting up their own matches or tournaments. Involve them in creating new spaces to play, promoting your events by circulating flyers or inviting their friends to watch.

To engage parents/guardians in football3, you can organise...

- **Exhibition football3 matches** in the communities with participants playing and matches in which the parents/guardians can play
- **Information meetings** for parents/guardians in which you explain the objectives and modalities of your football3 programme
- **To meet parents/guardians** in community spaces or at their doors in order to present your programme and to convince them of its value and benefit for their children

When engaging parents consider the following guidelines to foster respect and inclusivity:

- Approach all parents or guardians as partners who want the best for their children and community
- Invite parents or guardians to share information about their family cultures and traditions
- Recognise and respect differences in family structures
- Recognise the role that identity and background may play in shaping the relationship between players, mediators and trainers

Case studies (project partner testimonials)

Part 3: Coaching the players

football3 trainers are crucial for the implementation of a successful football3 programme. They implement regular football3 sessions with players in which they address social topics and train specific life skills. They accompany their teams to football3 tournaments and are an important person of trust for the players. In the following section, we will present inclusive recruitment strategies as well as a selection of life skills and social topics relevant for anti-racist education for youth through football. We will provide a football3 session plan template as well as various activity plans.

Target Group

Because of the nature of this project, special care should be taken to ensure that players represent the diversity of the community. Specifically, players should be aged 12-18 and from both migrant, non-migrant and marginalised groups. Teams should include girls and boys alike. Inclusive recruitment strategies should also focus on ensuring there is representation from different religious denominations, socio-economic backgrounds and gender balance.

Player Profile

- Youth aged 12-18
 - Represent the diversity of the community
 - Migrant and non-migrant and marginalised youth
 - Different religious denominations
 - Different socio-economic backgrounds
 - Gender balance

Tip: Inclusive Recruitment Strategies

When recruiting players it's important to be inclusive in your search to ensure there is diverse representation.

Here are some strategies you might consider:

- Connect with local youth-focused organisations
- Meet youth where they are

- Advertise on social media platforms i.e., Facebook, Instagram, TikTok
 - Connect with established youth-focused organisations on social media
 - <https://www.facebook.com/EuropeanYouthForum/>
 - Encourage players to invite their friends or family members
- Reach out to religious leaders in your community
 - Reach out to schools in your community
 - Reach out to local sport organisations

Tip: Player Engagement Strategies

In addition attracting a diverse group of players, a successful program finds creative ways to ensure that players feel welcome, safe, and engaged.

- Provide food or snacks at matches
 - The food provided should also reflect the diversity of the players. Consider asking players to recommend local restaurants that specialise in diverse cuisines to try
- Provide uniforms
 - Uniforms can help create a sense of community among the players
- Consider the Location
 - Ensure that players can safely access the pitch to and from matches
 - Ensure there are appropriate facilities for players of both genders to change and use the toilet
- Consider the Timing
 - Consider scheduling matches at times that avoid conflicting with religious obligations
 - Offer multiple match times so players can participate around other time commitments such as part-time jobs or responsibilities at home such as caring for younger siblings or older relatives
- Keep Players Healthy and Safe during the Global Pandemic
 - Provide masks and hand sanitizer
 - Encourage social distancing
 - Advertise that matches will follow proper health and safety guidelines

Using football3 to combat racism, xenophobia and exclusion

football3 is a flexible tool that can be used to address social topics and life skills. In this chapter, we will see how football3 can be adapted in order to specifically train young people to combat racism, xenophobia and exclusion.

Objectives of the football3 sessions

After the sessions, players should...

- Understand social topics connected to racism and xenophobia by playing
- Acquire life skills necessary to build more inclusive communities
- Be able to reflect learnings in football3 rules
- Be able to transfer learnings from the pitch to life

In order to integrate specific learnings in a football3 session, we suggest to embed one of the following activities (on either a social topic or a life skill) in the first half of the football3 session. The second half is dedicated to a football3 match in which the rules reflect the learning of the first half. In the third half, the trainer debriefs with the players on the exercises and helps to translate the learnings to real life.

Example football3 session: Inclusion/exclusion

Date January 13th, 2021	Time 6 pm - 7.30 pm (1h 30 min)
Place Unity pitch, Budapest	# of participants 22 (12 girls, 10 boys)
Social topics/life skills Inclusion/exclusion, being different	
Objectives of the session <ol style="list-style-type: none"> 1. Understand the concept of inclusion and exclusion. 2. Experience inclusion/exclusion. 3. Discuss inclusion/exclusion in our daily life. 4. Translate learnings into football3 rules that make the game more inclusive. 	
Materials needed	Preparation needed Set up a square with cones in which players can dribble with the ball until

<p>Stickers in four different colours, cones, balls, bibs, goal posts, clip board, match form, stopwatch</p>	<p>forming groups, set-up three squares with cones for three different groups</p>
<p>Warm-up activities Ice Breakers, energizers, short games Clap ball</p>	<p>First half Game/activity that illustrates social topic(s)/life skill(s) Which team are you on?</p>
<p>Second half football3 match (all three halves) football3 match with special rules for a more inclusive game</p>	<p>Cool down Stretching, drinking, break</p>
<p>Third half Reflection/debrief Reflection on the session according to reflection questions</p>	<p>Evaluation method Hand out a short survey of 5 questions on the session or invite players to use online form on their phones</p>
<p>Notes for facilitators: Make sure to not put a person alone in the outsider group during the first half who tends to be excluded.</p>	

By including a game that allows players to collectively reflect on a topic during the first half, you lay the foundation for the football3 session. Make sure you debrief quickly after the activity in the first half and discuss more intensely in the third half at the end of the session. You can find the session plan template in the annexes (Annex 1).

Evaluation of the football3 sessions

In order to track the progress of your players and to report on the impact of your sessions and programme, make sure to collect the players' feedback at the end of each session. For one-off sessions, you can use our basic session template that you can find in the annexes (Annex 2).

For long-term football3 programmes, we recommend to design the programme and define your evaluation strategy by using the logic model. You can find more information on the logic model in the [football3 trainer manual](#) (p. 54 - 71), [the football3 handbook](#) (p. 40 - 41) and in the football3 mobile course (Unit 5).

Addressing social topics related to racism, xenophobia, and exclusion

Games can be a powerful tool to reflect on social topics. They allow players to experience a situation, to analyse it and to debrief on it. Games trigger imagination, motivation and are fun. They can enable you to include all youth independent of their intellectual capacities. Everyone can experience the game and share impressions and feelings. The task of the trainer is to involve everyone in the reflection by asking questions that prompt a discussion.

In the following section, we highlight six selected social topics that relate to racism and xenophobia, followed by one example activity each. Of course, there are many more that could be addressed. Don't hesitate to search for more topics and activities and integrate them in your training curriculum!

Social Topic: Privilege

Privilege can be a difficult topic to understand. Privilege is a set of unearned benefits society gives to people who fit into a specific social group. For example, society grants privilege to people based on certain aspects of their identity including, race, class, gender, sexual orientation, gender identity, language, geographical location, ability and religion, among others.

Example activity: Privilege (Annex 3)

Activity Name Equality Race	
Duration 25-30 minutes	Facilitator(s) Amira and Samuel

Materials needed Role cards & list of statements (see annexes), rubbish bin, paper sheets, 2 cones	Social topic / life skill Privilege, (in)equality, empathy
Objectives of the activity <ol style="list-style-type: none">1. Understand what privilege means.2. Experience different levels of privilege and their implications.3. Understand how to use one's own privilege for supporting others.	

Activity description:

1. Hand out role cards to each participant. The participants must read the role cards individually and must not speak about their roles. Make sure that everyone understands their role.

2. Ask the participants to imagine they were the person described on their role cards. Ask them to close their eyes and imagine/invent how their character would answer the following questions:

- Where do you live? Do you live in a house, an apartment, on the street, ...?
- What is your daily occupation? Do you work, study, go to school, ...?
- What do you like to do in your free time?
- Do you ever experience hunger? Are you rich, poor, middle class, ...?

3. Ask the participants to open their eyes again and to line up on a horizontal line. You can use two cones in order to indicate the starting line.

4. Now read out the list of statements. Tell the participants to take one step forward if they feel like the statement corresponds with them (their character). If that is not the case, they should stay where they are.

5. After having read out the statements, ask the participants to look around them, look where their peers stand, look at those who are far in front and those who are far in the back.

6. Hand out a piece of paper to each participant. Ask them to form a ball. Place a rubbish bin in the front of the group close to the participant that has advanced most. Now ask all participants to throw the paper ball in the rubbish bin from the place they are at.

7. Ask the participants how they felt during the exercise, how it felt to see others advancing or to stay behind. Ask them what they think about the rubbish bin and its meaning.

8. Ask if anyone knows what privilege means and discuss the notion with the participants.

Note for facilitators

- Adapt the roles and statements to your target group. If you work with young kids, choose characters that are their age and use easy vocabulary.
- Instead of making the participants throw a paper ball in a bin, you can also have a race in which everyone starts from the position they are at and the finish line is closest to the player that advanced most.
- You may want to consider adapting this activity and make it a football drill.
- We recommend conducting this activity with 10-25 participants.

In [this video](#) you can see how a variation of the game is applied in the USA. The facilitator presents a race, the first one to cross the finish line wins 100 USD. However, he explains that he will first read out some statements and that those for which the statements apply should take two steps forward. When all statements are read out, you can see that some people are in the front while others stay in the back. The facilitator opens the race and the first people cross the finish line.

Note: In the example the facilitators have chosen that the participants advance with regards to their very own privileges. We recommend using role cards for groups you do not know too much yet as using one's own person requires trust, a safe space and a strong psychological support mechanism in case traumas surface.

Social Topic: Inclusion/Exclusion

Youth can experience **exclusion** in a number of ways, including unemployment or under employment, discrimination based on race, religion, ethnicity, gender identity, national origin or socio-economic status. The goal of **inclusion** is to create a culture that embraces, respects, and values these differences.

Example activity inclusion/exclusion (Annex 4)

Activity Name Which team are you on?	
Duration 20 minutes	Facilitator(s) Amira and Samuel

<p>Materials needed</p> <p>Stickers (min. 3 different colours)</p>	<p>Social topic / life skill</p> <p>Inclusion/exclusion, non-verbal communication</p>
<p>Objectives of the activity</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Experience inclusion and exclusion. 2. Understand the meaning of inclusion / exclusion. 3. Identify situations of inclusion / exclusion in one's daily life. 	
<p>Activity description:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ask the participants to stand in a circle and to close their eyes. Tell them that no one is allowed to speak during the whole exercise. 2. Walk around and stick one sticker to each participant's front. Create a majority group (use many stickers of one colour), create a minority group and leave someone all alone. 3. Now ask everyone to open their eyes again. Remind participants that no speaking is allowed. They can only use gestures and mimics. Tell them that they have 3 minutes to identify all members of their group (those who have the sticker with the same colour) and to gather in one spot. 4. Once all groups have gathered, invite the participants to sit down in a circle and ask the following questions: <ul style="list-style-type: none"> • How did you feel when you met people with the same sticker colour? • How did the person feel who was the only one of one colour? • Have you tried to help each other within the group? • In our society, who are the ones who are left out? 	
<p>Note for facilitators</p> <ul style="list-style-type: none"> • We recommend conducting this activity with 10-25 participants. • Make sure to not give the single sticker to a person that has experienced exclusion and/or is at the margins of the group. 	

Social Topic: Interculturalism/cultural background

The goal of interculturalism is to develop communities where there is an understanding and respect for people of **all** cultural backgrounds, religions and ethnic groups. Interculturalism focuses on bringing different groups of people together to create a greater sense of belonging and social integration at the community level.

Example activity: Interculturalism/cultural background (Annex 5)

Activity Name What makes me who I am?	
Duration 30 minutes	Facilitator(s) Amira and Samuel
Materials needed Flipchart stand, markers, A4 paper, pens	Social topic / life skill Interculturalism, culture, identity
Objectives of the activity <ol style="list-style-type: none"> 1. Reflect on one’s own identity and culture. 2. Share and exchange on identity and culture. 3. Understand what culture and identity means. 4. Respect other’s cultures and identities. 	

Activity description:

1. Start with explaining the participants the iceberg concept. Draw an iceberg on the flipchart and explain that each person is like an iceberg. There are things we can directly see (above the surface) and traits we can only discover when looking more closely, when exchanging with one another.
2. Ask the participants to name some things one can directly see on another person and things one can only discover over time.
3. In a third step, hand out one blank sheet of paper to each participant and ask them to fill in their own iceberg. What parts of my identity can people remark easily? What parts require diving?
4. Ask for volunteers who want to share their iceberg with the group.
5. Reflection questions:
 - Why did we do this exercise in your opinion?
 - What did you learn from this exercise?
 - How can you use what you have learnt in the future?

Note for facilitators

- This exercise can be done with any group size.
- Find more information on the iceberg model [here](#).
- You can do the same exercise and draw the iceberg with regards to a particular culture e.g. Hungarian / Serbian / Italian / Greek culture.

You can find more activities on interculturalism in the toolkit "[T-Kit 4: Intercultural learning](#)".

Social Topic: Othering/Belonging

Othering happens when societies experience major rapid changes in a short period of time (i.e., large influx of migrants). The process of defining who belongs and who doesn't is "othering." It is important to understand that othering is not about whether we like or dislike someone, but rather is based on the conscious and unconscious ideas that certain groups pose a threat. People who are "othered" can differ from place to place and can be based on race, religion, nationality or language. Politicians and the media often use "othering" to divide communities and shape public opinion. The way to combat othering is to actively practise belonging - respecting and celebrating differences.

Example activity Othering/Belonging (Annex 6)

Activity Name All that we share	
Duration 25-30 minutes	Facilitator(s) Amira and Samuel
Materials needed 12 cones	Social topic / life skill Inclusion/exclusion, otherness/belonging
Objectives of the activity <ol style="list-style-type: none"> 1. Acknowledge and celebrate differences. 2. Experience belonging. 3. Building a group. 	

Activity description:

1. Define three different squares by using 4 cones for each square.
2. Ask the participants with a migration background to stay in one of the squares and those who are native nationals in the other (you can ask the question “Who has been born outside of the *country of activity*”).
3. Let the participants know that during the exercise they will probably share very personal information. Explain that participants should respect each other, not laugh at each other and be open for the experience.
3. Ask the participants to join the free square if they feel concerned by the following questions:
 - Who of you is/was the classroom clown?
 - Who of you has 2 or more siblings?
 - Who has never taken an airplane?
 - Who of you is always on time for school?
 - Who of you likes chocolate?
 - Who has grown up in the countryside?
 - Who of you loves to dance?
 - Who knows how to play an instrument?
 - Who of you is religious?
 - Who of you was afraid of the darkness when you were a kid?
 - Who of you has already been bullied or insulted because of who you are?
 - Who of you has already bullied or insulted others for who they are?
 - Have you ever intervened in a situation that someone has been mistreated?
 - Who of you likes to play football?
4. Invite the participants to sit down in a circle and ask the following questions:
 - How did you feel at the beginning of the exercise?
 - How did you feel when joining others in the new square?
 - How do you feel after this exercise?
 - Have you discovered something new about another person?
 - What does this exercise want to tell us?
 - What is your take away?

Note for facilitators

- We recommend conducting this activity with 15 participants or more.
- You can add and modify the questions.
- You can add more squares at the outset of the exercise and split the participants according to any clear divide that exists and that matters in the group.

This activity is based on a [video](#) produced by the Danish television TV2.

Social Topic: Stereotypes

Stereotypes are mental shortcuts our brain uses to help us process all of the information we are constantly taking in. When we first meet someone, our brains automatically put them into a group category. The problem with stereotyping is when we judge people based on the group they belong to rather than their individual characteristics. The more we meet people from groups we might hold negative stereotypes about and see them as individuals, the more we can reduce our stereotypes.

Example activity Stereotypes (Annex 7)

Activity Name Cultionary	
Duration 30-45 minutes	Facilitator(s) Amira and Samuel
Materials needed A4 Paper, Flipchart, markers, pens, sellotape	Social topic / life skill Prejudices, Clichés, Stereotypes
Objectives of the activity <ol style="list-style-type: none"> 1. Identify stereotypes present within the group. 2. Understand how stereotypes work. 3. Use images in order to illustrate ideas. 	

Activity description:

1. Ask participants to form groups of three to four people. Hand out several sheets of A4 paper to each group as well as a pen and ask the groups to go to different corners of the pitch (or room).
2. Call one person from each group to come to the front and show them the word that they should draw. Attention: The word must stay secret! Make sure to whisper, so that the rest of the group cannot hear the word.
3. Tell the representatives of each group to go back in their group and to draw their word in silence. They cannot use numbers or letters, only drawings. The rest of the group cannot ask questions, but only make suggestions. Once one team member has named the right word, the group may stand up.
4. The team that stands up first, receives 1 point. Track the scores on a scoring board (flipchart).
5. Ask the artists to write the word they tried to draw underneath their drawing (no matter if finished or not) and to come to the front, pinning or gluing the paintings to the flipchart.
6. Go through the same process for two or three more words, asking the groups to change the artist every time so that everyone gets the chance to draw.
7. At the end, ask all groups to come see the paintings that have been created.
8. Ask the following questions:
 - How did the activity work for you? Was it hard, was it easy? Why?
 - Look at the paintings of the different groups. Can you find similarities between the drawings? What can you observe?
 - Are the images positive or negative? What do they say about our relation to the people or things represented?
 - Why are many of the images similar?
 - What are stereotypes? Are they positive or negative?

Note for facilitators

- If your group counts less than 8 people, then you can also play with only one group.
- Reassure the participants who are afraid that their drawing skills are not sufficient. Let them know that talent is not required.
- During the game many stereotypes will surface. Make sure that you let none of them unreflected by addressing them with the group.
- Make sure to share the definition of stereotypes and to find out together why stereotypes exist and how they structure our thinking.
- Encourage participants to consciously be aware of stereotypes in their day to day life and to proactively reflect on them.

This activity is adapted from [Education Pack All Different All Equal](#) (p. 67-69).

Enhancing life skills that are useful for combating racism, xenophobia and exclusion

In order to combat and prevent racist and discriminatory behaviours, it is important to harness and develop skills such as conflict resolution. In this chapter, we will present a selection of life skills a football3 trainer can enhance in order to make the players allies in combating all kinds of hatred against people who are different.

Life Skills: Conflict Resolution

Conflicts may arise when people disagree, do not share the same values and interpret situations differently. Conflict is part of our lives and naturally arises from human interaction. Especially in socially and ethnically diverse communities, conflict may arise as a result of different habits, traditions and world views. It often occurs through othering, discrimination and exclusion.

In order to resolve conflicts and foster dialogue, peaceful coexistence and understanding, it is important that community members are equipped with conflict resolution skills.

Please refer to the [Scoring For the Future toolkit](#) (p. 160 - 162).

Life Skills: Communication

Communication is a critical skill to combat racism, discrimination and xenophobia. Being able to talk about our differences, our beliefs and values is essential in all spheres of life, from the football field to relationships to breaking down barriers to inclusion.

To be a good communicator is to not only be able to clearly convey your ideas and opinions to your audience, but also to know how to listen to others, understand their main points and be able to discuss and negotiate on different topics.

Please refer to [Scoring for the Future toolkit](#) (p. 81 - 90).

Life Skills: Active Listening

Active Listening is a way of listening and responding to another person that improves mutual understanding. Specifically, active listening is about being able to understand the messages of the speaker. The listener attends to the speaker fully, and then repeats, in the listener's own words, what he or she thinks the speaker has said. The listener does not have to agree with the speaker - he or she must simply state what they think the speaker said. This enables the speaker to find out whether the listener really understood. If the listener did not, the speaker then has the chance to clarify and offer additional explanations.

Please refer to the [football3 trainer manual](#) (p. 33 - 35).

Life Skills: Self-Reflection

We all have prejudices and biases. Youth may have come to hold negative beliefs and be prejudiced towards certain groups either because of the racist, xenophobic and discriminatory statements or actions of their parents, politicians and other adults whom they look up to. Practising self-reflection is important to gaining a deeper understanding of our attitudes, prejudices and behaviours towards others and the impact this can have. The goal of self-reflection is not to be critical of oneself. Instead the aim should be to learn and be able to act differently in the future.

Please refer to [Scoring for the Future toolkit](#) (p. 138 - 140).

Life Skills: Teamwork

Teamwork is important to social inclusion because it entails being part of a group which is working towards a set of common goals in the most effective way. Teamwork is a vital life skill for sports, particularly team sports and in the workplace environment where employees are often working on different teams to successfully complete projects. Teamwork is a social competence that is tied to many other interpersonal competencies, such as communication, collaboration, respect, fair play, among others.

When all team members are able to bring their strengths, voice and potential to the group and use them to work towards collective goals, the team will have greater chances of achieving success.

Please refer to [Scoring for the Future toolkit](#) (p. 104-110).

Life Skills: Social Sensitivity

Social sensitivity is the ability to perceive and understand the feelings and viewpoints of others. It is a critical skill for individuals to have as they navigate social interactions and contexts. It gives them the ability to understand cues from conversations and observations. Social sensitivity demonstrates that you are aware of other people in social situations. It is often tied to empathy because it involves the experience of understanding another person's thoughts, feelings and conditions from their point of view, rather than from only your own.

When trying to combat racism, xenophobia and discrimination with teammates and coaches from different backgrounds, it is important for players to be socially sensitive. Sports, including football, provide spaces for physical and social interaction, which are full of messages that can be interpreted very differently depending on the lens and the perspective.

Please refer to [Scoring for the Future toolkit](#) (p. 100-102).

DIALECT training curriculum

A training curriculum shows all the planned training sessions planned during a programme for a specific team/group.

We suggest a training curriculum for training players based on the aforementioned life skills and social skills. For achieving the maximum impact in the target group, we recommend to conduct:

- One weekly football3 session with each team
- One football3 tournament day per month during which different teams meet

During the weekly session, the trainer incorporates learning on social topics and life skills in the session and makes the team play one or several football3 matches. On the tournament days, the trainers take their team(s) to the tournament venue and play against other teams.

football3 curriculum in the DIALECT project

In the context of the DIALECT project, partner organisations Greece, Hungary, Italy and Serbia will implement various football3 activities:

- Introductory sessions in all countries, involving 500 selected adolescents and 40 mediators in total.
- One local tournament of six months in each country with the participation of 40 teams and 500 adolescents in total.
- 500 football sessions and 16 side events for parents in all four countries.
- 1 international tournament in Greece with the participation of four football teams (one from each participating country) and eight coaches (two for each team) and seven football sessions in total.

Training curriculum for football3 sessions

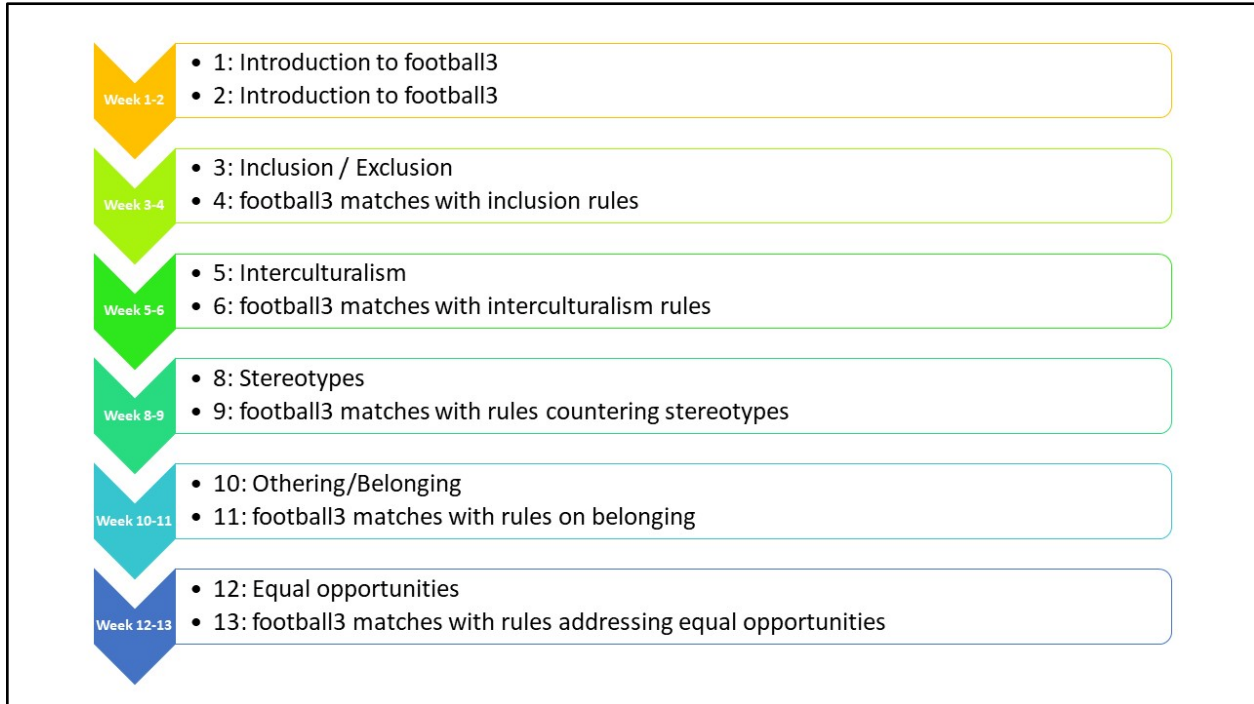
We suggest rolling out the five social topics and six life skills presented above over 24 weekly football3 sessions (including introductory sessions on football3 in first weeks). Players get to know each life skill and social topic during two football3 sessions in two consecutive weeks.

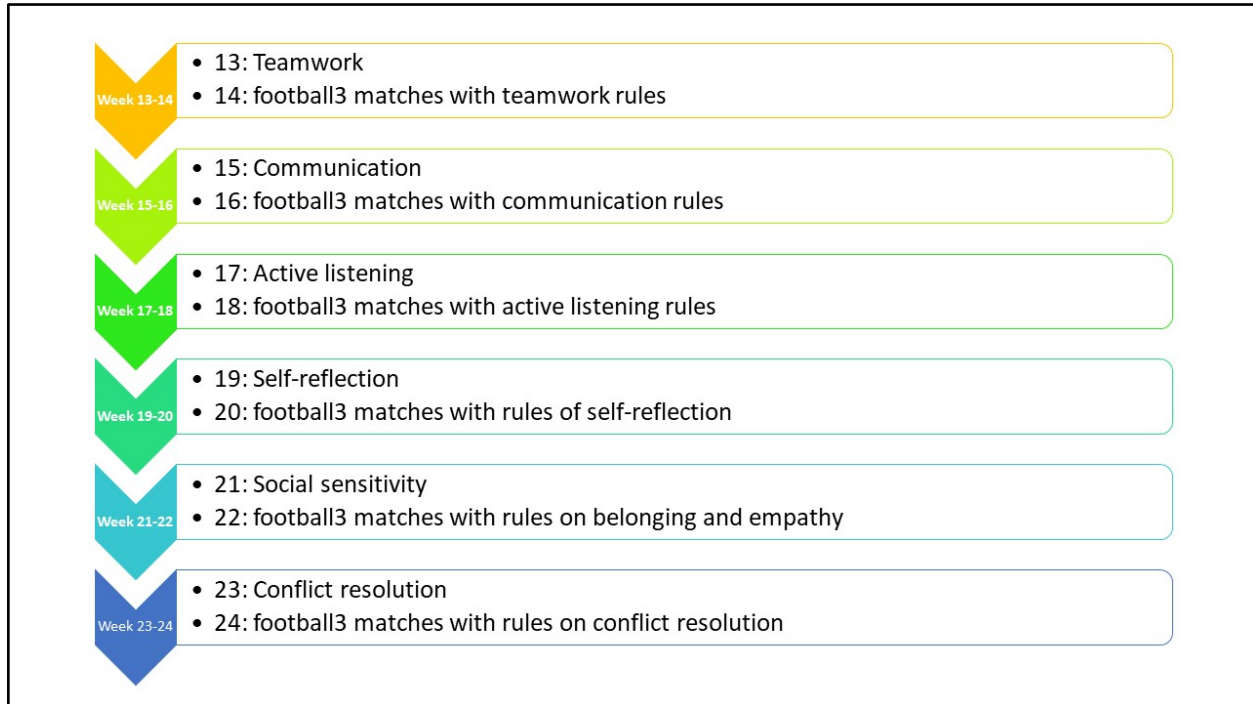
- In the first week, the trainer focuses on addressing and reflecting on the social topic or life skill;

- In the second week, the trainer guides the team in translating the social topic or life skill on the pitch by creating specific football3 rules.

The football3 session should last between 1 hour 30 minutes and 2 hours. Please refer to the football3 trainer manual (p. 14-20) in order to find a session plan for a football3 introduction session.

Tournament plan

A tournament plan shows the structure of a tournament: Which matches are played when and where, which teams are playing.

In the DIALECT project, the local tournament will be played over six months with one tournament day per month. Each organisation will create ten teams which will participate in the tournament. In total, 45 matches will be played over six months. Each team will play nine games.

On the first tournament day...

- Invite the participating teams to come up with a name for their team that they keep throughout the tournament.
- Do some icebreaker activities with all teams to create a relaxed and fun atmosphere and to reduce competitiveness.
- Have an introduction speech emphasising the focus on fair play to set the tone of the tournament.
- Explain the tournament rules and point system.

We recommend using a format in which all teams play each other once throughout the duration of the tournament. We recommend to play in a league format without final stages at the end. That means that the ranking will be determined by the number of total points (match points + fair play points) that have been collected by each team over the course of the nine matches. If there should be two or several teams which have the same number of total points, the team with the most fair play points should be on top.

Insert an example tournament plan

Case studies (testimonials from DIALECT coaches & players)

Part 4: Mediating football3 matches

Mediators are crucial to the football3 process. They facilitate matches during a tournament or league by guiding players through pre- and post-match discussions and by monitoring the matches. Mediators can contribute greatly in making a tournament or league more inclusive. In the following section, you can find out how.

Preparing the football3 match

Teams

When preparing the football3 match, tournament or league, the mediators and the organisers should make sure that the participating team represents the diversity of the target group.

They should be:

- Mixed-nationalities
- Mixed-ethnicity
- Mixed-gender (ideally with an equal gender split)

It is important to make sure that the teams are mixed with regards to the above-mentioned aspects in order to avoid segregation, othering and exclusion. Instead, foster intercultural communication, encourage new friendships and dialogue by bringing different people on the same team.

Rules

Also, you may want to define beforehand which social topics or life skills should be addressed by the open rules. For example, you could decide that the players should come up with one rule on equality, one on inclusion and one on celebration.

Safe and fun space

In order to break the ice and to create trust and a feeling of belonging, conduct some fun activities in the beginning of each tournament day or each first half.

Addressing racism, xenophobia and exclusion throughout the three halves

As a mediator you have a great influence on the football3 match and are responsible for the players physical and mental well-being. You can give a thematic direction to the discussions by suggesting the players to think about rules connected to a specific social topic.

Working with non-migrant, migrant and refugee youth, it is important for a mediator to:

- Be aware of one's own stereotypes in order to make sure that they do not influence the required neutrality
- Reduce language barriers
- Create a safe space and intervene in case of racist behaviour
- Address social inclusion in first and third half

Mediator's neutrality

Everyone has stereotypes. The human brain uses stereotypes in order to structure and simplify our thinking. Remaining undetected and unreflected, stereotypes can be dangerous and lead to discriminatory and racist action.

Self-reflection exercise

Write down your stereotypes on the following populations. Let your ideas flow, don't restrict yourself. You will be surprised how many stereotypes you will find!

- Migrants
- Christians
- Muslims
- Hungarians / Serbians / Greek / Italians
- Black people
- White people
- Refugees
- Girls
- Boys
- Football players

Now, go back through the stereotypes and find counter-examples based on people you have met and people you know. Discuss your stereotypes with friends and ask them to share their counter-examples.

Reduce language barriers

Working with a mixed group in terms of ethnicity and nationality might mean that not everyone speaks the same language. In order to not exclude anyone from the discussions, it is important to make sure that everybody understands what is being said.

Tips and tricks

- **Speak slowly and clearly** and use easy vocabulary.
- **Use visuals** in order to explain football3 (three halves, points, rules).
- **Ask for a translation volunteer** among the players that supports people who do not understand the language of discussion.
- **Keep discussions short** and precise in order to limit the translation work.
- **Conduct an icebreaker** that does not require language in order to encourage everyone to actively participate despite the language barrier.

Create a safe space

A safe space is “a place [...] intended to be free of bias, conflict, criticism, or potentially threatening actions, ideas, or conversations“ ([Merriam Webster](#)). It is crucial that the players commit at the beginning of each match to:

- Not show any form of racist, discriminatory behaviour
- To respect everyone’s point of view and to not laugh at each other
- To not divulge personal information and stories shared during the discussions
- To not interrupt others while speaking

We suggest asking the players to come up with behavioural rules for discussion. You can then make suggestions to add some of the above-mentioned rules.

In a multi-ethnic context, it is very important that the mediator intervenes at the sign of any form of racist or discriminatory behaviour during the discussions and during the match. This behaviour may harm players emotionally and must be addressed immediately.

Identifying disrespectful and discriminatory behaviours

Forms of disrespect such as:

- being treated with less courtesy or respect than other people;
- receiving poorer service compared with other people;
- people acting as if they think you are not smart;
- people acting as if they are afraid of you;
- people acting as if they think you are dishonest;
- people acting as if they think they are better than you are;
- being called names or insulted;
- being threatened or harassed;
- being followed while shopping.

Forms of discrimination such as:

- people insult other people;
- make fun of them;
- treat them unfairly because they belong to a certain racial/ethnic group, or who speak another language, or look different;
- People are hit or handled roughly;
- are insulted or called names;

- are treated rudely; treated unfairly;
- are threatened;
- are excluded or ignored at school, in games, at jobs.

Address social inclusion in first and third half

As a mediator, you can encourage the players to actively reflect social inclusion in pre-match and post-match discussions.

- By encouraging the teams to decide on rules that make sure that all players regardless of their skin colour, their religious belief, their origins or their gender are able to participate in the game;
- By reflecting on how socially inclusive the game was;
- By translating the inclusion on the pitch to real life.

Rules

When discussing rules in the pre-match discussion, encourage the players to think about why someone in the group could potentially be excluded or feel excluded in the game. Now, ask the players how this could be prevented. Then, ask them to develop a rule that helps to prevent the exclusion from happening.

Some example rules:

- Every player of a team needs to touch the ball before a goal is scored.
- At all moments, at least x different nationalities need to be represented on the pitch.
- Passes need to alternate between girls and boys.
- Goals need to alternate between girls and boys.

Reflection

In the post-match discussion, the mediator can integrate the topic of social inclusion in the reflection by asking targeted questions such as:

- How did you feel during the game?
- Has everyone had the chance to participate?
- How did you make sure that everyone gets the chance to participate?
- Why have some people participated less?
- What surprised you during the game?

After this initial reflection, the mediator can transfer the discussions around the game to real life by asking:

- Where and when can you observe people not having the same chances to participate?
- Why is that?
- How could we include all people in life as we do include everyone on the pitch?

The above mentioned questions are examples and of course need to be adapted to the target group and the context. Make sure the reflection questions match the topics or objectives that the teams set for the game with the open rules.

You will realise that players who are new to football3 tend to be more reluctant in the beginning to engage in a discussion as many are not used to being questioned on their opinion. football3 is a process. The more players play the game, the more they will learn how to express themselves, reflect and communicate their ideas.

If you want to learn more about the mediator role, please consult the [football3 handbook](#) (p. 22-35) and the football3 mobile course, Unit 2: *Becoming a Mediator*.

Conclusion

Acknowledging the rise of right-wing parties and the radicalisation of young people in Europe at a time of increased migration to Europe, it is time to act. In the face of the social tensions that have surfaced, it is important to create safe spaces free of judgement, discrimination and violence.

We believe that sport can provide such safe spaces and can be a powerful tool to promote inclusion. In our eyes, community-based organisations that are closely connected to individuals can be the main drivers of those inclusive spaces.

The aim of this toolkit is to provide training for community organisations on how to use sports, and football in particular, to make their communities more inclusive.

Football is highly popular in many European countries and can attract young people into regular programmes. It is the duty of community organisations to use their access to young people in order to combat the tendencies of social exclusion, xenophobia and racism by educating young people.

football3 is a way of playing football that fosters dialogue, teamwork and fair play. Using football3 over time, including educational material on different social topics and life skills relevant for social inclusion, can have a long-term positive impact on young people and the communities they live in. We want to invite practitioners and community organisations to take the learnings, activities and ideas from this toolkit to the pitch. The list of activities and tools is not exhaustive. Continue reading, informing yourself about the topic, add activities and adapt football3 to meet the needs of the communities you serve.

Now head out onto the pitch and have fun!

Glossary of Terms

The glossary of terms is based on the *revised edition of the glossary of terms* in the internal publication by the National Centre of Social Research EKKE.

Discrimination: can be meant any differential treatment based on a ground such as “race”, colour, language, religion, nationality or national or ethnic origin, as well as descent, belief, sex, gender, gender identity, sexual orientation or other personal characteristics or status, which has no objective and reasonable justification; (§ 7 of the EM to GPR 15) (source: ECRI Glossary. CRI (2019)14rev1. European Commission against racism and intolerance. Council of Europe).

Racial discrimination as defined in international law as *“any distinction, exclusion, restriction or preference based on race, colour, descent or national or ethnic origin which has the purpose or effect of nullifying or impairing the recognition, enjoyment or exercise, on an equal footing, of human rights and fundamental freedoms in the political, economic, social, cultural or any other*

field of public life." ([source: United Nations. The International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, Article 1](#))

***Social exclusion:** the advocacy, promotion or incitement, in any form, of the denigration, hatred or vilification of a person or group of persons, as well as any harassment, insult, negative stereotyping, stigmatization or threat in respect of such a person or group of persons and the justification of all the preceding types of expression, on the ground of "race", colour, descent, national or ethnic origin, age, disability, language, religion or belief, sex, gender, gender identity, sexual orientation and other personal characteristics or status; may take the form of the public denial, trivialisation, justification or condonation of crimes of genocide, crimes against humanity or war crimes which have been found by courts to have occurred, and of the glorification of persons convicted for having committed such crimes; (§ 5-6 of the Preamble to GPR. 15).

***Racism:** Racism is a theory of races hierarchy which argues that the superior race should be preserved and should dominate the others. Racism can also be an unfair attitude towards another ethnic group. Finally racism can also be defined as a violent hostility against a social group ([source: UNESCO Glossary](#))

***Xenophobia:** Originally the word **xenophobia** comes from the Greek words *xénos*, meaning 'the stranger' and 'the guest' and *phóbos*, meaning 'fear'. Thus, xenophobia stands for 'fear of the stranger', but usually the term is taken to mean 'hatred of strangers ([source: Smelser, N. J. and Baltes, P. B. \(eds.\) 2001. International Encyclopedia of the Social and Behavioural Sciences. Elsevier. Oxford Science Ltd.](#))

- Xenophobia can be understood as *"an attitudinal orientation of hostility against non-natives in a given population"* ([source: Boehnke, Klaude in NGO Working Group on Migration and Xenophobia for the World Conference \(in International Migration, Racism, Discrimination and Xenophobia, 2001. A publication jointly produced by ILO, IOM, OHCHR, in consultation with UNHCR. Page 2\).](#)
- Xenophobic behaviour is based on existing racist, ethnic, religious, cultural, or national prejudice. Xenophobia can be defined as the *"attitudes, prejudices and behaviour that reject, exclude and often vilify persons, based on the perception that they are outsiders or foreigners to the community, society or national identity."* ([source: Declaration on Racism, discrimination, Xenophobia and Related Intolerance against Migrants and Trafficked Persons. Asia-Pacific NGO Meeting for the World Conference Against Racism, Racial Discrimination, Xenophobia and Related Intolerance. Teheran, Iran. 18 February 2001\).](#)

***Hate Speech:** No universally accepted definition of the term "hate speech" exists, despite its frequent usage. Though most European States have adopted legislation banning expressions amounting to "hate speech", definitions differ slightly when determining what is being banned. Only the Council of Europe's Committee of Ministers' Recommendation 97(20) on "hate speech" defined it as follows: "the term "hate speech" shall be understood as covering all forms of expression which spread, incite, promote or justify racial hatred, xenophobia, anti-Semitism or other forms of hatred based on intolerance, including:

- intolerance expressed by aggressive nationalism and ethnocentrism,

- discrimination and hostility against minorities, migrants and people of immigrant origin.”
(source: Manual on Hate Speech, Anne Weber, Council of Europe Publishing)

Annexes

- football3 session plan template (Annex 1)
- football3 session evaluation template (Annex 2)
- Activity plans (Annex 3-7)

Resources

ACT for youth (2020): Engaging Community Partners for Positive Youth Development. Available at: http://actforyouth.net/youth_development/communities/partners/

Anti-Defamation League (2018): *Pyramid of hate*. Available at: <https://www.adl.org/sites/default/files/documents/pyramid-of-hate.pdf>

Council of Europe (2018): *T-KIT 4 Intercultural learning*. Available at: <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47262514/PREMS+042218+T-kit4+WEB.pdf/37396481-d543-88c6-dccc-d81719537b32>

Council of Europe (2017): *T-KIT 8 Social Inclusion*. Available at: <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47262484/T-Kit+8+Social+inclusion+WEB.pdf/ab8390b6-2d9e-f831-bbcf-85972152e6e0>

Council of Europe (2016): Education Pack All Different - All Equal. Available at: <https://rm.coe.int/1680700aac>.

Council of the European Union (2017): *Draft Council conclusions on sport as a platform for social inclusion through volunteering*. Available at: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15649-2016-INIT/en/pdf>

Jewish Council for the Aging of Greater Washington Inc. (n.d.): *Why is culture like an iceberg?* Available at: <https://accessjca.org/wp-content/uploads/2014/07/Why-is-culture-like-an-iceberg.pdf>.

Merriam-Webster (2020): *Safe space*. Available at: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/safe%20space>.

National Center of Social Research EKKE (2020): *Primary and Secondary research findings report*.

National Mentoring Resource Center (2016): *Mentoring Lesbian, gay, bisexual, transgender, questioning, intersey and gender nonconforming youth*. Available at: http://nationalmentoringresourcecenter.org/images/PDF/LGBTQ_Population_Review.pdf

SALTO-Youth (n.d.): *Inclusion A to Z. A compass to international Inclusion projects*. Available at: <https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-3141/InclusionAtoZ.pdf>.

Solling, O. (2015): *Football as a tool for integration*. Linnaeus University Sweden. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:827934/FULLTEXT01.pdf>

Sonntag, A. (n.d.): *Football Including Refugees in Europe*. Available at: https://footballwithrefugees.eu/wp-content/uploads/2019/11/brochure_28p_the-state-of-the-art_fire_web.pdf.

streetfootballworld (2019): *Scoring for the Future*. Available at: https://www.streetfootballworld.org/sites/default/files/Scoring%20for%20the%20Future_Empoyability%20Toolkit_ENG.pdf.

streetfootballworld (2018): *football3 trainer manual*. Available at: <https://www.streetfootballworld.org/sites/default/files/football3%20for%20respect%20Toolkit.pdf>.

streetfootballworld (2014): *football3 handbook*. Available at: <https://www.streetfootballworld.org/sites/default/files/football3%20Handbook.pdf>.

Tasic, Jelena (2018): *Legal provisions on violence in sports and disputable issues in court practice*. In: Law and Politics Vol. 16, No3, 2018, pp. 225-236. Available at: <http://casopisi.junis.ni.ac.rs/index.php/FULawPol/article/view/4698>.

Teaching Tolerance (2020): *Family and community engagement*. Available at:

<https://www.tolerance.org/magazine/publications/critical-practices-for-antibias-education/family-and-community-engagement>.

The Anti-Racist Educator (2019): *White Privilege Test*. Available at:

<https://www.theantiracisteducator.com/post/the-anti-racist-educator-white-privilege-test>

Acknowledgements

The development of the toolkit has been possible thanks to funding of the European Commission. The [streetfootballworld](#) team and [the Inclusion Playbook](#) have created this manual with the support of the DIALECT project partners.

All project successes are the result of the work of the project consortium as well as the many organisations around the world who use football3 to transform football into a powerful tool for social change.

A special thank you to the partners who are part of the DIALECT project and who are working to building inclusive communities in Europe: ActionAid Italy, ActionAid Hellas (Greece), EKKE (Greece), Football Friends (Serbia), Melissa Network for Migrant Women in Greece, Oltalom Sports Association (Hungary).

Disclaimer

The content of this publication represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.

Annex1: football3 session plan

Date Click or tap here to enter text.	Time Click or tap here to enter text.
Place Click or tap here to enter text.	# of participants Click or tap here to enter text.
Social topics/life skills Click or tap here to enter text.	
Objectives of the session 1. Click or tap here to enter text. 2. Click or tap here to enter text. 3. Click or tap here to enter text.	
Materials needed Click or tap here to enter text.	Preparation needed Click or tap here to enter text.
Warm-up activities <i>Ice Breakers, energizers, short games</i> Click or tap here to enter text.	First half <i>Game/activity that illustrates social topic(s)/life skill(s)</i> Click or tap here to enter text.

<p>Second half <i>football3 match (all three halves)</i></p> <p>Click or tap here to enter text.</p>	<p>Cool down <i>Stretching, drinking, break</i></p> <p>Click or tap here to enter text.</p>
<p>Third half <i>Reflection/debrief</i></p> <p>Click or tap here to enter text.</p>	<p>Evaluation method</p> <p>Click or tap here to enter text.</p>
<p>Notes for facilitators:</p> <p>Click or tap here to enter text.</p>	

Annex2: football3 session evaluation

<p>Date and time Click or tap here to enter text.</p>	<p>Session led by Click or tap here to enter text.</p>
<p>Place Click or tap here to enter text.</p>	<p># of participants Click or tap here to enter text.</p>
<p>Social topics/life skills Click or tap here to enter text.</p>	
<p>Objectives of the session</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Click or tap here to enter text. 2. Click or tap here to enter text. 3. Click or tap here to enter text. 	
<p>What went well? (e.g. level of engagement of the participants, activities that they enjoyed, messages that were well understood, etc.)</p> <p>Click or tap here to enter text.</p>	

What can be improved? (e.g. activities participants did not enjoy, messages that were not understood, conflict within the group, etc.)

Click or tap here to enter text.

Additional comments: (e.g. recommended follow-up or additional support required for a participant)

Click or tap here to enter text.

Annex 3: Activity sheet

Activity Name What makes me who I am?	
Duration 30 minutes	Facilitator(s) Amira and Samuel
Materials needed Flipchart stand, markers, A4 paper, pens	Social topic / life skill Interculturalism, culture, identity
Objectives of the activity	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Reflect on one's own identity and culture. 2. Share and exchange on identity and culture. 3. Understand what culture and identity means. 4. Respect other's cultures and identities. 	
Activity description:	

1. Start with explaining the participants the iceberg concept. Draw an iceberg on the flipchart and explain that each person is like an iceberg. There are things we can directly see (above the surface) and traits we can only discover when looking more closely, when exchanging with one another.
2. Ask the participants to name some things one can directly see on another person and things one can only discover over time.
3. In a third step, hand out one blank sheet of paper to each participant and ask them to fill in their own iceberg. What parts of my identity can people remark easily? What parts require diving?
4. Ask for volunteers who want to share their iceberg with the group.
5. Reflection questions:
 - Why did we do this exercise in your opinion?
 - What did you learn from this exercise?
 - How can you use the learnt in the future?

Note for facilitators

- This exercise can be done with any group size.
- Find more information on the iceberg model [here](#).
- You can do the same exercise and draw the iceberg with regards to a particular culture e.g. Hungarian / Serbian / Italian / Greek culture.

Annex 4: Activity sheet

Activity Name Which team are you on?	
Duration 20 minutes	Facilitator(s) Amira and Samuel
Materials needed Stickers (min. 3 different colours)	Social topic / life skill Inclusion/exclusion, non-verbal communication
Objectives of the activity	
1. Experience inclusion and exclusion.	
2. Understand the meaning of inclusion / exclusion.	
3. Identify situations of inclusion / exclusion in one's daily life.	
Activity description:	

<p>1. Ask the participants to stand in a circle and to close their eyes. Tell them that no one is allowed to speak during the whole exercise.</p> <p>2. Walk around and stick one sticker to each participant's front. Create a majority group (use many stickers of one colour), create a minority group and leave someone all alone.</p> <p>3. Now ask everyone to open their eyes again. Remind participants that no speaking is allowed. They can only use gestures and mimics. Tell them that they have 3 minutes to identify all members of their group (those who have the sticker with the same colour) and to gather in one spot.</p> <p>4. Once all groups have gathered, invite the participants to sit down in a circle and ask the following questions:</p> <ul style="list-style-type: none"> • How did you feel when you met people with the same sticker colour? • How did the person feel who was the only one of one colour? • Have you tried to help each other within the group? • In our society, who are the ones who are left out?
<p>Note for facilitators</p> <ul style="list-style-type: none"> • We recommend conducting this activity with 10-25 participants. • Make sure to not give the single sticker to a person that has experienced exclusion and/or is at the margins of the group.

Annex 5: Activity sheet

Activity Name Equality Race	
Duration 25-30 minutes	Facilitator(s) Amira and Samuel
Materials needed Role cards & list of statements (see annexes), rubbish bin, paper sheets, 2 cones	Social topic / life skill Privilege, (in)equality, empathy
Objectives of the activity	
<p>1. Understand what privilege means.</p> <p>2. Experience different levels of privilege and their implications.</p> <p>3. Understand how to use one's own privilege for supporting others.</p>	
Activity description:	

1. Hand out role cards to each participant. The participants must read the role cards individually and must not speak about their roles. Make sure that everyone understands their role.
2. Ask the participants to imagine they were the person described on their role cards. Ask them to close their eyes and imagine/invent how their character would answer the following questions:
 - Where do you live? Do you live in a house, an apartment, on the street, ...?
 - What is your daily occupation? Do you work, study, go to school, ...?
 - What do you like to do in your free time?
 - Do you ever experience hunger? Are you rich, poor, middle class, ...?
3. Ask the participants to open their eyes again and to line up on a horizontal line. You can use two cones in order to indicate the starting line.
4. Now read out the list of statements. Tell the participants to take one step forward if they feel like the statement corresponds with them (their character). If that is not the case, they should stay where they are.
5. After having read out the statements, ask the participants to look around them, look where their peers stand, look at those who are far in front and those who are far in the back.
6. Hand out a piece of paper to each participant. Ask them to form a ball. Place a rubbish bin in the front of the group close to the participant that has advanced most. Now ask all participants to throw the paper ball in the rubbish bin from the place they are at.
7. Ask the participants how they felt during the exercise, how it felt to see others advancing or to stay behind. Ask them what they think about the rubbish bin and its meaning.
8. Ask if anyone knows what privilege means and discuss the notion with the participants.

Note for facilitators

- Adapt the roles and statements to your target group. If you work with young kids, choose characters that are their age and use easy vocabulary.
- Instead of making the participants throw a paper ball in a bin, you can also have a race in which everyone starts from the position they are at and the finish line is closest to the player that advanced most.
- You may want to consider adapting this activity and make it a football drill.
- We recommend conducting this activity with 10-25 participants.

Role cards

You are a young muslima living in Italy whose parents have fled the Syrian war.	You are the son of the owner of a small fast food restaurant from Indian descent, living in Hungary.	You are a male Serbian professional football player, playing for the national team.
You are a young Greek girl living in the poorest neighbourhood of Athens.	You are 24 years old and a single mother of two kids, having three mini jobs.	You are an American woman owning one of the most successful company of the country.
You are a black professional football player in Italy.	You are a young women in Myanmar working in a clothing factory.	You are a young boy from Iraq who fled to Serbia with his parents who are doctors.
You are a young girl in Hungary who goes to a private Catholic school.	You are a Greek female football player who cannot live from her athlete salary.	You are the boss of the biggest oil company of Qatar.
You are a girl going to public school whose parents have recently divorced.	You are a teenage boy living in the streets of Athens.	You are a Hungarian citizen of Ethiopian origins wearing a head scarf.

List of statements

1. Your parents are still married.
2. You do not fear persecution in your home country.
3. You can walk into a shop without the security guard following you.
4. You never experienced hunger.
5. In the media, in school books and movies, the majority of people look like you.
6. You live in an apartment or house that provides enough space to its inhabitants and does not present a risk their health.
7. You know how to read and write.
8. You have access to higher education.
9. You and your family members have never been insulted on the street due to their skin colour or religious attire.
10. When forming the teams on the football pitch, I am used to be selected in the beginning.

Annex 6: Activity sheet

Activity Name All that we share	
Duration 25-30 minutes	Facilitator(s) Amira and Samuel
Materials needed 12 cones	Social topic / life skill Inclusion/exclusion, otherness/belonging
Objectives of the activity <ol style="list-style-type: none"> 1. Acknowledge and celebrate differences. 2. Experience belonging. 3. Building a group. 	
Activity description: <ol style="list-style-type: none"> 1. Define three different squares by using 4 cones for each square. 	

2. Ask the participants with migration background to stay in one of the squares and those who are native nationals in the other (you can ask the question “Who has been born outside of the *country of activity*).

3. Let the participants know that during the exercise they will probably share very personal information. Explain that participants should respect each other, not laugh at each other and be open for the experience.

3. Ask the participants to join the free square if they feel concerned by the following questions:

- Who of you is/was the classroom clown?
- Who of you has 2 or more siblings?
- Who has never taken an airplane?
- Who of you is always on time for school?
- Who of you likes chocolate?
- Who has grown up in the countryside?
- Who of you loves to dance?
- Who knows how to play an instrument?
- Who of you is religious?
- Who of you was afraid of the darkness when you were a kid?
- Who of you has already been bullied or insulted because of who you are?
- Who of you has already bullied or insulted others for who they are?
- Have you ever intervened in a situation that someone has been mistreated?
- Who of you likes to play football?

4. Invite the participants to sit down in a circle and ask the following questions:

- How did you feel at the beginning of the exercise?
- How did you feel when joining others in the new square?
- How do you feel after this exercise?
- Have you discovered something new about another person?
- What does this exercise want to tell us?
- What is your take away?

Note for facilitators

- We recommend conducting this activity with 15 participants or more.
- You can add and modify the questions.
- You can add more squares at the outset of the exercise and split the participants according to any clear divide that exists and that matters in the group.

Annex 7: Activity sheet

Activity Name Cultionary ¹	
Duration 30-45 minutes	Facilitator(s) Amira and Samuel
Materials needed A4 Paper, Flipchart, markers, pens, sellotape	Social topic / life skill Prejudices, Clichés, Stereotypes
Objectives of the activity <ol style="list-style-type: none"> 1. Identify stereotypes present within the group. 2. Understand how stereotypes work. 3. Use images in order to illustrate ideas. 	
Activity description:	

¹ Based on http://www.eycb.coe.int/edupack/pdf/fr_33.pdf and *Education Pack All Different All Equal* (p. 67-69).

1. Ask participants to form groups of three to four people. Hand out several sheets of A4 paper to each group as well as a pen and ask the groups to go to different corners of the pitch (or room).
2. Call one person from each group to come to the front and show them the word that they should draw. Attention: The word must stay secret! Make sure to whisper, so that the rest of the group cannot hear the word.
3. Tell the representatives of each group to go back in their group and to draw their word in silence. They cannot use numbers nor letters, only drawings. The rest of the group cannot ask questions, but only make suggestions. Once one team member has named the right word, the group may stand up.
4. The team that stands up first, receives 1 point. Track the scores on a scoring board (flipchart).
5. Ask the artists to write the word they tried to draw underneath their drawing (no matter if finished or not) and to come to the front, pinning or gluing the paintings to the flipchart.
6. Go through the same process for two or three more words, asking the groups to change the artist every time so that everyone gets the chance to draw.
7. At the end, ask all groups to come see the paintings that have been created.
8. Ask the following questions:
 - How did the activity work for you? Was it hard, was it easy? Why?
 - Look at the paintings of the different groups. Can you find similarities between the drawings? What can you observe?
 - Are the images positive or negative? What do they say about our relation to the people or things represented?
 - Why are many of the images similar?
 - What are stereotypes? Are they positive or negative?

Note for facilitators

- If your group counts less than 8 people, then you can also play with only one group.
- Reassure the participants who are afraid that their drawing skills are not sufficient. Let them know that talent is not required.
- During the game many stereotypes will surface. Make sure that you let none of them unreflected by addressing them with the group.
- Make sure to share the definition of stereotypes and to find out together why stereotypes exist and how they structure our thinking.
- Encourage participants to consciously be aware of stereotypes in their day to day life and to proactively reflect on them.

List of words

We recommend to adapt the list of words to your local context. Choose minorities and groups of people which are present in your community / society.

Examples

- Refugee
- Disabled person
- Racism
- Love
- Teacher
- Football coach
- Syrian
- Hungarian / Serbian / Italian / Greek

D3.1: “DIALECT SET ALATA”

“DIALECT: Ometanje polarizacije: izgradnja
zajednica tolerancije kroz fudbal”

Project number: 848445 - REC-AG-2018

Datum predaje:	31/12/2020
Datum podnošenja::	04/01/2021
Odgovorni partner:	Street Football World
Nivo diseminacije:	Public
Status documenta:	1.0

“Ova publikacija je sufinansirana iz Programa Evropske unije za prava, jednakost i građanstvo (2014-2020)”

“Sadržaj ove publikacije predstavlja samo stavove autora i njegova je isključiva odgovornost. Evropska komisija ne prihvata nikakvu odgovornost za korišćenje informacija koje sadrži.”.

<p>Štampa</p> <p>Ovaj rad je licenciran pod licencom Creative Commons Attribution-Non-commercial-Share Alike 4.0 International License. Da vidite kopije ove licence posetite http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/.</p> <p>Pripisivanje – morate dati odgovarajući kredit, navesti vezu do licence i navesti da li su izvršene promene. To možete učiniti na bilo koji razuman način, ali ne na način koji</p>	<p>Izdato:</p> <p>streetfootballworld gGmbH Waldenserstr. 2–4 10551 Berlin – Germany telefon: +49 (0)30 7800 6240 football3@streetfootballworld.org www.streetfootballworld.org www.football3.info</p> <p>Sastavljeno od: Vanessa Thiele</p>
--	--

<p>sugeriše davaocu licence odobravanje vas ili vašu upotrebu</p> <p>Nekomercijalnost – materijal se ne sme koristiti u komercijale svrhe</p> <p>Deljenje - ako remiksujete, transformišete ili nadograđujete materijal, svoje doprinose morate distribuirati pod istom licencom kao i original.</p> <p>Bez dodatnih ograničenja - ne možete primeniti zakonske odredbe ili tehnološke mere koje pravno ograničavaju druge da rade bilo šta što dozvola dozvoljava.</p>	<p>Dizajn sadržaja:</p> <p>Melissa Horne</p> <p>Vanessa Thiele</p> <p>Ashland Johnson</p>
---	---

Sadržaj

Sadržaj.....	76
O setu alatu.....	77
Uvod.....	78
Fudbal kao alat za poboljšanje socijalne integracije	81
Prezentacija fudbal3	81
1. deo: Olakšavanje socijalne inkluzije.....	85
Deo 2: Obučavanje trenera.....	94
Medijatori	94
Obučavanje medijatora	97
Treneri	98
Angažovanje zajednice	99
Deo 3: Obučavanje igrača	104
Ciljna grupa	104
Bavljenje socijalnim temama vezanih za ksenofobiju, rasizam, isključenost	108
Priprema utakmice fudbal3	123
Bavljenje rasizmom, ksenofobijom i isključivanjem kroz tri poluvremena	124
Obratite pažnju na socijalnu inkluziju u prvoj i trećoj polovini	127
Zaključak.....	128
Rečnik pojmova	129
Aneks	131
Izvori	131
Zahvalnice.....	133

O setu alatu

U kontekstu projekta DIALECT - ometanje polarizacije: izgradnja zajednica tolerancije kroz fudbal - sedam organizacija iz pet zemalja udružilo se da izgradi inkluzivnije zajednice širom Evrope koristeći fudbal kao alat.

Sedam neprofitnih organizacija koje stoje iza ove publikacije su:

- ActionAid Italy
- ActionAid Hellas (Grčka)
- National Center of Social Research EKKE (Grčka)
- Football Friends (Srbija)
- Melissa Network for Migrant Women in Greece
- Oltalom Sports Association (Mađarska)
- streetfootballworld (Nemačka)

Set alata DIALECT rezultat je ove saradnje i realizovan je sredstvima Evropske komisije. Namenjen je neprofitnim organizacijama, školama, sportskim klubovima i klubovima iz susedstva, koji žele da koriste fudbal kao sredstvo za borbu protiv rasizma, ksenofobije i isključenosti obučavanjem trenera i medijatora fudbal3 metodologiji.

Publikacija je zasnovana na studiji o rasizmu, populizmu i govoru mržnje u četiri zemlje u kojima se sprovodi projekat: Grčkoj, Mađarskoj, Italiji i Srbiji. Dopunjuje postojeće publikacije o fudbalu3 – fudbal3 priručnik i uputstvo za trenere, koji se mogu naći na www.football3.info - ukazujući kako se fudbal3 posebno koristi za gajenje ključnih životnih veština i adresiranje društvenih tema koje su ključne za stvaranje zajednica tolerancija i pripadnosti.

U prvom delu pozivamo čitaoca da razmisli o ključnim konceptima koji su povezani sa rasizmom, ksenofobijom i isključenošću (str. 10-16). U drugom delu objašnjavamo kako neprofitne organizacije mogu da uspostave uspešan fudbal3 turnir, ligu ili program angažovanjem zajednice i obukom trenera kao i medijatora (str. 18-27). U trećem delu pružamo praktične materijale za trenere fudbala3 koji uključuju smisljeno učenje na sesijama fudbala3, borbu protiv rasizma i ekstremizma negujući ključne životne veštine i baveći se relevantnim društvenim temama (str. 28-48). Konačno, u delu III, fudbal3 medijatori uče kako integrisati rad protiv rasizma i antidiskriminacije u proces medijacije, na koje aspekte treba obratiti posebnu pažnju i kako integrisati temu u diskusije (str. 48-52).

Uživajte u čitanju i vidimo se na terenu!

Uvod

Ometanje polarizacije: izgradnja zajednica tolerancije kroz fudbal

Uspon populističkih radikalnih desničarskih partija zajedno sa stalnim prilivom migranata i azilanata od 2014. doveo je do sve veće zabrinutosti zbog radikalizacije i ekstremizma u EU, posebno među mladima.

Mladi širom Evrope postali su sve radikalizovaniji ekstremnom populističkom retorikom i taktikom regrutacije. Mladi u Grčkoj, Italiji, Srbiji i Mađarskoj su posebno izloženi riziku od radikalizacije kroz ekstremističke ideologije.

U kontekstu projekta DIALECT, Nacionalni centar za društvena istraživanja (EKKE) kreirao je izveštaj zasnovan na primarnom i sekundarnom istraživanju (intervjui i akademsko desk istraživanje).

- Desk istraživanje fokusira se na to kako su radikalizacija, ekstremističke stranke i fudbal međusobno povezane u Grčkoj, Mađarskoj, Italiji i Srbiji.
- Intervjuisana je migrantska i ne-migrantska omladina, njihovi roditelji, kao i predstavnici organizacija sa sedištem u zajednici i državni službenici kako bi se saznalo u kojoj meri su mladi ljudi izloženi riziku da budu radikalizovani i pod uticajem govora mržnje i retorike netolerancije.

Rezultat izveštaja EKKE-a o nalazima primarnog i sekundarnog istraživanja

Grčka

U Grčkoj je oživljavanje ekstremističkih populističkih partija izazvano velikim brojem migranata i izbeglica koji su pristizali u Grčku poslednjih godina.

Zbog velikog priliva migranata i izbeglica poslednjih godina i uočenih socijalno-ekonomskih nejednakosti, desničarske i ekstremističke stranke su u porastu u Grčkoj. Nesigurnost i smanjenje životnih izgleda među grčkom omladinom tera omladinu da odbaci migrante i izbeglice koji se smatraju dodatnom pretnjom njihovom ekonomskom statusu i izgledima. Rasno nasilje i nasilno ponašanje su u porastu.

Italija

U Italiji desničarske ekstremističke grupe kroz fudbal šire poruke rasizma, ksenofobije i diskriminacije među italijanskom omladinom.

U nekim gradovima, uglavnom lociranim na severnoj Italiji, desničarske ekstremističke grupe, jasnih fašističkih i rasističkih ideala, regrutovale su ili pokušale da regrutuju mnoge mlade ljude da promovišu govor mržnje i diskriminatorne prakse u ime boja svojih timova. Čak i u omladinskom i amaterskom fudbalu, diskriminacija je raširena. Na ovom nivou, rasizam i diskriminacija su manje zastupljeni među organizovanim navijačkim grupama, a češće su pojedinačni gledaoci, pa čak i roditelji sportista ti koji čine eksplicitna dela diskriminacije. Ova diskriminacija ima značajne reperkusije na emocionalni razvoj mladih sportista, kao i na njihov motorički razvoj.

Srbija

Strategije i projekti usmereni na smanjenje rasizma i ksenofobije u Srbiji su ispunjeni sa različitim nivoom uspehom i mnogi migranti se i dalje suočavaju sa poteškoćama u pogledu integracije.

Kada su u pitanju migranti i diskriminacija sa kojima se suočavaju, Srbija je kroz vreme pokazala različite trendove. Početkom 2015. godine mnogi građani Srbije su dočekali lepo migrante, ali ta slika se promenila kako su migranti duže ostajali. Iako već više od 15 godina postoji [zakon o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama](#), na stadionima i dalje prevladavaju diskriminacija, rasizam i nasilje. Izveštaji takođe pokazuju da se migranti suočavaju sa velikim poteškoćama u pogledu integracije, zapošljavanja i da je još uvek mali broj njih koji dobijaju azil ili neku drugu vrstu zaštite.

Mađarska

Ksenofobija među mađarskom omladinom je u porastu, i tu se migrantska i izbeglička deca sreću sa isključenošću i stigmatizacijom u svim životnim aspektima.

Poslednjih 10 godina desničarska koalicija oblikuje javni diskurs o izbeglicama i migrantima u Mađarskoj. U zemlji u kojoj migrantska populacija ostaje ispod dva procenta, brojke tokom poslednjih godina pokazuju da je među Mađarima naglo porasla ksenofobija. Iako se ispitanici, migrantska omladina koji već duže vreme žive u Mađarskoj, ne identifikuju sa migrantima antimigrantske propagande, više od polovine njih moglo je da se seti priča o diskriminaciji koja im se dogodila u školi. Mađarski migranti romskog porekla nesrazmerno su stigmatizovani jer čine značajan deo dece u nepovoljnom položaju.

U borbi protiv rastuće plime političke polarizacije, rasne netrpeljivosti i ksenofobije, EU se zalagala za inovativna rešenja. Među ovim rešenjima je upotreba sportskih intervencija namenjenih

mladima za promociju izgradnje zajednice i jačanje socijalne integracije. Kao što su istraživanja pokazala, sportske intervencije mogu biti efikasno sredstvo za angažovanje mladih koji su odvojeni ili isključeni iz svojih zajednica i drugih socijalnih institucija poput škole, i promovisanje osećaja identiteta i pripadnosti ([Savet Evropske unije](#)).

Raširena ljubav prema fudbalu širom Evrope pruža idealnu priliku da omete polarizaciju mladih i stvori zajednice tolerancije. Za mlade je fudbal sve više prostor u kojem se odvija izgradnja zajednice i identiteta. Međutim, u novije vreme fudbal se koristi za radikalizaciju mladih. Fokusiranjem na socijalnu integraciju kroz fudbal, cilj je sprečiti netoleranciju i promovisati izgradnju zajednice i veću koheziju među mladima.

Fudbal kao alat za poboljšanje socijalne integracije

Vrhovi i padovi u toku fudbalske utakmice često mogu odražavati uspone i padove stvarnog života - čineći fudbalsko igralište odličnim okruženjem za podučavanje mladih važnim društvenim vrednostima, poput tolerancije, integracije, otvorenosti i poštovanja.

Na primer, ako mlada osoba izgradi prijateljski odnos sa saigračima različitih nacionalnosti, manja je verovatnoća da će biti rasista ili da će diskriminisati u stvarnom životu. Pored toga, pravila sportskog ponašanja, poput rukovanja nakon meča ili osiguravanje da su timovi mešovite nacionalnosti, takođe mogu podstaći toleranciju i integraciju. Fudbal je alat koji može izgraditi mostove između lokalne zajednice i izbeglica, razbijanjem stereotipa, pružanjem većeg razumevanja socijalnih i kulturnih normi, jačanjem interkulturalnih veština i pomaganjem u podizanju svesti o problemima sa kojima se izbeglice suočavaju.

Za migrante i izbeglice fudbal pruža priliku da poboljšaju svoje fizičko i mentalno stanje stvaranjem osećaja pripadnosti i svrhe. Fudbal takođe može stvoriti priliku za migrante da se uključe u svoju novu zajednicu otvaranjem vrata za druge aktivnosti (jezik, obrazovanje, obuka, zapošljavanje). Iskustvo timskog rada i poštovanja na terenu omogućava svim igračima da osećaju da su deo kolektivne celine ([Fudbal kao alat za integraciju; Fudbal koji uključuje izbeglice u Evropi](#)).

U ovom priručniku ćete naučiti o fudbalu3, fer-plej metodologiji koja integriše vrednosti i veštine kroz fudbalsku igru. Konkretno ćemo pokazati kako se fudbal3 može koristiti za borbu protiv rasizma, ksenofobije i isključenosti kako bi se izgradila društva koja uključuju više ljudi.

Prezentacija fudbal3

Počeci fudbala3 mogu se pratiti od 2. jula 1994. Tog dana navijač je na parkingu pucao u Andrea Eskobara, kolumbijskog reprezentativca, jer je postigao autogol na FIFA Svetskom prvenstvu u fudbalu 1994. godine što je dovelo do ranog ispadanja Kolumbije sa turnira. Ovaj čin nasilja i mržnje inspirisao je Jirgena Grisbeka, doktoranda u Medeljinu i druge da osnuju pokret pod nazivom „Futbol por la paz“, „Fudbal za mir“ koji je fudbalom gradio mostove između ljudi, sprečavajući nasilje i ubistva.

Od svog osnivanja, fudbal3 se razvijao od strane različitih organizacije koje su za cilj imali socijalni uticaj, da bi postao ono što je danas: metodologija koja se koristi širom sveta za promociju timskog rada, fer igre i mira.

Utakmica od tri poluvremena

Fudbal3 utakmicu prati medijator i igra se u tri poluvremena:

- Prvo poluvreme: diskusija pred utakmicu tokom koje se timovi okupljaju i odlučuju o pravilima prema kojima žele da igraju
- Drugo poluvreme: meč tokom kojeg su igrači odgovorni za poštovanje pravila
- Treće poluvreme: diskusija posle meča tokom koje dva tima razgovaraju o tome kako su poštovana pravila i kako je fer plej doprineo konačnom rezultatu meča.

Fudbal3 medijatori podržavaju timove tokom diskusija, stvaraju siguran prostor i osiguravaju da svi mogu da učestvuju. Tokom utakmica oni posmatraju i beleže situacije kojima bi možda želeli da se pozabave tokom trećeg poluvremena.

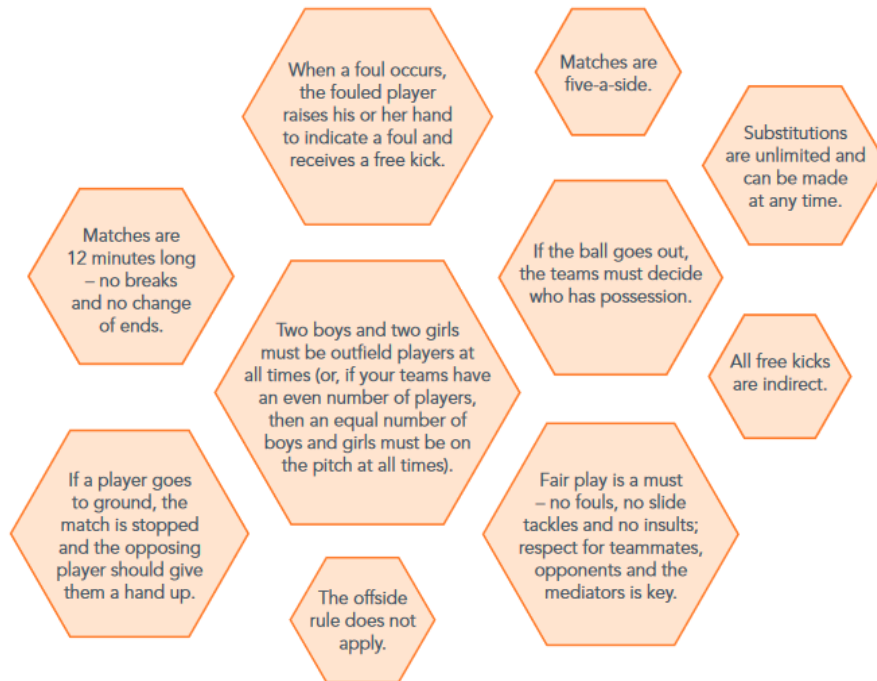
Pravila

Fudbal3 ima specifičan sistem pravila koji se razlikuje od konvencionalnog fudbala. Postoje fiksna i otvorena pravila.

Fiksna pravila određuju organizatori meča, turnira ili lige. Oni su isti za sve mečeve odigrane tokom tog događaja. Fiksna pravila mogu se odnositi na veličinu timova, trajanje meča, ali i na podelu polova u timovima ili na specifična ponašanja (npr. pljeskanje rukama svaki put kada se postigne gol).

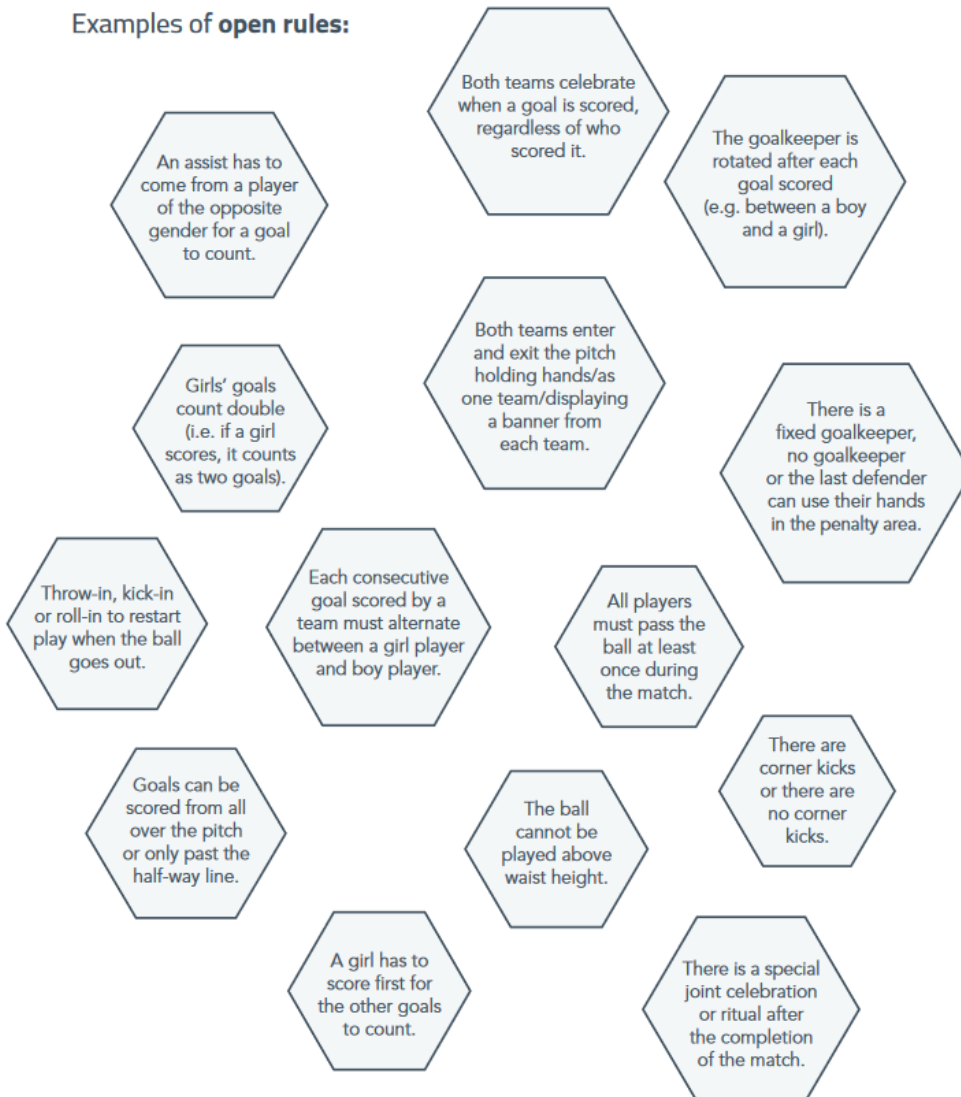

Examples of fixed rules:

Otvorena pravila se razlikuju od meča do meča, u zavisnosti od toga šta se timovi dogovore, i moćno su sredstvo za naglašavanje fer-pleja i specifičnih društvenih tema. Podstiču igrače i medijatore na kreativnost u odabiru otvorenih pravila i razvijanje novih pravila koja će obogatiti igru.

Examples of open rules:

Sistem bodovanja

U fudbalu3 timovi mogu da osvoje bodove za pobedu (3 poena), za nerešeno (2 poena) ili za učešće (1 poen). Povrh toga, mogu se osvojiti bodovi za fer plej, na osnovu toga kako se ponašaju na terenu i tokom diskusija, pored toga što poštuju pravila koja su dogovorena u raspravi pred utakmicu.

U zavisnosti od naglaska koji želite da date fer-pleju, možete da menjate broj fer-plej poena. Na primer, možete da odlučite da timovi dobiju 0 - 3 fer plej poena, 0 - 4 fer plej poena ili 0 - 6 fer plej poena. U poslednja dva primera, tim koji igra veoma korektno, ali gubi, može pobediti tim koji pobjedi u meču golovima, ali igra nepravedno.

Rezime

Kao što ste već primetili, dijalog i razumevanje su svojstvene vrednosti fudbala³. Igrači uče da govore ispred grupe, da izražavaju svoja mišljenja i da prihvataju mišljenja drugih. Možete se baviti određenim socijalnim temama i negovati određene životne veštine kroz fiksna i otvorena pravila.

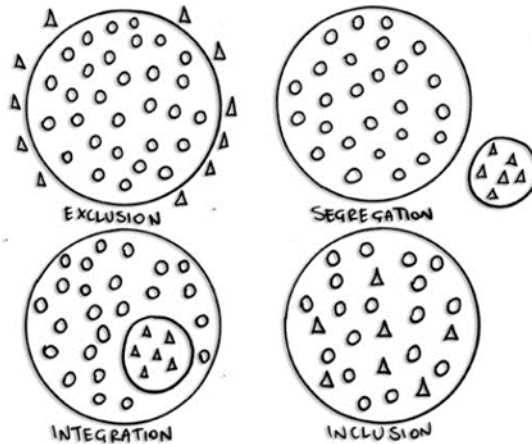
U sledećim poglavljima fokusiraćemo se na to kako integrisati osnovne vrednosti i veštine u fudbal³ koji omogućavaju igračima da se bore protiv rasizma, ksenofobije i isključenosti u svojim igrama, i na kraju, u svojim zajednicama.

1.deo: Olakšavanje socijalne inkluzije

Socijalna inkluzija kroz sport

Sport okuplja ljude da se igraju - može srušiti barijere i izgraditi mostove tamo gde obično postoje normalne barijere. Na primer, fudbal igraju milioni ljudi širom sveta - vole ga i igraju ljudi iz različitih kultura, jezika, religija, uzrasta, seksualnih orijentacija, rodnih identiteta, sposobnosti i socijalno-ekonomskih statusa.

Za migrante i marginalizovanu omladinu sport je često odlična prilika za uspostavljanje veza i pomoć u stvaranju većeg osećaja uključenosti u njihovu novu zemlju i zajednicu.

„Inkluzija je termin [...] koji izražava ideju da svi ljudi koji žive u datom društvu (treba) imaju pristup i prava na učešće pod jednakim uslovima“.

Definicija i ilustracija iz: [KIT 8 Socijalna inkluzija](#), str.21

Participativni pristup ima za cilj da ljude učini ravnopravnim članovima zajednice u kojoj žive. U našem slučaju mladi mogu poboljšati svoj osećaj pripadnosti i svoju spremnost da promovišu jednake mogućnosti za sve članove zajednice, putem fudbala³.

Prevazilaženje izazova socijalne isključenosti, rasizma, ksenofobije i diskriminacije započinje prepoznavanjem i razumevanjem kako ljudi doživljavaju urođenu privilegiju u zavisnosti od karakteristika kao što su boja kože, zemlja porekla, religija, pol, ekonomski status i još mnogo toga.

MacDonald i Marsh (2005) navode šest komponenata koje oblikuju socijalnu isključenost:

- socijalna isključenost više je od pukog siromaštva u prihodu: mimo ekonomske marginalnosti postoje političke i kulturne dimenzije
- socijalna isključenost manifestuje se kroz kombinaciju povezanih problema, a predstavlja akumulaciju međusobno povezanih poteškoća koje tipiziraju stanje i iskustvo određenih grupa
- socijalnu isključenost ne karakteriše slučajna distribucija među pojedincima ili domaćinstvima, već je prostorno koncentrisana. Proizvod je povećane socijalne polarizacije između naselja;
- socijalna isključenost posledica je političke ekonomije kojom neke grupe obezbeđuju privilegiju i moć na štetu drugih;
- socijalna isključenost je dinamičan proces koji se odvija tokom vremena;
- rizici socijalne isključenosti koji proizvode međugeneracijske efekte kao kumulativne nedostatke prenosi sa jedne generacije na sledeću.

[KIT 8 Socijalna inkluzija](#) (str. 28)

Privilegija može biti težak koncept za shvatanje. Često primećujemo načine na koje se prema nama postupa nepravedno lakše nego mnoge načine na koje doživljavamo privilegiju.

Privilegija je skup nezasluzenih koristi koje društvo daje ljudima koji se uklapaju u određenu društvenu grupu. Društvo često daje privilegiju ljudima na osnovu određenih aspekata njihovog identiteta, uključujući rasu, klasu, pol, seksualnu orijentaciju, rodni identitet, jezik, geografski položaj, sposobnost i religiju, između ostalog. Verovatno je da će ljudi sa privilegijama zauzimati moćne položaje, biti ekonomski sigurniji i koristiti svoj status u korist ljudi poput njih. Ljudi u privilegovanim grupama imaju moć nad ljudima u potlačenim grupama.

Drugi način razmišljanja o privilegijama kao suprotnost ugnjetavanju. Razmotrite kako društvo obespravljuje ili stavlja u nepovoljan položaj ljude na osnovu različitih aspekata njihovog identiteta, uključujući žene, ljude obojene kože, osobe sa invaliditetom, ljude koji se identifikuju kao LGBTQ, ljude koji su ekonomski nesigurni i ljude sa mentalnim bolestima.

Važno je napomenuti da osoba istovremeno može iskusiti i privilegiju i ugnjetavanje na osnovu različitih aspekata svog identiteta. Prečesto privilegovani ljudi pretpostavljaju da doživljavanjem nekog oblika potlačenog identiteta ne doživljavaju privilegiju. Na primer, belci koji su siromašni često veruju da nemaju koristi od privilegija belaca. Ovo je netačno. Biti siromašan ne znači da kao belac nemate koristi od privilegija belaca. Ali u poređenju sa ljudima obojene kože, siromašni belci i dalje doživljavaju blagodati koje drugi nemaju samo zbog boje kože.

Takođe je važno napomenuti da privilegija ne znači da niste iskusili poteškoće ili da niste naporno radili za svoje uspehe. Privilegija jednostavno znači da niste morali da se krećete istim sistemima ugnjetavanja kao i drugi.

Privilegija nije nešto što osoba odlučuje da ima, ALI vi možete odabrati kako ćete koristiti svoju privilegiju. Priznavanje i razumevanje vaše privilegije važan je prvi korak da pomognete u osporavanju i demontiranju represivnih sistema, umesto da ih ovekovečite.

Učešće i uključivanje u kontekst projekta “DIALECT”

Mladi migranti u Grčkoj, Italiji, Srbiji i Mađarskoj suočavaju se sa mnoštvom ugnjetavanja, uključujući ekonomsku nesigurnost, rasnu i etničku diskriminaciju, versku diskriminaciju i isključenost iz kulture i društva zemlje u koju su došli / ili u kojoj trenutno borave. Mladi migranti mogu se suočiti sa dodatnim preprekama za uključivanje, uključujući nedostatak kulturnog razumevanja, jezičke barijere i mogućnosti za društveni angažman. Mnogi mladi migranti suočavaju se sa istim sistemskim preprekama i diskriminacijom na fudbalskom terenu i na tribinama.

Metodologija fudbal3 pruža idealan način da naučimo mlade o njihovim privilegijama i steknemo veću empatiju i razumevanje kako se ugnjetavaju migranti i druga marginalizovana omladina. Kroz fudbalsku igru mladi će naučiti kako mogu iskoristiti svoju privilegiju za izgradnju jačih i inkluzivnijih zajednica.

Aktivnosti samopreispitivanja

Može biti teško prepoznati kako doživljavamo privilegovanje i uključivanje. Da biste lakše razumeli one aspekte svog života u kojima ste privilegovani i uključeni jednostavno zbog boje kože, isprobajte dole navedene aktivnosti.

Zapamtite: cilj ove aktivnosti nije da se osećate krivim - niko ne bira privilegiju nad drugom osobom. Umesto toga, ova vežba bi trebalo da vam pomogne da kritičnije razmišljate o društvu u kojem živite i načinima na koje možete podstaći veće uključivanje u svoju zajednicu.

Antirasistički edukator

Test privilegije

Da biste završili ovaj test, pročitajte sledeće izjave i pratite svoj rezultat na posebnom listu papira. Čitajući izjave potrudite se da u potpunosti izolujete rasu i zanemarite druge identitete koji bi mogli uticati na vaše rezultate.

Ako verujete da je često tačna, ocenite 0. Ako je tvrdnja ponekad tačna, ocena 3. A ako je tvrdnja netačna, ocena 5. Na kraju će se od vas tražiti da saberete rezultat.

1. Ljudi često pretpostavljaju da sam migrant pre nego što kažem i reč.
2. Na pitanje „odakle ste?“ je teško odgovoriti, pogotovo ako osoba koja pita pokušava da shvati zašto izgledam onako kako izgledam.
3. Kada uđem u bilo koji supermarket, retko ću naći puno prehrambenih proizvoda koji ispunjavaju tradiciju moje porodice.
4. Teško je pronaći prave proizvode za kosu koji odgovaraju mojoj kosi.
5. Teško je pronaći šminku, hulahopke i / ili flastere koji odgovaraju mom tonu kože.
6. Kada uđem u radnju, obezbeđenje će me verovatno pažljivije pratiti zbog boje kože ili verske odeće (tj. hidžaba, turbana, kufija,)
7. Kad prolazim pored obezbeđenja ili carinika na aerodromu, često me nasumično zaustavljaju i postavljaju više pitanja u poređenju sa drugim ljudima druge boje kože.
8. Ako me ikada zaustavi policija, osetio bih da su me verovatno izdvojili zbog boje kože ili verske odeće.
9. Kad god dođe do terorističkog napada, ljudi su skloni da me gledaju sa više bojazni, mržnje i / ili optuživanja.
10. Knjige koje čitam u školi retko imaju likove koji dele istu boju kože ili verske tradicije kao ja.
11. U filmovima koje gledam likovi koji dele istu boju kože ili verske tradicije kao ja retko su heroji.
12. U istoriji koju sam proučavao, mojim precima se ne pridaje mnogo pažnje ili zasluga.
13. U vestima se ljudi koji dele istu boju kože kao ja često prikazuju kao siromašni, bespomoćni i / ili opasni.
14. Od jaslica do danas, nastavnici koje sam imao, ne dele istu boju kože ili verske tradicije kao ja.

15. Jedine odrasle osobe u školama ili na poslu koje dele istu boju kože ili verske tradicije kao ja su osoblje za čišćenje i / ili kantu.
16. Ponekad poželim da mi je koža i / ili kosa svetlija, jer bi mi to olakšalo život.
17. Festivali i praznici koje moja porodica slavi obično se ne slave u školama.
18. Teško je pronaći postere, razglednice, slikovnice, čestitke i časopise na kojima se pojavljuju ljudi koji imaju istu boju kože ili versku odeću kao ja.
19. Ljudi na "mreži" ili u javnosti uputili su mi rasističke psovke.
20. Ne mogu da kritikujem našu vladu, istoriju i / ili kulturu i da govorim o tome koliko se ne slažem sa politikama i praksom, a da me ne smatraju autsajderom.
21. Teško mi je da pronađem mesta u kojima mogu da budem u društvu ljudi koji dele istu boju kože ili versko uverenje kao i ja.
22. Kada mi se govori o nacionalnom nasleđu, o ljudskoj istoriji ili o civilizaciji, pokazuju mi se ljudi koji ne dele istu kulturu ili boju kože kao ja.
23. Ako opšujem ili se ponašam loše, ljudi imaju tendenciju da to ponašanje pripisuju lošem moralu i / ili siromaštvu ljudi koji dele moju boju kože i kulturno poreklo.
24. Kad god se dobro snađem u izazovnoj situaciji, ljudi to mogu nazvati zaslugom moje rase.
25. Od mene se često traži da govorim u ime svih ljudi moje rasne, kulturne i / ili verske grupe.
26. Kad god zatražim da razgovaram sa „odgovornom osobom“, mogu biti siguran da ću se suočiti sa nekim ko nema istu boju kože ili kulturno poreklo kao ja.
27. Teško mi je da ignorišem i / ili umanjim uticaj rasizma na svoj život.
28. Kući se vraćam sa većine sastanaka organizacija i / ili klubova koje pohađam osećajući se pomalo izolovano, van mesta, bez broja, neshvaćeno, uplašeno, umesto da sam povezan i dobrodošao.
29. Ako mi dan ili nedelja prolaze loše, ne mogu se načuditi da li su negativne epizode ili situacije imale rasni prizvuk.
30. Ne mogu otvoreno i iskreno da razgovaram o svojim rasnim iskustvima u školi ili na poslu.

Konačni rezultat: _____

Konačni rezultat / 150 X 100 = Ukupan procenat privilegija "belaca"

Refleksija:

100% je rezultat onih koji imaju najviše koristi od privilegije belih, 0% je rezultat onih koji imaju najmanju privilegiju belih.

Šta to znači o našim različitim životnim iskustvima i mogućnostima u Evropi?

Savetujemo vam da pozovete nekoga sa drugim rasnim identitetom da završi test, uporedi rezultate i razgovara o uvidima stečenim tokom procesa.

Ova ocena se fokusira na rasu i religiju i vredi napomenuti da će drugi identiteti (pol, seksualnost, klasa, invaliditet, itd.) uticati na vaše privilegovano iskustvo. Štaviše, rasa je društvena konstrukcija koja je fluidna i neprestano se razvija, tako da se rezultat neke osobe može menjati kroz vreme, u zavisnosti od konteksta i njegove rasne svesti.

Doživljavanje isključivanja

Kada ste poslednji put bili „novo dete“ ili „autsajder“?

Da biste se podsetili kako se osećate kad se dovedete u potpuno novu situaciju i potpuno sami, isprobajte jednu ili više ovih aktivnosti sami (ne, ne možete da povedete prijatelja!):

- Idite u restoran i pojedite pun obrok. Ne uzimajte telefon, knjigu ili bilo šta drugo što će vam privući pažnju.
- Otiđite u prodavnicu namirnica drugih naroda ili njihov supermarket (po mogućnosti tamo gde su svi proizvodi obeleženi na drugom jeziku) i pokušajte da pronađete sastojke za obrok. Ono što ste kupili ponosite kući, kuvajte i jedite je.
- Idite na događaj koji organizuje druga kulturna grupa (npr. zabava, predavanje, festival itd.) Unapred zamolite organizatore da vam se prvih 60 minuta obraćaju samo na njihovom jeziku.
- Idite na versku službu u zajednici koja nije vaša. Ili, ako je moguće, posetite službu druge religije u vašem području. (Stupite unapred u kontakt sa kontakt osobom da biste proverili da li bi i kada to moglo biti prikladno.)
- Idite da posmatrate sednicu gradskog veća ili pokrajinske / nacionalne vlade i vidite da li možete da razumete njihove diskusije i procedure.

Pitajte sebe:

- Kakav je osećaj biti u novoj situaciji? U kojoj meri ste mogli da shvatite šta se dešava?
- Na koje ste barijere (ako ih je bilo) naišli (npr. jezik, komunikacija, mobilnost, stereotipi, stavovi...)?
- Kako su drugi ljudi („upućeni“) reagovali na vas? Da li je neko preduzeo korake da se osećate dobrodošlo ili „uključeno“? Ako da, kako? Ako ne, kakav je bio rezultat?
- Kada ste „autsajder“, koliko je važno da se prema vama postupa „inkluzivno“?

Sada zastanite i razmislite o mladim ljudima sa kojima radite:

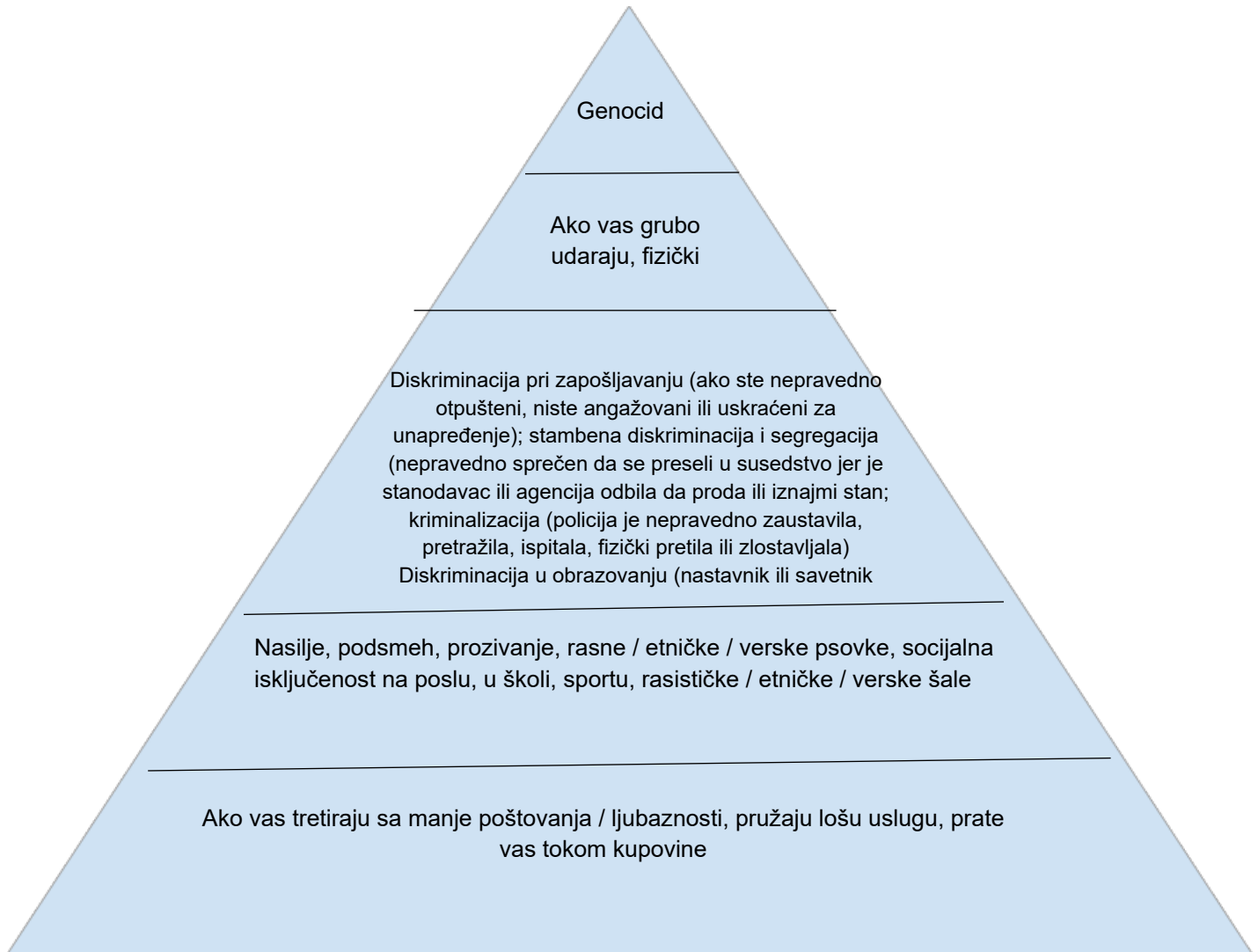
- Kako mislite da bi se mogli osećati ako se nađu u sličnoj situaciji (tj. sami, malo podrške, bez zajedničkog jezika itd.)?

Identifikovanje rasističkog, diskriminatornog i ksenofobičnog ponašanja

Rasističko, diskriminatorno i ksenofobično ponašanje može se manifestovati na mnogo načina i najčešće je usmereno na osobu na osnovu njihove „rase“/etničke pripadnosti, religije ili nacionalnosti ili kombinacije ovih identiteta. U Evropi postoji veliki broj politika koje su inherentno rasističke. Na primer, rasne zajednice u Evropi doživljavaju veće stope kriminalizacije, nesrazmerno ciljanje na postupke zaustavljanja i pretraživanja i često rasno profilisanje od strane policije. Ali rasizam može postojati i na suptilnije načine, često na međuljudskom nivou, poput odbijanja usluge nekome u restoranu.

Slično rasizmu, i ksenofobija se doživljava kroz otvorene oblike poput fizičkog nasilja i govora mržnje, ali i suptilnije u zakonima, politikama i nesvesnoj pristrasnosti. Na primer, uprkos svojim kvalifikacijama, migranti se često previđaju za poslove, primaju manje plate i uskraćen im je pristup stanovanju. Platforme društvenih medija često se koriste za širenje rasističke retorike koja samo dovodi do povećanih slučajeva diskriminacije i pretnji nasiljem.

Diskriminatorno ponašanje negativno utiče na pojedince i grupe. Donja piramida odražava porast nivoa diskriminatornog ponašanja počev od pristrasnih stavova i završavajući se genocidom. Svaki nivo rasizma i diskriminacije podstiče se nivoom ispod njega. Kako se ponašanja na dnu normalizuju i prihvate, to može dovesti do toga da ponašanja na sledećem nivou postanu prihvaćenija.

Prilagođeno iz [Piramide mržnje iz Lige protiv klevete](#)

Sprečavanje i zaustavljanje rasističkog, diskriminatornog i ksenofobnog ponašanja

Gajenje empatije i podizanje svesti o drugim kulturama presudni su za borbu protiv rasizma, diskriminacije i ksenofobije. Slede praktični načini za započinjanje ovog putovanja.

1. Shvatite i identifikujte svoje nesvesne predrasude: Svi imamo predrasude, a pošto su nesvesne, teško ih je prepoznati. Ali važno je istražiti ideje koje imate o ljudima koji se razlikuju od vas. Razmotrite kako su nastale ove pristrasnosti.
2. Odreađujte na rasistički i ksenofobični jezik kad ga čujete. Javite se ako čujete da neko priča rasistički vic. Iako se može činiti bezazlenim, rasističke šale se često koriste za

produžavanje i normalizaciju opasnih i štetnih stereotipa. Ne govoreći ništa ili smejući se, podrazumeva da se slažete.

3. Podržati kulturnu raznolikost: Postoji mnogo načina na koje možete pokazati svoju podršku kulturnoj raznolikosti, uključujući podršku preduzećima koja vode migranti. Takođe, trošeći vreme na učenje o drugim zemljama i kulturama gledanjem filmova, čitanjem knjiga, isprobavanjem različitih kuhinja. Prisustvujte kulturnim događajima u svojoj zajednici.

Deo 2: Obučavanje trenera

Organizacije u zajednici igraju važnu ulogu u borbi protiv rasizma i ksenofobije u zajednici. One rade sa različitim zainteresovanim stranama u zajednici, grade poverenje i na taj način mogu pozitivno uticati na članove zajednice. Koristeći fudbal3, organizacije u zajednici mogu da koriste fudbal kao alat u borbi protiv socijalne isključenosti.

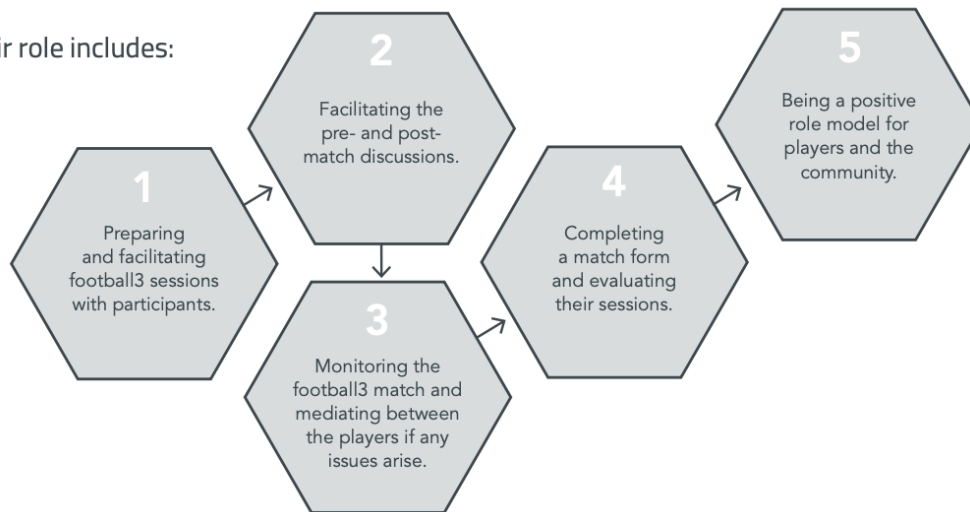
U prvom koraku, organizacije treba da definišu svoje fudbal3 aktivnosti i da regrutuju i obučavaju fudbal3 medijatore i trenere. U sledećem odeljku ćemo pružiti sve informacije u vezi sa osobljem ili volonterima koji se bave fudbalom3.

Medijatori

Medijatori su osnovni za uspeh fudbala3. Oni olakšavaju diskusiju između dva tima tokom diskusije pre i posle meča, rešavaju sukobe i podržavaju timove u pronalaženju sporazuma o pravilima i fer plej tačkama.

Posredovanje se često vrši u parovima i kao takvi, medijatori treba da predstavljaju raznolikost zajednica u kojima će se igrati fudbal3 utakmice.

Their role includes:

Ulogu posrednika mogu da preuzmu socijalni radnici, prosvetni radnici ili treneri u vašoj zajednici. Mladi lideri koji su prošli kroz vašu organizaciju, kao i iskusni igrači fudbala3 takođe mogu delovati kao medijatori. Kao i svaka veština, i za posredovanje je potreban trening i razvoj. Važno je obezbediti kontinuiranu obuku kako bi medijatori mogli da nastavu da vežbaju i razvijaju svoje veštine.

Medijatori su obično stari između 16 i 30 godina, ali su dobrodošli i stariji učesnici. U idealnom slučaju, trebalo bi da postoji rodna ravnoteža. Nije potrebno da posrednik poseduje jake fudbalske veštine, iako je korisno iskustvo vođenja grupa.

Uspešan medijator je:

Empatičan - osetljivi na emocije, identitete i vrednosti drugih, uključujući razlike u etničkoj pripadnosti, rasi, religiji, rodnom identitetu, seksualnoj orijentaciji itd.

Neutralni - sposobni da ostanu nepristrasni ili objektivni, bez nametanja sopstvenog mišljenja ili zauzimanja strane

Onaj koji vežba aktivno slušanje - pokazuje iskreno zanimanje za ono što drugi govore i daje svim igračima osećaj da se čuju

Strpljiv - prihvata kašnjenja, probleme ili oprečna mišljenja, a da se ne nervira, uznemirava ili osuđuje

Onaj koji rešava problem - doprinosi dobrim idejama koje pomažu drugima da pronađu međusobno prihvatljiva rešenja

Posmatrač - pažljivo prati akcije i beleži važne trenutke i ponašanje pojedinaca

Pouzdan - obezbeđuje poverljivost i čini da se drugi osećaju prijatno kada mu se poveravaju

Entuzijastičan - energičan i angažuje druge da učestvuju stvaranjem zabavne atmosfere za igrače

Jasan komunikator - govori glasno i jasno kako bi svi mogli da razumeju

Organizovan - osigurava da je sve dobro pripremljeno i na vreme

Rodno osetljiv i inkluzivan - osnažuje, obrazuje, pomaže u stvaranju saveza i osigurava da svi igrači budu ravnopravno uključeni u igru bez obzira na rasu, etničku pripadnost, rodni identitet, religiju i seksualnu orijentaciju

Važno je pažljivo odabrati medijatore kako biste bili sigurni da su voljni i sposobni da podstaknu igrače i pohvale pozitivno ponašanje, a ne kažnjavanje negativnog ponašanja. Ako medijator pokazuje dominantno ponašanje, to bi moglo destimulisati učesnike da otvoreno učestvuju i slobodno učestvuju u aktivnostima.

Savet: Inkluzivne strategije zapošljavanja

Kada regrutujete medijatore i trenere, važno je da budete uključeni u svoju potragu kako biste bili sigurni da postoji raznolika zastupljenost.

Evo nekoliko strategija koje biste mogli uzeti u obzir:

- Povežite se sa drugim organizacijama usmerenim na mlade
 - [TandEM projekat](#) postigao je veliki uspeh u Španiji, Italiji, Malti, Grčkoj, Hrvatskoj i na Kipru
 - SALTO-IOUTH ima alat za pretraživanje koji pomaže u pronalaženju partnerskih organizacija širom Evrope
 - <https://www.salto-youth.net/tools/otlas-partner-finding/organisations/>
- Obratite se međunarodnim studentskim grupama na univerzitetima
 - Studentski lideri su često neiskorišćeni resurs

- Upoznajte omladinu tamo gde su
 - Oglašavajte se na platformama društvenih medija, tj. Facebook, Instagram, TikTok
 - Povežite se sa uspostavljenim omladinskim organizacijama na društvenim mrežama
 - <https://www.facebook.com/EuropeanYouthForum/>
- Obratite se verskim vođama u svojoj zajednici
 - Islamska verska zajednica Italije ([Coreis](#))

Obučavanje medijatora

Nakon što regrutujete svoje medijatore, morate ih pripremiti za njihovu ulogu. Obuka za medijatora može trajati i do nekoliko dana. Što više budete trenirali, to će medijatori postati bolji!

Ciljevi obuke

Medijatori su odgovorni za vođenje fudbal3 mečeva. Oni mogu posredovati u pojedinačnim mečevima ili u seriji mečeva u kontekstu lige ili turnira. Važno je obučiti medijatore, jer će oni biti odgovorni za fizičko i mentalno blagostanje učesnika tokom celog meča.

Nakon obuke, medijatori treba da budu u mogućnosti da:

1. Identifikuju i razviju najvažnije veštine medijacije
2. Objasne igračima fudbal3
3. Posreduju u fudbal3 utakmici, izvodeći sve potrebne radnje tokom tri poluvremena

Gde naći metode obuke i aktivnosti za medijatore?

U publikacijama [football3 handbook](#) (str. 22 - 25) i [football3 trainer manual](#) (str. 24 - 36), *streetfootballworld* pruža praktična uputstva o tome kako trenirati medijatore fudbala 3. Pozivamo vas da pogledate oba pribora i da koristite planove sesija.

Za duži i detaljniji trening za medijatora fudbala3, pozivamo vas da pogledate kurs fudbala3 za *mobilne uređaje* koji su kreirali *streetfootballworld* i nekoliko partnerskih organizacija. Pogledajte odeljak 4: Obuka medijatora.

Treneri

Treneri igraju važnu ulogu u fudbalu3. To su ljudi koji sprovode sesije, turnire, programe, vode radionice i podržavaju tekuću obuku i obrazovanje medijatora.

Treneri su uzori

Mladi kojima su nedostajali pristupačni uzori su prijavili povećani nivo psihološkog stresa u poređenju sa mladima koji su opisali da su imali podržavajuće lične uzore ili ih uopšte nisu imali “([Nacionalni centar za mentorstvo](#)).

Fudbal3 trener može biti uzor mladim ljudima kojima nedostaju uzori u drugim oblastima života. Da bi se povećala identifikacija, važno je angažovati trenere fudbala3 sa kojima se mladi mogu identifikovati. Obavezno regrutujte trenere koji predstavljaju raznolikost učesnika (u pogledu porekla, verskog uverenja, pola itd.).

Uspešni treneri su ljudi koji detaljno poznaju fudbal3 - kao igrači i kao posrednici fudbal3 utakmica. Takođe poseduju razumevanje jedinstvenih potreba svoje zajednice i razumeju moć fudbala3 za stvaranje lične i kolektivne transformacije među vršnjacima i zajednicom. Treneri takođe imaju sposobnost da jasno komuniciraju, pažljivo slušaju i sposobni su da olakšaju učenje na otvoren, dinamičan i interaktivan način za grupe mladih odraslih.

Obuka trenera

Fudbal3 treneri su uzor igračima, njihova primarna kontakt osoba i osoba od poverenja. Treneri sprovode fudbal3 sesije u okviru fudbal3 programa, koji ima za cilj promociju određene društvene teme ili podsticanje skupa specifičnih životnih veština, podršku i praćenje svojih timova na fudbal3 turnirima i događajima.

Nakon obuke treneri bi trebalo biti u stanju da:

1. Upoznaju igrače sa fudbalom3
2. Dizajniraju fudbal3 sesije koje se bave i poboljšavaju životne veštine

3. Olakšaju razvoj igrača u timu

Gde pronaći metode i aktivnosti obuke za trenere?

U publikaciji [football3 handbook](#), streetfootballworld opisuje kako treneri mogu biti pripremljeni za svoju ulogu (str. 26).

Za više uvida u ulogu trenera fudbalu3, pozivamo vas da pogledate *football3 mobile course*. Pogledajte odeljak 3: Obuka igrača.

Organizovanje fudbal3 turnira i programa

Turnire i programe football3 često osmišljavaju i sprovode zaposleni u organizaciji kao što su menadžeri programa, menadžeri projekata i treneri. Da bi se stvorili uticajni i sadržajni događaji i programi, važno je proći određenu obuku i smernice.

Gde naći smernice za organizaciju turnira i programa?

U [football3 handbook](#) (str. 36 - 37, str. 40 - 41) i [football3 trainer manual](#) (str. 37 - 71), streetfootballworld predlaže smernice za organizaciju turnira football3 i za planiranje i sprovođenje programa fudbal 3. Pozivamo vas da pogledate priručnike za više informacija.

Za detaljniji trening o organizaciji fudbal 3 turnira i programa, pozivamo vas da pogledate *football3 mobile course* created by streetfootballworld and several partner organisations. Pogledajte odeljak 5.

Angažovanje zajednice

Fudbal3 je najefikasniji kada ga prihvati cela zajednica. Da bi se stvorilo sigurno i inkluzivno okruženje u kojem fudbal3 može napredovati, važno je ciljati određene grupe zajednica, kao što su lokalne vlasti, nevladine organizacije i roditelji / staratelji igrača. Zapamtite da budete strpljivi, zajednici može trebati vremena da u potpunosti razume i prihvati fudbal3, jer se on razlikuje od standardnog fudbala.

Kada razmišljamo o [angažovanju naše zajednice](#), obično ograničavamo doseg na partnere ili agencije koje su nam poznate. Međutim, važno je angažovati i netradicionalne partnere. U početku bi se moglo osećati nelagodno ili izazovno zbog razlika u kulturi, jeziku ili prioritetima.

Razmotrite brojne potencijalne partnere u vašoj zajednici - koje su njihove potrebe i kako mogu imati koristi od podržavanja fudbala?

Preduzeća

Preduzeća su povezana sa mladima u svojoj zajednici, bilo kao njihovi poslodavci ili kao njihovi kupci.

Kada se obraćate potencijalnom poslovnom partneru, važno je saopštiti kako podrška fudbalu u njihovoj zajednici može imati koristi za njihovo poslovanje:

- Mogućnost za umrežavanje
- Povećava vidljivost njihovog poslovanja
- Promocija kao dobrog korporativnog građanina

Preduzeća mogu biti uključena na nekoliko načina:

- Kroz obezbeđivanje prostora za sastanke ili događaje
- Kroz sponzorisane turnire
- Kroz organizovanje posebnog događaja
- Kroz kontaktiranje drugih preduzeća u zajednici

Verske zajednice

Mnoge verske zajednice obično imaju programe za angažovanje mladih i imaju tendenciju da budu snažni partneri za saradnju. Verske zajednice se obično fokusiraju na razvoj omladinskog liderstva i mogu biti dobro mesto za regrutovanje medijatora.

Važni saveti za angažovanje verskih zajednica:

- Poštujte verske praznike kada se angažuje tim oko tih dana.
- Uključite sve verske zajednice u svoju pretragu
- Uključite svetovne vođe, veroučitelje i vođe grupa mladih u svoj domet

Pružaoi zdravstvenih usluga

Pružaoi zdravstvenih usluga usmereni na mlade su još jedan potencijalni izvor saradnje. Povezivanje sa ovim partnerima takođe će pomoći mladima koji se bave fudbalom³ da dobiju informacije i usluge za poboljšanje njihovog fizičkog i mentalnog zdravlja.

Pored lekara, razmislite i o tome da se obratite medicinskim sestrama i službama javnog zdravstva u vašoj zajednici.

Pružaoi zdravstvene zaštite mogu podržati fudbal³ inicijative na sledeće načine:

- Kroz pomaganje u regrutovanju igrača iz trenutnih inicijativa usmerenih na mlade
- Kroz poboljšavanje doseg a i svesti o fudbalu³

Lokalna vlast

Lokalne vlasti su takođe potencijalni partneri i mogu biti presudne za stvaranje trajnih promena u celom sistemu za mlade. Lokalne vlasti imaju poseban interes da osiguraju da mladi u njihovim zajednicama napreduju.

Policijske službe i druga odeljenja za sprovođenje zakona posebno su zanimljivi partneri, jer migranti često imaju negativne odnose sa takvim telima. Uključujući ih u pozitivnu aktivnost mogu promeniti dinamiku odnosa i stvoriti pozitivne primere interakcije. Na primer, organizacije mogu da organizuju fudbal³ trening ili turnir na kojem lokalna policija i lokalna omladina igraju zajedno, upoznavajući se na terenu. Možete koristiti fudbal³ da uspostavite dijalog između različitih strana i da se pozabavite društvenim temama kako biste stvorili veću empatiju i razumevanje na oba kraja.

Takođe je važno raditi sa **lokalnim vlastima koje rade na problemima omladine, sporta i migracija** kako biste bili sigurni u njihovu podršku. Dogovorite sastanak sa lokalnim predstavnicima tih oblasti rada i predstavite svoj projekat, pozovite ih da dođu da vide fudbal³ aktivnosti koje sprovodite i organizujete im fudbal³ trening.

Postoji nekoliko načina na koje se lokalne vlasti mogu angažovati i podržati fudbal3:

- Kroz promovisanje fudbal3 turnire i utakmice svojim članovima
- Kroz olakšavanje promene politike
- Omogućavanjem veće vidljivosti fudbala3 u zajednici
- Pomaganjem u prikupljanju sredstava
- Pronalaženjem prostora za utakmice / turnire

NVO

Lokalne, regionalne i nacionalne NVO mogu biti zanimljivi partneri jer mogu pružiti podršku, resurse i pristup potencijalnim učesnicima. Preciznije, NVO:

- su izvori znanja - povežite se sa nevladinim organizacijama koje rade na temama koje su od interesa za vaš program i čije znanje dopunjuje vaše
- dele resurse - poput publikacija, radnih listova, vežbi i drugih materijala
- Obezbeđuju obuku i izgradnju kapaciteta
- dele sadržaje - kao što su fudbalska igrališta, prostorije za radionice ili bilo koji drugi objekat koji vam može zatrebati
- Omogućavaju pristup potencijalnim fudbaler3 igračima (mladim ljudima, migrantima, izbeglicama) i mogu širiti informacije o vašem programu i ponudama
- Promovišu promene politike
- Dalje šire ključne poruke projekata
- Služe kao primer - dizajniraju i primenjuju relevantne programe
- su potencijalni partneri za implementaciju - mogli bi da sprovedu vaš program obuke sa svojim korisnicima

Da biste angažovali druge NVO, možete...

- Pozovite njihove korisnike da **učestvuju u sesijama fudbala3**
- Pozovite svoje članove tima i korisnike da **pomognu u egzibicionom meču**
- **Organizujte sastanak** sa članovima tima kako biste predstavili svoj program
- **Pošaljite im sažetak** u kome će biti navedene vaše fudbal3 aktivnosti, ciljevi i vremenski raspored

Roditelji i staratelji

Roditelji, staratelji i porodice igraju važnu ulogu u tome kako će njihova deca pristupiti novom iskustvu. Da bismo izgradili inkluzivnije zajednice, važno je roditelje upoznati i sa fudbal3 metodologijom. Roditelji će verovatno više podržati program ako im se pruži prilika da ga sami isprobaju. Na primer, razmislite o organizovanju fudbal3 utakmice za roditelje u zajednici. Što su roditelji više angažovani, veća je verovatnoća da ćete uspešno angažovati igrače.

Podržite roditelje i članove zajednice u održavanju vlastitih utakmica ili turnira. Uključite ih u stvaranje novih prostora za igru, promociju vaših događaja kruženjem letaka ili pozivanjem njihovih prijatelja da gledaju.

Da biste uključili roditelje / staratelje u fudbal3, možete organizovati ...

- **Egzibicione fudbal3 utakmice** u zajednicama u kojima igraju učesnici i utakmice u kojima roditelji / staratelji mogu da igraju
- **Informativni sastanci za roditelje / staratelje** na kojima objašnjavate ciljeve i modalitete svog fudbal3 programa
- **Upoznati roditelje / staratelje** u zajednici kako biste im predstavili vaš program i uverili ih u njegovu vrednost i korist za njihovu decu

Kada angažujete roditelje, uzmite u obzir [sledeće principe](#) za negovanje poštovanje i inkluzivnost:

- Pristupite svim roditeljima ili starateljima kao partnerima koji žele najbolje za svoju decu i zajednicu
- Pozovite roditelje ili staratelje da podele informacije o svojim porodičnim kulturama i tradicijama
- Prepoznajte i poštujujte razlike u porodičnim strukturama
- Prepoznajte ulogu koju identitet i pozadina mogu igrati u oblikovanju odnosa između igrača, medijatora i trenera

Studije slučaja (svedočenje partnera projekta)

Deo 3: Obučavanje igrača

Treneri fudbala³ su presudni za sprovođenje uspešnog programa fudbala³. Oni sprovode redovne fudbal³ sesije sa igračima u kojima obrađuju društvene teme i treniraju određene životne veštine. Oni prate svoje timove na fudbal³ turnirima i važna su osoba od poverenja za igrače. U sledećem odeljku predstavimo inkluzivne strategije angažovanja, kao i izbor životnih veština i društvenih tema relevantnih za antirasističko obrazovanje mladih kroz fudbal. Pružićemo obrazac plana sesije fudbal³, kao i razne planove aktivnosti.

Ciljna grupa

Zbog prirode ovog projekta, posebno treba voditi računa da igrači predstavljaju raznolikost zajednice. Konkretno, igrači bi trebalo da imaju 12-18 godina, i da dolaze iz migrantskih, ne-migrantskih i marginalizovanih grupa. Timovi treba da uključuju devojčice i dečake. Inkluzivne strategije angažovanja takođe bi trebalo da se usredsrede na osiguravanje zastupljenosti različitih verskih denominacija, socijalno-ekonomskog porekla i rodne ravnoteže.

Profil igrača

- Mladi uzrasta od 12 do 18 godina
Predstavljaju različitost zajednice
 - Mladi migranti, ne-migranti i marginalizovani mladi
 - Različitih veroispovesti
 - Različite socijalno-ekonomska pozadine
 - Rodna ravnoteža

Savet: Inkluzivne strategija regrutovanja

Kada regrutujete igrače, važno je da budete uključeni u svoju pretragu kako biste bili sigurni da postoji raznolika zastupljenost.

Evo nekoliko strategija koje biste mogli uzeti u obzir:

- Povežite se sa lokalnim organizacijama usmerenim na mlade
- Upoznajte omladinu gde se nalazi

- Oglašavajte se na platformama društvenih medija, tj. Facebook, Instagram, TikTok
- Povežite se sa uspostavljenim omladinskim organizacijama na društveni mrežama
 - <https://www.facebook.com/EuropeanYouthForum/>
- Podstaknite igrače da pozovu svoje prijatelje ili članove porodice
- Obratite se verskim vođama u svojoj zajednici
- Obratite se školama u svojoj zajednici
- Obratite se lokalnim sportskim organizacijama

Savet: Strategije angažovanja igrača

Pored privlačenja raznolike grupe igrača, uspešan program pronalazi kreativne načine kako bi se osiguralo da se igrači osećaju dobrodošlo, sigurno i angažovano.

- Obezbedite hranu ili grickalice na utakmicama
 - Obezbeđena hrana takođe treba da odražava raznolikost igrača. Razmislite o tome da zamolite igrače da preporuče lokalne restorane koji se specijalizuju za razne kuhinje
- Obezbedite uniforme/dresove
 - Uniforme mogu pomoći stvaranju osećaja zajedništva među igračima
- Razmislite o lokaciji
 - Osigurajte da igrači mogu bezbedno da pristupe terenu
 - Uverite se da postoje odgovarajući prostori za igrače oba pola da se presvlače i koriste toalet
- Razmislite o vremenu
 - Uzmite u obzir vreme kako bi se verski obredi uradili nesmetano
 - Ponudite više utakmica, tako da igrači mogu da usklade i sa drugim obavezama, poput honorarnih poslova ili obveza kod kuće, kao što je briga za mlađu braću i sestre ili starije rođake
- Neka igrači budu zdravi i bezbedni tokom globalne pandemije
 - Obezbedite maske i sredstvo za dezinfekciju ruku
 - Podstaknite socijalno distanciranje
 - Oglasite da će mečevi slediti odgovarajuće smernice za zdravlje i bezbednost

Korišćenje fudbala³ u borbi protiv rasizma, ksenofobije i socijalnog isključivanja

Fudbal3 je fleksibilno sredstvo koje se može koristiti za adresiranje društvenih tema i životnih veština. U ovom poglavlju videćemo kako se fudbal3 može prilagoditi kako bi se mladi ljudi posebno obučili za borbu protiv rasizma, ksenofobije i isključenosti.

Ciljevi fudbal 3 sesija

Nakon sesija, igrači bi trebalo da...

- Igranjem shvate socijalne teme povezane sa rasizmom i ksenofobijom
- Steknu životne veštine potrebne za izgradnju inkluzivnijih zajednica
- Budu u stanju da odražavaju naučena pravila fudbala3
- Budu u stanju da prenesu učenje sa terena u život

Da bismo integrirali određena učenja u sesiju fudbal3, predlažemo da u prvu polovinu sesije fudbal3 ugradite jednu od sledećih aktivnosti (bilo o socijalnoj temi ili o životnoj veštini). Drugo poluvreme je posvećeno fudbal3 utakmici u kojoj pravila odražavaju učenje prvog poluvremena. U trećem poluvremenu trener trenira sa igračima na vežbama i pomaže u prenošenju učenja u stvarni život.

Primer fudbal3 sesije: Uključivanje / isključivanje

Datum: 13. januar 2021.	Vreme: 18:00 - 19:30 (1h 30 min)
Mesto: jedinstveni teren, Budimpešta	Broj učesnika 22 (12 devojčica, 10 dečaka)
Društvene teme/životne veštine: Inkluzija/isključivanje/različitost	
Ciljevi sesije <ol style="list-style-type: none"> 1. Razumevanje koncepta socijalnog uključivanja i isključivanja. 2. Iskustvo uključivanje/isključivanje. 3. Razgovaranje o uključivanju/isključivanju u našem svakodnevnom životu. 4. Prevođenje onog što je naučeno u pravila fudbala3, što čini igru inkluzivnijom. 	

<p>Potrebni materijali</p> <p>Nalepnice u četiri različite boje, čunjevi, lopte, prsluci, stubovi za gol, tabla za papir, obrazac za meč, štoperica</p>	<p>Potrebna priprema</p> <p>Postavite kvadrat sa čunjevima u kojem igrači mogu da dribljaju loptom dok ne formiraju grupe, postavite tri kvadrata sa čunjevima za tri različite grupe</p>
<p>Aktivnosti zagrevanja</p> <p>“Ice Breakers”, igre za podizanje energija, kratke igrice</p> <p>Dobacivanje loptom</p>	<p>Prvo poluvreme</p> <p>Igra/aktivnost koja ilustruje društvene teme/životne veštine</p> <p>U kom ste timu?</p>
<p>Drugo poluvreme</p> <p>Utakmica fudbal3 (sva tri poluvremena)</p> <p>Utakmica fudbal3, sa posebnim pravilima za inkluzivniju igru</p>	<p>Odmor</p> <p>Istezanje, piće, odmor</p>
<p>Treće poluvreme</p> <p>Refleksija/brifing</p> <p>Refleksija na sesiju, prema pitanjima za refleksiju</p>	<p>Metoda procene</p> <p>Podelite kratku anketu od pet pitanja na sesiji ili zamolite igrače da je popune na svojim telefonima</p>
<p>Napomena za facilitatore:</p> <p>Budite sigurni da osoba koja ima tendenciju da bude isključena ne bude u autsajderskoj grupi tokom prvog poluvremena.</p>	

Uključivanjem igre koja omogućava igračima da kolektivno razmišljaju o nekoj temi tokom prvog poluvremena, vi postavljate temelje sesije fudbal3. Obavezno obavite brifing nakon aktivnosti u prvoj polovini i intenzivnije raspravljajte u trećoj polovini na kraju sesije. Obrazac plana sesije možete pronaći u prilogima (Aneks 1).

Evaluacija fudbal3 sesija

Da biste pratili napredak svojih igrača i izveštavali o uticaju vaših sesija i programa, prikupljajte povratne informacije igrača na kraju svake sesije. Za jednokratne sesije možete koristiti naš osnovni obrazac sesije koji možete pronaći u prilogima (Aneks 2).

Za dugoročne fudbal3 programe preporučujemo da osmislite program i definišete strategiju ocenjivanja koristeći logički model. Više informacija o logičkom modelu možete pronaći u

[priručniku za trenere fudbala3](#) (str. 54 - 71), u [fudbal3 priručniku](#) (str. 40 - 41) i u mobilnom kursu fudbal3 (jedinica 5).

Bavljenje socijalnim temama vezanih za ksenofobiju, rasizam, isključenost

Igre mogu biti moćno sredstvo za razmišljanje o društvenim temama. Omogućavaju igračima da iskuse situaciju, analiziraju je i raspravljaju o njoj. Igre pokreću maštu, motivaciju i zabavne su. Oni vam mogu omogućiti da uključite svu omladinu nezavisno od njihovih intelektualnih sposobnosti. Svako može doživeti igru i podeliti utiske i osećanja. Zadatak trenera je da uključi sve u razmišljanje postavljanjem pitanja koja pokreću diskusiju.

U sledećem odeljku izdvajamo šest odabranih društvenih tema koje se odnose na rasizam i ksenofobiju, praćene po jednim primerom aktivnosti. Naravno, postoji mnogo više kojima bi se moglo pozabaviti. Ne ustručavajte se da tražite još tema i aktivnosti i integrišete ih u svoj program obuke!

Drušvena tema: privilegija

Privilegija može biti teška tema za razumevanje. Privilegija je skup nezasluženih koristi koje društvo daje ljudima koji se uklapaju u određenu društvenu grupu. Na primer, društvo daje privilegiju ljudima na osnovu određenih aspekata njihovog identiteta, uključujući rasu, klasu, pol, seksualnu orijentaciju, rodni identitet, jezik, geografski položaj, sposobnost i religiju, između ostalog.

Primer aktivnosti: Privilegija (Aneks 3)

Nazin aktivnosti Trka jednakosti	
Vreme trajanja 25-30 minuta	Facilitator(i) Amira and Samuel
Potrebni materijali Karte sa ulogama i spisak izjava (vidi priloge), kanta za smeće, listovi papira, 2 čunja	Socijalna tema / životne veštine Privilegija, (ne)jednakost, empatija

Ciljevi aktivnosti

1. Shvatiti šta privilegija znači.
2. Iskusiti različite nivoe privilegija i njihove implikacije.
3. Razumeti kako koristiti sopstvenu privilegiju za podršku drugima.

Opis aktivnosti:

1. Podelite karte sa ulogama svakom učesniku. Učesnici moraju pojedinačno čitati karte sa ulogama i ne smeju govoriti o svojim ulogama. Uverite se da svi razumeju svoju ulogu.

2. Zamolite učesnike da zamisle da su oni osobe opisane na njihovim kartama s ulogama. Zamolite ih da zatvore oči i zamisle kako bi njihov lik odgovorio na sledeća pitanja:

- Gde ti živiš? Da li živiš u kući, stanu, na ulici, ...?
- Koje je tvoje svakodnevno zanimanje? Da li radiš, učiš, ideš u školu, ...?
- Šta voliš da radiš u slobodno vreme?
- Da li ikada iskusiš glad? Da li si bogat, siromašani, srednja klasa, ...?

3. Zamolite učesnike da ponovo otvore oči i da se postroje na vodoravnoj liniji. Možete koristiti dva čunja kako biste označili početnu liniju.

4. Sada pročitajte spisak izjava. Recite učesnicima da naprave korak napred ako smatraju da se izjava podudara sa njihovim karakterom. Ako to nije slučaj, trebalo bi da ostanu gde jesu.

5. Nakon što pročitaju izjave, zamolite učesnike da pogledaju oko sebe, pogledaju gde stoje njihovi vršnjaci, pogledaju one koji su daleko ispred i one koji su daleko pozadi.

6. Svakom učesniku podelite papir. Zamolite ih da formiraju loptu. Postavite kantu za smeće ispred grupe u blizini učesnika koji je najviše napredovao. Sada zamolite sve učesnike da bace papirnu kuglu u kantu za smeće sa mesta na kome su.

7. Pitajte učesnike kako su se osećali tokom vežbe, kakav je bio osećaj da drugi napreduju ili da ostanu iza. Pitajte ih šta misle o kanti za smeće i njenom značenju.

8. Pitajte da li neko zna šta privilegija znači i razgovarajte o tom pojmu sa učesnicima.

Napomena za facilitatore

- Prilagodite uloge i izjave svojoj ciljnoj grupi. Ako radite sa malom decom, odaberite likove njihovih godina i koristite lak rečnik.

- Umesto da naterate učesnike da bace papirnu kuglu u kantu, možete takođe da održite trku u kojoj svi startuju sa položaja na kojem su, a cilj je najbliži igraču koji je najviše napredovao.
- Možda biste želeli da razmislite o prilagođavanju ove aktivnosti i pretvorite je u fudbalsku vežbu.
- Preporučujemo da ovu aktivnost sprovedete sa 10-25 učesnika.

U ovom [video](#) možete videti kako se varijacija igre primenjuje u SAD-u. Voditelj predstavlja trku, prvi koja pređe ciljnu liniju osvaja 100 USD. Međutim, objašnjava da će prvo pročitati neke izjave i da bi one za koje se izjave odnose trebalo da naprave dva koraka napred. Kada se pročitaju sve izjave, možete videti da su neki ljudi ispred, a drugi pozadi. Voditelj otvara trku i prvi ljudi prelaze cilj.

Napomena: U primeru su fasilitatori izabrali da učesnici napreduju s obzirom na njihove vlastite privilegije. Preporučujemo upotrebu kartica sa ulogama za grupe koje još uvek ne znate previše, jer korišćenje sopstvene osobe zahteva poverenje, siguran prostor i snažan mehanizam psihološke podrške u slučaju da se pojave traume.

Društvena tema: Inkluzija / isključivanje

Mladi mogu doživeti **isključenost** na više načina, uključujući nezaposlenost ili nedovoljno zaposlenje, diskriminaciju na osnovu rase, vere, etničke pripadnosti, rodnog identiteta, nacionalnog porekla ili socio-ekonomskog statusa. Cilj **inkluzije** je stvaranje kulture koja ove razlike prihvata, poštuje i vrednuje.

Primer aktivnosti: inkluzija/isključivanje (Aneks 4)

Ime aktivnosti U kom ste timu?	
Vreme trajanja 20 minuta	Facilitator(i) Amira and Samuel
Materials needed Stikeri (min. 3 različite boje)	Socijalne / životne veštine Inkluzija / isključivanje, neverbalna komunikacija

Ciljevi aktivnosti

1. Doživljavanje uključivanja i isključivanja.
2. Razumevanje značenja uključivanja / isključivanja.
3. Utvrđivanje situacije uključivanja / isključivanja u nečijem svakodnevni život.

Opis aktivnosti:

1. Zamolite učesnike da stanu u krug i zatvore oči. Recite im da tokom cele vežbe niko ne sme da govori.
2. Šetajte i zalepite po jednu nalepnicu na prednji deo svakog učesnika. Napravite većinsku grupu (koristite mnogo nalepnica u jednoj boji), stvorite manjinsku grupu i ostavite jednog učesnika koji će jedini imati stiker određene boje.
3. Sada zamolite sve da ponovo otvore oči. Podsetite učesnike da govor nije dozvoljen. Mogu da koriste samo gestove i oponašanja. Recite im da imaju 3 minuta da identifikuju sve članove svoje grupe (one koji imaju nalepnicu iste boje) i da se okupe na jednom mestu.
4. Kada se okupe sve grupe, pozovite učesnike da sednu u krug i postavite sledeća pitanja:
 - Kako ste se osećali kad ste sreli ljude iste boje nalepnice?
 - Kako se osećala osoba koja je jedina u jednoj boji?
 - Da li ste pokušali da pomognete jedni drugima u grupi?
 - Ko su u našem društvu izostavljeni?

Napomena za facilitatore

- Preporučujemo da ovu aktivnost sprovedete sa 10-25 učesnika.
- Obavezno izaberite da učesnik koji ima jedini nalepnicu određene boje nije osoba koja je doživela isključivanje ili pripada marginalizovanim grupama.

Društvena tema: Interkulturalizam / kulturno poreklo

Cilj interkulturalizma je razviti zajednice u kojima postoji razumevanje i poštovanje za ljude **svih** kulturnih porekla, religija i etničkih grupa. Interkulturalizam se fokusira na spajanje različitih grupa ljudi kako bi se stvorio veći osećaj pripadnosti i socijalne integracije na nivou zajednice.

Primer aktivnosti: Interkulturalizam / kulturno poreklo (Aneks 5)

Naziv aktivnosti Šta me čini onim što jesam?	
Vreme trajanja 30 minutes	Facilitator(i) Amira and Samuel
Potrebni materijali Stalak za flipchart, flomasteri, A4 papir, olovke	Socijalne teme /životne veštine Interkulturalizam, kultura, identitet
<p>Ciljevi aktivnosti</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Razmišljanje o sopstvenom identitetu i kulturi. 2. Deljenje i razmena o identitetu i kulturi. 3. Razumeti šta znači kultura i identitet. 4. Poštovanje tuđe kulture i identiteta. 	
<p>Opis aktivnosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Počnite sa objašnjavanjem učesnicima koncept ledenog brega. Nacrtajte ledeni breg na flipchartu i objasnite da je svaka osoba poput sante leda. Postoje stvari koje možemo direktno videti (iznad površine) i osobine koje možemo otkriti samo kada pažljivije razmotrimo međusobnu razmenu. 2. Zamolite učesnike da imenuju neke stvari koje se mogu direktno videti na drugoj osobi i stvari koje se vremenom mogu otkriti. 3. U trećem koraku, delite po jedan prazan list papira za svakog učesnika i zamolite ih da popune svoj ledeni breg. Koje delove mog identiteta ljudi mogu lako da primete? Koji delovi zahtevaju “ronjenje”? 4. Pitajte dobrovoljce da podele ledeni breg sa grupom. 5. Pitanja za razmišljanje: <ul style="list-style-type: none"> • Zašto smo po vašem mišljenju uradili ovu vežbu? • Šta ste naučili iz ove vežbe? • Kako ubuduće možete koristiti naučeno? 	

Napomena za facilitatore

- Ova vežba se može izvoditi sa bilo kojom veličinom grupe.
- Više informacija o konceptu ledenog brega možete pronaći [ovde](#).
- Možete napraviti istu vežbu i nacrtati santu leda u odnosu na određenu kulturu, npr. mađarska / srpska / italijanska / grčka kultura.

U ovom priručniku možete pronaći više aktivnosti o interkulturalizmu "[T-Kit 4: Interkulturalno učenje](#)".

Društvena tema: Drugost / pripadanje

Drugost se dešava kada društva u kratkom vremenskom periodu dožive velike brze promene (tj. veliki priliv migranata). Proces definisanja ko pripada, a ko ne, predstavlja „drugost“. Važno je shvatiti da se drugačiji odnos ne odnosi na to volimo li ili ne volimo nekoga, već se zasniva na svesnim i nesvesnim idejama da određene grupe predstavljaju pretnju. Ljudi koji su „drugi“ mogu se razlikovati od mesta do mesta i mogu se zasnivati na rasi, veri, nacionalnosti ili jeziku. Političari i mediji često koriste „drugost“ da bi podelili zajednice i oblikovali javno mnjenje. Način borbe protiv drugog je aktivno vežbanje pripadanja - poštujući i slaveći razlike.

Primer aktivnosti: Drugost/pripadanje (Aneks 6)

Ime aktivnosti Sve ono što delimo	
Vreme trajanja 25-30 minutes	Facilitator(i) Amira and Samuel
Potrebni materijali 12 čunjeva	Društvena tema / životna veština Uključenost / isključenost, drugost / pripadnost

Ciljevi aktivnosti

1. Priznavanje i slavljenje razlike.
2. Iskustvo pripadanja.
3. Izgradnja grupe.

Opis aktivnosti:

1. Definišite tri različita kvadrata koristeći 4 čunja za svaki kvadrat.
2. Zamolite učesnike sa migracijskim poreklom da ostanu na jednom od trgova, a one koji su domaći državljani na drugom (možete postaviti pitanje „Ko je rođen izvan države aktivnosti).
3. Obavestite učesnike da će tokom vežbe verovatno deliti vrlo lične podatke. Objasnite da učesnici treba da se poštuju, ne smeju jedni drugima i budu otvoreni za to iskustvo.
3. Zamolite učesnike da se pridruže slobodnom kvadratu ako ih zabrinu sledeća pitanja:
 - Ko je od vas / bio klovn u učionici?
 - Ko od vas ima 2 ili više braće i sestara?
 - Ko se nikada nije vozio avionom?
 - Ko od vas uvek dolazi na vreme u školu?
 - Ko od vas voli čokoladu?
 - Ko je odrastao na selu?
 - Ko od vas voli ples?
 - Ko zna da svira instrument?
 - Ko je od vas religiozan?
 - Ko se od vas bojao mraka dok ste bili dete?
 - Ko je od vas već maltretiran ili uvređen zbog toga što je?
 - Ko je od vas već maltretirao ili vređao druge zbog onoga što jesu?
 - Da li ste ikada intervenisali u situaciji da je neko zlostavljan?
 - Ko od vas voli da igra fudbal?
4. Pozovite učesnike da sednu u krug i postavite sledeća pitanja:
 - Kako ste se osećali na početku vežbe?
 - Kako ste se osećali kad ste se pridružili drugima na novom trgu?
 - Kako se osećate nakon ove vežbe?
 - Jeste li otkrili nešto novo o drugoj osobi?
 - Šta nam ova vežba želi reći?
 - Šta ćete da ponesete odavde?

Napomena za facilitatore

- Preporučujemo da ovu aktivnost sprovedite sa 15 ili više učesnika.
- Možete dodati i izmeniti pitanja.
- Možete dodati još kvadrata na početku vežbe i podeliti učesnike prema bilo kojoj jasnoj podeli koja postoji i koja je važna u grupi.

Ova aktivnost se zasniva na [videu](#) koji je produciran od strane danske televizije TV2.

Društvena tema: Stereotipi

Stereotipi su mentalne prečice koje naš mozak koristi da bi nam pomogao da obradimo sve informacije koje neprekidno unosimo. Kada prvi put sretnemo nekoga, naš mozak ih automatski svrstava u grupnu kategoriju. Problem stereotipizacije je kada ljude procenjujemo na osnovu grupe kojoj pripadaju, a ne na osnovu njihovih individualnih karakteristika. Što više upoznajemo ljude iz grupa o kojima bismo mogli držati negativne stereotipe i doživljavamo ih kao pojedince, to više možemo smanjiti svoje stereotipe.

Primer aktivnosti: Stereotipi (Aneks 7)

Naziv aktivnosti Cultionary	
Vreme trajanje 30-45 minuta	Facilitator(i) Amira and Samuel
potrebni materijali A4 papir, flipchart, flomasteri, olovke, selotejp	Socijalne teme / životne veštine Predrasude, kliše, stereotipi
Ciljevi aktivnosti <ol style="list-style-type: none"> 1. Identifikovanje stereotipa prisutnih u grupi. 2. Shvatanje kako funkcionišu stereotipi. 3. Korišćenje slike da bi se ilustrovale ideje. 	

Opis aktivnosti:

1. Zamolite učesnike da formiraju grupe od tri do četiri osobe. Podelite nekoliko listova A4 papira svakoj grupi, kao i olovku i zamolite grupe da idu u različite uglove terena (ili sobe).
2. Pozovite po jednu osobu iz svake grupe da dođe ispred i pokažite im reč koju treba da nacrtaju. Pažnja: Reč mora ostati u tajnosti! Obavezno šapnite tako da ostatak grupe ne čuje reč.
3. Recite predstavnicima svake grupe da se vrate u svoju grupu i da svoju reč nacrtaju u tišini. Ne mogu da koriste brojeve ili slova, već samo crteže. Ostatak grupe ne može da postavlja pitanja, već samo daje predloge. Jednom kada je jedan član tima imenovao pravu reč, grupa može da ustane.
4. Tim koji se prvi uspravi, dobija 1 poen. Pratite rezultate na tabli za bodovanje (flipchart).
5. Zamolite umetnike da ispod svog crteža napišu reč koju su pokušali da nacrtaju (bez obzira da li je završena ili ne) i da dođu ispred, zakačivši ili zalepivši slike na flipchart.
6. Prođite kroz isti postupak za još dve ili tri reči, tražeći od grupa da svaki put promene crtača tako da svi dobiju priliku da crtaju.
7. Na kraju, zamolite sve grupe da dođu da vide slike koje su stvorene.
8. Postavite sledeća pitanja:
 - Kako je ta aktivnost funkcionisala za vas? Da li je bilo teško, da li je bilo lako? Zašto?
 - Pogledajte slike različitih grupa. Možete li pronaći sličnosti između crteža? Šta možete posmatrati?
 - Da li su slike pozitivne ili negativne? Šta kažu o našem odnosu prema ljudima ili stvarima koje predstavljamo?
 - Zašto su mnoge slike slične?
 - Šta su stereotipi? Da li su pozitivni ili negativni?

Napomena za facilitatore

- Ako vaša grupa broji manje od 8 ljudi, tada takođe možete igrati samo sa jednom grupom.
- Uverite učesnike koji se plaše da njihove veštine crtanja nisu dovoljne. Dajte im do znanja da talenat nije potreban.
- Tokom igre isplivaće na videlo mnogi stereotipi. Budite sigurni da ne dozvolite da se oni odraze na grupu obraćajući im se.
- Obavezno podelite definiciju stereotipa i zajedno utvrdite zašto stereotipi postoje i kako strukturiraju naše razmišljanje.
- Podstaknite učesnike da svesno budu svesni stereotipa u svom svakodnevnom životu i da proaktivno razmišljaju o njima.

Ova aktivnost je prilagođena iz [Education Pack All Different All Equal](#) (str 67-69).

Poboljšanje životnih veština korisnih u borbi protiv rasizma, ksenofobije, isključenosti

U cilju borbe protiv i sprečavanja rasističkog i diskriminatornog ponašanja, važno je iskoristiti i razviti veštine kao što je rešavanje sukoba. U ovom poglavlju ćemo predstaviti izbor životnih veština koje trener fudbala³ može poboljšati kako bi igrače učinio saveznicima u borbi protiv svih vrsta mržnje prema ljudima koji su drugačiji.

Životne veštine: Rešavanje sukoba

Sukobi mogu nastati kada se ljudi ne slažu, ne dele iste vrednosti i drugačije tumače situacije. Sukob je deo našeg života i prirodno nastaje ljudskom interakcijom. Naročito u socijalno i etnički raznolikim zajednicama sukob može nastati kao rezultat različitih navika, tradicije i pogleda na svet. Često se dešava udruživanjem, diskriminacijom i isključenjem.

Da bi se rešili sukobi i podstakli dijalog, miran suživot i razumevanje, važno je da članovi zajednice budu opremljeni veštinama rešavanja sukoba.

Molimo pogledajte [set alata Bodovanje za budućnost](#) (str. 160 - 162).

Životne veštine: Komunikacija

Komunikacija je kritična veština u borbi protiv rasizma, diskriminacije i ksenofobije. Biti u stanju da razgovaramo o našim razlikama, našim uverenjima i vrednostima je od suštinske važnosti u svim sferama života, od fudbalskog terena preko veza do rušenja barijera za inkluziju.

Biti dobar komunikator znači ne samo da možete jasno da prenesete svoje ideje i mišljenja publici, već i da znate kako da slušate druge, razumete njihove glavne tačke i da budete u stanju da razgovarate i pregovarate o različitim temama.

Molimo vas da pogledate [set alata Bodovanje za budućnost](#) (str. 81 - 90).

Životne veštine: aktivno slušanje

Aktivno slušanje je način slušanja i odgovaranja drugoj osobi koji poboljšava međusobno razumevanje. Konkretno, aktivno slušanje odnosi se na sposobnost razumevanja poruka govornika. Slušalac u potpunosti pristupa govorniku, a zatim ponavlja sopstvenim rečima, ono što on/a misli da je govornik rekao. Slušalac se ne mora složiti sa govornikom - on/a mora jednostavno navesti šta misli da je govornik rekao. Ovo omogućava govorniku da sazna da li je slušalac zaista razumeo. Ako slušalac nije, govornik tada ima priliku da pojasni i ponudi dodatna objašnjenja.

Molimo vas pogledajte [fudbal3 priručnik za trenere](#) (str. 33 - 35).

Životne veštine: samorefleksija

Svi imamo predrasude i pristrasnosti. Mladi su možda imali negativna uverenja i imali predrasude prema određenim grupama bilo zbog rasističkih, ksenofobnih i diskriminatornih izjava ili postupaka svojih roditelja, političara i drugih odraslih osoba na koje se ugledaju. Vežbanje samorefleksije je važno za dublje razumevanje naših stavova, predrasuda i ponašanja prema drugima i njihovog uticaja. Cilj samorefleksije nije da budemo kritični prema sebi. Umesto toga, cilj bi trebalo da bude učenje i mogućnost budućeg ponašanja.

Molimo vas pogledajte [set alata Bodovanje za budućnost](#) (str. 138 - 140).

Životne veštine: timski rad

Timski rad važan je za socijalnu inkluziju, jer podrazumeva deo grupe koja na najefikasniji način radi na postizanju niza zajedničkih ciljeva. Timski rad je vitalna životna veština za sport, posebno timske sportove i u radnom okruženju gde zaposleni često rade u različitim timovima kako bi uspešno završili projekte. Timski rad je društvena kompetencija koja je povezana sa mnogim drugim međuljudskim kompetencijama, kao što su, između ostalog, komunikacija, saradnja, poštovanje, poštena igra.

Kada svi članovi tima budu u stanju da grupi iznesu svoje snage, glas i potencijal i iskoriste ih za rad na kolektivnim ciljevima, tim će imati veće šanse za postizanje uspeha.

Molimo vas pogledajte [set alata Bodovanje za budućnost](#) (str. 104-110).

Životne veštine: socijalna osetljivost

Društvena osetljivost je sposobnost opažanja i razumevanja osećanja i stavova drugih. To je kritična veština za pojedince dok se kreću kroz društvene interakcije i kontekste. Daje im sposobnost da razumeju znakove razgovora i zapažanja. Socijalna osetljivost pokazuje da ste svesni drugih ljudi u socijalnim situacijama. Često je vezan za empatiju, jer uključuje iskustvo razumevanja misli, osećanja i stanja druge osobe iz njenog ugla, a ne samo iz vašeg.

Kada se pokušavaju boriti protiv rasizma, ksenofobije i diskriminacije sa saigračima i trenerima iz različitih sredina, važno je da igrači budu socijalno osetljivi. Sport, uključujući fudbal, pruža prostore za fizičku i socijalnu interakciju, koji su prepuni poruka koje se mogu vrlo različito protumačiti u zavisnosti od sočiva i perspektive.

Molimo vas pogledajte [set alata Bodovanje za budućnost](#) (str. 100-102).

DIALECT nastavni plan i program

Nastavni plan obuke prikazuje sve planirane trening sesije planirane tokom programa za određeni tim / grupu.

Predlažemo nastavni plan i program za obuku igrača na osnovu gore pomenutih životnih i socijalnih veština. Za postizanje maksimalnog uticaja na ciljnu grupu preporučujemo da se sprovedu:

- Jednosedmična fudbal3 sesija sa svakom ekipom
- Jedan fudbal3 turnirski dan mesečno tokom kojeg se sastaju različite ekipe

Tokom nedeljne sesije, trener uključuje učenje o društvenim temama i životnim veštinama u sesiju i organizuje tim da igra jednu ili nekoliko fudbal3 utakmica. Tokom turnirskih dana treneri vode svoje ekipe do mesta turnira i igraju protiv drugih timova.

Nastavni plan fudbala3 u projektu DIALECT

U kontekstu projekta DIALECT, partnerske organizacije Grčke, Mađarske, Italije i Srbije sprovodiće različite fudbal3 aktivnosti:

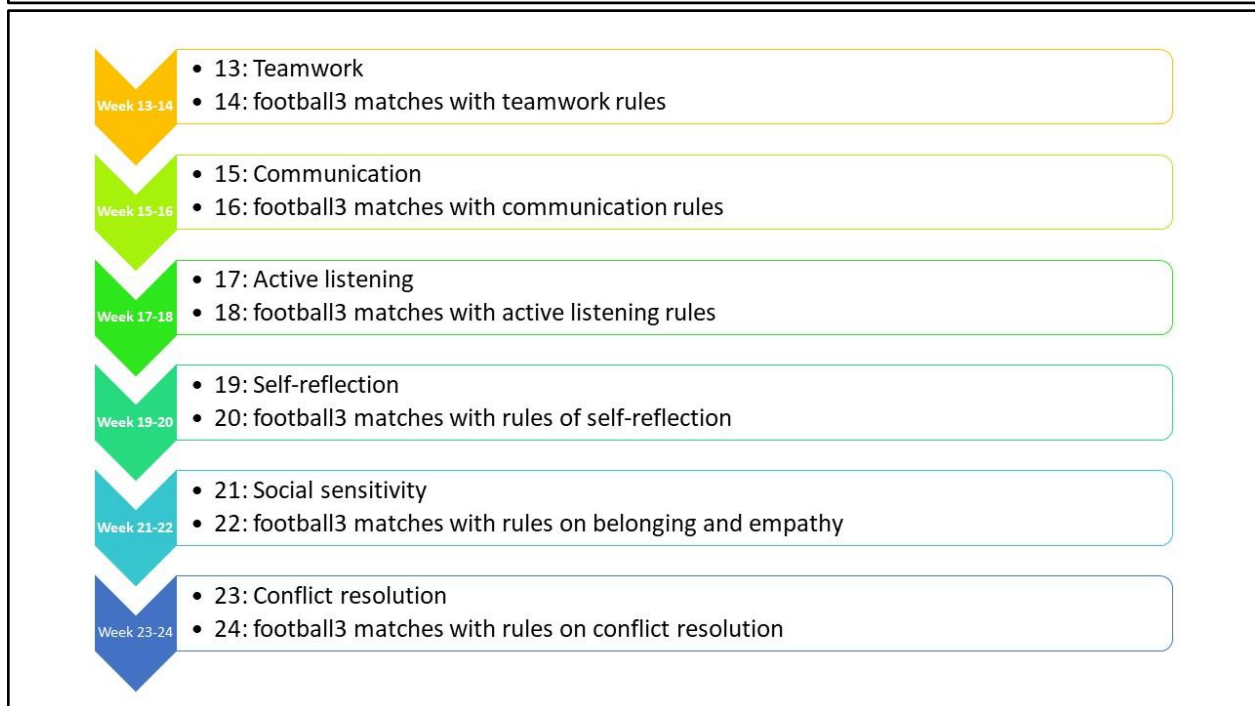
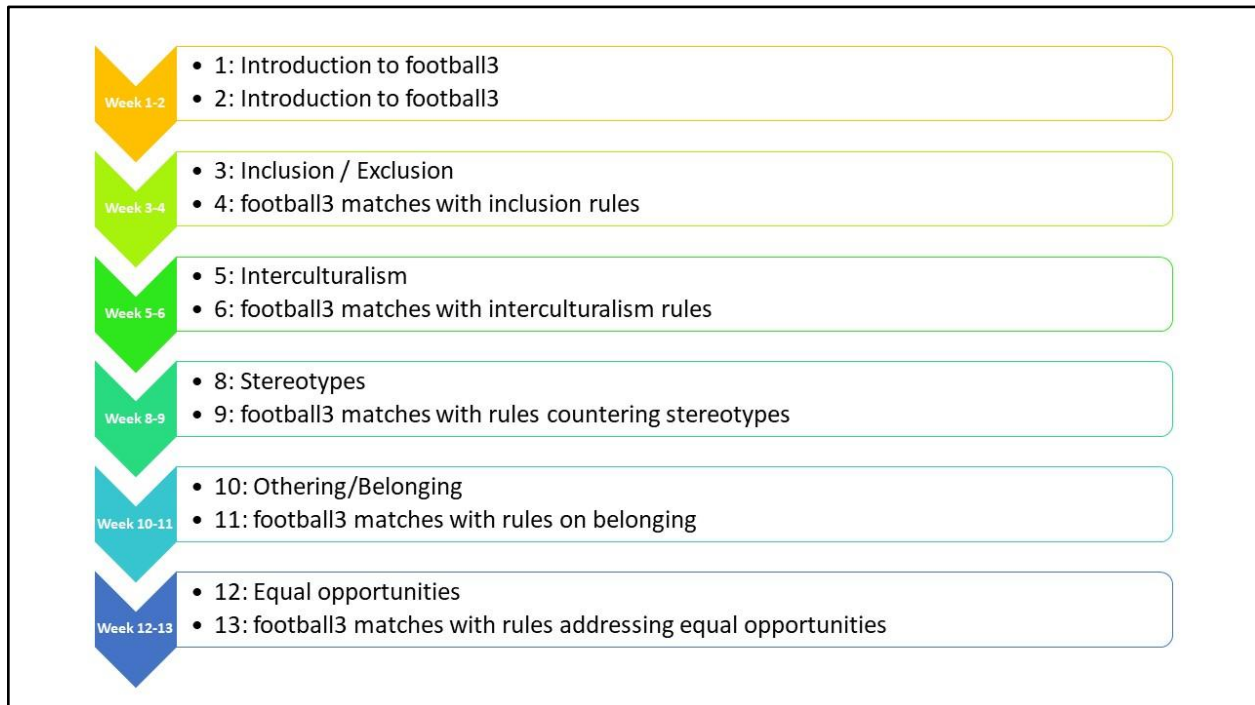
- Uvodne sesije u svim zemljama, u kojima ukupno učestvuje 500 odabranih adolescenata i 40 medijatora.
- Po jedan šestomesečni lokalni turnir u svakoj zemlji sa ukupno 40 timova i 500 adolescenata.
- 500 fudbalskih sesija i 16 pratećih događaja za roditelje u sve četiri države.
- 1 međunarodni turnir u Grčkoj uz učešće četiri fudbalske ekipe (po jedna iz svake zemlje učesnice) i osam trenera (po dva za svaki tim) i ukupno sedam fudbalskih sesija.

Program obuke za fudbal3 sesije

Predlažemo da predstavite pet društvenih tema i šest životnih veština predstavljenih iznad tokom 24-sedmične fudbalske3 sesije (uključujući uvodne sesije o fudbalu3 u prvim nedeljama). Igrači će se upoznati sa svakom životnom veštinom i društvenom temom tokom dve fudbalske3 sesije u dve uzastopne nedelje.

- U prvoj nedelji trener se fokusira na obraćanje i razmišljanje o socijalnoj temi ili životnoj veštini;
- U drugoj nedelji trener vodi tim u prevođenju društvene teme ili životne veštine na teren, stvaranjem specifičnih fudbal3 pravila.

Sesija fudbala3 treba da traje između 1 sata i 30 minuta i 2 sata. Pogledajte priručnik za trenere fudbala3 (str. 14-20) kako biste pronašli plan sesije za uvodnu sesiju fudbala3.

Plan turnira

Plan turnira prikazuje strukturu turnira: Koji se mečevi igraju kada i gde, koji timovi igraju.

U projektu DIALECT, lokalni turnir će se igrati tokom šest meseci sa jednim turnirskim danom mesečno. Svaka organizacija će stvoriti deset timova koji će učestvovati na turniru. Ukupno će se odigrati 45 utakmica tokom šest meseci. Svaka ekipa će odigrati devet utakmica.

Prvog turnirskog dana...

- Pozovite timove koji učestvuju da smisle ime za svoj tim koje čuvaju tokom turnira.
- Obavite par Icebreak aktivnosti sa svim timovima kako biste stvorili opuštenu i zabavnu atmosferu i smanjili konkurentnost.
- Održite uvodni govor naglašavajući fokus na fer-pleju kako biste zadali ton turniru.
- Objasnite pravila turnira i sistem bodova.

Preporučujemo upotrebu formata u kojem se svi timovi igraju jedni s drugima tokom trajanja turnira. Preporučujemo da igrate u ligaškom formatu bez završnih faza na kraju. To znači da će rangiranje biti određeno brojem ukupnih bodova (meč bodova + fer plej poena) koje je svaki tim prikupio tokom devet mečeva. Ako bi trebalo da postoje dve ili više ekipa sa istim brojem ukupnih bodova, ekipa sa najviše poena poštene igre treba da bude na vrhu.

Ubacite primer plana turnira

Studije slučaja (svedočenja DIALECT trenera i igrača)

4. deo: Posredovanje u fudbal3 utakmici

Medijatori su presudni za fudbal3 proces. Oni olakšavaju utakmice tokom turnira ili lige vodeći igrače kroz diskusije pre i posle meča i nadgledanjem utakmica. Posrednici mogu mnogo da doprinesu da turnir ili liga budu inkluzivniji. U sledećem odeljku možete saznati kako.

Priprema utakmice fudbal3

Timovi

Kada pripremaju fudbal 3 utakmicu, turnir ili ligu, medijatori i organizatori treba da se pobrinu da tim koji učestvuje predstavlja raznolikost ciljne grupe.

Oni moraju biti:

- Mešovite nacionalnosti
- Mešovite etničke pripadnosti
- Mešovitog pola (idealno sa jednakom rodnom podelom)

Važno je osigurati da se timovi mešaju u odnosu na gore pomenute aspekte kako bi se izbegla segregacija, udruživanje i isključenje. Umesto toga, negujte interkulturnu komunikaciju, podstičite nova prijateljstva i dijalog dovođenjem različitih ljudi u isti tim.

Pravila

Takođe, možda ćete prethodno želeći da definišete kojim društvenim temama ili životnim veštinama treba da se bave otvorena pravila. Na primer, mogli biste da odlučite da igrači donesu jedno pravilo o jednakosti, jedno o inkluziji i jedno o slavlju.

Sigurno i zabavno mesto

Da biste probili led i stvorili poverenje i osećaj pripadnosti, vodite neke zabavne aktivnosti na početku svakog turnirskog dana ili svakog prvog poluvremena.

Bavljenje rasizmom, ksenofobijom i isključivanjem kroz tri poluvremena

Kao medijator imate veliki uticaj na fudbal3 utakmicu i odgovorni ste za fizičko i mentalno blagostanje igrača. Možete dati tematski smer diskusijama tako što ćete predložiti igračima da razmisle o pravilima povezanim sa određenom društvenom temom.

U radu sa mladima koji nisu migranti, migrantima i izbeglicama, za medijatora je važno da:

- Budu svesni vlastitih stereotipa kako bi bili sigurni da oni ne utiču na potrebnu neutralnost
- Smanje jezičke barijere
- Stvore siguran prostor i intervenišu u slučaju rasističkog ponašanja
- Obrate pažnju na socijalnu inkluziju u prvoj i trećoj polovini

Neutralnost medijatora

Svi imaju stereotipe. Ljudski mozak koristi stereotipe kako bi strukturirao i pojednostavio naše razmišljanje. Ostajući neotkriveni i neosvešćeni, stereotipi mogu biti opasni i dovesti do diskriminatorne i rasističke akcije.

Vežba samorefleksije

Zapišite svoje stereotipe o sledećim populacijama. Neka vaše ideje teku, nemojte se ograničavati. Iznenadićete se koliko ćete stereotipa pronaći!

- Migranti
- Hrišćani
- Muslimani
- Mađari / Srbi / Grci / Italijani
- Crnci
- Belci
- Izbeglice
- Devojke
- Dečaci
- Fudbaleri

Sada se vratite kroz stereotipe i pronađite kontra-primere zasnovane na ljudima koje ste upoznali i ljudima koje poznajete. Razgovarajte o svojim stereotipima sa prijateljima i zamolite ih da podele svoje kontra-primere.

Smanjite jezičke barijere

Rad sa mešovitom grupom u pogledu etničke pripadnosti i nacionalnosti može značiti da ne govore svi isti jezik. Da nikoga ne biste isključili iz diskusija, važno je osigurati da svi razumeju šta se govori.

Saveti i Trikovi

- **Govorite polako i razgovetno** i koristite lak rečnik.
- **Koristite vizuelne prikaze** kako biste objasnili fudbal3 (tri polovine, poeni, pravila).
- **Zatražite dobrovoljca** za prevod među igračima koji podržavaju ljude koji ne razumeju jezik diskusije.
- **Neka diskusije budu kratke i precizne** kako bi se ograničio prevodilački rad.
- **Izvršite Icebreak aktivnost koja ne zahteva jezik** kako biste podstakli sve da aktivno učestvuju uprkos jezičkoj barijeri.

Stvorite siguran prostor

Siguran prostor je „mesto [...] namenjeno oslobađanju pristrasnosti, sukoba, kritika ili potencijalno pretećih akcija, ideja ili razgovora“ ([Merriam Webster](#)). Ključno je da se igrači na početku svakog meča obavežu da:

- Neće pokazivati bilo kakav oblik rasističkog, diskriminatornog ponašanja
- Će poštovati svaćije stanovište i da se neće smeјati jedni drugima
- Neće otkrivati lične podace i priče koje se dele tokom diskusija
- Neće ometa druge dok govore

Predlažemo igračima da iznesu pravila ponašanja za diskusiju. Zatim možete dati predloge za dodavanje nekih od gore navedenih pravila.

U multietničkom kontekstu, veoma je važno da posrednik interveniše na znak bilo kog oblika rasističkog ili diskriminatornog ponašanja tokom diskusija i tokom meča. Ovakvo ponašanje može emocionalno naštetiti igračima i mora se hitno rešiti.

Utvrđivanje nepoštovanja i diskriminatornog ponašanja

Oblici nepoštovanja kao što su:

- postupanje sa manje kurtoazije ili poštovanja nego prema drugim ljudima;
- primanje lošijih usluga u poređenju sa drugim ljudima;
- ponašanje ljudi kao da misle da niste pametni;
- ponašanje ljudi kao da vas se plaše;
- ponašanje ljudi kao da misle da ste nepošteni;
- ponašanje ljudi kao da misle da su bolji od vas;
- prozivanja ili vređanja;
- pretnja ili uznemiravanje;
- praćenje tokom obavljanja kupovine.

Oblici diskriminacije kao što su:

- vređanje drugih ljudi;
- ismevanje;
- postupanje nepravedno prema ljudima jer pripadaju određenoj rasnoj / etničkoj grupi ili govore drugi jezik ili izgledaju drugaćije;
- grubo postupanje prema ljudima;
- vređanje i prozivanje;
- nepravedno tretiranje;
- ugrožavanje;

- isključivanje ili ignorisanje u školi, u igrama ili na poslovima.

Obratite pažnju na socijalnu inkluziju u prvoj i trećoj polovini

Kao medijator, možete da podstaknete igrače da aktivno odražavaju socijalnu uključenost u diskusijama pre i posle meča.

- Ohrabrivanjem timova da se odluče za pravila koja osiguravaju da svi igrači bez obzira na boju kože, versko uverenje, poreklo ili pol mogu da učestvuju u igri;
- Razmišljanjem o tome koliko je igra bila socijalno inkluzivna;
- Prevođenjem inkluzije na terenu u stvarni život.

Pravila

Tokom rasprave o pravilima u diskusiji pred utakmicu, podstaknite igrače da razmisle zašto bi neko u grupi mogao biti isključen ili se osećao isključenim u igri. Pitajte sada igrače kako se to može sprečiti. Zatim, zamolite ih da razviju pravilo koje pomaže u sprečavanju isključivanja.

Neki od primera pravila:

- Svaki igrač ekipe mora dodirnuti loptu pre postizanja gola.
- U svakom trenutku na terenu treba da bude predstavljeno najmanje X različitih nacionalnosti.
- Dodavanja treba da se smenjuju između devojčica i dečaka.
- Golovii treba da se smenjuju između devojčica i dečaka.

Refleksija

U diskusiji nakon meča, medijator može integrisati temu socijalne inkluzije u refleksiju postavljanjem ciljanih pitanja kao što su:

- Kako ste se osećali tokom igre?
- Da li su svi imali priliku da učestvuju?

- Kako ste se pobrinuli da svi dobiju priliku da učestvuju?
- Zašto su neki ljudi manje učestvovali?
- Šta vas je iznenadilo tokom igre?

Nakon ovog početnog razmišljanja, medijator može preneti diskusije oko igre u stvarni život pitajući:

- Gde i kada možete posmatrati ljude koji nemaju iste šanse da učestvuju?
- Zašto?
- Kako bismo mogli uključiti sve ljude u život kao što to uključujemo sve na terenu?

Gore navedena pitanja su primeri i naravno moraju se prilagoditi ciljnoj grupi i kontekstu. Uverite se da se pitanja za razmišljanje podudaraju s temama ili ciljevima koje su timovi postavili za igru sa otvorenim pravilima.

Shvatićete da su igrači koji su novi u fudbalu3 u početku skloniji uključivanju u diskusiju, jer mnogi nisu navikli da ih ispituju o njihovom mišljenju. Fudbal33 je proces. Što više igrača igra igru, više će naučiti kako da se izraze, odraze i saopšte svoje ideje.

Ako želite da saznate više o ulozi medijatora, molimo konsultujte [fudbal3 priručnik](#) (str. 22-35) football3 mobile course, Unit 2: *Becoming a Mediator*.

Zaključak

Priznajući porast desničarskih partija i radikalizaciju mladih u Evropi u vreme povećane migracije u Evropu, vreme je da se deluje. Suočeni sa socijalnim tenzijama koje su se pojavile, važno je stvoriti sigurne prostore bez presuda, diskriminacije i nasilja.

Verujemo da sport može pružiti siguran prostor i može biti moćno sredstvo za promociju inkluzije. U našim očima, organizacije zasnovane na zajednici koje su usko povezane sa pojedincima mogu biti glavni pokretači tih inkluzivnih prostora.

Cilj ovog priručnika je pružanje obuke za organizacije u zajednici o tome kako da koriste sport, a posebno fudbal, kako bi svoje zajednice učinile inkluzivnijim.

Fudbal je veoma popularan u mnogim evropskim zemljama i može privući mlade ljude u redovne programe. Dužnost je organizacija zajednica da svoj pristup mladima koriste u cilju borbe protiv tendencija socijalne isključenosti, ksenofobije i rasizma edukacijom mladih.

Fudbal3 je način igranja fudbala koji neguje dijalog, timski rad i fer igru. Korišćenje fudbala3 tokom vremena, uključujući obrazovni materijal o različitim socijalnim temama i životnim veštinama važnim za socijalno uključivanje, može dugoročno imati pozitivan uticaj na mlade ljude i zajednice u kojima žive. Želimo da pozovemo praktičare i organizacije u zajednici da pohađaju učenja, aktivnosti i ideje iz ovog priručnika. Spisak aktivnosti i alata nije iscrpan. Nastavite da čitate, informišući se o temi, dodajte aktivnosti i prilagodite fudbal3 tako da zadovolji potrebe zajednica kojima služite.

Sada izađite na teren i zabavite se!

Rečnik pojmova

Rečnik termina zasnovan je na revidiranom izdanju rečnika termina u internoj publikaciji Nacionalnog centra za društvena istraživanja EKKE.

Diskriminacija: može se podrazumevati bilo koji različit tretman zasnovan na „rasi“, boji kože, jeziku, veri, nacionalnosti ili nacionalnom ili etničkom poreklu, kao i poreklu, verovanju, polu, rodu, rodnom identitetu, seksualnoj orijentaciji ili drugim ličnim karakteristikama ili statusu, koji nema objektivno i razumno opravdanje; (§ 7 of the EM to GPR 15) (source: ECRI Glossary. CRI (2019)14rev1. European Commission against racism and intolerance. Council of Europe).

Rasna diskriminacija je u međunarodnom pravu definisana kao „svako razlikovanje, isključenje, ograničenje ili preferencija zasnovana na rasi, boji kože, poreklu ili nacionalnom ili etničkom poreklu koje ima za cilj ili efekat poništavanje ili narušavanje prepoznavanja, uživanja ili vežbanja ravnopravnih ljudskih prava i osnovne slobode u političkom, ekonomskom, socijalnom, kulturnom

ili bilo kom drugom polju javnog života “.(izvor: [United Nations. The International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, Article 1](#))

***Socijalna isključenost:** zagovaranje, promovisanje ili podsticanje, u bilo kom obliku, na ocrnjivanje, mržnju ili klevetanje osobe ili grupe lica, kao i svako uznemiravanje, uvredu, negativno stereotipiziranje, stigmatizaciju ili pretnju u vezi sa takvom osobom ili grupom osoba i opravdanost svih prethodnih vrsta izraza, na osnovu „rase“, boje kože, porekla, nacionalnog ili etničkog porekla, starosti, invalidnosti, jezika, religije ili uverenja, pola, roda, rodnog identiteta, seksualne orijentacije i drugih ličnih karakteristike ili status; može imati oblik javnog poricanja, trivijalizacije, opravdanja ili odobravanja zločina genocida, zločina protiv čovečnosti ili ratnih zločina za koje su sudovi utvrdili da su se dogodili, i veličanja lica koja su osuđena za počinjenje takvih zločina; (§ 5-6 Preambule GPR. 15).

***Rasizam:** Rasizam je teorija hijerarhije rasa koja tvrdi da superiornu rasu treba sačuvati i dominirati nad drugima. Rasizam takođe može biti nepravičan odnos prema drugoj etničkoj grupi. Konačno, rasizam se takođe može definisati kao nasilno neprijateljstvo prema društvenoj grupi (izvor: [UNESCO Glossary](#))

***Ksenofobija:** Izvorno reč **ksenofobija** potiče od grčkih reči kenos, što znači „stranac“ i „gost“ i phobos, što znači „strah“. Prema tome, ksenofobija označava „strah od stranca“, ali obično se pod tim terminom podrazumeva „mržnja prema strancima“ (izvor: Smelser, NJ i Baltes, PB (ur.) 2001. Međunarodna enciklopedija društvenih i bihevioralnih nauka. Elsevier (Okford Science Ltd).

- Ksenofobija se može shvatiti kao „orijentacija neprijateljstva prema doseljenicima u datoj populaciji“ (izvor: Boehnke, Klaude iz Radne grupe nevladinih organizacija za migracije i ksenofobiju za Svetsku konferenciju (in International Migration, Racism, Discrimination and Xenophobia, 2001) Publikacija koju su zajednički proizveli ILO, IOM, OHCHR, uz konsultacije sa UNHCR-om, strana 2).
- Ksenofobično ponašanje zasniva se na postojećim rasističkim, etničkim, verskim, kulturnim ili nacionalnim predrasudama. Ksenofobija se može definisati kao „stavovi, predrasude i ponašanje koji odbacuju, isključuju i često kleveću osobe, na osnovu percepcije da su oni autsajderi ili stranci zajednici, društvu ili nacionalnom identitetu“. (izvor: Deklaracija o rasizmu, diskriminaciji, ksenofobiji i srodnoj netrpeljivosti prema migrantima i žrtvama trgovine ljudima. Sastanak azijsko-pacifičke nevladine organizacije za Svetsku konferenciju protiv rasizma, rasne diskriminacije, ksenofobije i srodne netolerancije. Teheran, Iran, 18. februara 2001.).

***Govor mržnje:** Ne postoji univerzalno prihvaćena definicija izraza „govor mržnje“, uprkos čestoj upotrebi. Iako je većina evropskih država usvojila zakon kojim se zabranjuju izrazi koji predstavljaju „govor mržnje“, definicije se malo razlikuju kada se određuje šta je zabranjeno. Jedino je Preporuka 97 (20) Komiteta ministara Saveta Evrope o „govoru mržnje“ definisala na sledeći način: „pojam „govor mržnje“ podrazumeva se kao pokrivanje svih oblika izražavanja koji šire, podstiču, promovišu ili opravdavaju rasnu mržnju, ksenofobiju, antisemitizam ili druge oblike mržnje zasnovane na netoleranciji, uključujući:

- netolerancija izražena agresivnim nacionalizmom i etnocentrizmom,

- diskriminacija i neprijateljstvo prema manjinama, migrantima i ljudima imigrantskog porekla” (izvor: Manual on Hate Speech, Anne Weber, Council of Europe Publishing)

Aneks

- obrazac plana sesije football3 (Aneks 1)
- obrazac za procenu fudbalske sesije football3 (Dodatak 2)
- Planovi aktivnosti (Prilog 3-7)

Izvori

ACT for youth (2020): Engaging Community Partners for Positive Youth Development. Available at: http://actforyouth.net/youth_development/communities/partners/

Anti-Defamation League (2018): *Pyramid of hate*. Available at: <https://www.adl.org/sites/default/files/documents/pyramid-of-hate.pdf>

Council of Europe (2018): *T-KIT 4 Intercultural learning*. Available at: <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47262514/PREMS+042218+T-kit4+WEB.pdf/37396481-d543-88c6-dccc-d81719537b32>

Council of Europe (2017): *T-KIT 8 Social Inclusion*. Available at: <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47262484/T-Kit+8+Social+inclusion+WEB.pdf/ab8390b6-2d9e-f831-bbcf-85972152e6e0>

Council of Europe (2016): Education Pack All Different - All Equal. Available at: <https://rm.coe.int/1680700aac>.

Council of the European Union (2017): *Draft Council conclusions on sport as a platform for social inclusion through volunteering*. Available at: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15649-2016-INIT/en/pdf>

Jewish Council for the Aging of Greater Washington Inc. (n.d.): *Why is culture like an iceberg?* Available at: <https://accessjca.org/wp-content/uploads/2014/07/Why-is-culture-like-an-iceberg.pdf>.

Merriam-Webster (2020): *Safe space*. Available at: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/safe%20space>.

National Center of Social Research EKKE (2020): *Primary and Secondary research findings report*.

National Mentoring Resource Center (2016): *Mentoring Lesbian, gay, bisexual, transgender, questioning, intersey and gender nonconforming youth*. Available at: http://nationalmentoringresourcecenter.org/images/PDF/LGBTQ_Population_Review.pdf

SALTO-Youth (n.d.): *Inclusion A to Z. A compass to international Inclusion projects*. Available at: <https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-3141/InclusionAtoZ.pdf>.

Solling, O. (2015): *Football as a tool for integration*. Linnaeus University Sweden. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:827934/FULLTEXT01.pdf>

Sonntag, A. (n.d.): *Football Including Refugees in Europe*. Available at: https://footballwithrefugees.eu/wp-content/uploads/2019/11/brochure_28p_the-state-of-the-art_fire_web.pdf.

streetfootballworld (2019): *Scoring for the Future*. Available at: https://www.streetfootballworld.org/sites/default/files/Scoring%20for%20the%20Future_Empoyability%20Toolkit_ENG.pdf.

streetfootballworld (2018): *football3 trainer manual*. Available at: <https://www.streetfootballworld.org/sites/default/files/football3%20for%20respect%20Toolkit.pdf>.

streetfootballworld (2014): *football3 handbook*. Available at: <https://www.streetfootballworld.org/sites/default/files/football3%20Handbook.pdf>.

Tasic, Jelena (2018): *Legal provisions on violence in sports and disputable issues in court practice*. In: Law and Politics Vol. 16, No3, 2018, pp. 225-236. Available at: <http://casopisi.junis.ni.ac.rs/index.php/FULawPol/article/view/4698>.

Teaching Tolerance (2020): *Family and community engagement*. Available at:

<https://www.tolerance.org/magazine/publications/critical-practices-for-antibias-education/family-and-community-engagement>.

The Anti-Racist Educator (2019): *White Privilege Test*. Available at:

<https://www.theantiracisteducator.com/post/the-anti-racist-educator-white-privilege-test>

Zahvalnice

Razvoj priručnika je moguć zahvaljujući finansiranju Evropske komisije

Tim [streetfootballworld](#) i [Inclusion Playbook](#) su kreirali ovaj priručnik uz podršku projektnih partnera DIALECT.

Svi projektni uspjesi rezultat su rada projektnog konzorcijuma, kao i mnogih organizacija širom sveta koje koriste fudbal da bi fudbal transformisali u moćno sredstvo za društvene promene.

Posebna hvala partnerima koji su deo projekta DIALECT i koji rade na izgradnji inkluzivnih zajednica u Evropi: ActionAid Italija, ActionAid Hellas (Grčka), EKKE (Grčka), Football Friends (Srbija), Melissa Network for Migrant Women u Grčkoj, Sportsko udruženje Oltalom (Mađarska).

Izjava o odricanju odgovornosti

Sadržaj ove publikacije predstavlja samo stavove autora i njegova je isključiva odgovornost. Evropska komisija ne prihvata nikakvu odgovornost za korišćenje informacija koje sadrži.

Annex 1: football3 plan sesije

Datum Click or tap here to enter text.	Vreme Click or tap here to enter text.
Mesto Click or tap here to enter text.	# učesnika Click or tap here to enter text.
Social topics/life skills Click or tap here to enter text.	
Ciljevi sesije	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Click or tap here to enter text. 2. Click or tap here to enter text. 3. Click or tap here to enter text. 	
Potrebni materijali Click or tap here to enter text.	Potrebna priprema Click or tap here to enter text.
Zagrevanje <i>Početak, dodavanje energije, kratke igre</i> Click or tap here to enter text.	First half <i>Igra/aktivnost koja ilustruje socijalne teme/životne veštine</i> Click or tap here to enter text.
Drugo poluvreme <i>football3 meč (sve tri "polovine")</i> Click or tap here to enter text.	Opuštanje <i>Istezanje, osveženje, odmor</i> Click or tap here to enter text.
Treće poluvreme <i>Refleksija / briefing</i> Click or tap here to enter text.	Metog evaluacije Click or tap here to enter text.
Beleške voditelja: Click or tap here to enter text.	

Annex 2: football3 evaluacija sesije

Datum i vreme Click or tap here to enter text.	Sesiju vodi Click or tap here to enter text.
Mesto Click or tap here to enter text.	# učesnika Click or tap here to enter text.
Društvene teme / životne veštine Click or tap here to enter text.	
Ciljevi sesije 1. Click or tap here to enter text. 2. Click or tap here to enter text. 3. Click or tap here to enter text.	
Шта је добро прошло? <i>(nivo angažovanosti učesnika, aktivnosti u kojima su uživali, poruke koje su se dobro razumele itd.)</i> Click or tap here to enter text.	
Šta se može unaprediti? <i>(e.g. activities participants did not enjoy, messages that were not understood, conflict within the group, etc.)</i> Click or tap here to enter text.	
Dodatni komentari: <i>(preporučeno praćenje ili dodatna podrška potrebna učesniku)</i> Click or tap here to enter text.	

Annex 3: List aktivnosti

Naziv aktivnosti Šta me čini onim što jesam?	
Trajanje 30 minuta	Facilitator(i) Amira and Samuel
Potrebni materijali Flipčart nosac, markeri, A4 papir, olovke	Društvena tema / životna veština Interkulturalizam, kultura, identitet
Ciljevi aktivnosti <ol style="list-style-type: none"> 1. Razmislite o sopstvenom identitetu i kulturi. 2. Podelite i razmenite identitet i kulturu. 3. Shvatite šta znače kultura i identitet. 4. Poštujte tuđe kulture i identitete. 	
Opis aktivnosti: <ol style="list-style-type: none"> 1. Počnite sa objašnjavanjem učesnika koncepta ledenog brega. Nacrtajte ledeni breg na flipchartu i objasnite da je svaka osoba poput sante leda. Postoje stvari koje možemo direktno videti (iznad površine) i osobine koje možemo otkriti samo kada pažljivije razmotrimo međusobnu razmenu. 2. Zamolite učesnike da imenuju neke stvari koje se mogu direktno videti na drugoj osobi i stvari koje se vremenom mogu otkriti. 3. U trećem koraku, svakom učesniku podelite po jedan prazan list papira i zamolite ih da sami popune svoj ledeni breg. Koje delove mog identiteta ljudi mogu lako da primete? Koji delovi zahtevaju ronjenje? 4. Pitajte za dobrovoljce koji žele da podele ledeni breg sa grupom. 5. Pitanja za razmišljanje: <ul style="list-style-type: none"> • Zašto smo po vašem mišljenju uradili ovu vežbu? • Šta ste naučili iz ove vežbe? • Kako naučeno možete koristiti u budućnosti? 	
Napomena za facilitatore <ul style="list-style-type: none"> • Ova vežba se može izvoditi sa bilo kojom veličinom grupe. • Ovde potražite više informacija o modelu ledenog brega. • Možete raditi istu vežbu i crtati santu leda u odnosu na određenu kulturu, npr. Mađarska / srpska / italijanska / grčka kultura. 	

Annex 4: List aktivnosti

Activity Name U kom ste timu?	
Trajanje 20 minuta	Voditelji Amira and Samuel
Potreban materijal Stikeri (min. 3 različite boje)	Društvena tema / životna veština Uključivanje / isključivanje, neverbalna komunikacija
Cilj aktivnosti <ol style="list-style-type: none"> 1. Iskustva uključivanja i isključivanja. 2. Razumevanje uključivanja /i isključivanja. 3. Prepoznavanje situacije uključivanja/isključivanja u svakodnevnom životu. 	
Opis aktivnosti: <ol style="list-style-type: none"> 1. Zamolite učesnike da stanu u krug i zatvore oči. Recite im da tokom cele vežbe niko ne sme da govori. 2. Šetajte i zalepite po jednu nalepnicu na prednji deo svakog učesnika. Napravite većinsku grupu (koristite mnogo nalepnica u jednoj boji), stvorite manjinsku grupu i ostavite nekoga na miru. 3. Sada zamolite sve da ponovo otvore oči. Podsetite učesnike da govor nije dozvoljen. Mogu da koriste samo geste i oponašanja. Recite im da imaju 3 minuta da identifikuju sve članove svoje grupe (one koji imaju nalepnicu iste boje) i da se okupe na jednom mestu. 4. Kada se okupe sve grupe, pozovite učesnike da sednu u krug i postavite sledeća pitanja: <ul style="list-style-type: none"> • Kako ste se osećali kada ste sreli ljude iste boje nalepnice? • Kako se osećala osoba koja je jedina u jednoj boji? • Da li ste pokušali da pomognete jedni drugima u grupi? • Ko su u našem društvu izostavljeni? 	
Napomena za facilitatore <ul style="list-style-type: none"> • Preporučujemo sprovođenje ove aktivnosti sa 10-25 učesnika. • Ne dajte jednu nalepnicu osobi koja je doživela isključenje i / ili je na marginama grupe. 	

Annex 5: Lista aktivnosti

Activity Name Trka jednakosti	
Vreme trajanja 25-30 minuta	Facilitator(i) Amira and Samuel
Potrebni materijali Karte sa ulogama i spisak izjava (vidi priloge), kanta za smeće, listovi papira, 2 čunja	Socijalna tema / životne veštine Privilegija , (ne)jednakost, empatija
Ciljevi aktivnosti <ol style="list-style-type: none"> 1. Shvatiti šta privilegija znači. 2. Iskusiti različite nivoe privilegija i njihove implikacije. 3. Razumeti kako koristiti sopstvenu privilegiju za podršku drugima. 	
Opis aktivnosti: <ol style="list-style-type: none"> 1. Podelite karte sa ulogama svakom učesniku. Učesnici moraju pojedinačno čitati karte sa ulogama i ne smeju govoriti o svojim ulogama. Uverite se da svi razumeju svoju ulogu. 2. Zamolite učesnike da zamisle da su oni osobe opisane na njihovim kartama s ulogama. Zamolite ih da zatvore oči i zamisle kako bi njihov lik odgovorio na sledeća pitanja: <ul style="list-style-type: none"> • Gde ti živiš? Da li živiš u kući, stanu, na ulici, ...? • Koje je tvoje svakodnevno zanimanje? Da li radiš, učiš, ideš u školu, ...? • Šta voliš da radiš u slobodno vreme? • Da li ikada iskusiš glad? Da li si bogat, siromašan, srednja klasa, ...? 3. Zamolite učesnike da ponovo otvore oči i da se postroje na vodoravnoj liniji. Možete koristiti dva čunja kako biste označili početnu liniju. 4. Sada pročitajte spisak izjava. Recite učesnicima da naprave korak napred ako smatraju da se izjava podudara sa njihovim karakterom. Ako to nije slučaj, trebalo bi da ostanu gde jesu. 5. Nakon što pročitaju izjave, zamolite učesnike da pogledaju oko sebe, pogledaju gde stoje njihovi vršnjaci, pogledaju one koji su daleko ispred i one koji su daleko pozadi. 	

6. Svakom učesniku podelite papir. Zamolite ih da formiraju loptu. Postavite kantu za smeće ispred grupe u blizini učesnika koji je najviše napredovao. Sada zamolite sve učesnike da bace papirnu kuglu u kantu za smeće sa mesta na kome su.

7. Pitajte učesnike kako su se osećali tokom vežbe, kakav je bio osećaj da drugi napreduju ili da ostanu iza. Pitajte ih šta misle o kanti za smeće i njenom značenju.

8. Pitajte da li neko zna šta privilegija znači i razgovarajte o tom pojmu sa učesnicima.

Napomena za facilitatore

- Prilagodite uloge i izjave svojoj ciljnoj grupi. Ako radite sa malom decom, odaberite likove njihovih godina i koristite lak rečnik.
- Umesto da naterate učesnike da bace papirnu kuglu u kantu, možete takođe da održite trku u kojoj svi startuju sa položaja na kojem su, a cilj je najbliži igraču koji je najviše napredovao.
- Možda biste želeli da razmislite o prilagođavanju ove aktivnosti i pretvorite je u fudbalsku vežbu.
- Preporučujemo da ovu aktivnost sprovedete sa 10-25 učesnika.

Karte uloga

Vi ste mlada muslimanka koja živi u Italiji i čiji su roditelji pobjegli iz sirijskog rata.	Sin ste vlasnika malog restorana brze hrane indijskog porekla, koji živi u Mađarskoj.	Vi ste srpski profesionalni fudbaler, koji igra za nacionalni tim.
Vi ste mlada Grkinja koja živi u najsiriromašnijoj četvrti Atine.	Imate 24 godine, samohrana ste majka dvoje dece i tri honorarna posla.	Vi ste Amerikanka koja poseduje jednu od najuspešnijih kompanija u zemlji.
Vi ste crnac, profesionalni fudbaler u Italiji.	Vi ste mlada žena u Mjanmaru koja radi u fabrici odeće.	Vi ste mladi dečak iz Iraka koji je sa roditeljima lekarima pobjegao u Srbiju.
Vi ste mlada devojkica u Mađarskoj koja ide u privatnu katoličku školu.	Vi ste grčka fudbalerka koja ne može da živi od svoje sportske plate.	Vi ste šef najveće naftne kompanije u Kataru.

Vi ste devojčica koja ide u državnu školu čiji su se roditelji nedavno razveli.	Vi ste tinejdžer koji živi na ulicama Atine.	Vi ste mađarski državljanin etiopijskog porekla i nosite maramu na glavi.

Spisak izjava

1. Tvoji roditelji su i dalje venčani.
2. Ne plašite se progona u svojoj zemlji.
3. Možete ući u prodavnicu, a da vas obezbeđenje ne prati.
4. Nikada niste iskusili glad.
5. U medijima, u školskim knjigama i filmovima većina ljudi liči na vas.
6. Živate u stanu ili kući koji pruža dovoljno prostora svojim stanarima i ne predstavlja rizik za njihovo zdravlje.
7. Znaete da čitate i da pišete.
8. Imate pristup visokom obrazovanju.
9. Vas i vaše članove porodice nikada nisu vređali na ulici zbog njihove boje kože ili verske odeće.
10. Prilikom formiranja timova na fudbalskom terenu, navikao sam da budem izabran na početku.

Annex 6: Lista aktivnosti

Ime aktivnosti Sve ono što smo delimo	
Vreme trajanja 25-30 minuta	Facilitator(i) Amira and Samuel
Potrebni materijali 12 čunjeva	Društvena tema / životna veština Uključenost / isključenost, drugost / pripadnost
Ciljevi aktivnosti 1. Priznavanje i slavljenje razlike. 2. Iskustvo pripadanja. 3. Izgradnja grupe.	
Opis aktivnosti 1. Definišite tri različita kvadrata koristeći 4 čunja za svaki kvadrat. 2. Zamolite učesnike sa migracijskim poreklom da ostanu na jednom od trgova, a one koji su domaći državljani na drugom (možete postaviti pitanje „Ko je rođen izvan države aktivnosti”). 3. Obavestite učesnike da će tokom vežbe verovatno deliti vrlo lične podatke. Objasnite da učesnici treba da se poštuju, ne smeju jedni drugima i budu otvoreni za to iskustvo. 3. Zamolite učesnike da se pridruže slobodnom kvadratu ako ih zabrinu sledeća pitanja: <ul style="list-style-type: none"> • Ko je od vas / bio klovn u učionici? • Ko od vas ima 2 ili više braće i sestara? • Ko se nikada nije vozio avionom? • Ko od vas uvek dolazi na vreme u školu? • Ko od vas voli čokoladu? • Ko je odrastao na selu? • Ko od vas voli ples? • Ko zna da svira instrument? • Ko je od vas religiozan? • Ko se od vas bojao mraka dok ste bili dete? • Ko je od vas već maltretiran ili uvređen zbog toga što je? • Ko je od vas već maltretirao ili vređao druge zbog onoga što jesu? • Da li ste ikada intervenisali u situaciji da je neko zlostavljan? • Ko od vas voli da igra fudbal? 4. Pozovite učesnike da sednu u krug i postavite sledeća pitanja:	

- Kako ste se osećali na početku vežbe?
- Kako ste se osećali kad ste se pridružili drugima na novom trgu?
- Kako se osećate nakon ove vežbe?
- Jeste li otkrili nešto novo o drugoj osobi?
- Šta nam ova vežba želi reći?
- Šta ćete da ponese odavde?

Napomena za facilitatore

- Preporučujemo da ovu aktivnost sprovedite sa 15 ili više učesnika.
- Možete dodati i izmeniti pitanja.
- Možete dodati još kvadrata na početku vežbe i podeliti učesnike prema bilo kojoj jasnoj podeli koja postoji i koja je važna u grupi.

Annex 7: Lista aktivnosti

Naziv aktivnosti Cultionary ²	
Vreme trajanje 30-45 minuta	Facilitator(i) Amira and Samuel
potrebni materijali A4 papir, flipchart, flomasteri, olovke, selotejp	Socijalne teme / životne veštine Predrasude, kliše, stereotipi
Ciljevi aktivnosti 1. Identifikovanje stereotipa prisutnih u grupi. 2. Shvatanje kako funkcionišu stereotipi. 3. Korišćenje slike da bi se ilustrovale ideje.	
Opis aktivnosti: 1. Zamolite učesnike da formiraju grupe od tri do četiri osobe. Podelite nekoliko listova A4 papira svakoj grupi, kao i olovku i zamolite grupe da idu u različite uglove terena (ili sobe). 2. Pozovite po jednu osobu iz svake grupe da dođe ispred i pokažite im reč koju treba da nacrtaju. Pažnja: Reč mora ostati u tajnosti! Obavezno šapnite tako da ostatak grupe ne čuje reč. 3. Recite predstavnicima svake grupe da se vrate u svoju grupu i da svoju reč nacrtaju u tišini. Ne mogu da koriste brojeve ili slova, već samo crteže. Ostatak grupe ne može da postavlja pitanja, već samo daje predloge. Jednom kada je jedan član tima imenovao pravu reč, grupa može da ustane. 4. Tim koji se prvi uspravi, dobija 1 poen. Pratite rezultate na tabli za bodovanje (flipchart). 5. Zamolite umetnike da ispod svog crteža napišu reč koju su pokušali da nacrtaju (bez obzira da li je završena ili ne) i da dođu ispred, zakačivši ili zalepivši slike na flipchart. 6. Prođite kroz isti postupak za još dve ili tri reči, tražeći od grupa da svaki put promene crtača tako da svi dobiju priliku da crtaju.	

² Na bazi http://www.eycb.coe.int/edupack/pdf/fr_33.pdf i [Education Pack All Different All Equal](#) (str. 67-69).

7. Na kraju, zamolite sve grupe da dođu da vide slike koje su stvorene.

8. Postavite sledeća pitanja:

- Kako je ta aktivnost funkcionisala za vas? Da li je bilo teško, da li je bilo lako? Zašto?
- Pogledajte slike različitih grupa. Možete li pronaći sličnosti između crteža? Šta možete posmatrati?
- Da li su slike pozitivne ili negativne? Šta kažu o našem odnosu prema ljudima ili stvarima koje predstavljamo?
- Zašto su mnoge slike slične?
- Šta su stereotipi? Da li su pozitivni ili negativni?

Napomena za facilitatore

- Ako vaša grupa broji manje od 8 ljudi, tada takođe možete igrati samo sa jednom grupom.
- Uverite učesnike koji se plaše da njihove veštine crtanja nisu dovoljne. Dajte im do znanja da talenat nije potreban.
- Tokom igre isplivaće na videlo mnogi stereotipi. Budite sigurni da ne dozvolite da se oni odraze na grupu obraćajući im se.
- Obavezno podelite definiciju stereotipa i zajedno utvrdite zašto stereotipi postoje i kako strukturiraju naše razmišljanje.
- Podstaknite učesnike da svesno budu svesni stereotipa u svom svakodnevnom životu i da proaktivno razmišljaju o njima.

Lista reči

Preporučujemo da listu reči prilagodite vašem lokalnom kontekstu. Izaberite manjine i grupe ljudi koje su prisutne u vašoj zajednici / društvu.

Primeri

- Izbeglica
- Invalid
- Rasizam
- Ljubav

- Učitelj
- Fudbalski trener
- Sirijac
- Mađar / Srbin / Italijan / Grk

Παραδοτέο D3.1

“Εκπαιδευτικό εγχειρίδιο”

Τίτλος έργου:

“Διαρρηγνύοντας την πόλωση:
Κτίζοντας ανεκτικές κοινότητες μέσω
του ποδοσφαίρου - DIALECT”

Project number: 848445 - REC-AG-2018

Συμβατική ημερομηνία υποβολής παραδοτέου:	31/12/2020
Πραγματική ημερομηνία υποβολής παραδοτέου :	04/01/2021
Υπεύθυνος εταίρος:	Street Football World
Επίπεδο διάχυσης παραδοτέου:	Δημόσια έκδοση
Κατάσταση εγγράφου:	1 ^η έκδοση

“ Έργο συγχρηματοδοτούμενο από το Πρόγραμμα «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια 2014 – 2020» της Ευρωπαϊκής Ένωσης (REC PROGRAMME 2014-2020)”.

“Το περιεχόμενο αυτού του εγγράφου αντιπροσωπεύει μόνο τις απόψεις του δημιουργού και είναι αποκλειστική ευθύνη του. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για τη χρήση των πληροφοριών που περιέχει”.

<p>Εκτύπωση</p> <p>Το παρόν έργο υπόκειται στην άδεια Creative Commons Attribution-Non-commercial-Share Alike 4.0 International License. Για να δείτε αντίγραφο της άδειας, επισκεφθείτε τη διεύθυνση: http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/.</p> <p>Αναφορά Δημιουργού (Attribution) – Θα πρέπει να καταχωρίσετε αναφορά στον δημιουργό, με σύνδεσμο της άδειας και με αναφορά εάν έχουν γίνει αλλαγές. Μπορείτε να το κάνετε αυτό με οποιονδήποτε εύλογο τρόπο, αλλά όχι με τρόπο που να υπονοεί ότι ο δημιουργός αποδέχεται το έργο σας ή τη χρήση που εσείς κάνετε.</p> <p>Μη εμπορική χρήση (Non-commercial) – Δεν μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το υλικό για εμπορικούς σκοπούς.</p> <p>Παρόμοια Διανομή (Share alike) – Αν αναμίξετε, τροποποιήσετε ή δημιουργήσετε πάνω στο υλικό, πρέπει να διανείμετε τις δικές σας συνεισφορές υπό την ίδια άδεια όπως και το πρωτότυπο.</p> <p>Δεν υπάρχουν πρόσθετοι περιορισμοί (No additional restrictions) – Δεν μπορείτε να εφαρμόσετε νομικούς όρους ή τεχνολογικά μέτρα που να περιορίζουν νομικά τους άλλους από το να κάνουν οτιδήποτε επιτρέπει η άδεια.</p>	<p>Έκδοση:</p> <p>streetfootballworld gGmbH Waldenserstr. 2–4 10551 Berlin – Germany Τηλ.: +49 (0)30 7800 6240 football3@streetfootballworld.org www.streetfootballworld.org www.football3.info</p> <p>Συγγραφέας:</p> <p>Vanessa Thiele</p> <p>Σχεδιασμός περιεχομένου:</p> <p>Melissa Horne Vanessa Thiele Ashland Johnson</p>
---	---

Πίνακας περιεχομένων

Πίνακας περιεχομένων.....	147
Σχετικά με το εγχειρίδιο.....	148
Εισαγωγή.....	149
Το ποδόσφαιρο ως μέσο για τη βελτίωση της κοινωνικής ένταξης.....	153
Παρουσίαση του football3.....	154
Μέρος 1: Διευκόλυνση της κοινωνικής ένταξης.....	157
Πώς αναγνωρίζουμε μια ρατσιστική, ξενοφοβική συμπεριφορά που εισάγει διακρίσεις.....	164
Μέρος 2: Εκπαίδευση των εκπαιδευτών.....	166
Μεσολαβητές.....	166
Εκπαιδευτές.....	170
Συμμετοχή της κοινότητας.....	172
Μελέτες περιπτώσεων (μαρτυρίες εταίρων του προγράμματος).....	177
Μέρος 3: Προπόνηση των παικτών.....	177
Ομάδα στόχος.....	177
Το football3 στην καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και του αποκλεισμού.....	179
Μελέτες περιπτώσεων (μαρτυρίες από προπονητές και παίκτες του προγράμματος DIALECT).....	199
Μέρος 4: Μεσολάβηση των αγώνων football3.....	200
Προετοιμασία ενός αγώνα football3.....	200
Καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και του αποκλεισμού καθόλη τη διάρκεια των τριών ημιχρόνων.....	201
Συμπέρασμα.....	206
Γλωσσάρι.....	207
Παραρτήματα.....	209
Πόροι.....	209
Ευχαριστίες.....	211

Σχετικά με το εγχειρίδιο

Στο πλαίσιο του προγράμματος DIALECT - Διαρρηγνύοντας την πόλωση: κτίζοντας ανεκτικές κοινότητες μέσω του ποδοσφαίρου - επτά οργανώσεις από πέντε χώρες ένωσαν τις δυνάμεις τους προκειμένου, χρησιμοποιώντας ως μέσο το ποδόσφαιρο, να δημιουργήσουν κοινότητες με λιγότερους αποκλεισμούς σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Οι επτά μη κερδοσκοπικές οργανώσεις που υποστηρίζουν την παρούσα έκδοση είναι οι εξής:

- ActionAid Italy (Ιταλία)
- ActionAid Hellas (Ελλάδα)
- Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών - ΕΚΚΕ (Ελλάδα)
- Football Friends (Σερβία)
- Μέλισσα, Δίκτυο Μεταναστριών στην Ελλάδα
- Oltalom Sports Association (Ουγγαρία)
- streetfootballworld (Γερμανία)

Απόσταγμα αυτής της συνεργασίας, η οποία υλοποιήθηκε με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, είναι το εγχειρίδιο του προγράμματος DIALECT. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, σχολεία, αθλητικούς συλλόγους και τοπικές λέσχες που επιθυμούν να αναδείξουν το ποδόσφαιρο ως μέσο καταπολέμησης του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και του αποκλεισμού και να εκπαιδεύσουν εκπαιδευτές και μεσολαβητές στη μεθοδολογία του football3.

Η παρούσα έκδοση εδράζεται σε μια μελέτη για τον ρατσισμό, τον λαϊκισμό και τη ρητορική μίσους που διεξήχθη στις τέσσερις χώρες υλοποίησης του προγράμματος: Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία και Σερβία. Συμπληρώνει τις ήδη υπάρχουσες εκδόσεις σχετικά με το football3 -football3 handbook και trainer manual- τις οποίες μπορείτε να συμβουλευτείτε στη διεύθυνση www.football3.info, και επισημαίνει τους τρόπους αξιοποίησης του football3 με σκοπό την ενίσχυση βασικών δεξιοτήτων ζωής και τη διερεύνηση κοινωνικών θεμάτων ζωτικής σημασίας για τη δημιουργία κοινοτήτων που εξασφαλίζουν την ανεκτικότητα και την αίσθηση του ανήκειν.

Στο πρώτο μέρος (μέρος 1), καλούμε τον αναγνώστη να αναλογιστεί βασικές έννοιες που σχετίζονται με τον ρατσισμό, την ξενοφοβία και τον αποκλεισμό (σ. 10-16). Στο δεύτερο μέρος (μέρος 2), εξετάζουμε τους τρόπους με τους οποίους οι μη κερδοσκοπικές οργανώσεις μπορούν να διοργανώσουν ένα επιτυχημένο τουρνουά, ένα πρωτάθλημα ή μια σειρά αγώνων football3 με

τη συμμετοχή της κοινότητας και την εκπαίδευση εκπαιδευτών και μεσολαβητών (σ. 18-27). Στο τρίτο μέρος (μέρος 3), παρέχουμε πρακτικό υλικό στους εκπαιδευτές του football3 ώστε αυτό να αποτελέσει ουσιαστικό μαθησιακό περιεχόμενο στις συναντήσεις, με στόχο την καταπολέμηση του ρατσισμού και του εξτρεμισμού μέσω της ενίσχυσης βασικών δεξιοτήτων ζωής και της ανάλυσης συναφών κοινωνικών θεμάτων (σ. 28-48). Τέλος, στο τέταρτο μέρος (μέρος 4), οι μεσολαβητές του football3 μαθαίνουν πώς να εντάσσουν τις προσπάθειες καταπολέμησης του ρατσισμού και των διακρίσεων στη διαδικασία μεσολάβησης, σε ποιες πτυχές πρέπει να εστιάζουν και πώς να αναδεικνύουν ένα κοινωνικό θέμα στις συζητήσεις τους (σ. 48-52).

Σας ευχόμαστε καλή ανάγνωση. Ραντεβού στο γήπεδο!

Εισαγωγή

Διαρρηγνύοντας την πόλωση: κτίζοντας κοινότητες ανεκτικότητας μέσω του ποδοσφαίρου

Η άνοδος των λαϊκιστικών ριζοσπαστικών ακροδεξιών κομμάτων παράλληλα με την αδιάκοπη εισροή μεταναστών και αιτούντων άσυλο από το 2014 προκαλεί αυξανόμενο προβληματισμό ως προς τη ριζοσπαστικοποίηση και τον εξτρεμισμό εντός της ΕΕ, ιδίως μεταξύ των νέων.

Σε ολόκληρη την Ευρώπη, η νεολαία εμφανίζει ολοένα και μεγαλύτερη τάση ριζοσπαστικοποίησης η οποία πυροδοτείται από τη ρητορική και τις τακτικές στρατολόγησης που μετέρχονται τα ακραία λαϊκιστικά κόμματα. Οι νέοι στην Ελλάδα, την Ιταλία, τη Σερβία και την Ουγγαρία διατρέχουν υψηλό κίνδυνο ριζοσπαστικοποίησης από τις εξτρεμιστικές ιδεολογίες.

Στο πλαίσιο του προγράμματος DIALECT, το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ) εκπόνησε έκθεση βασισμένη σε πρωτογενή και δευτερογενή έρευνα (συνεντεύξεις και ακαδημαϊκή έρευνα τεκμηρίωσης).

- Η έρευνα τεκμηρίωσης ασχολείται με τους τρόπους διασύνδεσης της ριζοσπαστικοποίησης και των εξτρεμιστικών κομμάτων με το ποδόσφαιρο στην Ελλάδα, την Ουγγαρία, την Ιταλία και τη Σερβία.

- Στόχος των συνεντεύξεων που πραγματοποιήθηκαν με νέους, μετανάστες και μη, με τους γονείς τους καθώς και με εκπροσώπους τοπικών οργανώσεων και δημόσιους υπαλλήλους ήταν να διαπιστωθεί σε ποιον βαθμό οι νέοι είναι εκτεθειμένοι στον κίνδυνο ριζοσπαστικοποίησης και επιρροής από τις εκφράσεις μίσους και τη ρητορική της μισαλλοδοξίας.

Αποτελέσματα της έκθεσης με βάση τα πορίσματα της πρωτογενούς και δευτερογενούς έρευνας του ΕΚΚΕ

Ελλάδα

Στην Ελλάδα, η αναβίωση των ακραίων λαϊκιστικών κομμάτων πυροδοτήθηκε από την άφιξη μεγάλου αριθμού μεταναστών και προσφύγων στη χώρα τα τελευταία χρόνια.

Η μεγάλη εισροή μεταναστών και προσφύγων τα τελευταία χρόνια και οι αντιλαμβανόμενες κοινωνικοοικονομικές ανισότητες οδήγησαν στην άνοδο ακροδεξιών και εξτρεμιστικών κομμάτων στη χώρα. Εξαιτίας της αβεβαιότητας και της συρρίκνωσης των προοπτικών ζωής τους, οι νέοι της Ελλάδας απορρίπτουν τους μετανάστες και τους πρόσφυγες που γίνονται αντιληπτοί ως πρόσθετη απειλή για την οικονομική κατάσταση και το μέλλον τους. Τα περιστατικά ρατσιστικής βίας και βίαιης συμπεριφοράς σημειώνουν αύξηση.

Ιταλία

Στην Ιταλία, οι ακροδεξιές ομάδες χρησιμοποιούν το ποδόσφαιρο για να διαδώσουν μηνύματα ρατσισμού, ξενοφοβίας και διακρίσεων μεταξύ των νέων.

Σε ορισμένες πόλεις, κυρίως της βόρειας Ιταλίας, ακροδεξιές ομάδες που πρεσβεύουν ξεκάθαρα φασιστικές και ρατσιστικές ιδεολογίες, στρατολογούν ή επιχειρούν να στρατολογήσουν νέους εν ονόματι της ομάδας τους με σκοπό την προώθηση ρητορικής μίσους και πρακτικών που εισάγουν διακρίσεις. Ακόμη και σε ομάδες παιδιών ή νέων, όπως και στο ερασιτεχνικό ποδόσφαιρο, οι διακρίσεις είναι ευρέως διαδεδομένες. Σε αυτό το επίπεδο, ο ρατσισμός και οι διακρίσεις δεν συναντώνται τόσο συχνά μεταξύ των οργανωμένων συνδέσμων οπαδών. Αντιθέτως, αυτοί που προβαίνουν σε ρητές πράξεις διακρίσεων είναι συνήθως μεμονωμένοι θεατές ή ακόμη και οι γονείς των αθλητών. Αυτές οι ενέργειες έχουν σημαντικό αντίκτυπο τόσο στη συναισθηματική ανάπτυξη των νέων αθλητών όσο και στην τεχνική τους κατάρτιση.

Σερβία

Στη Σερβία, οι στρατηγικές και τα προγράμματα με στόχο τον περιορισμό της βίας και της ξενοφοβίας στη χώρα έχουν στεφθεί με μεγαλύτερη ή μικρότερη επιτυχία, ενώ πολλοί μετανάστες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες ένταξης.

Όσον αφορά τους μετανάστες και τις διακρίσεις σε βάρος τους, η Σερβία παρουσιάζει ποικίλες τάσεις στο πέρασμα του χρόνου. Στις αρχές του 2015, πολλοί Σέρβοι πολίτες καλωσόρισαν τους μετανάστες, ωστόσο αυτή η εικόνα άλλαξε καθώς η παραμονή των μεταναστών στη χώρα διήρκεσε περισσότερο από το αναμενόμενο. Παρά την εδώ και μία δεκαπενταετία ψήφιση [νόμου για την πρόληψη της βίας και της ανάρμοστης συμπεριφοράς σε αθλητικές εκδηλώσεις](#), φαινόμενα διακρίσεων, ρατσισμού και βίας εξακολουθούν να ταλανίζουν τα γήπεδα. Εξάλλου, σύμφωνα με σχετικές εκθέσεις, οι μετανάστες αντιμετωπίζουν μεγάλες δυσκολίες ως προς την ένταξη και την απασχόληση, ενώ ο αριθμός των ανθρώπων στους οποίους χορηγείται άσυλο ή εξασφαλίζεται άλλου τύπου προστασία παραμένει μικρός.

Ουγγαρία

Στην Ουγγαρία, η ξеноφοβία μεταξύ των νέων αυξάνεται, ενώ τα παιδιά μεταναστών και προσφύγων έρχονται αντιμέτωπα με τον αποκλεισμό και τον στιγματισμό σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής ζωής τους.

Την τελευταία δεκαετία, ένας δεξιάς συνασπισμός διαμορφώνει τον δημόσιο λόγο που αρθρώνεται σε θέματα μεταναστών και προσφύγων στην Ουγγαρία. Σε μια χώρα όπου ο πληθυσμός των μεταναστών δεν υπερβαίνει το δύο τοις εκατό, τα αριθμητικά στοιχεία των τελευταίων ετών καταδεικνύουν απότομη αύξηση της ξеноφοβίας μεταξύ των Ούγγρων. Μολονότι οι ερωτώμενοι νεαροί μετανάστες που ζουν εδώ και πολύ καιρό στην Ουγγαρία δεν ταυτίζουν τον εαυτό τους με τους μετανάστες που πέφτουν θύματα της αντιμεταναστευτικής προπαγάνδας, οι περισσότεροι από τους μισούς μπόρεσαν να ανακαλέσουν περιστατικά σε βάρος τους διακρίσεων στο σχολείο. Οι μετανάστες με καταγωγή Ρομά υφίστανται δυσανάλογα έντονο στιγματισμό καθώς στις τάξεις τους ανήκει μεγάλο μέρος των μη προνομιούχων παιδιών.

Για να καταπολεμήσει το διογκούμενο κύμα της πολιτικής πόλωσης, της φυλετικής μισαλλοδοξίας και της ξеноφοβίας, η ΕΕ υποστηρίζει καινοτόμες λύσεις. Μεταξύ άλλων, προτείνεται η οργάνωση αθλητικών παρεμβάσεων που απευθύνονται στους νέους και στοχεύουν στην προαγωγή δράσεων για την ανάπτυξη της κοινότητας και την ενίσχυση της **κοινωνικής ένταξης**. Σύμφωνα με έρευνες, οι αθλητικές παρεμβάσεις μπορούν να λειτουργήσουν αποτελεσματικά ως μέσο αφενός για τη συμμετοχή νέων που έχουν απομακρυνθεί ή αποκλειστεί από τις κοινότητές τους και άλλες κοινωνικές δομές όπως το σχολείο, και αφετέρου για την προαγωγή της αίσθησης της ταυτότητας και του ανήκειν ([Συμβούλιο της ΕΕ, \[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52017XG0615\\(04\\)\]\(https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52017XG0615\(04\)\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52017XG0615(04))).

Η μεγάλη δημοφιλία του ποδοσφαίρου σε ολόκληρη την Ευρώπη αποτελεί μοναδική ευκαιρία για την εξάλειψη της πόλωσης μεταξύ των νέων και τη δημιουργία κοινοτήτων ανεκτικότητας. Για τους νέους, το ποδόσφαιρο αντιπροσωπεύει ολοένα και περισσότερο έναν χώρο όπου πραγματώνονται αφενός η έννοια της κοινότητας και αφετέρου η διαμόρφωση της ταυτότητας. Ωστόσο, πρόσφατα, το ποδόσφαιρο χρησιμοποιείται επίσης ως μέσο για τη ριζοσπαστικοποίηση της νεολαίας. Ως εκ τούτου, η έμφαση στην κοινωνική ένταξη μέσω του ποδοσφαίρου καθιστά δυνατή την αποτροπή της μισαλλοδοξίας και προάγει την έννοια της κοινότητας και τη μεγαλύτερη συνοχή μεταξύ των νέων.

Το ποδόσφαιρο ως μέσο για τη βελτίωση της κοινωνικής ένταξης

Ένας ποδοσφαιρικός αγώνας, με τις καλές και τις κακές στιγμές του, είναι μια μικρογραφία της πραγματικής ζωής. Κατ' επέκταση λοιπόν, το γήπεδο είναι ένα ιδανικό περιβάλλον όπου οι νέοι μπορούν να διδαχθούν σημαντικές κοινωνικές αξίες όπως η ανεκτικότητα, η ένταξη, η ευρύτητα πνεύματος και ο σεβασμός.

Για παράδειγμα, ένα νεαρό άτομο που δημιουργεί φιλίες με συμπαίκτες διαφορετικής εθνοτικής καταγωγής έχει μικρότερες πιθανότητες να προβεί σε ρατσιστικές ή μεροληπτικές ενέργειες στην πραγματική του ζωή. Επιπλέον, οι κανόνες της ευγενούς άμιλλας, για παράδειγμα οι χειραψίες στο τέλος του αγώνα, ή η συμμετοχή στην ομάδα παικτών διαφορετικής εθνοτικής καταγωγής, μπορούν επίσης να ενθαρρύνουν την ανεκτικότητα και την ένταξη. Το ποδόσφαιρο είναι ένα μέσο ικανό να χτίζει γέφυρες ανάμεσα στην τοπική κοινότητα και στους πρόσφυγες, καθώς εξαλείφει τα στερεότυπα, προάγει την κατανόηση των κοινωνικών και πολιτισμικών προτύπων, ενδυναμώνει τις διαπολιτισμικές δεξιότητες και συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες.

Για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες, το ποδόσφαιρο δίνει τη δυνατότητα βελτίωσης της σωματικής και ψυχικής τους ευεξίας, καθώς προάγει την αίσθηση του ανήκειν και την αίσθηση του σκοπού. Το ποδόσφαιρο μπορεί επίσης να προσφέρει στους μετανάστες μια ευκαιρία συμμετοχής στη νέα κοινότητα, καθώς ανοίγει την πόρτα σε άλλες δραστηριότητες (γλώσσα, εκπαίδευση, κατάρτιση, απασχόληση). Η εμπειρία της ομαδικής εργασίας και του αλληλοσεβασμού μέσα στο γήπεδο επιτρέπει σε όλους τους παίκτες να αισθάνονται συμμετοχοί σε ένα συλλογικό όλον ([Το ποδόσφαιρο ως μέσο ένταξης· Πρόγραμμα FIRE - Football Including REfugees στην Ευρώπη](#)).

Με τη βοήθεια του εγχειριδίου, θα γνωρίσετε το football3, μια μεθοδολογία του ευ αγωνίζεσθαι (fair play) που ενσωματώνει αξίες και δεξιότητες με φορέα το ποδόσφαιρο. Θα μάθετε με ποιους τρόπους το football3 μπορεί να αξιοποιηθεί για την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και του αποκλεισμού με σκοπό την οικοδόμηση πιο ανεκτικών, χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών.

Παρουσίαση του football3

Το football3 γεννήθηκε στις 2 Ιουλίου 1994. Εκείνη την ημέρα ο Andrés Escobar, διεθνής ποδοσφαιριστής της Κολομβίας, δέχθηκε θανάσιμους πυροβολισμούς από οπαδό ενώ βρισκόταν σε χώρο στάθμευσης. Ο λόγος: είχε προηγηθεί ένα αυτογκόλ το οποίο οδήγησε στον αποκλεισμό της Κολομβίας από τη φάση των 16 στο Παγκόσμιο Κύπελλο του 1994. Αυτή η πράξη βίας και μίσους ενέπνευσε τον Jürgen Griesbeck, μεταπτυχιακό φοιτητή στο Μεντεγίν, και άλλους να ιδρύσουν το κίνημα «Ποδόσφαιρο για την ειρήνη» («Fútbol por la paz»). Με εφαλτήριο το ποδόσφαιρο, το κίνημα επιχείρησε να χτίσει γέφυρες ανάμεσα στους ανθρώπους, να αποτρέψει τη βία και τις δολοφονίες.

Έκτοτε, το football3 εξελίχθηκε μέσα από διαφορετικές οργανώσεις που συνέβαλαν ώστε το κοινωνικό ποδόσφαιρο να γίνει αυτό που είναι σήμερα: μια μεθοδολογία που χρησιμοποιείται σε ολόκληρο τον κόσμο για την προαγωγή της ομαδικής εργασίας, του ευ αγωνίζεσθαι και της ειρήνης.

Ένα παιχνίδι τριών ημιχρόνων

Ένας αγώνας football3 συνοδεύεται από έναν μεσολαβητή και παίζεται σε τρία ημίχρονα:

- *Πρώτο ημίχρονο:* μια συζήτηση πριν τον αγώνα κατά τη διάρκεια της οποίας οι ομάδες συσκέπτονται και αποφασίζουν τους κανόνες σύμφωνα με τους οποίους επιθυμούν να παίξουν
- *Δεύτερο ημίχρονο:* ο αγώνας κατά τη διάρκεια του οποίου οι παίκτες ευθύνονται για την τήρηση των κανόνων
- *Τρίτο ημίχρονο:* μια συζήτηση μετά τον αγώνα κατά τη διάρκεια της οποίας οι δύο ομάδες συζητούν σχετικά με τον τρόπο τήρησης των κανόνων και δίνουν πόντους ευ αγωνίζεσθαι που προστίθενται στη βαθμολογία του αγώνα ώστε να προκύψει το τελικό σκορ.

Οι μεσολαβητές του football3 υποστηρίζουν τις ομάδες στο πλαίσιο των συζητήσεων, δημιουργούν έναν ασφαλή χώρο και βεβαιώνονται ότι όλοι είναι σε θέση να συμμετέχουν. Κατά τη διάρκεια των αγώνων, παρακολουθούν και κρατούν σημειώσεις σχετικά με σημεία τα οποία ενδεχομένως θέλουν να επισημάνουν στο τρίτο ημίχρονο.

Κανόνες

Το football3 διέπεται από ένα σύστημα συγκεκριμένων κανόνων που διαφέρουν από τους κανονισμούς του συμβατικού ποδοσφαίρου. Υπάρχουν σταθεροί και ανοιχτοί κανόνες.

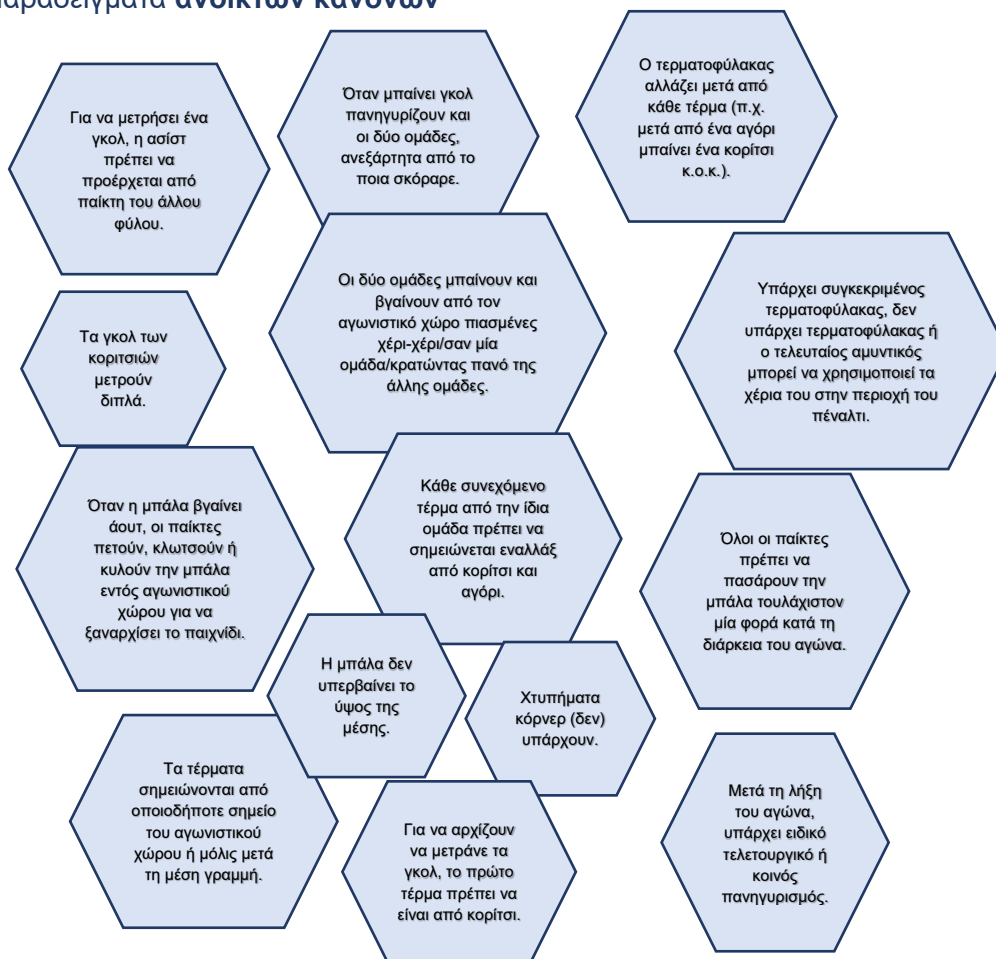
Οι **σταθεροί κανόνες** καθορίζονται από τους διοργανωτές του αγώνα, του τουρνουά ή του πρωταθλήματος. Οι σταθεροί κανόνες παραμένουν ίδιοι σε όλους τους αγώνες που διεξάγονται στο πλαίσιο μιας συγκεκριμένης διοργάνωσης. Μπορεί να αφορούν τον αριθμό των ποδοσφαιριστών, τη διάρκεια του αγώνα, αλλά και την κατανομή των φύλων στις ομάδες ή συγκεκριμένες συμπεριφορές (π.χ. χειροκρότημα κάθε φορά που οι παίκτες σημειώνουν τέρμα).

Παραδείγματα σταθερών κανόνων:

Οι **ανοιχτοί κανόνες** διαφέρουν από αγώνα σε αγώνα και προκύπτουν κατόπιν συμφωνίας μεταξύ των ομάδων. Αποτελούν ένα ισχυρό εργαλείο που δίνει έμφαση στο ευ αγωνίζεσθαι και σε συγκεκριμένα κοινωνικά ζητήματα. Κατά την επιλογή των ανοικτών κανόνων, οι παίκτες και οι μεσολαβητές ενθαρρύνονται να είναι δημιουργικοί και να αναπτύσσουν νέους κανόνες που εμπλουτίζουν τη διαδικασία του αγώνα.

Παραδείγματα ανοικτών κανόνων

Σύστημα συγκέντρωσης βαθμών

Στο football3, οι ομάδες κερδίζουν βαθμούς είτε με τη νίκη (3 βαθμούς) είτε με την ισοπαλία (2 βαθμούς) ή για τη συμμετοχή τους (1 βαθμό). Επιπλέον, μπορούν να κερδίζουν βαθμούς για το ευ αγωνίζεσθαι, για τον τρόπο συμπεριφοράς τους τόσο στον αγωνιστικό χώρο όσο και κατά τη διάρκεια των συζητήσεων όπως άλλωστε και για τον τρόπο τήρησης των κανόνων που έχουν συμφωνηθεί κατά τη συζήτηση πριν τον αγώνα.

Ανάλογα με την έμφαση που θέλετε να δώσετε στο ευ αγωνίζεσθαι, ο αριθμός των βαθμών που αντιστοιχούν στο ευ αγωνίζεσθαι ποικίλει. Για παράδειγμα, μπορείτε να αποφασίσετε ότι οι ομάδες δίνουν 0 - 3 βαθμούς, 0 - 4 βαθμούς ή 0 - 6 βαθμούς «fair play». Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις, μια ομάδα που παίζει πολύ δίκαια, αλλά χάνει, μπορεί τελικά να νικήσει την ομάδα που κερδίζει τον αγώνα αλλά παίζει άδικα.

Περίληψη

Όπως αντιλαμβάνεστε, ο διάλογος και η κατανόηση είναι εγγενείς αξίες του football3. Οι παίκτες μαθαίνουν να μιλούν ενώπιον της ομάδας, να διατυπώνουν τις απόψεις τους και να αποδέχονται τις απόψεις των άλλων. Μπορείτε να θίγετε συγκεκριμένα κοινωνικά θέματα και να ενισχύετε συγκεκριμένες δεξιότητες μέσω τόσο των σταθερών όσο και των ανοιχτών κανόνων.

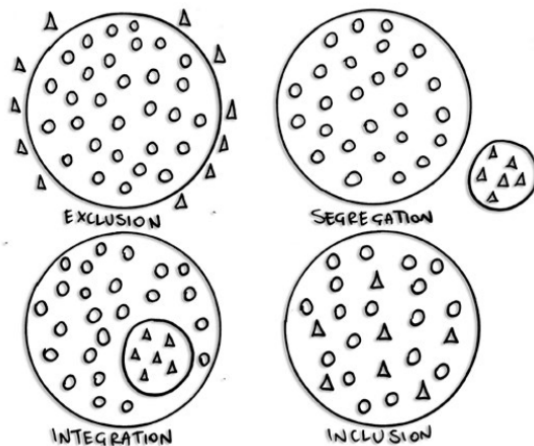
Στα κεφάλαια που ακολουθούν, δίνουμε έμφαση στον τρόπο ενσωμάτωσης βασικών αξιών και δεξιοτήτων στο football3 που επιτρέπουν στους παίκτες να διαχειρίζονται τον ρατσισμό, την ξενοφοβία και τον αποκλεισμό στο πλαίσιο των παιχνιδιών τους και, τέλος, μέσα στις κοινότητές τους.

Μέρος 1: Διευκόλυνση της κοινωνικής ένταξης

Η κοινωνική ένταξη μέσα από τον αθλητισμό

Ο αθλητισμός, μέσα από το παιχνίδι, φέρνει κοντά τους ανθρώπους. Μπορεί να εξαλείψει τα εμπόδια και να χτίσει γέφυρες εκεί όπου συνήθως υψώνονται τείχη. Το ποδόσφαιρο, για παράδειγμα, είναι ένα άθλημα που παίζεται από εκατομμύρια ανθρώπους σε όλο τον κόσμο. Η αγάπη και η ενασχόληση με το ποδόσφαιρο διαπερνά πολιτισμούς, γλώσσες, θρησκείες, ηλικίες, σεξουαλικό προσανατολισμό, έκφραση φύλου, ικανότητες και κοινωνικοοικονομικές κατηγορίες.

Για τους μετανάστες και την περιθωριοποιημένη νεολαία, ο αθλητισμός είναι συχνά μια σπουδαία ευκαιρία για επικοινωνία. Επιπλέον, συμβάλλει στη διαμόρφωση μιας ισχυρότερης αίσθησης ενσωμάτωσης στην καινούργια χώρα και στην κοινότητα.

«**Ένταξη** είναι ένας όρος [...] που εκφράζει την ιδέα ότι όλοι οι άνθρωποι που ζουν σε μια συγκεκριμένη κοινωνία (θα πρέπει) να έχουν δικαιώματα πρόσβασης και συμμετοχής επί ίσοις όροις».

Ορισμός και απεικόνιση από: [KIT 8 Κοινωνική ένταξη](#), σ. 21

Στόχος της συμμετοχικής προσέγγισης είναι να καθιστά τους ανθρώπους ισότιμα μέλη της κοινότητας στην οποία διαβιούν. Στην περίπτωση μας, μέσω του football3, οι νέοι μπορούν να ενισχύσουν την αίσθηση του ανήκειν και την επιθυμία τους για προώθηση ίσων ευκαιριών για όλα τα μέλη της κοινότητας.

Η αντιμετώπιση των προκλήσεων του κοινωνικού αποκλεισμού, του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων ξεκινούν με την αναγνώριση και την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι άνθρωποι βιώνουν εγγενή προνόμια που εξαρτώνται από χαρακτηριστικά όπως το χρώμα του δέρματος, η χώρα καταγωγής, η θρησκεία, το φύλο, η οικονομική κατάσταση και άλλα.

Οι MacDonald και Marsh (2005) απαριθμούν έξι παραμέτρους που διαμορφώνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό:

- ο κοινωνικός αποκλεισμός δεν εξαντλείται στην εισοδηματική φτώχεια: υπερβαίνει την οικονομική περιθωριοποίηση, εμπεριέχει πολιτικές και πολιτισμικές διαστάσεις·
- ο κοινωνικός αποκλεισμός εκδηλώνεται μέσα από έναν συνδυασμό προβλημάτων και προκύπτει από τη συσσώρευση αλληλένδετων δυσκολιών που χαρακτηρίζουν την κατάσταση και τις εμπειρίες ορισμένων ομάδων·
- ο κοινωνικός αποκλεισμός δεν χαρακτηρίζεται από τυχαία κατανομή μεταξύ ατόμων ή νοικοκυριών. Αντιθέτως, έχει έντονη χωρική διάσταση. Αποτελεί προϊόν αυξημένης κοινωνικής πόλωσης ανάμεσα στις γειτονίες·

- ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι συνέπεια μιας πολιτικής οικονομίας με την οποία ορισμένες ομάδες διασφαλίζουν προνόμια και εξουσία σε βάρος άλλων·
- ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι δυναμική διεργασία που εξελίσσεται με την πάροδο του χρόνου·
- ο κοινωνικός αποκλεισμός ενδέχεται να οδηγήσει σε διαγενεακές επιπτώσεις καθώς τα σωρευτικά μειονεκτήματα περνούν από τη μία γενιά στην επόμενη.

[KIT 8 Κοινωνική ένταξη](#) (σ. 28)

Η έννοια του προνομίου δεν γίνεται εύκολα αντιληπτή. Διακρίνουμε χωρίς δυσκολία τους τρόπους με τους οποίους γινόμαστε αποδέκτες μιας άδικης συμπεριφοράς, ωστόσο δεν συμβαίνει το ίδιο με τους πολλαπλούς τρόπους με τους οποίους βιώνουμε τα προνόμια.

Τα προνόμια είναι ένα σύνολο μη κεκτημένων ωφελημάτων που παρέχει η κοινωνία σε άτομα που ταιριάζουν σε μια συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα. Η κοινωνία συχνά χορηγεί προνόμια σε διάφορους ανθρώπους με βάση ορισμένες πτυχές της ταυτότητάς τους όπως φυλή, τάξη, φύλο, σεξουαλικός προσανατολισμός, ταυτότητα φύλου, γλώσσα, γεωγραφικός τόπος, ικανότητα και θρησκεία. Τα προνομιούχα άτομα έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να κατέχουν θέσεις ισχύος, να είναι πιο ασφαλή οικονομικά και να χρησιμοποιούν τη θέση τους για να ωφελούν τους όμοιούς τους. Τα άτομα που ανήκουν σε προνομιούχες ομάδες μπορούν να ασκούν εξουσία πάνω σε άτομα που ανήκουν σε καταπιεσμένες ομάδες.

Ένας άλλος τρόπος ανάγνωσης του προνομίου είναι σε αντιπαράθεση με την καταπίεση. Αναλογιστείτε πώς η κοινωνία στερεί τα πολιτικά δικαιώματα ή φέρνει σε μειονεκτική θέση διαφορετικά άτομα με βάση ποικίλες πτυχές της ταυτότητάς τους, μεταξύ άλλων γυναίκες, έγχρωμους, άτομα με αναπηρίες, άτομα που αυτοπροσδιορίζονται ως ΛΟΑΤΚΙ, άτομα που είναι οικονομικά ανασφαλή και άτομα με ψυχικές ασθένειες.

Επισημαίνεται ότι ένα άτομο μπορεί ταυτόχρονα να βιώνει προνόμια και καταπίεση σε συνάρτηση με διαφορετικές πτυχές της ταυτότητάς του. Πολύ συχνά, ωστόσο, τα προνομιούχα άτομα θεωρούν ότι επειδή βιώνουν κάποιου είδους καταπιεσμένη ταυτότητα, δεν απολαμβάνουν προνόμια. Για παράδειγμα, ορισμένοι λευκοί που είναι φτωχοί πιστεύουν ότι δεν απολαμβάνουν τα προνόμια των λευκών. Αυτό είναι λάθος. Το να είναι κανείς φτωχός αλλά λευκός δεν σημαίνει ότι δεν απολαμβάνει τα προνόμια των λευκών. Σε σύγκριση λοιπόν με τους

έγχρωμους, οι φτωχοί λευκοί απολαμβάνουν προνόμια που άλλοι στερούνται λόγω του χρώματος του δέρματός τους.

Πρέπει επίσης να τονίσουμε ότι το να έχει κάποιος προνόμια δεν σημαίνει ότι δεν έχει βιώσει δυσκολίες ή δεν έχει εργαστεί σκληρά για να επιτύχει. Προνόμιο σημαίνει απλώς ότι δεν έχει χρειαστεί να υποστεί τα ίδια συστήματα καταπίεσης με ορισμένους συνανθρώπους του.

Προνόμιο δεν είναι κάτι που επιλέγουμε να έχουμε, ΩΣΤΟΣΟ μπορούμε να επιλέγουμε πώς θα το χρησιμοποιούμε. Η παραδοχή και η κατανόηση ενός προνομίου είναι ένα σημαντικό πρώτο βήμα που συμβάλλει στην υπονόμευση και στην αποδόμηση των συστημάτων καταπίεσης και αποτρέπει τη διαιώνισή τους.

Συμμετοχή και ένταξη στο πλαίσιο του προγράμματος DIALECT

Νέοι μετανάστες στην Ελλάδα, την Ιταλία, τη Σερβία και την Ουγγαρία αντιμετωπίζουν πολλές μορφές καταπίεσης μεταξύ άλλων οικονομική ανασφάλεια, φυλετικές και εθνοτικές διακρίσεις, θρησκευτικές διακρίσεις και αποκλεισμό από τον πολιτισμό και την κοινωνία της χώρας υποδοχής. Οι νέοι μετανάστες μπορεί να συναντούν επιπρόσθετα εμπόδια στην κοινωνική ενσωμάτωση, για παράδειγμα έλλειψη πολιτισμικής κατανόησης, γλωσσικούς φραγμούς και λιγότερες ευκαιρίες για κοινωνική συμμετοχή. Πολλοί νέοι μετανάστες βιώνουν τα ίδια συστημικά εμπόδια και τις ίδιες διακρίσεις τόσο στον αγωνιστικό χώρο όσο και στις κερκίδες.

Η μεθοδολογία του football3 είναι το ιδανικό μέσο για να δείξουμε στους νέους τι σημαίνει προνόμιο αλλά και να ενισχύσουμε την ενσυναίσθηση και την κατανόησή τους όσον αφορά τους τρόπους καταπίεσης των μεταναστών και άλλων περιθωριοποιημένων νέων. Μέσω του ποδοσφαίρου, οι νέοι μαθαίνουν πώς μπορούν να χρησιμοποιούν τα προνόμιά τους για να οικοδομούν πιο ισχυρές κοινότητες με λιγότερους αποκλεισμούς.

Δραστηριότητες αναστοχασμού

Είναι δύσκολο να προσδιορίσουμε τους τρόπους με τους οποίους βιώνουμε τα προνόμια και την ένταξη. Για να κατανοήσετε καλύτερα τις πτυχές της ζωής σας όπου απολαμβάνετε

προνόμια και βιώνετε την ένταξη απλώς και μόνο λόγω του χρώματος του δέρματός σας, προτείνουμε τη δραστηριότητα που ακολουθεί.

Μην ξεχνάτε: στόχος της δραστηριότητας δεν είναι να νιώσετε ενοχές. Κανένας δεν επιλέγει να είναι προνομιούχος σε βάρος των συνανθρώπων του. Απλώς, η άσκηση θα σας βοηθήσει να αντιμετωπίζετε με πιο κριτικό πνεύμα την κοινωνία στην οποία ζείτε, αλλά και τους τρόπους ενίσχυσης της ένταξης στη δική σας κοινότητα.

Αντιρατσιστική εκπαίδευση

Πόσο προνομιούχος είμαι

Διαβάστε τις παρακάτω δηλώσεις και σημειώστε τη βαθμολογία σας σε ένα ξεχωριστό φύλλο χαρτί. Ενώ διαβάζετε, προσπαθήστε να απομονώσετε πλήρως την ταυτότητα της φυλής και αγνοήστε τις άλλες ταυτότητες που μπορεί να επηρεάσουν τα αποτελέσματά σας.

Για κάθε δήλωση, εάν πιστεύετε ότι είναι σωστή, σημειώνετε 0 βαθμούς. Εάν πιστεύετε ότι η δήλωση είναι μερικές φορές σωστή, σημειώνετε 3 βαθμούς. Εάν πιστεύετε ότι η δήλωση είναι λανθασμένη, σημειώνετε 5 βαθμούς. Στο τέλος, θα σας ζητηθεί να προσθέσετε όλους τους βαθμούς.

31. Οι άνθρωποι συχνά συμπεραίνουν ότι είμαι μετανάστης προτού καν προλάβω να μιλήσω.
32. Δυσκολεύομαι να απαντήσω στην ερώτηση «από πού είσαι;», ιδίως όταν αυτός που ρωτά προσπαθεί να συνδέσει την καταγωγή με την εμφάνισή μου.
33. Όταν πηγαίνω στο σουπερμάρκετ, σπανίως βρίσκω μεγάλη γκάμα από τρόφιμα που ταιριάζουν με τις παραδόσεις της οικογένειάς μου.
34. Δυσκολεύομαι να βρω τα κατάλληλα προϊόντα περιποίησης μαλλιών που ταιριάζουν στον τύπο τρίχας μου.
35. Δυσκολεύομαι να βρω προϊόντα μέικ-απ, καλσόν και/ή τσιρότα που ταιριάζουν στην απόχρωση της επιδερμίδας μου.
36. Όταν μπαίνω σε ένα κατάστημα, ο φρουρός ασφαλείας συνήθως με επιτηρεί στενά εξαιτίας του χρώματος του δέρματός μου ή της θρησκευτικής περιβολής μου (π.χ. χιτζάμπ, σαρίκι, κούφι)
37. Όταν περνάω από την υπηρεσία ασφαλείας ή μετανάστευσης στο αεροδρόμιο, με σταματούν συχνά και μου κάνουν περισσότερες ερωτήσεις σε σύγκριση με άλλα άτομα που έχουν διαφορετικό χρώμα δέρματος ή δεν φέρουν τη δική μου θρησκευτική περιβολή.
38. Εάν με σταματούσε ποτέ η αστυνομία, θα ένιωθα ότι κατά πάσα πιθανότητα με ξεχώρισαν λόγω του χρώματος του δέρματός μου ή της θρησκευτικής περιβολής μου.
39. Κάθε φορά που γίνεται τρομοκρατική επίθεση, οι άνθρωποι τείνουν να με κοιτάζουν με τρόπο που φανερώνει φόβο, μίσος και/ή μομφή.
40. Τα βιβλία που διαβάζω στο σχολείο σπανίως αφορούν χαρακτήρες που έχουν το ίδιο χρώμα δέρματος ή τις ίδιες θρησκευτικές παραδόσεις με μένα.
41. Στις ταινίες που παρακολουθώ, οι χαρακτήρες που έχουν το ίδιο χρώμα δέρματος ή τις ίδιες θρησκευτικές παραδόσεις με μένα σπανίως είναι οι πρωταγωνιστές.
42. Η ιστορία του σχολείου δεν δίνει ιδιαίτερη σημασία ή αξία στους προγόνους μου.
43. Στις ειδήσεις, οι άνθρωποι που έχουν το ίδιο χρώμα δέρματος με μένα συχνά παρουσιάζονται ως φτωχοί, αβοήθητοι και/ή επικίνδυνοι.

44. Από τον βρεφονηπιακό σταθμό έως σήμερα, οι δάσκαλοί μου δεν είχαν ούτε το ίδιο χρώμα δέρματος ούτε τις ίδιες θρησκευτικές παραδόσεις με μένα.
45. Οι μοναδικοί ενήλικες στο σχολείο ή στη δουλειά που έχουν το ίδιο χρώμα δέρματος ή τις ίδιες θρησκευτικές παραδόσεις με μένα είναι όσοι εργάζονται στην υπηρεσία καθαριότητας ή τροφοδοσίας.
46. Μερικές φορές εύχομαι να είχα πιο ανοιχτό χρώμα δέρματος και/ή μαλλιών επειδή αυτό θα έκανε τη ζωή μου πιο εύκολη.
47. Οι γιορτές και οι αργίες που εορτάζει η οικογένειά μου σπανίως εορτάζονται στο σχολείο.
48. Δυσκολεύομαι να βρω αφίσες, κάρτες, εικονογραφημένα βιβλία, ευχητήριες κάρτες και περιοδικά όπου εικονίζονται άνθρωποι με το ίδιο χρώμα δέρματος ή την ίδια θρησκευτική περιβολή με μένα.
49. Κάποιοι άνθρωποι είτε ηλεκτρονικά είτε δημοσίως έχουν απευθυνθεί σε μένα με ρατσιστικά σχόλια.
50. Δεν μπορώ να στηλιτεύσω την κυβέρνηση, την ιστορία και/ή τον πολιτισμό μας και να εκφράσω τη διαφωνία μου με τις εφαρμοζόμενες πολιτικές και πρακτικές χωρίς να με αντιμετωπίσουν ως παρείσακτο.
51. Δυσκολεύομαι να βρω αρκετούς χώρους όπου μπορώ να συνευρίσκομαι με άτομα που έχουν το ίδιο χρώμα δέρματος ή τις ίδιες θρησκευτικές πεποιθήσεις με μένα.
52. Όταν μου μιλάνε για την εθνική κληρονομιά, την ιστορία της ανθρωπότητας ή τον ανθρώπινο πολιτισμό, μου δείχνουν άτομα που δεν έχουν τον ίδιο πολιτισμό ή το ίδιο χρώμα δέρματος με μένα.
53. Εάν ποτέ μιλήσω ή συμπεριφερθώ άσχημα, οι άλλοι τείνουν να αποδίδουν αυτές τις συμπεριφορές στην ανηθικότητα και/ή στη φτώχεια των ανθρώπων που έχουν το ίδιο χρώμα δέρματος και το ίδιο πολιτισμικό υπόβαθρο με μένα.
54. Κάθε φορά που τα πηγαίνω καλά σε μια δύσκολη κατάσταση, οι άλλοι μου λένε ότι είμαι το καμάρι της φυλής μου.
55. Συχνά μου ζητούν να διατυπώσω μια άποψη σαν να είμαι εκπρόσωπος ολόκληρης της φυλετικής, πολιτισμικής και/ή θρησκευτικής ομάδας στην οποία ανήκω.
56. Κάθε φορά που ζητώ να μιλήσω με τον «υπεύθυνο», είμαι βέβαιος ότι δεν θα αντικρύσω κάποιον που έχει το ίδιο χρώμα δέρματος ή πολιτισμικό υπόβαθρο με μένα.
57. Μου είναι δύσκολο να αγνωώ και/ή να υποβαθμίζω τις επιπτώσεις του ρατσισμού στη ζωή μου.
58. Συνήθως όταν επιστρέφω σπίτι από συναντήσεις οργανώσεων και/ή συλλόγων, αισθάνομαι μάλλον απομονωμένος, εκτός τόπου, ότι ανήκω στην μειοψηφία, ότι δεν ακούγεται η φωνή μου, ότι με φοβούνται ή με μισούν, και όχι δεμένος με τους άλλους και καλοδεχούμενος.
59. Εάν η μέρα ή η εβδομάδα μου δεν πάνε καλά, δεν μπορώ να μην διερωτηθώ εάν κάποια αρνητικά γεγονότα ή καταστάσεις είχαν ρατσιστικές προεκτάσεις.
60. Αδυνατώ να συζητήσω ανοιχτά και ειλικρινά τις ρατσιστικού χαρακτήρα εμπειρίες μου στο σχολείο ή στη δουλειά.

Συνολική βαθμολογία: _____

Συνολική βαθμολογία / 150 X 100 = συνολικό ποσοστό προνομίων των λευκών.

Αναστοχασμός:

100% είναι η βαθμολογία για όσους απολαμβάνουν τα μέγιστα από τα προνόμια των λευκών. 0% είναι η βαθμολογία για όσους απολαμβάνουν τα λιγότερα από τα προνόμια των λευκών.

Τι σημαίνει αυτό για τις διαφορετικές εμπειρίες και τις ευκαιρίες της ζωής στην Ευρώπη;

Προσπαθήστε να βρείτε κάποιο άτομο διαφορετικής φυλετικής ταυτότητας για να συμπληρώσει το τεστ και κατόπιν συζητήστε τυχόν πληροφορίες που αντλήσατε μέσα από τη διαδικασία.

Η βαθμολογία σε αυτό το τεστ αναφέρεται κυρίως στη φυλή και τη θρησκεία. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι και άλλες κοινωνικο-πολιτισμικές ταυτότητες (φύλο, σεξουαλικότητα, τάξη, αναπηρία κ.λπ.) επηρεάζουν την εμπειρία του προνομίου. Επιπλέον, η φυλή είναι ένα ρευστό και αενάως εξελισσόμενο κοινωνικό κατασκεύασμα, επομένως η βαθμολογία υπόκειται σε αλλαγές με το πέρασμα του χρόνου, ανάλογα με το πλαίσιο και τη φυλετική επίγνωση ενός ατόμου.

Η εμπειρία του αποκλεισμού

Πότε ήταν η τελευταία φορά που ήσασταν το «καινούργιο παιδί» ή ο «ξένος»;

Για να θυμηθείτε πώς μπορεί να νιώθει κάποιος όταν βρίσκεται σε μια εντελώς νέα κατάσταση και είναι τελείως μόνος, δοκιμάστε μία ή περισσότερες από τις δραστηριότητες που ακολουθούν (όχι, δεν μπορείτε να πάρετε κάποιον φίλο μαζί!):

- Πηγαίνετε σε ένα εστιατόριο και παραγγείλτε ένα πλήρες γεύμα. Μην πάρετε μαζί σας τηλέφωνο, βιβλίο ούτε κάποιο άλλο αντικείμενο για να απασχολήσετε.
- Πηγαίνετε σε ένα έθνικ κατάστημα ή σουπερμάρκετ (κατά προτίμηση σε ένα μαγαζί όπου όλα τα προϊόντα έχουν ετικέτες σε ξένη γλώσσα) και προσπαθήστε να βρείτε υλικά για την προετοιμασία ενός γεύματος. Ψωνίστε, γυρίστε σπίτι, μαγειρέψτε τα υλικά και φάτε.
- Πηγαίνετε σε μια εκδήλωση οργανωμένη από διαφορετική πολιτισμική ομάδα (π.χ. πάρτι, ομιλία, φεστιβάλ κ.λπ.). Ζητήστε από τους διοργανωτές να σας απευθύνουν τον λόγο μόνο στη δική τους γλώσσα για τα πρώτα 60 λεπτά.
- Παρακολουθήστε λειτουργία σε μια εκκλησία που δεν είναι η δική σας. Εάν είναι δυνατόν, παρακολουθήστε τη λειτουργία άλλης θρησκείας στην περιοχή σας. (Επικοινωνήστε εκ των προτέρων με κάποιον υπεύθυνο ώστε να διαπιστώσετε εάν κάτι τέτοιο ενδείκνυται).
- Παρακολουθήστε μια συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου της πόλης σας ή του Κοινοβουλίου της χώρας σας και σκεφτείτε σε ποιον βαθμό κατανοείτε τις συζητήσεις και τις διαδικασίες.

Αναρωτηθείτε:

- Πώς νιώσατε όταν βρεθήκατε μόνοι σε μια καινούργια κατάσταση; Σε ποιον βαθμό καταλαβαίνατε τι συνέβαινε;
- Ποια (εάν υπήρξαν) εμπόδια συναντήσατε; (π.χ. γλώσσα, επικοινωνία, κινητικότητα, στερεότυπα, στάσεις...);
- Ποια ήταν η αντίδραση των άλλων (των «εντός των τειχών») απέναντί σας; Έκανε κάποιος κάτι για να νιώσετε καλοδεχούμενοι ή «συμμέτοχοι»; Εάν ναι, τι; Εάν όχι, ποιες ήταν οι συνέπειες;
- Εάν είστε «ξένος», πόσο σημαντικό είναι να σας φέρονται με τρόπο που σας βοηθά να νιώθετε «ενταγμένος»;

Τώρα κάντε μια παύση και σκεφτείτε τους νέους με τους οποίους συνεργάζεστε:

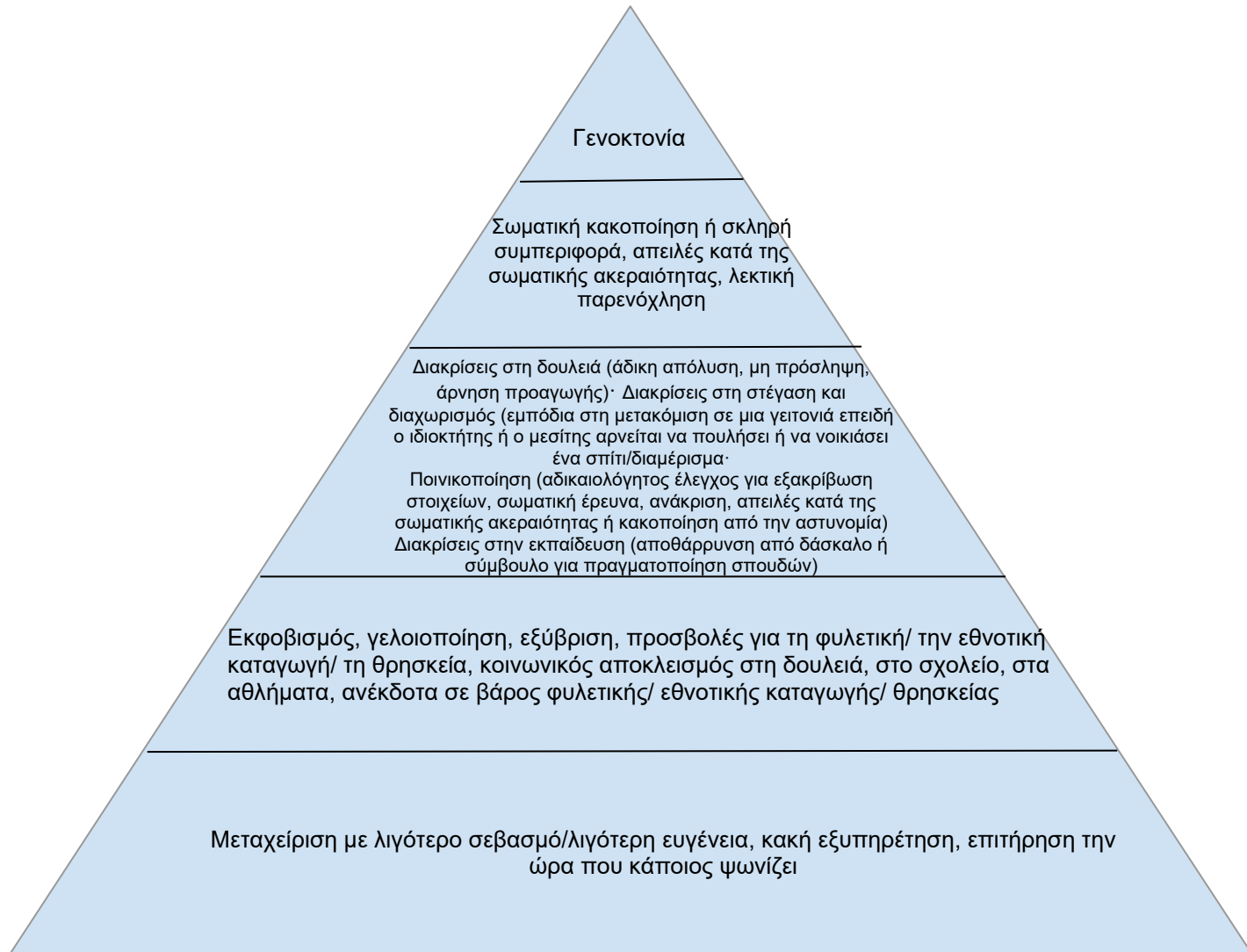
- Πώς πιστεύετε ότι θα νιώσουν εάν βρεθούν σε παρόμοια κατάσταση (δηλαδή μόνοι τους, με ελάχιστη στήριξη, χωρίς να γνωρίζουν τη γλώσσα κ.λπ.);

Πώς αναγνωρίζουμε μια ρατσιστική, ξενοφοβική συμπεριφορά που εισάγει διακρίσεις

Η ρατσιστική, ξενοφοβική συμπεριφορά και η συμπεριφορά που εισάγει διακρίσεις εκδηλώνονται με διάφορους τρόπους και συχνότερα στρέφονται σε βάρος ενός ατόμου με κριτήριο τη «φυλή»/την εθνοτική καταγωγή, τη θρησκεία ή την εθνικότητα ή συνδυασμό αυτών των ταυτοτήτων. Στην Ευρώπη εφαρμόζονται αρκετές εγγενώς ρατσιστικές πολιτικές. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι φυλετικοποιημένες κοινότητες στην Ευρώπη καταγράφουν υψηλότερα ποσοστά ποινικοποίησης, δυσανάλογα μεγάλο ποσοστό αιφνίδιων ελέγχων στον δρόμο καθώς και φυλετικό χαρακτηρισμό από την αστυνομία. Ωστόσο, ο ρατσισμός συναντάται και με πιο ανεπαίσθητους τρόπους, συχνά σε διαπροσωπικό επίπεδο, όπως η άρνηση να εξυπηρετήσουν κάποιον σε ένα εστιατόριο.

Παρόμοια με τον ρατσισμό, η ξενοφοβία βιώνεται τόσο με απροκάλυπτες μορφές όπως η σωματική βία και οι εκφράσεις μίσους, όσο και με πιο συγκαλυμμένο τρόπο μέσα από τη νομοθεσία, τις πολιτικές και τις ασυνείδητες μεροληπτικές συμπεριφορές. Για παράδειγμα, παρά τα προσόντα τους, οι μετανάστες συχνά δεν προτιμώνται για μια θέση εργασίας, αμείβονται με χαμηλότερους μισθούς και συναντούν δυσκολίες πρόσβασης στη στέγαση. Οι πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης χρησιμοποιούνται συχνά για να διαδώσουν ρατσιστική ρητορική, η οποία οδηγεί αναπόφευκτα σε αύξηση των συμβάντων μεροληπτικής μεταχείρισης και απειλών για χρήση βίας.

Μια συμπεριφορά που εισάγει διακρίσεις έχει συνέπειες τόσο σε ατομικό όσο και σε ομαδικό επίπεδο. Η πυραμίδα που ακολουθεί αποτυπώνει τη σταδιακή κλιμάκωση μιας συμπεριφοράς που εισάγει διακρίσεις, η οποία ξεκινά από τις μεροληπτικές στάσεις και κορυφώνεται με τη γενοκτονία. Κάθε επίπεδο ρατσισμού και διακρίσεων τροφοδοτείται από το προηγούμενο επίπεδο. Όσο πιο «κανονικές» και αποδεκτές θεωρούνται οι συμπεριφορές σε ένα επίπεδο, τόσο πιο αποδεκτές τείνουν να γίνουν οι συμπεριφορές του επόμενου επιπέδου.

Προσαρμογή από την [Πυραμίδα του Μίσους της οργάνωσης Anti-Defamation League](#).

Πρόληψη και αντιμετώπιση της ρατσιστικής συμπεριφοράς, της ξενοφοβικής συμπεριφοράς και της συμπεριφοράς που εισάγει διακρίσεις

Η καλλιέργεια της ενσυναίσθησης και η ευαισθητοποίηση για άλλους πολιτισμούς είναι πολύ σημαντικές για την καταπολέμηση του ρατσισμού, των διακρίσεων και της ξενοφοβίας.

Ακολουθούν πρακτικές συμβουλές που θα σας βοηθήσουν να κάνετε μια αρχή.

4. Κατανόηση και εντοπισμός των ασυνείδητων προκαταλήψεων: Όλοι έχουμε προκαταλήψεις, επειδή όμως είναι ασυνείδητες δύσκολα εντοπίζονται. Ωστόσο είναι σημαντικό να διερευνάτε τις απόψεις που έχετε για ανθρώπους που διαφέρουν από εσάς. Αναλογιστείτε πώς έχουν διαμορφωθεί αυτές οι αντιλήψεις.

5. Καταγγελία ρατσιστικής και ξενοφοβικής γλώσσας όποτε ακούγεται: Μιλήστε εάν ακούσετε κάποιον να αφηγείται ένα ρατσιστικό ανέκδοτο. Μπορεί να φαντάζουν ακίνδυνα, ωστόσο τα ρατσιστικά ανέκδοτα συχνά χρησιμοποιούνται για να διαιωνίζουν και να δικαιολογούν ως φυσιολογικά τα επικίνδυνα και επιβλαβή στερεότυπα. Εάν παραμείνετε σιωπηλοί ή γελάσετε με το ανέκδοτο, είναι σαν να συμφωνείτε.
6. Ενίσχυση της πολιτισμικής πολυμορφίας: Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να δείξετε την υποστήριξή σας στην πολιτισμική πολυμορφία, για παράδειγμα στηρίζοντας επιχειρήσεις που διευθύνονται από μετανάστες. Αφιερώστε χρόνο για να ενημερωθείτε σχετικά με άλλες χώρες και πολιτισμούς: παρακολουθήστε ταινίες, διαβάστε βιβλία, δοκιμάστε συνταγές από άλλες κουζίνες. Παρευρεθείτε σε πολιτιστικές εκδηλώσεις στην κοινότητά σας.

Μέρος 2: Εκπαίδευση των εκπαιδευτών

Οι τοπικές οργανώσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας στην κοινότητα. Συνεργάζονται με διαφορετικούς ενδιαφερόμενους φορείς, οικοδομούν την εμπιστοσύνη και επομένως επηρεάζουν θετικά τα μέλη της κοινότητας. Μέσα από το football3, οι τοπικές οργανώσεις μπορούν να αναδείξουν το ποδόσφαιρο ως μέσο για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού.

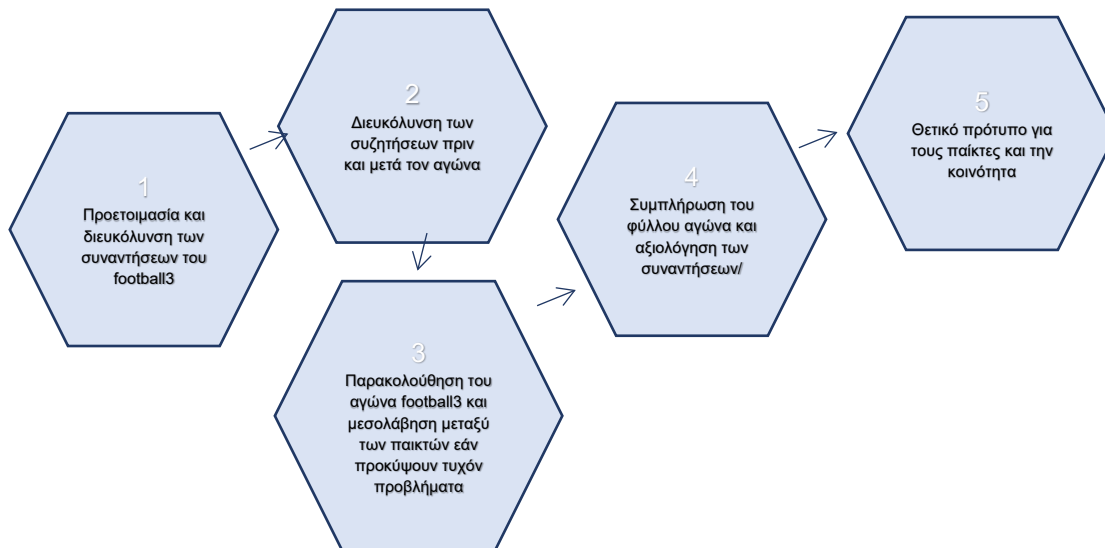
Σε μια πρώτη φάση, οι οργανώσεις πρέπει να ορίσουν τις δραστηριότητες του football3 και να στρατολογήσουν και να εκπαιδεύσουν τους μεσολαβητές και τους εκπαιδευτές του football3. Στην επόμενη ενότητα, θα δώσουμε πληροφορίες σχετικά με τα μέλη του προσωπικού ή τους εθελοντές που συμμετέχουν στο football3.

Μεσολαβητές

Οι μεσολαβητές είναι θεμελιώδεις για την επιτυχία του football3. Διευκολύνουν τη συζήτηση ανάμεσα στις δύο ομάδες στο πλαίσιο της συνάντησης πριν και μετά τον αγώνα, την επίλυση των συγκρούσεων και την υποστήριξη των ομάδων κατά την αναζήτηση συμφωνίας όσον αφορά τους κανόνες και τη βαθμολογία του ευ αγωνίζεσθαι.

Η μεσολάβηση πραγματοποιείται συχνά σε ζευγάρια και, ως εκ τούτου, οι μεσολαβητές πρέπει να αντιπροσωπεύουν την πολυμορφία των κοινοτήτων όπου διεξάγονται οι αγώνες football3.

Ο ρόλος τους περιλαμβάνει τις εξής πτυχές:

Ο ρόλος του μεσολαβητή αναλαμβάνεται από κοινωνικούς λειτουργούς, εκπαιδευτικούς ή προπονητές στο πλαίσιο της κοινότητας. Οι διοργανωτές δραστηριοτήτων για νέους που έχουν περάσει από την οργάνωσή σας, αλλά και έμπειροι παίκτες football3 μπορούν επίσης να ενεργούν ως μεσολαβητές. Όπως κάθε δεξιοτέχνη όμως, η μεσολάβηση προϋποθέτει εκπαίδευση και προσωπική ανάπτυξη. Είναι σημαντικό να παρέχετε διαρκή εκπαίδευση προκειμένου οι μεσολαβητές να εξασκούν διαρκώς και να αναπτύσσουν τις δεξιότητές τους.

Οι μεσολαβητές είναι συνήθως 16-30 ετών, ωστόσο ευπρόσδεκτοι είναι και οι μεγαλύτεροι σε ηλικία συμμετέχοντες. Ίδανικά, πρέπει να υπάρχει ισορροπία μεταξύ των φύλων. Ένας μεσολαβητής δεν χρειάζεται να διαθέτει σπουδαίες ποδοσφαιρικές επιδόσεις. Από την άλλη πλευρά, η πείρα στην ηγεσία ομάδων είναι χρήσιμη.

Ένας επιτυχημένος μεσολαβητής διαθέτει:

Ενσυναίσθηση – αντιμετωπίζει με ευαισθησία τις συναισθηματικές ανάγκες, τις ταυτότητες και τις αξίες των άλλων, μεταξύ άλλων την εθνοτική καταγωγή, τη φυλή, τη θρησκεία, τη φυλετική ταυτότητα, τον σεξουαλικό προσανατολισμό κ.λπ.

Ουδετερότητα – έχει την ικανότητα να παραμένει αμερόληπτος ή αντικειμενικός, χωρίς να επιβάλλει τη δική του άποψη ή να παίρνει θέση

Ικανότητα ενεργής ακρόασης – επιδεικνύει πραγματικό ενδιαφέρον σε όσα λένε οι άλλοι και δίνει σε όλους τους παίκτες την εντύπωση ότι η φωνή τους ακούγεται

Υπομονή – ανέχεται τις καθυστερήσεις, τα προβλήματα ή τις αντικρουόμενες απόψεις χωρίς να ενοχλείται, να αγχώνεται ή να γίνεται επικριτικός

Ικανότητα επίλυσης προβλημάτων – δίνει καλές ιδέες που βοηθούν τους άλλους να βρίσκουν αμοιβαία αποδεκτές λύσεις

Παρατηρητικότητα – παρακολουθεί στενά και σημειώνει τις σημαντικές στιγμές και τη συμπεριφορά κάθε ατόμου

Αξιοπιστία – δεν προδίδει την εμπιστοσύνη των άλλων και κάνει τους άλλους να αισθάνονται άνετα όταν του εκμυστηρεύονται τις σκέψεις τους

Ενθουσιασμό – είναι δραστήριος, παρακινεί τους άλλους να συμμετέχουν δημιουργώντας ευχάριστη ατμόσφαιρα για τους παίκτες

Σαφήνεια στην επικοινωνία – μιλά δυνατά και καθαρά ώστε όλοι να καταλαβαίνουν

Οργάνωση – εξασφαλίζει ότι όλα προετοιμάζονται σωστά και εγκαίρως

Ευαισθητοποίηση ως προς τη διάσταση του φύλου και τους αποκλεισμούς – ενδυναμώνει, εκπαιδεύει, συμβάλλει στη δημιουργία συμμαχιών και εξασφαλίζει ότι όλοι οι παίκτες συμμετέχουν εξίσου στον αγώνα ανεξαρτήτως φυλής, εθνοτικής καταγωγής, ταυτότητας φύλου, θρησκείας και σεξουαλικού προσανατολισμού

Είναι σημαντικό να γίνεται προσεκτική επιλογή των μεσολαβητών ώστε να εξασφαλίζεται ότι είναι πρόθυμοι και ικανοί να ενθαρρύνουν τους παίκτες και να επαινούν τη θετική συμπεριφορά αντί να τιμωρούν την αρνητική συμπεριφορά. Εάν εκδηλώνει κυρίαρχη συμπεριφορά, ο μεσολαβητής ενδέχεται να αποθαρρύνει τους συμμετέχοντες, οι οποίοι επιθυμούν να συμμετέχουν ανοιχτά και να μοιράζονται ελεύθερα τις απόψεις τους στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων.

Συμβουλή: Στρατηγικές στρατολόγησης χωρίς αποκλεισμούς

Όταν στρατολογείτε μεσολαβητές και εκπαιδευτές, είναι σημαντικό να ενεργείτε χωρίς αποκλεισμούς ώστε να εξασφαλίζετε πολυμορφία στην εκπροσώπηση.

Μπορείτε να εφαρμόσετε μια από τις παρακάτω στρατηγικές:

- Συντονιστείτε με άλλες οργανώσεις που απευθύνονται σε νέους
 - Το [πρόγραμμα TandEM](#) έχει σημειώσει μεγάλη επιτυχία στην Ισπανία, την Ιταλία, τη Μάλτα, την Ελλάδα, την Κροατία και την Κύπρο
 - Το δίκτυο SALTO-YOUTH διαθέτει ένα εργαλείο αναζήτησης που επιτρέπει την αναζήτηση οργανώσεων εταίρων σε ολόκληρη την Ευρώπη
 - <https://www.salto-youth.net/tools/otlas-partner-finding/organisations/>
- Προσεγγίστε διεθνείς ομάδες φοιτητών στα πανεπιστήμια
 - Οι ηγέτες των φοιτητικών κινημάτων συχνά αποτελούν αναξιοποίητη πηγή
- Συναντήστε τους νέους εκεί που συχνάζουν
 - Δημοσιεύστε αγγελίες στις πλατφόρμες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης π.χ. Facebook, Instagram, TikTok
 - Συνδεθείτε με εδραιωμένους φορείς για νέους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης
 - <https://www.facebook.com/EuropeanYouthForum/>
- Προσεγγίστε τους θρησκευτικούς ηγέτες της κοινότητάς σας
 - Ισλαμική θρησκευτική κοινότητα της Ιταλίας ([Coreis](#))

Εκπαίδευση μεσολαβητών

Μόλις στρατολογήσετε τους μεσολαβητές σας, πρέπει να τους προετοιμάσετε για τον ρόλο τους. Μια εκπαίδευση μεσολαβητή μπορεί να διαρκέσει αρκετές ημέρες. Όσο μεγαλύτερη διάρκεια έχει η εκπαίδευση, τόσο καλύτεροι θα γίνουν οι μεσολαβητές!

Στόχοι της εκπαίδευσης

Οι μεσολαβητές είναι υπεύθυνοι για την ομαλή διεξαγωγή αγώνων του football3. Οι αγώνες μπορεί να είναι μεμονωμένοι ή μέρος ενός πρωταθλήματος ή ενός τουρνουά. Η εκπαίδευση των μεσολαβητών είναι σημαντική καθώς είναι υπεύθυνοι για τη σωματική και την ψυχική ευεξία των συμμετεχόντων καθόλη τη διάρκεια του αγώνα.

Μετά την εκπαίδευση, ο μεσολαβητής πρέπει να είναι σε θέση να:

4. Εντοπίζει και να αναπτύσσει τις πιο σημαντικές δεξιότητες μεσολάβησης
5. Εξηγεί το football3 στους παίκτες
6. Συντονίζει έναν αγώνα football3, υλοποιώντας όλες τις απαραίτητες ενέργειες καθόλη τη διάρκεια των τριών ημιχρόνων

Πού μπορείτε να βρείτε μεθόδους και δραστηριότητες εκπαίδευσης για τους μεσολαβητές;

Στα εγχειρίδια [football3 handbook](#) (σ. 22 - 25) και [football3 trainer manual](#) (σ. 24 - 36), η οργάνωση streetfootballworld παρέχει πρακτική καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο εκπαίδευσης των μεσολαβητών του football3. Καλό είναι να συμβουλευτείτε και τα δύο εγχειρίδια και να χρησιμοποιήσετε τα πλάνα των συναντήσεων.

Εάν επιθυμείτε μια μεγαλύτερη σε διάρκεια και πιο εμπειριστατωμένη εκπαίδευση των μεσολαβητών football3, μπορείτε να παρακολουθήσετε το βίντεο *football3 mobile course* που δημιούργησε η streetfootballworld σε συνεργασία με οργανώσεις εταιίρους. Παρακαλούμε συμβουλευτείτε την ενότητα 4: Εκπαίδευση μεσολαβητών.

Εκπαιδευτές

Οι εκπαιδευτές παίζουν σημαντικό ρόλο στο football3. Πρόκειται για τους ανθρώπους που υλοποιούν τις συναντήσεις, τα τουρνουά, τα προγράμματα, οργανώνουν τα εργαστήρια και υποστηρίζουν τη συνεχή κατάρτιση και την εκπαίδευση των μεσολαβητών.

Οι εκπαιδευτές είναι θετικά πρότυπα

Σύμφωνα με το [National Mentoring Resource Center](#), νέοι που δεν είχαν άμεση επικοινωνία με θετικά πρότυπα ανέφεραν αυξημένα επίπεδα ψυχολογικών προβλημάτων σε σύγκριση με νέους που ανέφεραν ότι είχαν θετικά πρότυπα που έχουν εκφράσει την έμφυλη ταυτότητά τους ή δεν είχαν καθόλου πρότυπα.

Ο εκπαιδευτής του football3 μπορεί να αποτελέσει θετικό πρότυπο για νέους που δεν έχουν πρότυπα σε άλλους τομείς της ζωής τους. Για να ενισχύεται η ταύτιση, είναι σημαντικό να συμμετέχουν εκπαιδευτές με τους οποίους οι νέοι μπορούν να βρουν κοινά στοιχεία.

Βεβαιωθείτε ότι στρατολογείτε άτομα που αντιπροσωπεύουν τη σύνθεση των συμμετεχόντων (ως προς την καταγωγή, τις θρησκευτικές πεποιθήσεις, το φύλο κ.λπ.).

Επιτυχημένοι εκπαιδευτές είναι οι άνθρωποι που διαθέτουν λεπτομερείς γνώσεις σχετικά με το football3 – τόσο ως παίκτες όσο και ως μεσολαβητές αγώνων football3. Επίσης, οι επιτυχημένοι εκπαιδευτές κατανοούν τις μοναδικές ανάγκες της κοινότητάς τους, αλλά και τη δύναμη του football3 για τον προσωπικό και το συλλογικό μετασχηματισμό τόσο μεταξύ των ομολόγων τους

όσο και των μελών της κοινότητας. Οι εκπαιδευτές έχουν επίσης την ικανότητα να επικοινωνούν με σαφήνεια, να ακούνε προσεκτικά και να διευκολύνουν τη μάθηση με ανοικτό, δυναμικό και αλληλεπιδραστικό τρόπο, κυρίως σε ομάδες νεαρών ενηλίκων.

Εκπαίδευση των εκπαιδευτών

Ένας εκπαιδευτής football3 αποτελεί θετικό πρότυπο για τους παίκτες. Είναι ο κύριος υπεύθυνος επικοινωνίας και πρόσωπο εμπιστοσύνης. Οι εκπαιδευτές υλοποιούν τις συναντήσεις του football3 στο πλαίσιο ενός προγράμματος που έχει ως στόχο την προαγωγή ενός συγκεκριμένου κοινωνικού θέματος ή την ενίσχυση ενός συνόλου συγκεκριμένων δεξιοτήτων ζωής. Επιπλέον, υποστηρίζουν και συνοδεύουν τις ομάδες τους σε τουρνουά και διοργανώσεις football3.

Μετά την εκπαίδευσή τους, οι εκπαιδευτές πρέπει να είναι σε θέση να:

4. Μιούν τους παίκτες στο football3
5. Σχεδιάζουν συναντήσεις football3 που πραγματεύονται και ενισχύουν τις δεξιότητες ζωής
6. Διευκολύνουν την ανάπτυξη των παικτών σε μια ομάδα

Πού μπορείτε να βρείτε μεθόδους και δραστηριότητες εκπαίδευσης για τους εκπαιδευτές;

Στο εγχειρίδιο [football3 handbook](#), η οργάνωση streetfootballworld περιγράφει πώς οι εκπαιδευτές μπορούν να προετοιμαστούν για τον ρόλο τους (σ. 26).

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον ρόλο του εκπαιδευτή football3, μπορείτε να παρακολουθήσετε το βίντεο *football3 mobile course*. Παρακαλούμε συμβουλευθείτε την ενότητα 3: Εκπαίδευση παικτών.

Οργάνωση τουρνουά και προγραμμάτων football3

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση τουρνουά και προγραμμάτων football3 αναλαμβάνονται συχνά από μέλη του προσωπικού της οργάνωσης, δηλαδή διευθυντές προγραμμάτων, διαχειριστές έργων και προπονητές. Για την ανάπτυξη διοργανώσεων και προγραμμάτων με έντονο και

ουσιαστικό αντίκτυπο, είναι σημαντικό αυτά τα άτομα να λαμβάνουν εκπαίδευση και καθοδήγηση.

Πού μπορείτε να βρείτε καθοδήγηση για τη διοργάνωση τουρνουά και προγραμμάτων;
Στα εγχειρίδια [football3 handbook](#) (σ. 36 - 37, σ. 40 - 41) και [football3 trainer manual](#) (σ. 37 - 71), η οργάνωση streetfootballworld προτείνει οδηγίες για τη διοργάνωση τουρνουά football3 καθώς και για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων football3. Μπορείτε να συμβουλευτείτε τα σχετικά έγγραφα για περισσότερες πληροφορίες.

Για πιο εμπειριστατωμένη εκπαίδευση σχετικά με τη διοργάνωση τουρνουά και προγραμμάτων football3, μπορείτε να παρακολουθήσετε το βίντεο *football3 mobile course*. Παρακαλούμε συμβουλευθείτε την ενότητα 5.

Συμμετοχή της κοινότητας

Το football3 είναι ιδιαίτερος αποτελεσματικό όταν γίνεται αποδεκτό από ολόκληρη την κοινότητα. Για να δημιουργηθεί ένα ασφαλές και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλον στο οποίο το football3 μπορεί να ευδοκιμήσει, είναι σημαντικό να δίνετε έμφαση σε συγκεκριμένες ομάδες της κοινότητας όπως οι τοπικές αρχές, τοπικές ΜΚΟ και οι γονείς ή οι κηδεμόνες των παικτών. Πρέπει να έχετε υπομονή. Η κοινότητα χρειάζεται χρόνο για να κατανοήσει πλήρως και να αγκαλιάσει το football3 επειδή διαφέρει από το τυπικό ποδόσφαιρο.

Όταν μιλάμε για [συμμετοχή της κοινότητάς μας](#), τείνουμε να περιορίζουμε την εμβέλεια σε εταίρους ή φορείς με τους οποίους νιώθουμε άνετα ή οικεία. Ωστόσο, είναι σημαντικό να εμπλέκουμε άλλους εκτός από τους παραδοσιακούς εταίρους. Ασφαλώς, στην αρχή, μπορεί να νιώσουμε άβολα ή να δυσκολευτούμε λόγω διαφορών στον πολιτισμό, τη γλώσσα ή τις προτεραιότητες.

Αναλογιστείτε τους δυνητικούς εταίρους στην κοινότητά σας. Ποιες είναι οι ανάγκες τους και πώς μπορούν να ωφεληθούν εάν στηρίξουν το football3;

Επιχειρήσεις

Οι νέοι συνδέονται με τις επιχειρήσεις της κοινότητάς τους είτε ως εργαζόμενοι είτε ως πελάτες.

Όταν προσεγγίζετε πιθανούς επιχειρηματικούς εταίρους, είναι σημαντικό να επισημαίνετε πώς η στήριξη που θα προσφέρουν στο football3 στο πλαίσιο της κοινότητας μπορεί να αποβεί προς όφελος της επιχείρησής τους:

- Αποκτούν ευκαιρίες για δικτύωση
- Ενισχύουν την ορατότητα της επιχείρησής τους
- Εμφανίζονται ως καλοί εταιρικοί πολίτες

Μια επιχείρηση μπορεί να συνεργαστεί με διάφορους τρόπους:

- Να παραχωρήσει χώρους για συναντήσεις ή εκδηλώσεις
- Να επιχορηγήσει τουρνουά
- Να φιλοξενήσει ειδικές εκδηλώσεις
- Να προσεγγίσει άλλες επιχειρήσεις της τοπικής κοινότητας

Θρησκευτικές κοινότητες

Οι θρησκευτικές κοινότητες είναι δυναμικοί συνεργάτες και συνήθως διαθέτουν προγράμματα που απευθύνονται σε νέους. Επειδή μάλιστα ορισμένες κοινότητες ασχολούνται με την ανάπτυξη ηγετικών ικανοτήτων στους νέους, ίσως αποτελούν μια καλή πηγή στρατολόγησης μεσολαβητών.

Σημαντικές συμβουλές για τη συμμετοχή των θρησκευτικών κοινοτήτων:

- Να τηρείτε τις θρησκευτικές γιορτές και αργίες όταν σχεδιάζετε τη διαδικασία προσέγγισης
- Να συμπεριλάβετε όλες τις θρησκευτικές κοινότητες στην αναζήτησή σας
- Να συμπεριλάβετε στην προσέγγισή σας μη κληρικούς, άτομα που ασχολούνται με τη διδασκαλία των θρησκευτικών καθώς και επικεφαλής ομάδων νέων

Πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης

Οι πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης με εστίαση στους νέους αποτελούν μία ακόμη πιθανή πηγή συνεργασίας. Η συνεργασία αυτή θα εξασφαλίσει στους νέους που συμμετέχουν στο

football3 πληροφορίες και υπηρεσίες ώστε να βελτιώσουν τη σωματική και την ψυχική τους υγεία.

Εκτός από τους γιατρούς, καλό είναι να απευθυνθείτε σε νοσηλευτές και τοπικές δημόσιες δομές υγείας.

Οι πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης μπορούν να στηρίξουν τις πρωτοβουλίες του football3 με τους εξής τρόπους:

- Να βοηθήσουν στη στρατολόγηση παικτών μέσα από άλλες υφιστάμενες πρωτοβουλίες για νέους
- Να ενισχύσουν την ενημέρωση για το football3 και την εμβέλειά του

Τοπικές αρχές

Οι τοπικές αρχές είναι ευπρόσδεκτοι δυνητικοί εταίροι. Η συμμετοχή τους μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη διαρκών αλλαγών υπέρ των νέων, σε όλο το εύρος του συστήματος. Οι τοπικές αρχές έχουν ιδιαίτερο συμφέρον να εξασφαλίζουν την ευημερία των νέων στις κοινότητές τους.

Οι αστυνομικές υπηρεσίες και άλλες υπηρεσίες επιβολής του νόμου είναι πολύ ενδιαφέροντες εταίροι, δεδομένου ότι συχνά οι μετανάστες έχουν αρνητικές σχέσεις με τους εν λόγω φορείς. Η εμπλοκή αυτών των υπηρεσιών σε μια θετική δραστηριότητα μπορεί να αλλάξει τη δυναμική της σχέσης και να δημιουργήσει θετικά παραδείγματα αλληλεπίδρασης. Για παράδειγμα, κάποιες οργανώσεις μπορούν να διοργανώσουν μια προπόνηση ή ένα τουρνουά football3 όπου μέλη της τοπικής αστυνομίας και νέοι της κοινότητας παίζουν μαζί και αρχίζουν να γνωρίζονται μέσα στον αγωνιστικό χώρο. Μπορείτε να αξιοποιήσετε το football3 προκειμένου να εδραιώσετε έναν διάλογο ανάμεσα στις διαφορετικές πλευρές και να ασχοληθείτε με κοινωνικά ζητήματα με σκοπό να ενισχυθεί η ενσυναίσθηση και η κατανόηση και από τις δύο πλευρές.

Εξίσου σημαντική είναι η συνεργασία με **τοπικές αρχές που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της νεολαίας, του αθλητισμού και των μεταναστών** ώστε να εξασφαλίσετε την υποστήριξή τους. Κλείστε ένα ραντεβού με τους τοπικούς αρμοδίους και παρουσιάστε το σχέδιό σας.

Καλέστε τους να παρακολουθήσουν τις δραστηριότητες που υλοποιείτε και οργανώστε μια προπόνηση football3 ειδικά για αυτούς.

Οι τοπικές αρχές μπορούν να εμπλακούν και να υποστηρίξουν το football3 με τους εξής τρόπους:

- Να προωθήσουν τη διεξαγωγή τουρνουά και αγώνων football3 στις περιοχές τους
- Να διευκολύνουν τις αλλαγές σε υφιστάμενες πολιτικές
- Να ενισχύσουν την ορατότητα του football3 στην κοινότητά τους
- Να συμβάλλουν στη συγκέντρωση οικονομικών πόρων
- Να βρουν χώρους για τη διεξαγωγή τουρνουά/αγώνων

ΜΚΟ

Οι τοπικές, περιφερειακές και εθνικές ΜΚΟ είναι ενδιαφέροντες εταίροι καθώς μπορούν να προσφέρουν στήριξη, πόρους και πρόσβαση σε πιθανούς συμμετέχοντες. Ειδικότερα, οι ΜΚΟ:

- Αποτελούν πηγές γνώσης. Επικοινωνήστε με ΜΚΟ που ασχολούνται με θέματα συναφή με το πρόγραμμά σας και των οποίων οι γνώσεις λειτουργούν συμπληρωματικά στις δικές σας
- Παρέχουν πόρους, π.χ. εκδόσεις, φύλλα εργασίας, ασκήσεις και άλλο υλικό
- Συμβάλλουν στην κατάρτιση και στην ανάπτυξη ικανοτήτων
- Παραχωρούν εγκαταστάσεις, π.χ. γήπεδα ποδοσφαίρου, αίθουσες εργαστηρίων ή άλλο απαραίτητο χώρο
- Δίνουν πρόσβαση σε πιθανούς παίκτες του football3 (νέους, μετανάστες, πρόσφυγες) και μπορούν να διαδίδουν πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμά σας
- Προωθούν αλλαγές στις υφιστάμενες πολιτικές
- Διαδίδουν περαιτέρω τα βασικά μηνύματα του έργου σας
- Χρησιμεύουν ως παράδειγμα, αφού σχεδιάζουν και υλοποιούν συναφή προγράμματα
- Αποτελούν δυνητικούς εταίρους υλοποίησης. Μπορούν να υλοποιήσουν το δικό σας πρόγραμμα εκπαίδευσης με τους δικούς τους δικαιούχους

Για να εμπλέξετε άλλες ΜΚΟ, μπορείτε...

- Να καλέσετε τους δικούς τους δικαιούχους να **λάβουν μέρος στις συναντήσεις του football3**
- Να καλέσετε τα μέλη του προσωπικού και τους δικαιούχους τους να **παρακολουθήσουν έναν φιλικό αγώνα**

- **Να διοργανώσετε συνάντηση** με μέλη του προσωπικού για να παρουσιάσετε το πρόγραμμά σας
- **Να τους στείλετε μια συνοπτική περιγραφή** όπου απαριθμείτε τις δραστηριότητες, τους στόχους και το χρονοδιάγραμμά σας

Γονείς και κηδεμόνες

Οι γονείς, οι κηδεμόνες και οι οικογένειες παίζουν ουσιαστικό ρόλο στον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά τους θα προσεγγίσουν μια νέα εμπειρία. Για να εξασφαλίσετε κοινότητες χωρίς αποκλεισμούς, είναι σημαντικό να μιήσετε τους γονείς στη μεθοδολογία του football3. Οι γονείς θα είναι πιθανώς πιο υποστηρικτικοί εάν έχουν την ευκαιρία να συμμετάσχουν οι ίδιοι στο πρόγραμμα. Για παράδειγμα, μπορείτε να διοργανώσετε έναν αγώνα για γονείς. Όσο περισσότερο εμπλέκονται οι γονείς, τόσο μεγαλύτερες πιθανότητες έχετε να προσελκύσετε με επιτυχία τους παίκτες.

Βοηθήστε τους γονείς αλλά και μέλη της κοινότητας να στήσουν τους δικούς τους αγώνες ή τουρνουά. Εξασφαλίστε την αρωγή τους στη δημιουργία νέων χώρων για τη διεξαγωγή αγώνων, στη διανομή φυλλαδίων για την προώθηση των εκδηλώσεών σας ή ζητήστε τους να φέρουν φίλους να παρακολουθήσουν τους αγώνες.

Για να εμπλέξετε τους γονείς/κηδεμόνες στο football3, μπορείτε να οργανώσετε...

- **Φιλικούς αγώνες** στις κοινότητες και αγώνες στους οποίους μπορούν να παίξουν οι γονείς/κηδεμόνες
- **Ενημερωτικές συναντήσεις** για γονείς/κηδεμόνες στις οποίες μπορείτε να εξηγήσετε τους στόχους και τις διαδικασίες υλοποίησης του προγράμματος football3
- **Συναντήσεις γνωριμίας με γονείς/κηδεμόνες** είτε σε κοινοτικούς χώρους είτε από πόρτα σε πόρτα προκειμένου να παρουσιάσετε το πρόγραμμά σας και να τους πείσετε για την αξία του και τα οφέλη για τα παιδιά τους

Όταν έρχεστε σε επαφή με τους γονείς, καλό είναι να λαμβάνετε υπόψη τις [ακόλουθες κατευθυντήριες γραμμές](#) προκειμένου να προάγετε τον σεβασμό και να εξασφαλίζετε τον μη αποκλεισμό:

- Προσεγγίστε όλους τους γονείς ή τους κηδεμόνες ως εταίρους που επιθυμούν το καλύτερο για τα παιδιά και την κοινότητά τους

- Ζητήστε από τους γονείς ή τους κηδεμόνες να μοιραστούν μαζί σας πληροφορίες σχετικά με τις παραδόσεις και τα έθιμα της οικογένειάς τους
- Αναγνωρίστε και σεβαστείτε τις διαφορές στις οικογενειακές δομές
- Αναγνωρίστε τον ρόλο που μπορεί να παίξει η ταυτότητα και η καταγωγή στη διαμόρφωση της σχέσης ανάμεσα στους παίκτες, τους μεσολαβητές και τους εκπαιδευτές

Μελέτες περιπτώσεων (μαρτυρίες εταίρων του προγράμματος)

Μέρος 3: Προπόνηση των παικτών

Οι εκπαιδευτές του football3 είναι πολύ σημαντικοί για την υλοποίηση ενός επιτυχημένου προγράμματος football3. Πραγματοποιούν τακτικές συναντήσεις football3 με τους παίκτες, στο πλαίσιο των οποίων εξετάζουν κοινωνικά θέματα και αναπτύσσουν συγκεκριμένες δεξιότητες ζωής. Συνοδεύουν τις ομάδες τους σε τουρνουά football3 και απολαμβάνουν την εμπιστοσύνη των παικτών. Στην επόμενη ενότητα, παρουσιάζουμε στρατηγικές στρατολόγησης χωρίς αποκλεισμούς καθώς και μια σειρά από δεξιότητες ζωής και κοινωνικά θέματα συναφή με την αντιρατσιστική εκπαίδευση των νέων μέσω του ποδοσφαίρου. Επίσης, παρέχουμε ένα υπόδειγμα προγράμματος συνάντησης football3 καθώς και διάφορα σχέδια δραστηριοτήτων.

Ομάδα στόχος

Λόγω της φύσης του προγράμματος, θα πρέπει να λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα ώστε οι παίκτες να αντιπροσωπεύουν την πολυμορφία της κοινότητας. Ειδικότερα, οι παίκτες πρέπει να είναι 12-18 ετών και να προέρχονται από ομάδες μεταναστών και μη μεταναστών αλλά και από περιθωριοποιημένες ομάδες. Οι ομάδες θα πρέπει να περιλαμβάνουν τόσο αγόρια όσο και κορίτσια. Οι στρατηγικές στρατολόγησης θα πρέπει επίσης να εξασφαλίζουν τη συμμετοχή ατόμων από διαφορετικά θρησκευτικά δόγματα, διαφορετικό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο, καθώς και την ισόρροπη συμμετοχή των φύλων.

Το προφίλ του παίκτη

- Νέος ηλικίας 12-18 ετών
 - Αντανακλά την πολυμορφία της κοινότητας
 - Μετανάστης, μη μετανάστης, περιθωριοποιημένος νέος
 - Διαφορετικά θρησκευτικά δόγματα
 - Διαφορετικό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο
 - Ισορροπία μεταξύ των φύλων

Συμβουλή: Στρατηγικές στρατολόγησης χωρίς αποκλεισμούς

Κατά την αναζήτηση παικτών είναι σημαντικό να ενεργείτε χωρίς αποκλεισμούς προκειμένου να εξασφαλίζεται πολυμορφία στην εκπροσώπηση.

Μερικές πιθανές στρατηγικές:

- Επικοινωνήστε με τοπικές οργανώσεις που απευθύνονται σε νέους
- Συναντήστε τους νέους εκεί που συχνάζουν
 - Δημοσιεύστε αγγελίες στις πλατφόρμες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης π.χ. Facebook, Instagram, TikTok
 - Συνδεθείτε με εδραιωμένες οργανώσεις για νέους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης
 - <https://www.facebook.com/EuropeanYouthForum/>
 - Ενθαρρύνετε τους παίκτες να φέρουν φίλους ή μέλη της οικογένειάς τους
- Προσεγγίστε τους θρησκευτικούς ηγέτες της κοινότητάς σας
- Προσεγγίστε τα σχολεία της κοινότητάς σας
- Προσεγγίστε τους τοπικούς αθλητικούς συλλόγους

Συμβουλή: Στρατηγική δέσμευσης των νέων

Εκτός από την πολυμορφία της ομάδας, ένα επιτυχημένο πρόγραμμα βρίσκει τρόπους να εξασφαλίζει ότι οι παίκτες νιώθουν καλοδεχούμενοι, ασφαλείς και δεσμευμένοι.

- Προσφέρετε τρόφιμα ή σνακ στους αγώνες
 - Τα τρόφιμα θα πρέπει επίσης να αντανακλούν την πολυμορφία των παικτών. Ζητήστε από τους παίκτες να σας συστήσουν τοπικά εστιατόρια που εξειδικεύονται σε διαφορετικές κουζίνες
- Προσφέρετε στολές
 - Οι στολές δημιουργούν ένα αίσθημα οικειότητας μεταξύ των παικτών
- Σκεφτείτε καλά τον χώρο
 - Βεβαιωθείτε ότι οι παίκτες έχουν ασφαλή πρόσβαση στο γήπεδο για τους αγώνες

- Βεβαιωθείτε ότι υπάρχουν οι κατάλληλες εγκαταστάσεις ώστε οι παίκτες και των δύο φύλων να μπορούν να αλλάζουν και να χρησιμοποιούν την τουαλέτα
- Σκεφτείτε καλά το πρόγραμμα
 - Προγραμματίστε τους αγώνες σε ώρες που δεν συμπίπτουν με τις θρησκευτικές υποχρεώσεις των παικτών
 - Δώστε στους παίκτες τη δυνατότητα να επιλέξουν την ώρα διεξαγωγής του αγώνα σε συνάρτηση με άλλες δεσμεύσεις τους, π.χ. μια δουλειά μερικής απασχόλησης ή η φροντίδα μικρότερων αδελφών ή άλλων συγγενών
- Μεριμνήστε για την υγεία και την ασφάλεια των παικτών κατά τη διάρκεια της πανδημίας
 - Μοιράστε μάσκες και αντισηπτικά χεριών
 - Ενθαρρύνετε την κοινωνική αποστασιοποίηση
 - Ενημερώστε ότι στους αγώνες θα τηρείται το σχετικό πρωτόκολλο υγείας και ασφάλειας

Το football3 στην καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και του αποκλεισμού

Το football3 είναι ένα ευέλικτο εργαλείο που μπορεί να αξιοποιηθεί στο πλαίσιο διαφόρων κοινωνικών θεμάτων και δεξιοτήτων ζωής. Στο παρόν κεφάλαιο, θα εξετάσουμε τον τρόπο με τον οποίο μπορείτε να προσαρμόσετε το football3 προκειμένου να συμβάλλει στην εκπαίδευση των νέων για την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και του αποκλεισμού.

Στόχοι των συναντήσεων του football3

Μετά τις συναντήσεις, οι παίκτες θα πρέπει...

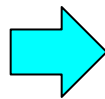
- Να είναι σε θέση να κατανοούν κοινωνικά θέματα που συνδέονται με τον ρατσισμό και την ξενοφοβία μέσω του παιχνιδιού
- Να αποκτούν δεξιότητες ζωής απαραίτητες για την οικοδόμηση κοινοτήτων με λιγότερους αποκλεισμούς
- Να είναι ικανοί να αναστοχάζονται τα διδάγματα από τους κανόνες του football3
- Να μπορούν να μεταφέρουν τα διδάγματα από το γήπεδο στη ζωή

Για να ενσωματώσετε συγκεκριμένα διδάγματα σε μια συνάντηση football3, καλό είναι να συμπεριλάβετε μία από τις κατωτέρω δραστηριότητες (είτε για κάποιο κοινωνικό θέμα είτε για μια δεξιότητα ζωής) στο πρώτο ημίχρονο του football3. Το δεύτερο ημίχρονο αφιερώνεται σε

έναν αγώνα football3 στον οποίο οι κανόνες αντικατοπτρίζουν τα διδάγματα που αντλήθηκαν στο πρώτο μέρος. Στο τρίτο ημίχρονο, ο εκπαιδευτής προβαίνει σε απολογισμό μαζί με τους παίκτες σχετικά με τις ασκήσεις και τους βοηθά να μεταφέρουν τα διδάγματα στην πραγματική ζωή.

Παράδειγμα συνάντησης football3: Ένταξη/αποκλεισμός

Ημερομηνία 13 Ιανουαρίου 2021	Ώρα 6 μμ - 7.30 μμ (1 ώρα και 30 λεπτά)
Τόπος Γήπεδο Ενότητα, Βουδαπέστη	# συμμετεχόντων 22 (12 κορίτσια, 10 αγόρια)
Κοινωνικά θέματα / δεξιότητες ζωής Ένταξη/αποκλεισμός, διαφορετικότητα	
Στόχοι της συνάντησης <ol style="list-style-type: none"> Κατανόηση της έννοιας της ένταξης και του αποκλεισμού. Βίωση της ένταξης/του αποκλεισμού. Συζήτηση σχετικά με την ένταξη/τον αποκλεισμό στην καθημερινή ζωή μας. Μετατροπή των διδαγμάτων σε κανόνες του football3 για αγώνες με λιγότερους αποκλεισμούς. 	
Απαραίτητα υλικά Αυτοκόλλητα σε τέσσερα διαφορετικά χρώματα, κώνοι, μπάλες, σαλιάρες, τέρματα, πίνακες τακτικής, φύλλο αγώνα, χρονόμετρο	Απαραίτητη προετοιμασία Με τους προπονητικούς κώνους δημιουργήστε ένα τετράγωνο όπου οι παίκτες μπορούν να κάνουν ντρίπλες με την μπάλα μέχρι να σχηματίσετε ομάδες· δημιουργήστε τρία τετράγωνα για τρεις διαφορετικές ομάδες
Δραστηριότητες προθέρμανσης Σπάσιμο πάγου, ψυχοκινητικές δραστηριότητες, σύντομα παιχνίδια	Πρώτο ημίχρονο Αγώνας/δραστηριότητα σχετικά με κοινωνικά θέματα/δεξιότητες ζωής Με ποια ομάδα είσαι;

<p>Παιχνίδι με γρήγορο πέρασμα της μπάλας μεταξύ των παικτών (Clap ball)</p>	
<p>Δεύτερο ημίχρονο <i>Αγώνας football3</i> αγώνας football3 με ειδικούς κανόνες για λιγότερους αποκλεισμούς</p>	<p>Χαλάρωση <i>Διατάσεις, ποτό, διάλειμμα</i></p>
<p>Τρίτο ημίχρονο <i>Αναστοχασμός/αποτίμηση</i> Αναστοχασμός σχετικά με τη συνάντηση μέσα από ερωτήσεις προβληματισμού</p>	<p>Μέθοδος αξιολόγησης Μοιράστε ένα σύντομο ερωτηματολόγιο 5 ερωτήσεων σχετικά με τη συνάντηση ή ζητήστε από τους παίκτες να χρησιμοποιήσουν μια ηλεκτρονική φόρμα στα κινητά τους</p>
<p>Σημειώσεις για τους διευκολυντές: Βεβαιωθείτε ότι κατά τη διάρκεια του πρώτου ημιχρόνου δεν θα αφήσετε μόνο του ένα άτομο που τείνει να βρίσκεται στο περιθώριο.</p>	

Με τη βοήθεια ενός παιχνιδιού στο πρώτο ημίχρονο που επιτρέπει στους παίκτες να αναστοχάζονται συλλογικά ένα θέμα, θέτετε τις βάσεις για τη συνάντηση του football3. Καλό είναι να προβείτε σε μια γρήγορη αποτίμηση της δραστηριότητας στο πρώτο ημίχρονο και να δρομολογήσετε μια πιο δυναμική συζήτηση στο τρίτο ημίχρονο, στο τέλος της συνάντησης. Μπορείτε να βρείτε υπόδειγμα προγράμματος συνάντησης στα παραρτήματα (παράρτημα 1).

Αξιολόγηση των συναντήσεων football3

Για να παρακολουθείτε την πρόοδο των παικτών σας και να αναλύετε τον αντίκτυπο των συναντήσεων και του προγράμματος, είναι σκόπιμο να ζητάτε ανατροφοδότηση από τους παίκτες στο τέλος κάθε συνάντησης. Για εφάπαξ συναντήσεις, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το βασικό υπόδειγμα συνάντησης που θα βρείτε στα παραρτήματα (παράρτημα 2).

Για μακροπρόθεσμα προγράμματα football3, σας προτείνουμε να σχεδιάσετε το πρόγραμμα και να ορίσετε τη στρατηγική αξιολόγησης χρησιμοποιώντας το μοντέλο λογικής. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το μοντέλο λογικής θα βρείτε στο [football3 trainer manual](#) (σ. 54 - 71), το [football3 handbook](#) (σ. 40 - 41) και το football3 mobile course (ενότητα 5).

Κοινωνικά θέματα που συνδέονται με τον ρατσισμό, την ξενοφοβία και τον αποκλεισμό

Τα παιχνίδια είναι ένα ισχυρό εργαλείο που επιτρέπει τον προβληματισμό σχετικά με κοινωνικά θέματα. Βοηθούν τους παίκτες να βιώσουν μια κατάσταση, και εν συνεχεία να προβούν στην ανάλυση και στην αποτίμησή της. Τα παιχνίδια πυροδοτούν τη φαντασία, κινητοποιούν και είναι διασκεδαστικά. Δίνουν την ευκαιρία συμμετοχής σε όλους τους νέους ανεξαρτήτως των πνευματικών ικανοτήτων τους. Όλοι μπορούν να βιώσουν το παιχνίδι και να μοιραστούν εντυπώσεις και συναισθήματα. Έργο του εκπαιδευτή είναι να συμπεριλάβει όλους τους συμμετέχοντες στη διαδικασία αναστοχασμού και να υποβάλει ερωτήσεις που δίνουν λαβή σε συζητήσεις.

Στην επόμενη ενότητα, επισημαίνουμε έξι επιλεγμένα κοινωνικά θέματα που συνδέονται με τον ρατσισμό και την ξενοφοβία. Κάθε θέμα ακολουθείται από ένα παράδειγμα δραστηριότητας. Ασφαλώς, υπάρχουν πολύ περισσότερα θέματα προς συζήτηση. Μην διστάσετε λοιπόν να αναζητήσετε περισσότερα θέματα και δραστηριότητες και να τα συμπεριλάβετε στο δικό σας πρόγραμμα εκπαίδευσης!

Κοινωνικό θέμα: Προνόμια

Η έννοια του προνομίου δεν γίνεται εύκολα αντιληπτή. Τα προνόμια είναι ένα σύνολο μη κεκτημένων ωφελημάτων που παρέχει η κοινωνία σε άτομα που ταιριάζουν σε μια συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα. Η κοινωνία συχνά χορηγεί προνόμια σε διάφορους ανθρώπους με βάση ορισμένες πτυχές της ταυτότητάς τους όπως φυλή, τάξη, φύλο, σεξουαλικός προσανατολισμός, ταυτότητα φύλου, γλώσσα, γεωγραφικός τόπος, ικανότητα και θρησκεία.

Παράδειγμα δραστηριότητας: Προνόμια (παράρτημα 3)

Όνομασία δραστηριότητας Αγώνας για την ισότητα	
Διάρκεια 25-30 λεπτά	Διευκολυντής/-ές Αμίρα και Σάμιουελ
Απαραίτητα υλικά Κάρτες ρόλων και κατάλογος δηλώσεων (βλ. παραρτήματα), ένα καλάθι αχρήστων, κόλλες χαρτί, 2 προπονητικοί κώνοι	Κοινωνικό θέμα / δεξιότητα ζωής Προνόμιο, (αν)ισότητα, ενσυναίσθηση
Στόχοι της δραστηριότητας <ol style="list-style-type: none"> 1. Κατανόηση της έννοιας του προνομίου. 2. Βίωση διαφορετικών επιπέδων προνομίων και των επιπτώσεών τους. 3. Κατανόηση του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιεί κάποιος τα προνόμιά του για να υποστηρίξει άλλους. 	

Περιγραφή της δραστηριότητας:

1. Μοιράστε τις κάρτες ρόλων στους συμμετέχοντες. Κάθε συμμετέχοντας πρέπει να διαβάσει μόνος την κάρτα του και δεν μπορεί να αποκαλύψει σε κανέναν τον ρόλο του. Βεβαιωθείτε ότι όλοι έχουν κατανοήσει τον ρόλο τους.

2. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να φανταστούν ότι είναι το πρόσωπο που περιγράφεται στην κάρτα. Ζητήστε τους να κλείσουν τα μάτια και να φανταστούν/επινοήσουν πώς θα απαντούσε ο δικός τους χαρακτήρας στις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Πού μένεις; Μένεις σε μονοκατοικία, σε διαμέρισμα, στον δρόμο, ...;
- Με τι ασχολείσαι καθημερινά; Εργάζεσαι, σπουδάζεις, πηγαίνεις σχολείο, ...;
- Τι σου αρέσει να κάνεις στον ελεύθερο χρόνο σου;
- Υπάρχουν στιγμές που νιώθεις πείνα; Είσαι πλούσιος, φτωχός, ανήκεις στη μεσαία τάξη, ...;

3. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να ανοίξουν ξανά τα μάτια τους και να σταθούν ο ένας πλάι στον άλλον σχηματίζοντας μια ευθεία γραμμή. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε δύο κώνους για να ορίσετε τη γραμμή εκκίνησης.

4. Διαβάστε τον κατάλογο με τις δηλώσεις. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να κάνουν ένα βήμα προς τα εμπρός εάν πιστεύουν ότι η δήλωση τους αφορά (τον χαρακτήρα τους). Εάν δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο, πρέπει να παραμείνουν στη θέση τους.

5. Αφού διαβάσετε δυνατά όλες τις δηλώσεις, πείτε στους συμμετέχοντες να κοιτάξουν γύρω τους, ώστε να διαπιστώσουν πού στέκουν οι υπόλοιποι συμμετέχοντες, να κοιτάξουν εκείνους που βρίσκονται πολύ μπροστά και όσους έχουν μείνει πολύ πίσω.

6. Μοιράστε ένα φύλλο χαρτί στον καθένα. Ζητήστε τους να το τσαλακώσουν σχηματίζοντας μια μπάλα. Τοποθετήστε ένα καλάθι αχρήστων μπροστά από την ομάδα, κοντά στον συμμετέχοντα που έχει προχωρήσει περισσότερο. Πείτε σε όλους τους συμμετέχοντες να πετάξουν το χάρτινο μπαλάκι τους στο καλάθι, ο καθένας από το σημείο όπου βρίσκεται.

7. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να εξηγήσουν πώς ένιωσαν κατά τη διάρκεια της άσκησης, πώς ένιωσαν που είδαν τους άλλους είτε να προχωρούν πολύ μπροστά είτε να μένουν πίσω. Ρωτήστε τους τι πιστεύουν σχετικά με το καλάθι και το νόημά του.

8. Ρωτήστε εάν κάποιος γνωρίζει τι σημαίνει προνόμιο και συζητήστε την έννοια με τους συμμετέχοντες.

Σημείωση για τους διευκολυντές

- Προσαρμόστε τους ρόλους και τις δηλώσεις σας στην ομάδα στόχο. Εάν εργάζεστε με μικρά παιδιά, επιλέξτε χαρακτήρες της ηλικίας τους και χρησιμοποιήστε απλό λεξιλόγιο.
- Αντί να ζητήσετε από τους συμμετέχοντες να πετάξουν μια χάρτινη μπάλα σε ένα καλάθι, μπορείτε να οργανώσετε έναν αγώνα ταχύτητας όπου καθένας ξεκινά από το σημείο όπου βρίσκεται, ενώ η γραμμή τερματισμού είναι πιο κοντά στον παίκτη που βρίσκεται πιο μπροστά από όλους.
- Μπορείτε επίσης να προσαρμόσετε αυτήν τη δραστηριότητα σε μια ποδοσφαιρική άσκηση.
- Για τη δραστηριότητα, επιλέξτε 10-25 συμμετέχοντες.

Σε [αυτό το βίντεο](#) μπορείτε να παρακολουθήσετε μια άλλη εκδοχή του παιχνιδιού όπως εφαρμόστηκε στις ΗΠΑ. Ο διευκολυντής οργανώνει έναν αγώνα ταχύτητας: αυτός που θα τερματίσει πρώτος, θα κερδίσει 100 δολάρια. Ωστόσο, ο διευκολυντής εξηγεί ότι πρώτα πρέπει να διαβάσει μερικές δηλώσεις και ότι όσοι θεωρούν ότι οι δηλώσεις τους αφορούν πρέπει να κάνουν δύο βήματα προς τα εμπρός. Όταν ολοκληρώνονται οι δηλώσεις, είναι φανερό ότι κάποιοι συμμετέχοντες στέκονται πιο μπροστά και άλλοι έχουν μείνει πίσω. Ο διευκολυντής δίνει το σύνθημα και όσοι προηγούνται περνούν τη γραμμή του τερματισμού.

Σημείωση: Στο παράδειγμα αυτό, οι διευκολυντές ζητούν από τους συμμετέχοντες να προχωρήσουν με βάση τα δικά τους προνόμια. Όταν όμως δεν γνωρίζετε αρκετά καλά μια ομάδα, είναι προτιμότερο να χρησιμοποιείτε κάρτες ρόλων καθώς η εμπλοκή ενός ατόμου προϋποθέτει εμπιστοσύνη, έναν ασφαλή χώρο καθώς και έναν ισχυρό μηχανισμό υποστήριξης σε περίπτωση που έρθουν στην επιφάνεια τραυματικές εμπειρίες.

Κοινωνικό θέμα: Ένταξη/Αποκλεισμός

Οι νέοι μπορεί να βιώσουν τον **αποκλεισμό** με διάφορους τρόπους, μεταξύ άλλων ανεργία ή υποαπασχόληση, διακρίσεις με βάση τη φυλή, τη θρησκεία, την εθνοτική καταγωγή, την ταυτότητα φύλου, την εθνική καταγωγή ή την κοινωνικοοικονομική κατάσταση. Στόχος της **ένταξης** είναι να δημιουργηθεί ένας πολιτισμός που αποδέχεται, σέβεται και εκτιμά αυτές τις διαφορές.

Παράδειγμα δραστηριότητας για την ένταξη/τον αποκλεισμό (παράρτημα 4)

Όνομασία δραστηριότητας Με ποια πλευρά είσαι;	
Διάρκεια 20 λεπτά	Διευκολυντής/-ές Αμίρα και Σάμιουελ
Απαραίτητα υλικά Αυτοκόλλητα (τουλάχιστον 3 διαφορετικών χρωμάτων)	Κοινωνικό θέμα / δεξιότητα ζωής Ένταξη/αποκλεισμός, μη λεκτική επικοινωνία
<p>Στόχοι της δραστηριότητας</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Βίωση ένταξης και αποκλεισμού. 2. Κατανόηση της έννοιας της ένταξης / του αποκλεισμού. 3. Εντοπισμός καταστάσεων ένταξης / αποκλεισμού στην καθημερινή ζωή. 	
<p>Περιγραφή της δραστηριότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να σταθούν σε κύκλο και να κλείσουν τα μάτια. Εξηγήστε τους ότι κανείς δεν επιτρέπεται να μιλήσει κατά τη διάρκεια της άσκησης. 2. Κάντε έναν γύρο και κολλήστε ένα αυτοκόλλητο στο μέτωπο κάθε συμμετέχοντα. Δημιουργήστε μια ομάδα πλειοψηφίας (χρησιμοποιήστε πολλά αυτοκόλλητα ενός χρώματος), μια ομάδα μειοψηφίας και αφήστε και έναν συμμετέχοντα ολομόναχο. 3. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να ανοίξουν τα μάτια. Υπενθυμίστε τους ότι δεν πρέπει να μιλάνε. Μπορούν μόνο να χρησιμοποιούν χειρονομίες και παντομίμα. Εξηγήστε τους ότι έχουν 3 λεπτά στη διάθεσή τους για να εντοπίσουν όλα τα μέλη της ομάδας τους (όσους έχουν στο μέτωπο αυτοκόλλητο του ίδιου χρώματος) και να συγκεντρωθούν σε ένα σημείο. 4. Μόλις σχηματιστούν οι ομάδες, ζητήστε από τους συμμετέχοντες να καθίσουν κάτω σε κύκλο και θέστε τις ακόλουθες ερωτήσεις: <ul style="list-style-type: none"> • Πώς νιώσατε όταν εντοπίσατε άτομα με το ίδιο χρώμα αυτοκόλλητου; • Πώς ένιωσε εκείνος που έμεινε μόνος; • Προσπαθήσατε να βοηθήσετε ο ένας τον άλλον μέσα στην ομάδα; • Στη δική μας κοινωνία, ποιοι είναι αυτοί που μένουν απέξω; 	

Σημείωση για τους διευκολυντές

- Για αυτήν τη δραστηριότητα, επιλέξτε 10-25 συμμετέχοντες.
- Βεβαιωθείτε ότι δεν θα δώσετε το μονό αυτοκόλλητο σε άτομο που έχει βιώσει τον αποκλεισμό και/ή βρίσκεται ήδη στο περιθώριο της ομάδας.

Κοινωνικό θέμα: Διαπολιτισμικότητα/πολιτισμικό υπόβαθρο

Στόχος της διαπολιτισμικότητας είναι η ανάπτυξη κοινοτήτων όπου κυριαρχεί η κατανόηση και ο σεβασμός για άτομα από **διαφορετικό** πολιτισμικό υπόβαθρο, θρησκεία και εθνοτική ομάδα. Η διαπολιτισμικότητα δίνει έμφαση στη δημιουργία μιας ευρύτερης αίσθησης του ανήκειν και στην κοινωνική ένταξη σε επίπεδο κοινότητας, μέσα από τη συνάντηση διαφορετικών ομάδων ανθρώπων.

Παράδειγμα δραστηριότητας: Διαπολιτισμικότητα/πολιτισμικό υπόβαθρο (παράρτημα 5)

Ονομασία δραστηριότητας Τι με κάνει αυτό που είμαι;	
Διάρκεια 30 λεπτά	Διευκολυντής/-ές Αμίρα και Σάμιουελ
Απαραίτητα υλικά Πίνακας σεμιναρίου, μαρκαδόροι, κόλλες χαρτί A4, στυλό	Κοινωνικό θέμα / δεξιότητα ζωής Διαπολιτισμικότητα, πολιτισμός, ταυτότητα
Στόχοι της δραστηριότητας	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Αναστοχασμός κάθε συμμετέχοντα σχετικά με τη δική του ταυτότητα και τον πολιτισμό του. 2. Συζήτηση και ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την ταυτότητα και τον πολιτισμό. 3. Κατανόηση της έννοιας του πολιτισμού και της ταυτότητας. 4. Σεβασμός για τον πολιτισμό και την ταυτότητα του άλλου. 	

Περιγραφή της δραστηριότητας:

1. Καταρχάς εξηγήστε στους συμμετέχοντες την έννοια του παγόβουνου. Σχεδιάστε στον πίνακα ένα παγόβουνο και εξηγήστε ότι κάθε άνθρωπος μοιάζει με παγόβουνο. Υπάρχουν πράγματα που φαίνονται με την πρώτη ματιά (πάνω από την επιφάνεια) και χαρακτηριστικά που μπορούμε να ανακαλύψουμε μόνο εάν κοιτάξουμε πιο προσεκτικά, όταν ερχόμαστε σε επικοινωνία με άλλους ανθρώπους.
2. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να κατονομάσουν μερικά πράγματα που βλέπουν με την πρώτη ματιά σε έναν άλλον άνθρωπο και πράγματα που ανακαλύπτουν μόνο αφού περάσει καιρός.
3. Στη συνέχεια, μοιράστε μια λευκή κόλλα χαρτί σε κάθε συμμετέχοντα και ζητήστε από όλους τους συμμετέχοντες να φτιάξουν το δικό τους παγόβουνο. Ποια κομμάτια της ταυτότητάς μου είναι ευδιάκριτα στους άλλους; Ποια κομμάτια απαιτούν βουτιά στα βαθιά;
4. Αναζητήστε εθελοντές που δέχονται να μοιραστούν το παγόβουνό τους με την ομάδα.
5. Ερωτήσεις αναστοχασμού:
 - Κατά τη γνώμη σας, για ποιον λόγο κάναμε αυτήν την άσκηση;
 - Τι μάθατε από την άσκηση;
 - Πώς μπορείτε να αξιοποιήσετε μελλοντικά αυτά που μάθατε;

Σημείωση για τους διευκολυντές

- Αυτή η άσκηση δεν έχει περιορισμό στον αριθμό των συμμετεχόντων.
- Βρείτε περισσότερες πληροφορίες για το μοντέλο του παγόβουνου [εδώ](#).
- Μπορείτε να επαναλάβετε την άσκηση και να σχεδιάσετε το παγόβουνο σε σχέση με έναν συγκεκριμένο πολιτισμό π.χ. ουγγρικό, σέρβικο, ιταλικό, ελληνικό πολιτισμό.

Περισσότερες δραστηριότητες σχετικά με τη διαπολιτισμικότητα μπορείτε να βρείτε στο εκπαιδευτικό εγχειρίδιο [«T-Kit 4: Intercultural learning»](#).

Κοινωνικό θέμα: Ετεροποίηση/Ανήκειν

Ετεροποίηση συμβαίνει όταν οι κοινωνίες βιώνουν μείζονες ραγδαίες αλλαγές σε σύντομο χρονικό διάστημα (π.χ. μεγάλη εισροή μεταναστών). Η διαδικασία καθορισμού του ποιος ανήκει και ποιος όχι σε μια κοινότητα λέγεται «ετεροποίηση». Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε ότι η ετεροποίηση δεν έχει σχέση με το αν κάποιος μας αρέσει ή όχι, αλλά ότι εδράζεται στις συνειδητές και ασυνείδητες αντιλήψεις ότι ορισμένες ομάδες συνιστούν απειλή. Οι άνθρωποι

που υφίστανται «ετεροποίηση» μπορεί να διαφέρουν από τόπο σε τόπο, αλλά και με βάση τη φυλή, τη θρησκεία, την εθνικότητα ή τη γλώσσα. Οι πολιτικοί και τα μέσα ενημέρωσης χρησιμοποιούν συχνά την «ετεροποίηση» για να διχάσουν την κοινωνία και να διαμορφώσουν την κοινή γνώμη. Ο μοναδικός τρόπος καταπολέμησης της ετεροποίησης είναι να εξασκούμε ενεργά το ανήκειν – να σεβόμαστε και να τιμούμε τις διαφορές.

Παράδειγμα δραστηριότητας Ετεροποίηση/Ανήκειν (παράρτημα 6)

Όνομασία δραστηριότητας Όλα όσα έχουμε κοινά	
Διάρκεια 25-30 λεπτά	Διευκολυντής/-ές Αμίρα και Σάμιουελ
Απαραίτητα υλικά 12 κώνοι	Κοινωνικό θέμα / δεξιότητα ζωής Ένταξη/αποκλεισμός, ετεροποίηση/ανήκειν
Στόχοι της δραστηριότητας 1. Αναγνώριση και εξύμνηση της διαφοράς. 2. Βίωση του ανήκειν. 3. Δημιουργία ομάδας.	

Περιγραφή της δραστηριότητας:

1. Σχηματίστε τρία διαφορετικά τετράγωνα χρησιμοποιώντας 4 κώνους για κάθε τετράγωνο.
2. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες με μεταναστευτικό υπόβαθρο να σταθούν σε ένα τετράγωνο και όσους είναι γηγενείς υπήκοοι σε ένα άλλο τετράγωνο (μπορείτε να ρωτήσετε «Ποιος δεν έχει γεννηθεί στη χώρα της δραστηριότητας;»).
3. Ενημερώστε τους συμμετέχοντες ότι κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας θα χρειαστεί μάλλον να μοιραστούν πολύ προσωπικές πληροφορίες. Εξηγήστε τους ότι πρέπει να σέβονται ο ένας τον άλλον, να μην κοροϊδεύουν ο ένας τον άλλον και να είναι δεκτικοί στην εμπειρία.
3. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να περάσουν στο ελεύθερο τετράγωνο εάν αισθάνονται ότι οι ακόλουθες ερωτήσεις τους αφορούν:
 - Ποιος από εσάς είναι/υπήρξε ο περίγελως της τάξης;
 - Ποιος έχει 2 ή περισσότερα αδέρφια;
 - Ποιος δεν έχει μπει ποτέ σε αεροπλάνο;
 - Ποιος είναι πάντα στην ώρα του στο σχολείο;
 - Σε ποιον αρέσει η σοκολάτα;
 - Ποιος μεγάλωσε στην ύπαιθρο;
 - Σε ποιον αρέσει ο χορός;
 - Ποιος ξέρει να παίζει κάποιο μουσικό όργανο;
 - Ποιος από εσάς πιστεύει;
 - Ποιος φοβόταν το σκοτάδι όταν ήταν μικρός;
 - Ποιος έχει πέσει θύμα εκφοβισμού ή προσβλητικής συμπεριφοράς για αυτό που είναι;
 - Ποιος έχει εκφοβίσει ή προσβάλει κάποιον άλλο για αυτό που είναι;
 - Έχετε ποτέ παρέμβει σε μια κατάσταση όπου κάποιος υφίσταται κακομεταχείριση;
 - Ποιος από εσάς παίζει ποδόσφαιρο;
4. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να καθίσουν κάτω σε κύκλο και θέστε τις ακόλουθες ερωτήσεις:
 - Πώς νιώσατε στην αρχή της άσκησης;
 - Πώς νιώσατε όταν βρεθήκατε με τους άλλους στο καινούργιο τετράγωνο;
 - Πώς νιώσατε μετά την ολοκλήρωση της άσκησης;
 - Μάθατε κάτι καινούργιο για κάποιον άλλο άτομο;
 - Ποιο είναι το μήνυμα αυτής της άσκησης;
 - Τι αποκομίσατε από την άσκηση;

Σημείωση για τους διευκολυντές

- Καλό είναι σε αυτή τη δραστηριότητα να συγκεντρώσετε 15 ή περισσότερους συμμετέχοντες.
- Μπορείτε να προσθέσετε ερωτήσεις ή να τροποποιήσετε τις υφιστάμενες.
- Μπορείτε να προσθέσετε περισσότερα τετράγωνα στην αρχή της άσκησης και να μοιράσετε τους συμμετέχοντες σύμφωνα με έναν σαφή διαχωρισμό που ήδη υπάρχει και παίζει ρόλο στην ομάδα.

Αυτή η δραστηριότητα βασίστηκε σε ένα [βίντεο](#), παραγωγή της δανικής τηλεόρασης TV2.

Κοινωνικό θέμα: Στερεότυπα

Τα στερεότυπα είναι νοητικές συντομεύσεις που χρησιμοποιεί ο εγκέφαλός μας για να μας βοηθήσει να επεξεργαστούμε όλες τις πληροφορίες που δεχόμαστε ασταμάτητα. Όταν πρωτογνωρίζουμε κάποιον, ο εγκέφαλός μας τον κατατάσσει αυτόματα σε μια κατηγορία. Το πρόβλημα με τα στερεότυπα είναι ότι κρίνουμε τους ανθρώπους με βάση την ομάδα στην οποία ανήκουν και όχι τα ατομικά χαρακτηριστικά τους. Όσο περισσότερους ανθρώπους γνωρίζουμε από ομάδες για τις οποίες έχουμε αρνητικά στερεότυπα και τους αντιμετωπίζουμε ως ξεχωριστά άτομα, τόσο περισσότερο μπορούμε να περιορίσουμε τα στερεότυπά μας.

Παράδειγμα δραστηριότητας Στερεότυπα (παράρτημα 7)

Ονομασία δραστηριότητας Cultionary	
Διάρκεια 30-45 λεπτά	Διευκολυντής/-ές Αμίρα και Σάμιουελ
Απαραίτητα υλικά Κόλλες χαρτί A4, πίνακας σεμιναρίου, μαρκαδόροι, στυλό, σελοτέιπ	Κοινωνικό θέμα / δεξιότητα ζωής Προκαταλήψεις, Κλισέ, Στερεότυπα
Στόχοι της δραστηριότητας	
1. Εντοπισμός των στερεότυπων που υπάρχουν στην ομάδα.	
2. Κατανόηση της λειτουργίας των στερεότυπων.	
3. Χρήση εικόνων για την απεικόνιση ιδεών, απόψεων.	

Περιγραφή της δραστηριότητας:

1. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να σχηματίσουν ομάδες των τριών έως τεσσάρων ατόμων. Μοιράστε σε κάθε ομάδα αρκετές κόλλες χαρτί A4 καθώς και ένα στυλό και ζητήστε από τις ομάδες να μετακινηθούν σε μια διαφορετική γωνιά του αγωνιστικού χώρου (ή της αίθουσας).
2. Καλέστε ένα άτομο από κάθε ομάδα να έρθει κοντά σας και φανερώστε τους τη λέξη που πρέπει να ζωγραφίσουν. Προσοχή: Η λέξη πρέπει να παραμείνει κρυφή! Πείτε τη λέξη ψιθυριστά, ώστε να μην την ακούσουν τα υπόλοιπα μέλη των ομάδων.
3. Ζητήστε από τους εκπροσώπους των ομάδων να επιστρέψουν στην ομάδα τους και να ζωγραφίσουν τη λέξη χωρίς να μιλούν. Δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν αριθμούς ή γράμματα, μόνο εικόνες. Η υπόλοιπη ομάδα δεν μπορεί να κάνει ερωτήσεις, μόνο εικασίες. Μόλις ένα μέλος της ομάδας μαντέψει σωστά, η ομάδα μπορεί να σηκωθεί.
4. Η ομάδα που σηκώνεται πρώτη, παίρνει 1 βαθμό. Καταγράψτε τους βαθμούς σε έναν πίνακα βαθμολογίας (πίνακα σεμιναρίου).
5. Ζητήστε από τους καλλιτέχνες να γράψουν τη λέξη που προσπάθησαν να ζωγραφίσουν κάτω από τη ζωγραφιά τους (δεν έχει σημασία εάν έχουν τελειώσει) και να αναρτήσουν ή να κολλήσουν τη ζωγραφιά στον πίνακα.
6. Επαναλάβετε την ίδια διαδικασία για δύο ή τρεις ακόμη λέξεις, ζητώντας από την ομάδα να αλλάζει καλλιτέχνη έτσι ώστε όλοι να έχουν την ευκαιρία να ζωγραφίσουν.
7. Στο τέλος, καλέστε όλες τις ομάδες να πλησιάσουν και να δουν από κοντά τις δημιουργίες τους.
8. Θέστε τις ακόλουθες ερωτήσεις:
 - Πώς τα πήγατε με τη δραστηριότητα; Ήταν δύσκολη, εύκολη; Γιατί;
 - Κοιτάξτε τις ζωγραφίες των διαφορετικών ομάδων. Μπορείτε να εντοπίσετε ομοιότητες; Τι παρατηρείτε;
 - Οι εικόνες είναι θετικές ή αρνητικές; Τι φανερώνουν για τη σχέση μας με τους ανθρώπους ή τα αντικείμενα που αναπαριστούν;
 - Γιατί πολλές από τις εικόνες μοιάζουν;
 - Τι είναι τα στερεότυπα; Είναι θετικά ή αρνητικά;

Σημείωση για τους διευκολυντές

- Εάν η ομάδα σας περιλαμβάνει λιγότερα από 8 μέλη, μπορείτε να σχηματίσετε μία μόνο ομάδα.
- Καθησυχάστε τους συμμετέχοντες που φοβούνται ότι δεν έχουν ταλέντο στη ζωγραφική. Εξηγήστε τους ότι το ταλέντο δεν είναι προαπαιτούμενο.
- Κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού έρχονται στην επιφάνεια πολλά στερεότυπα. Βεβαιωθείτε ότι τίποτα δεν μένει ασχολίαστο στο πλαίσιο της ομάδας.
- Αναλύστε τον ορισμό των στερεότυπων και ανακαλύψτε μαζί για ποιον λόγο υπάρχουν τα στερεότυπα και πώς δομούν τη σκέψη μας.
- Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να έχουν συνείδηση των στερεότυπων στη καθημερινότητά τους και να σκέφτονται ενεργά κάθε στερεότυπο.

Αυτή η δραστηριότητα προέρχεται από το εκπαιδευτικό πακέτο [Education Pack All Different All Equal](#) (σ. 67-69).

Ενίσχυση δεξιοτήτων ζωής που είναι χρήσιμες για την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξеноφοβίας και του αποκλεισμού

Για την καταπολέμηση και την πρόληψη ρατσιστικών συμπεριφορών που εισάγουν διακρίσεις, είναι σημαντικό να αξιοποιούμε και να αναπτύσσουμε δεξιότητες όπως η επίλυση συγκρούσεων. Στο κεφάλαιο αυτό, παρουσιάζεται μια σειρά από δεξιότητες ζωής τις οποίες μπορεί να ενισχύσει ο εκπαιδευτής του football3 προκειμένου να καταστήσει τους παίκτες συμμάχους στην καταπολέμηση κάθε είδους μίσους ενάντια σε ανθρώπους που είναι διαφορετικοί.

Δεξιότητες ζωής: Επίλυση συγκρούσεων

Συγκρούσεις μπορεί να προκύψουν όταν οι άνθρωποι διαφωνούν, δεν έχουν κοινές αξίες και ερμηνεύουν τις καταστάσεις με διαφορετικό τρόπο. Η σύγκρουση αποτελεί κομμάτι της ζωής μας και φυσικά προκύπτει από την ανθρώπινη αλληλεπίδραση. Ιδίως σε κοινωνικά και εθνοτικά πολύμορφες κοινότητες, οι συγκρούσεις μπορεί να είναι συνέπεια διαφορετικών συνηθειών, παραδόσεων και κοσμοθεωριών. Συχνά είναι αποτέλεσμα ετεροποίησης, διακρίσεων και αποκλεισμού.

Για την επίλυση των συγκρούσεων και την προαγωγή του διαλόγου, της ειρηνικής συνύπαρξης και της κατανόησης, είναι σημαντικό τα μέλη της κοινότητας να εφοδιάζονται με δεξιότητες επίλυσης συγκρούσεων.

Παρακαλούμε ανατρέξτε στο εγχειρίδιο [Scoring For the Future toolkit](#) (σ. 160 - 162).

Δεξιότητες ζωής: Επικοινωνία

Η επικοινωνία είναι σημαντική δεξιότητα για την καταπολέμηση του ρατσισμού, των διακρίσεων και της ξενοφοβίας. Η ικανότητα να συζητάμε για τις διαφορές, τις πεποιθήσεις και τις αξίες μας είναι απαραίτητη σε όλους τους τομείς της ζωής, από το γήπεδο του ποδοσφαίρου μέχρι τις σχέσεις και την εξάλειψη των εμποδίων για την ένταξη.

Το να έχει κάποιος καλές δεξιότητες στην επικοινωνία δεν σημαίνει μόνο ικανότητα να μεταδίδει τις ιδέες και τις απόψεις του στο κοινό του, αλλά και να ξέρει να ακούει τους άλλους, να κατανοεί τα επιχειρήματά τους και να συζητά και να διαπραγματεύεται διάφορα θέματα.

Παρακαλούμε ανατρέξτε στο εγχειρίδιο [Scoring for the Future toolkit](#) (σ. 81 - 90).

Δεξιότητες ζωής: Ικανότητα ενεργής ακρόασης

Με την ενεργή ακρόαση αφουγκραζόμαστε και ανταποκρινόμαστε σε ένα άλλο άτομο με τρόπο που βελτιώνει την αμοιβαία κατανόηση. Ειδικότερα, ενεργή ακρόαση είναι η ικανότητα κατανόησης των μηνυμάτων του ομιλητή. Ο ακροατής παρακολουθεί προσεκτικά τον ομιλητή και κατόπιν επαναλαμβάνει, με δικά του λόγια, αυτά που πιστεύει ότι είπε ο ομιλητής. Ο ακροατής δεν χρειάζεται να συμφωνεί με τον ομιλητή. Πρέπει απλώς να αναφέρει αυτά που πιστεύει ότι είπε ο ομιλητής. Αυτό επιτρέπει στον ομιλητή να διαπιστώσει εάν ο ακροατής έχει πραγματικά κατανοήσει όσα άκουσε. Εάν δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο, ο ομιλητής έχει την ευκαιρία να δώσει διευκρινίσεις και επιπρόσθετες εξηγήσεις.

Παρακαλούμε ανατρέξτε στο εγχειρίδιο [football3 trainer manual](#) (σ. 33 - 35).

Δεξιότητες ζωής: Αυτο-αναστοχασμός

Όλοι έχουμε προκαταλήψεις και τάση για μεροληψία. Οι νέοι ενδέχεται να αποκτούν αρνητικές πεποιθήσεις και να μεροληπτούν εις βάρος ορισμένων ομάδων είτε ως αποτέλεσμα ρατσιστικών και ξενοφοβικών δηλώσεων που εισάγουν διακρίσεις είτε με σημείο αναφοράς τις πράξεις γονέων, πολιτικών και άλλων ενηλίκων τους οποίους σέβονται και θαυμάζουν. Η

προσπάθεια για αναστοχασμό είναι σημαντική για τη βαθύτερη κατανόηση των στάσεων, των προκαταλήψεων και των συμπεριφορών μας προς τους άλλους, καθώς και του πιθανού αντίκτυπού τους. Στόχος του αυτο-αναστοχασμού δεν είναι η άσκηση κριτικής στον εαυτό μας. Τουναντίον, στόχος είναι να αντλούμε διδάγματα ώστε να μπορούμε να ενεργούμε με διαφορετικό τρόπο στο μέλλον.

Παρακαλούμε ανατρέξτε στο εγχειρίδιο [Scoring for the Future toolkit](#) (σ. 138 - 140).

Δεξιότητες ζωής: Ομαδική εργασία

Η ομαδική εργασία είναι σημαντική για την κοινωνική ένταξη επειδή συνεπάγεται τη συμμετοχή σε μια ομάδα η οποία εργάζεται για την επίτευξη ενός συνόλου κοινών στόχων με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο. Η ομαδική εργασία αποτελεί ζωτικής σημασίας δεξιότητα για τα αθλήματα, και ιδίως τα ομαδικά αθλήματα, αλλά και για ένα περιβάλλον εργασίας όπου οι εργαζόμενοι συχνά σχηματίζουν διαφορετικές ομάδες για να φέρουν επιτυχώς σε πέρας τα έργα που τους ανατίθενται. Η ομαδική εργασία είναι μια κοινωνική δεξιότητα που συνδέεται με πολλές άλλες διαπροσωπικές ικανότητες, όπως επικοινωνία, συνεργασία, σεβασμός, ευαγώνιζεσθαι, μεταξύ άλλων.

Όταν όλα τα μέλη μιας ομάδας είναι ικανά να προσφέρουν τις δυνάμεις, τη φωνή και τη δυναμική τους στην ομάδα και να αξιοποιήσουν αυτές τις ικανότητες για την επίτευξη συλλογικών στόχων, η ομάδα θα έχει μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας.

Παρακαλούμε ανατρέξτε στο εγχειρίδιο [Scoring for the Future toolkit](#) (σ. 104-110).

Δεξιότητες ζωής: Κοινωνική ευαισθησία

Κοινωνική ευαισθησία είναι η ικανότητα ενός ατόμου να αντιλαμβάνεται και να κατανοεί τα συναισθήματα και τις απόψεις των άλλων. Πρόκειται για σημαντική δεξιότητα η οποία επιτρέπει στα άτομα να πορεύονται μέσα από τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και τα ποικίλα κοινωνικά περιβάλλοντα. Αυτή η δεξιότητα δίνει στα άτομα την ικανότητα να κατανοούν τις νύξεις στις συζητήσεις και τις παρατηρήσεις. Η κοινωνική ευαισθησία καταδεικνύει ότι έχουμε επίγνωση των άλλων ανθρώπων σε διάφορες κοινωνικές καταστάσεις. Συχνά συνδέεται με την ενσυναίσθηση επειδή εμπειρικλείει τη βίωση της κατανόησης των σκέψεων, των αισθημάτων των άλλων και των καταστάσεων από τη δική τους οπτική, και όχι μόνο από τη δική μας.

Κατά τη διαδικασία καταπολέμησης του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων μαζί με συμπαίκτες και προπονητές διαφορετικής καταγωγής, είναι σημαντικό οι παίκτες να είναι κοινωνικά ευαίσθητοι. Τα αθλήματα, μεταξύ άλλων το ποδόσφαιρο, δίνουν την ευκαιρία για σωματική και κοινωνική αλληλεπίδραση. Αυτή η αλληλεπίδραση είναι έμπληη μηνυμάτων τα οποία μπορούν να ερμηνευτούν με πολλούς διαφορετικούς τρόπους ανάλογα με την οπτική γωνία και τη σκοπιά κάθε συμμετέχοντα.

Παρακαλούμε ανατρέξτε στο εγχειρίδιο [Scoring for the Future toolkit](#) (σ. 100-102).

Πρόγραμμα εκπαίδευσης DIALECT

Ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης περιλαμβάνει όλες τις προγραμματισμένες συναντήσεις εκπαίδευσης που σχεδιάζονται για μια συγκεκριμένη ομάδα.

Προτείνουμε ένα πρόγραμμα για την εκπαίδευση των παικτών με βάση τις ανωτέρω δεξιότητες ζωής και τα κοινωνικά θέματα. Για να επιτευχθεί ο μέγιστος αντίκτυπος στην ομάδα στόχο, προτείνουμε :

- Μία εβδομαδιαία συνάντηση football3 με κάθε ομάδα
- Ένα ημερήσιο τουρνουά football3 κάθε μήνα στο πλαίσιο του οποίου οι διαφορετικές ομάδες έρχονται σε επαφή

Κατά τη διάρκεια της εβδομαδιαίας συνάντησης, ο εκπαιδευτής αφενός ασχολείται με τα κοινωνικά θέματα και τις δεξιότητες ζωής που έχουν επιλεγεί και αφετέρου διοργανώνει έναν ή περισσότερους αγώνες football3. Τις ημέρες του τουρνουά, οι εκπαιδευτές μεταφέρουν τις ομάδες τους στον χώρο του τουρνουά για να δώσουν αγώνες με τις αντίπαλες ομάδες.

Δραστηριότητες football3 στο πλαίσιο του προγράμματος DIALECT

Στο πλαίσιο του προγράμματος DIALECT, οι οργανώσεις εταίροι στην Ελλάδα, την Ουγγαρία, την Ιταλία και τη Σερβία θα υλοποιήσουν διάφορες δραστηριότητες football3:

- Εισαγωγικές συνεδρίες σε όλες τις χώρες, με τη συμμετοχή συνολικά 500 επιλεγμένων εφήβων και 40 μεσολαβητών.
- Ένα τοπικό τουρνουά διάρκειας έξι μηνών σε κάθε χώρα με τη συμμετοχή συνολικά 40 ομάδων και 500 εφήβων.
- 500 συναντήσεις ποδοσφαίρου και 16 παράλληλες εκδηλώσεις για τους γονείς στις 4 χώρες.
- 1 διεθνές τουρνουά στην Ελλάδα με τη συμμετοχή τεσσάρων ομάδων ποδοσφαίρου (μίας ομάδας ανά συμμετέχουσα χώρα) και οκτώ προπονητών (δύο για κάθε ομάδα) και επτά συναντήσεις ποδοσφαίρου συνολικά.

Πρόγραμμα εκπαίδευσης για τις συναντήσεις του football3

Προτείνουμε την ενασχόληση με τα πέντε κοινωνικά θέματα και τις έξι δεξιότητες ζωής που παρουσιάζονται ανωτέρω στη διάρκεια 24 εβδομαδιαίων συναντήσεων football3 (συμπεριλαμβανομένων των εισαγωγικών συνεδριών για το football3 τις πρώτες εβδομάδες). Οι παίκτες έρχονται σε επαφή με μία δεξιότητα ζωής και ένα κοινωνικό θέμα στο πλαίσιο δύο συναντήσεων football3 επί δύο συνεχόμενες εβδομάδες.

- Την πρώτη εβδομάδα, ο εκπαιδευτής εστιάζει στην ανάλυση και στον αναστοχασμό του κοινωνικού θέματος ή της δεξιότητας ζωής.
- Τη δεύτερη εβδομάδα, ο εκπαιδευτής καθοδηγεί την ομάδα ώστε το κοινωνικό θέμα ή η δεξιότητα ζωής να μεταφερθούν στο γήπεδο μέσα από την εκπόνηση συγκεκριμένων κανόνων για το football3.

Η διάρκεια της συνάντησης football3 κυμαίνεται από 1 ώρα και 30 λεπτά έως 2 ώρες.

Συμβουλευτείτε το εγχειρίδιο [football3 trainer manual](#) (σ. 14-20) για να βρείτε ένα πρόγραμμα για την εισαγωγική συνεδρία του football3.

Εβδομάδα 1-2	<ul style="list-style-type: none"> • 1: Εισαγωγή στο football3 • 2: Εισαγωγή στο football3
Εβδομάδα 3-4	<ul style="list-style-type: none"> • 3: Ένταξη / Αποκλεισμός • 4: Αγώνες football3 με κανόνες για την ένταξη
Εβδομάδα 5-6	<ul style="list-style-type: none"> • 5: Διαπολιτισμικότητα • 6: Αγώνες football3 με κανόνες για τη διαπολιτισμικότητα
Εβδομάδα 8-9	<ul style="list-style-type: none"> • 8: Στερεότυπα • 9: Αγώνες football3 με κανόνες για τα στερεότυπα
Εβδομάδα 10-11	<ul style="list-style-type: none"> • 10: Ετεροποίηση / Ανήκειν • 11: Αγώνες football3 με κανόνες για το ανήκειν
Εβδομάδα 12-13	<ul style="list-style-type: none"> • 12: Ίσες ευκαιρίες • 13: Αγώνες football3 με κανόνες για τις ίσες ευκαιρίες
Εβδομάδα 13-14	<ul style="list-style-type: none"> • 13: Ομαδική εργασία • 14 Αγώνες football3 με κανόνες για την ομαδική εργασία
Εβδομάδα 15-16	<ul style="list-style-type: none"> • 15: Επικοινωνία • 16: Αγώνες football3 με κανόνες για την επικοινωνία
Εβδομάδα 17-18	<ul style="list-style-type: none"> • 17: Ενεργή ακρόαση • 18: Αγώνες football3 με κανόνες για την ενεργή ακρόαση
Εβδομάδα 19-20	<ul style="list-style-type: none"> • 19: Αυτο-αναστοχασμός • 20 Αγώνες football3 με κανόνες για τον αυτο-αναστοχασμό
Εβδομάδα 21-22	<ul style="list-style-type: none"> • 21: Κοινωνική ευαισθησία • 22: Αγώνες football3 με κανόνες για το ανήκειν και την ενσυναίσθηση
Εβδομάδα 23-24	<ul style="list-style-type: none"> • 23: Επίλυση συγκρούσεων • 24: Αγώνες football3 με κανόνες για την επίλυση συγκρούσεων

Πρόγραμμα τουρνουά

Ένα πρόγραμμα τουρνουά παρουσιάζει τη δομή του τουρνουά: Ποιοι αγώνες, πότε και πού παίζονται, ποιες ομάδες συμμετέχουν.

Στο πρόγραμμα DIALECT, το τοπικό τουρνουά διεξάγεται σε περίοδο έξι μηνών με ένα ημερήσιο τουρνουά ανά μήνα. Κάθε οργάνωση δημιουργεί δέκα ομάδες που συμμετέχουν στο τουρνουά. Συνολικά, διεξάγονται 45 αγώνες σε διάστημα έξι μηνών. Κάθε ομάδα παίζει εννέα παιχνίδια.

Την πρώτη ημέρα του τουρνουά...

- Ζητήστε από τις συμμετέχουσες ομάδες να σκεφτούν ένα όνομα για την ομάδα τους το οποίο θα διατηρήσουν καθόλη τη διάρκεια του τουρνουά.
- Υλοποιήστε μερικές δραστηριότητες για το σπάσιμο του πάγου, με όλες τις ομάδες, ώστε να δημιουργήσετε μια χαλαρή και ευχάριστη ατμόσφαιρα και να περιορίσετε την ανταγωνιστικότητα.
- Εκφωνήστε μια εισαγωγική ομιλία τονίζοντας το ευ αγωνίζεσθαι για να δώσετε τον τόνο του τουρνουά.
- Εξηγήστε τους κανόνες και το σύστημα βαθμολογίας του τουρνουά.

Προτείνουμε να χρησιμοποιήσετε ένα σύστημα όπου όλες οι ομάδες αγωνίζονται εναντίον όλων τουλάχιστον μία φορά κατά τη διάρκεια του τουρνουά. Προτείνουμε δηλαδή μια μορφή πρωταθλήματος χωρίς μικρούς ή μεγάλους τελικούς. Αυτό σημαίνει ότι η κατάταξη καθορίζεται από τη συνολική βαθμολογία (βαθμοί αγώνα και βαθμοί ευ αγωνίζεσθαι) που κάθε ομάδα συγκεντρώνει κατά τη διεξαγωγή των εννέα αγώνων. Εάν δύο ή περισσότερες ομάδες ισοβαθμούν, η ομάδα με τους περισσότερους βαθμούς ευ αγωνίζεσθαι σκαρφαλώνει στην κορυφή.

Προσθήκη παραδείγματος ενός προγράμματος τουρνουά

Μελέτες περιπτώσεων (μαρτυρίες από προπονητές και παίκτες του προγράμματος DIALECT)

Μέρος 4: Μεσολάβηση των αγώνων football3

Οι μεσολαβητές παίζουν σημαντικό ρόλο στη διαδικασία του football3. Συντονίζουν τους αγώνες κατά τη διάρκεια ενός τουρνουά ή πρωταθλήματος, είτε καθοδηγώντας τους παίκτες κατά τη διάρκεια των συζητήσεων πριν και μετά τους αγώνες είτε παρακολουθώντας τους αγώνες. Οι μεσολαβητές μπορούν να συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό ώστε ένα τουρνουά ή ένα πρωτάθλημα να έχει λιγότερους αποκλεισμούς. Στην επόμενη ενότητα, θα μάθετε πώς συμβαίνει αυτό.

Προετοιμασία ενός αγώνα football3

Ομάδες

Κατά την προετοιμασία ενός αγώνα, τουρνουά ή πρωταθλήματος football3, οι μεσολαβητές και οι διοργανωτές πρέπει να διασφαλίζουν ότι η σύνθεση της συμμετέχουσας ομάδας είναι αντιπροσωπευτική της ομάδας στόχου.

Στην ομάδα πρέπει να συμμετέχουν:

- Άτομα διαφορετικής εθνικότητας
- Άτομα διαφορετικής εθνοτικής καταγωγής
- Άτομα διαφορετικού φύλου (ιδανικά: ίση εκπροσώπηση φύλων)

Είναι σημαντικό να διασφαλίζετε ότι η σύνθεση των ομάδων είναι αντιπροσωπευτική ως προς τις ανωτέρω πτυχές προκειμένου να αποφεύγετε τον διαχωρισμό, την ετεροποίηση και τον αποκλεισμό. Επιπλέον, πρέπει να ενισχύετε τη διαπολιτισμική επικοινωνία και να ενθαρρύνετε τις νέες φιλίες και τον διάλογο που φέρνει κοντά διαφορετικούς ανθρώπους στο πλαίσιο της ίδιας ομάδας.

Κανόνες

Επίσης, ίσως θέλετε να ορίσετε εκ των προτέρων ποια κοινωνικά θέματα ή ποιες δεξιότητες ζωής πρέπει να πραγματεύονται οι ανοικτοί κανόνες. Για παράδειγμα, μπορείτε να αποφασίσετε ότι οι παίκτες θα πρέπει να επινοήσουν έναν κανόνα για την ισότητα, έναν για την ένταξη και έναν για τους πανηγυρισμούς.

Ασφαλής και ευχάριστος χώρος

Για να σπάσετε τον πάγο και να εδραιώσετε την εμπιστοσύνη και μια αίσθηση του ανήκειν, μπορείτε να υλοποιήσετε μερικές ευχάριστες δραστηριότητες στην αρχή κάθε ημερήσιου τουρνουά ή σε κάθε πρώτο ημίχρονο.

Καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξеноφοβίας και του αποκλεισμού καθόλη τη διάρκεια των τριών ημιχρόνων

Ως μεσολαβητής ασκείτε μεγάλη επιρροή στον αγώνα football3 και είστε υπεύθυνοι για τη σωματική και την ψυχική ευεξία των παικτών. Μπορείτε να προσδώσετε έναν θεματικό προσανατολισμό στις συζητήσεις προτείνοντας στους παίκτες να σκεφτούν κανόνες που συνδέονται με ένα συγκεκριμένο κοινωνικό θέμα.

Στη συνεργασία με νέους μη μετανάστες, μετανάστες και πρόσφυγες, ένας μεσολαβητής πρέπει:

- Να έχει επίγνωση των δικών του στερεότυπων προκειμένου να εξασφαλίζει ότι αυτά δεν επηρεάζουν την απαιτούμενη ουδετερότητα
- Να αμβλύνει τους γλωσσικούς φραγμούς
- Να δημιουργεί έναν ασφαλή χώρο και να παρεμβαίνει σε περίπτωση ρατσιστικής συμπεριφοράς
- Να ασχολείται με την κοινωνική ένταξη στο πρώτο και το τρίτο ημίχρονο

Ουδετερότητα του μεσολαβητή

Όλοι έχουν στερεότυπα. Ο ανθρώπινος εγκέφαλος χρησιμοποιεί στερεότυπα για να δομεί και να απλοποιεί τη σκέψη. Εάν όμως παραμένουν απαρατήρητα και ανεπεξέργαστα, αυτά τα στερεότυπα μπορούν να γίνουν επικίνδυνα και να οδηγήσουν σε ρατσιστικές ενέργειες που εισάγουν διακρίσεις.

Άσκηση αυτο-αναστοχασμού

Καταγράψτε τα δικά σας στερεότυπα για τους κατωτέρω πληθυσμούς. Αφήστε τη σκέψη σας ελεύθερη, μην αποδιώχνετε τις ιδέες που έρχονται στον νου σας. Θα νιώσετε έκπληξη όταν θα διαπιστώσετε πόσο πολλά στερεότυπα βρίσκετε!

- Μετανάστες
- Χριστιανοί
- Μουσουλμάνοι
- Ούγγροι / Σέρβοι / Έλληνες / Ιταλοί
- Μαύροι
- Λευκοί
- Πρόσφυγες
- Κορίτσια
- Αγόρια
- Ποδοσφαιριστές

Τώρα, επανεξετάστε τα στερεότυπα και βρείτε αντιπαραδείγματα που βασίζονται σε ανθρώπους που έχετε γνωρίσει και ξέρετε. Συζητήστε τα στερεότυπά σας με φίλους και ζητήστε τους να μοιραστούν μαζί σας τα δικά τους αντιπαραδείγματα.

Περιορισμός των γλωσσικών φραγμών

Η συνεργασία με μια ομάδα μικτή ως προς την εθνοτική καταγωγή και την εθνικότητα μπορεί να σημαίνει ότι όλα τα μέλη της ομάδας δεν μιλούν την ίδια γλώσσα. Προκειμένου να μην αποκλείετε κανένα μέλος από τις συζητήσεις, θα πρέπει να φροντίσετε ώστε όλοι να κατανοούν αυτά που λέγονται.

Συμβουλές και τεχνάσματα

- **Μιλάτε αργά και καθαρά** και χρησιμοποιείτε απλό λεξιλόγιο.
- **Χρησιμοποιείτε οπτικό υλικό** για να εξηγήτε το football3 (τα τρία ημίχρονα, τους κανόνες).
- **Αναζητήστε έναν εθελοντή διερμηνέα** μεταξύ των παικτών ο οποίος θα υποστηρίξει τους συμμετέχοντες που δεν κατανοούν τη γλώσσα της συζήτησης.
- **Μην αφήνετε τις συζητήσεις να πλατειάζουν** προκειμένου η διαδικασία της

μετάφρασης να είναι όσο το δυνατόν πιο σύντομη.

- **Βρείτε μια δραστηριότητα για το σπάσιμο του πάγου** που δεν προϋποθέτει τη χρήση της γλώσσας έτσι ώστε όλοι να ενθαρρύνονται να συμμετέχουν ενεργά παρά το γλωσσικό εμπόδιο.

Δημιουργία ασφαλούς χώρου

Ασφαλής χώρος είναι ένας «χώρος [...] που προορίζεται να είναι ελεύθερος από προκαταλήψεις, συγκρούσεις, κριτικές ή δυνητικά απειλητικές πράξεις, ιδέες ή συζητήσεις» ([Merriam Webster](#)). Είναι ζωτικής σημασίας οι παίκτες να δεσμεύονται στην αρχή κάθε αγώνα:

- Να μην εκδηλώνουν οποιαδήποτε μορφή ρατσιστικής συμπεριφοράς που εισάγει διακρίσεις
- Να σέβονται τις απόψεις όλων και να μην αστειεύονται σε βάρος άλλων
- Να μην αποκαλύπτουν προσωπικές πληροφορίες και ιστορίες που ήρθαν σε γνώση τους κατά τη διάρκεια των συζητήσεων
- Να μην διακόπτουν τους άλλους όταν μιλάνε

Μια καλή ιδέα είναι να ζητήσετε από τους παίκτες να προτείνουν κανόνες συμπεριφοράς για τη συζήτηση. Κατόπιν μπορείτε να προτείνετε την προσθήκη μερικών από αυτούς τους κανόνες.

Σε ένα πολυεθνικό πλαίσιο, είναι πολύ σημαντικό ο μεσολαβητής να παρεμβαίνει με την παραμικρή υποψία ρατσιστικής συμπεριφοράς ή συμπεριφοράς που εισάγει διακρίσεις τόσο κατά τη διάρκεια των συζητήσεων όσο και την ώρα του αγώνα. Μια τέτοια συμπεριφορά μπορεί να βλάψει συναισθηματικά τους παίκτες και άρα πρέπει να αντιμετωπίζεται άμεσα.

Εντοπισμός συμπεριφορών που φανερώνουν έλλειψη σεβασμού και εισάγουν διακρίσεις

Συμπεριφορές που φανερώνουν έλλειψη σεβασμού:

- σας μεταχειρίζονται με λιγότερη ευγένεια ή λιγότερο σεβασμό σε σχέση με άλλους·
- οι υπηρεσίες που σας προσφέρονται υστερούν σε σύγκριση με τις υπηρεσίες προς άλλους ανθρώπους·
- οι άλλοι ενεργούν σαν να πιστεύουν ότι δεν είστε έξυπνοι·
- οι άλλοι ενεργούν σαν να σας φοβούνται·
- οι άλλοι ενεργούν σαν να πιστεύουν ότι είστε ανέντιμοι·
- οι άλλοι ενεργούν σαν να πιστεύουν ότι είναι καλύτεροι από εσάς·

- σας βρίζουν ή σας προσβάλλουν·
- σας απειλούν ή σας παρενοχλούν·
- σας παρακολουθούν την ώρα που φωνίζετε.

Μορφές διάκρισης:

- Άνθρωποι που προσβάλλουν συνανθρώπους τους·
- που τους κοροϊδεύουν·
- που τους μεταχειρίζονται άδικα επειδή ανήκουν σε συγκεκριμένη φυλετική ή εθνοτική ομάδα ή επειδή μιλούν άλλη γλώσσα ή μοιάζουν διαφορετικοί·
- Άνθρωποι που υφίστανται σωματική βία ή σκληρή μεταχείριση·
- που τους προσβάλλουν ή τους εξυβρίζουν·
- που τους μεταχειρίζονται με αγένεια ή άδικα·
- που δέχονται απειλές·
- που τους αποκλείουν ή τους αγνοούν στο σχολείο, στα παιχνίδια, στη δουλειά.

Η κοινωνική ένταξη στο πρώτο και το τρίτο ημίχρονο

Ως μεσολαβητής, μπορείτε να ενθαρρύνετε τους παίκτες να αναλογιστούν ενεργά την κοινωνική ένταξη στο πλαίσιο συζητήσεων πριν και μετά τον αγώνα.

- Ενθαρρύνετε τις ομάδες να αποφασίζουν τους κανόνες προκειμένου όλοι οι παίκτες ανεξάρτητα από το χρώμα του δέρματος, τις θρησκευτικές πεποιθήσεις, την καταγωγή και το φύλο τους να διεκδικούν τη συμμετοχή τους στον αγώνα·
- Εξετάστε τον βαθμό στον οποίο ο αγώνας λειτούργησε χωρίς αποκλεισμούς·
- Μεταφέρετε την ένταξη από τον αγωνιστικό χώρο στην πραγματική ζωή.

Κανόνες

Όταν συζητάτε σχετικά με τους κανόνες πριν τον αγώνα, ενθαρρύνετε τους παίκτες να αναλογιστούν γιατί κάποιο μέλος της ομάδας θα μπορούσε ενδεχομένως να αποκλειστεί ή να νιώσει ότι αποκλείεται κατά τη διάρκεια του αγώνα. Κατόπιν, ζητήστε από τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν έναν κανόνα που θα εμποδίσει κάτι τέτοιο να συμβεί.

Μερικά παραδείγματα κανόνων:

- Κάθε παίκτης μιας ομάδας πρέπει να αγγίζει την μπάλα πριν σημειωθεί τέρμα.

- Ανά πάσα στιγμή, τουλάχιστον x διαφορετικές εθνικότητες πρέπει να είναι παρούσες στον αγωνιστικό χώρο.
- Στις πάσες πρέπει να εναλλάσσονται αγόρια και κορίτσια.
- Στα γκολ πρέπει να εναλλάσσονται αγόρια και κορίτσια.

Αναστοχασμός

Στη συζήτηση μετά το τέλος του αγώνα, ο μεσολαβητής μπορεί να ενσωματώσει στον αναστοχασμό το θέμα της κοινωνικής ένταξης και να υποβάλει στοχευμένες ερωτήσεις, π.χ.:

- Πώς νιώσατε κατά τη διάρκεια του αγώνα;
- Είχατε όλοι ευκαιρίες συμμετοχής;
- Πώς βεβαιωθήκατε ότι όλοι είχαν την ευκαιρία να συμμετάσχουν;
- Γιατί ορισμένοι είχαν μικρότερο χρόνο συμμετοχής;
- Τι σας εξέπληξε στη διάρκεια του αγώνα;

Μετά από αυτόν τον πρώτο αναστοχασμό, ο μεσολαβητής μπορεί να μεταφέρει τις συζητήσεις σχετικά με τον αγώνα στην πραγματική ζωή ρωτώντας:

- Πού και πότε παρατηρείτε ανθρώπους να μην έχουν τις ίδιες ευκαιρίες συμμετοχής;
- Γιατί συμβαίνει αυτό;
- Πώς θα μπορούσαμε να εξασφαλίζουμε τη συμμετοχή όλων των ανθρώπων στη ζωή όπως συμβαίνει στον αγωνιστικό χώρο;

Οι ανωτέρω ερωτήσεις είναι απλά παραδείγματα και φυσικά πρέπει να προσαρμόζονται στην ομάδα στόχο και στο πλαίσιο. Φροντίστε ώστε οι ερωτήσεις αναστοχασμού να αντανakλούν τα θέματα ή τους στόχους που έχουν θέσει οι ομάδες για το παιχνίδι μέσα από τους ανοικτούς κανόνες.

Θα συνειδητοποιήσετε ότι οι νεοφερμένοι παίκτες είναι πιο επιφυλακτικοί στην αρχή. Δυσκολεύονται να συμμετάσχουν στη συζήτηση επειδή πολλοί από αυτούς δεν έχουν συνηθίσει να ζητάνε τη γνώμη τους. Το football3 είναι μια διαδικασία. Όσο περισσότερο οι παίκτες συμμετέχουν στους αγώνες, τόσο περισσότερο μαθαίνουν να εκφράζονται, να αναστοχάζονται και να επικοινωνούν τις ιδέες τους.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον ρόλο του μεσολαβητή, μπορείτε να συμβουλευτείτε το εγχειρίδιο [football3 handbook](#) (σ. 22-35) και το football3 mobile course. Ενότητα 2: Γίνομαι μεσολαβητής .

Συμπέρασμα

Λαμβάνοντας υπόψη την άνοδο των ακροδεξιών κομμάτων και τη ριζοσπαστικοποίηση των νέων στην Ευρώπη, σε μια περίοδο έντονης μεταναστευτικής ροής προς την ευρωπαϊκή ήπειρο, είναι καιρός για δράση. Υπό το φως των κοινωνικών εντάσεων που έχουν έρθει στην επιφάνεια, είναι σημαντικό να δημιουργούμε ασφαλείς χώρους απαλλαγμένους από επικρίσεις, διακρίσεις και βία.

Πιστεύουμε ότι ο αθλητισμός μπορεί να προσφέρει τέτοιους ασφαλείς χώρους και να αποτελέσει ένα ισχυρό εργαλείο για την προώθηση της ένταξης. Κατά τη γνώμη μας, οι τοπικές οργανώσεις που έχουν στενή επαφή με μεμονωμένα άτομα μπορούν να λειτουργήσουν ως βασικές κινητήριες δυνάμεις σε αυτούς τους χωρίς αποκλεισμούς χώρους.

Στόχος του παρόντος εγχειριδίου είναι να παρέχει εκπαίδευση σε τοπικές οργανώσεις σχετικά με τον τρόπο που μπορούν να χρησιμοποιούν τα αθλήματα, και πιο συγκεκριμένα το ποδόσφαιρο, για να δημιουργούν κοινότητες με λιγότερους αποκλεισμούς.

Το ποδόσφαιρο είναι ένα ιδιαίτερος δημοφιλές άθλημα σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες και μπορεί να προσελκύσει τους νέους και να επιτύχει τη συμμετοχή τους σε τακτικά προγράμματα. Είναι καθήκον των τοπικών οργανώσεων να αξιοποιήσουν την πρόσβασή τους στους νέους προκειμένου να καταπολεμήσουν τις τάσεις του κοινωνικού αποκλεισμού, της ξеноφοβίας και του ρατσισμού μέσω της εκπαίδευσης.

Το football3 συνδυάζει το ποδόσφαιρο με την προώθηση του διαλόγου, της ομαδικής εργασίας και του ευ αγωνίζεσθαι. Η χρήση του football3 σε βάθος χρόνου, σε συνδυασμό με το εκπαιδευτικό υλικό σχετικά με διαφορετικά κοινωνικά θέματα και δεξιότητες ζωής που αφορούν την κοινωνική ένταξη, μπορεί να έχουν μακροπρόθεσμο θετικό αντίκτυπο στους νέους και στις

κοινότητες όπου ζουν. Πρόθεσή μας είναι να συγκεντρώσουμε επαγγελματίες και τοπικές οργανώσεις που θα μεταφέρουν τα διδάγματα, τις δραστηριότητες και τις ιδέες από αυτό εδώ το εγχειρίδιο στον αγωνιστικό χώρο. Ο κατάλογος των δραστηριοτήτων και των εργαλείων δεν είναι πλήρης. Συνεχίστε να διαβάζετε, να ενημερώνεστε σχετικά με το θέμα, να προσθέτετε δραστηριότητες και να προσαρμόζετε το football3 προκειμένου να καλύπτει τις ανάγκες των κοινοτήτων στις οποίες δραστηριοποιείστε.
Εμπρός λοιπόν για το γήπεδο. Καλή διασκέδαση!

Γλωσσάρι

Το γλωσσάρι προέρχεται από το αναθεωρημένο γλωσσάρι όρων των εσωτερικών εκδόσεων του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών-ΕΚΚΕ.

Διάκριση: μπορεί να σημαίνει κάθε διαφοροποιημένη μεταχείριση με βάση τη «φυλή», το χρώμα, τη γλώσσα, τη θρησκεία, την εθνικότητα ή την εθνική ή εθνοτική καταγωγή, καθώς και την καταγωγή, τις πεποιθήσεις, το κοινωνικό φύλο, το βιολογικό φύλο, την ταυτότητα φύλου, τον σεξουαλικό προσανατολισμό ή άλλα προσωπικά χαρακτηριστικά ή καταστάσεις, που δεν έχει αντικειμενική και εύλογη αιτιολόγηση (παράγραφος 7 της αιτιολογικής έκθεσης της Γενικής Σύστασης Πολιτικής αριθ. 15) (πηγή: Γλωσσάρι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας-ECRI. CRI (2019)14rev1. Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας. Συμβούλιο της Ευρώπης).

Φυλετική διάκριση: στο διεθνές δίκαιο ορίζεται ως «κάθε διάκριση, αποκλεισμός, περιορισμός ή προτίμηση με βάση τη φυλή, το χρώμα, την καταγωγή ή την εθνική ή εθνοτική καταγωγή, που έχει σκοπό ή αποτέλεσμα να εξαιρεί ή να θέσει σε κίνδυνο την αναγνώριση ή την άσκηση, υπό συνθήκες ισότητας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών στον πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό και πολιτισμικό τομέα ή σε οποιονδήποτε άλλο τομέα του δημόσιου βίου» (πηγή: [Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών. Διεθνής Σύμβαση για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Φυλετικών Διακρίσεων, άρθρο 1](#))

***Κοινωνικός αποκλεισμός:** η υπεράσπιση, προώθηση ή υποκίνηση, υπό οποιαδήποτε μορφή, της δυσφήμισης, του μίσους ή της εξύβρισης ενός ατόμου ή μιας ομάδας ατόμων, καθώς και κάθε παρενόχληση, προσβολή, χρήση αρνητικών στερεοτύπων, στιγματισμός ή απειλή σε σχέση με αυτό το άτομο ή την ομάδα ατόμων και την αιτιολόγηση όλων των προηγούμενων μορφών έκφρασης, με βάση τη «φυλή», το χρώμα, την καταγωγή, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή, την ηλικία, την αναπηρία, τη γλώσσα, τη θρησκεία ή τις θρησκευτικές πεποιθήσεις, το κοινωνικό φύλο, το βιολογικό φύλο, την ταυτότητα φύλου, τον σεξουαλικό προσανατολισμό και άλλα προσωπικά χαρακτηριστικά ή καταστάσεις· μπορεί να λάβει τη μορφή της δημόσιας άρνησης, της

υποβάθμισης, της δικαιολόγησης ή της επιδοκιμασίας εγκλημάτων γενοκτονίας, εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας ή εγκλημάτων πολέμου που έχει διαπιστωθεί από δικαστήρια ότι έχουν συμβεί και της εξύμνησης ατόμων που έχουν καταδικαστεί για τέτοια εγκλήματα (παράγραφοι 5-6 του προοιμίου της Γενικής Σύστασης Πολιτικής αριθ. 15).

***Ρατσισμός:** Θεωρία για την ιεραρχία των φυλών που υποστηρίζει την ανωτερότητα μιας φυλής και αποβλέπει στη διατήρηση της καθαρότητάς της και στην κυριαρχία της επί των άλλων. Ο ρατσισμός μπορεί επίσης να αποτελεί μια άδικη στάση απέναντι σε μια άλλη εθνοτική ομάδα. Τέλος, ως ρατσισμός νοείται η εκδήλωση βίαιης επιθετικότητας ενάντια σε μια κοινωνική ομάδα (πηγή: [Γλωσσάρι της UNESCO](#)).

***Ξενοφοβία:** Η λέξη **ξενοφοβία** έχει ως συστατικά δύο ελληνικές λέξεις, τη λέξη ξένος δηλαδή «αυτός που κατάγεται ή προέρχεται από άλλο τόπο», ο «άγνωστος», ο «ανοίκειος» αλλά και ο «φιλοξενούμενος», και τη λέξη «φόβος». Επομένως, ξενοφοβία είναι «ο φόβος του αγνώστου», συνήθως όμως θεωρείται ότι σημαίνει «μίσος για τους ξένους» (πηγή: Smelser, N. J. & Baltes, P. B. (eds.) 2001. International Encyclopedia of the Social and Behavioural Sciences. Elsevier. Oxford Science Ltd).

- Ως ξενοφοβία νοείται «*ένας προσανατολισμός εχθρότητας ενάντια σε μη ιθαγενείς σε έναν συγκεκριμένο πολιτισμό*»· πηγή: Boehnke, Klaude, ομάδα εργασίας ΜΚΟ για τη μετανάστευση και την ξενοφοβία στο πλαίσιο της Παγκόσμιας διάσκεψης (για τη μετανάστευση, τον ρατσισμό, τις διακρίσεις και την ξενοφοβία, 2001. Έκδοση των ILO, IOM, OHCHR, σε συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, σ. 2).
- Η ξενοφοβική συμπεριφορά απορρέει από υφιστάμενες φυλετικές, εθνοτικές, θρησκευτικές, πολιτισμικές ή εθνικές προκαταλήψεις. Η ξενοφοβία ορίζεται ως «*στάσεις, προκαταλήψεις και συμπεριφορές που απορρίπτουν, αποκλείουν και συχνά διασύρουν ανθρώπους, με βάση την αντίληψη ότι είναι ανοίκειοι ή ξένοι σε σχέση με την κοινότητα, την κοινωνία ή την εθνική ταυτότητα*» (πηγή: Δήλωση για τον ρατσισμό, τις διακρίσεις, την ξενοφοβία και τις συναφείς μορφές μισαλλοδοξίας απέναντι σε μετανάστες και θύματα εμπορίας. Συνάντηση ΜΚΟ Ασίας-Ειρηνικού στο πλαίσιο της Παγκόσμιας διάσκεψης κατά του ρατσισμού, των φυλετικών διακρίσεων, της ξενοφοβίας και της σχετιζόμενης μισαλλοδοξίας. Τεχεράνη, Ιράν. 18 Φεβρουαρίου 2001).

***Ρητορική μίσους:** Δεν υφίσταται παγκοσμίως αποδεκτός ορισμός για τον όρο «ρητορική μίσους», παρά τη συχνή χρήση του. Παρότι τα περισσότερα ευρωπαϊκά κράτη έχουν υιοθετήσει νομοθεσία που απαγορεύει εκφράσεις που ισοδυναμούν με τη «ρητορική μίσους», οι σχετικοί ορισμοί διαφέρουν ελαφρά όταν γίνεται αναφορά στο αντικείμενο των απαγορεύσεων. Σύμφωνα με τη σύσταση αριθ. 97(20) της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με τη ρητορική μίσους ορίζονται τα εξής: ο όρος «ρητορική μίσους» θεωρείται ότι καλύπτει κάθε μορφή εκφράσεως η οποία προπαγανδίζει, παροτρύνει σε, προωθεί ή δικαιολογεί το φυλετικό μίσος, την ξενοφοβία, τον αντισιημιτισμό, ή άλλες μορφές μίσους που οφείλονται στη μισαλλοδοξία, συμπεριλαμβανομένης:

- της μισαλλοδοξίας που εκφράζεται υπό τη μορφή του επιθετικού εθνικισμού και του εθνοκεντρισμού,

- της διακρίσεως και της εχθρότητας κατά των μειονοτήτων, των μεταναστών και των απογόνων αυτών.
(πηγή: Manual on Hate Speech, Anne Weber, εκδόσεις Council of Europe Publishing)

Παραρτήματα

- υπόδειγμα προγράμματος συνάντησης football3 (παράρτημα 1)
- υπόδειγμα συνάντησης αξιολόγησης football3 (παράρτημα 2)
- σχέδια δραστηριοτήτων (παράρτηματα 3-7)

Πόροι

ACT for youth (2020): Engaging Community Partners for Positive Youth Development.

Διατίθεται στη διεύθυνση: http://actforyouth.net/youth_development/communities/partners/

Anti-Defamation League (2018): *Pyramid of hate*. Διατίθεται στη διεύθυνση

<https://www.adl.org/sites/default/files/documents/pyramid-of-hate.pdf>

Council of Europe (2018): *T-KIT 4 Intercultural learning*. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47262514/PREMS+042218+T-kit4+WEB.pdf/37396481-d543-88c6-dccc-d81719537b32>

Council of Europe (2017): *T-KIT 8 Social Inclusion*. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47262484/T-Kit+8+Social+inclusion+WEB.pdf/ab8390b6-2d9e-f831-bbcf-85972152e6e0>

Council of Europe (2016): Education Pack All Different - All Equal. Διατίθεται στη διεύθυνση:

<https://rm.coe.int/1680700aac>.

Council of the European Union (2017): *Draft Council conclusions on sport as a platform for social inclusion through volunteering*. Διατίθεται στη διεύθυνση:

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15649-2016-INIT/en/pdf>

Jewish Council for the Aging of Greater Washington Inc. (n.d.): *Why is culture like an iceberg?* Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://accessjca.org/wp-content/uploads/2014/07/Why-is-culture-like-an-iceberg.pdf>.

Merriam-Webster (2020): *Safe space*. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/safe%20space>.

Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ, 2020): *Έκθεση πορισμάτων πρωτογενούς και δευτερογενούς έρευνας*.

National Mentoring Resource Center (2016): *Mentoring Lesbian, gay, bisexual, transgender, questioning, intersey and gender nonconforming youth*. Διατίθεται στη διεύθυνση: http://nationalmentoringresourcecenter.org/images/PDF/LGBTQ_Population_Review.pdf

SALTO-Youth (n.d.): *Inclusion A to Z. A compass to international Inclusion projects*. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-3141/InclusionAtoZ.pdf>.

Solling, O. (2015): *Football as a tool for integration*. Linnaeus University Sweden. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:827934/FULLTEXT01.pdf>

Sonntag, A. (n.d.): *Football Including Refugees in Europe*. Διατίθεται στη διεύθυνση: https://footballwithrefugees.eu/wp-content/uploads/2019/11/brochure_28p_the-state-of-the-art-fire_web.pdf.

streetfootballworld (2019): *Scoring for the Future*. Διατίθεται στη διεύθυνση: https://www.streetfootballworld.org/sites/default/files/Scoring%20for%20the%20Future_Employability%20Toolkit_ENG.pdf.

streetfootballworld (2018): *football3 trainer manual*. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.streetfootballworld.org/sites/default/files/football3%20for%20respect%20Toolkit.pdf>.

streetfootballworld (2014): *football3 handbook*. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.streetfootballworld.org/sites/default/files/football3%20Handbook.pdf>.

Tasic, Jelena (2018): *Legal provisions on violence in sports and disputable issues in court practice*. In: Law and Politics Vol. 16, No3, 2018, pp. 225-236. Διατίθεται στη διεύθυνση: <http://casopisi.junis.ni.ac.rs/index.php/FULawPol/article/view/4698>.

Teaching Tolerance (2020): *Family and community engagement*. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.tolerance.org/magazine/publications/critical-practices-for-antibias-education/family-and-community-engagement>.

The Anti-Racist Educator (2019): *White Privilege Test*. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.theantiracisteducator.com/post/the-anti-racist-educator-white-privilege-test>

Ευχαριστίες

Η ανάπτυξη του εγχειριδίου ήταν δυνατή χάρη στη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι ομάδες [streetfootballworld](#) και [the Inclusion Playbook](#) δημιούργησαν το παρόν εγχειρίδιο με τη βοήθεια των εταίρων του προγράμματος DIALECT.

Το πρόγραμμα οφείλει την επιτυχία του στη συνεργασία των εταίρων του προγράμματος καθώς και πολλών οργανώσεων ανά τον κόσμο που χρησιμοποιούν το football3 για να μετατρέψουν το ποδόσφαιρο σε ισχυρό μέσο κοινωνικής αλλαγής.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ στους εταίρους που συμμετέχουν στο πρόγραμμα DIALECT και συμβάλλουν με το έργο τους στην οικοδόμηση κοινοτήτων χωρίς αποκλεισμούς στην Ευρώπη: ActionAid Italy (Ιταλία), ActionAid Hellas (Ελλάδα), ΕΚΚΕ (Ελλάδα), Football Friends (Σερβία), Μέλισσα Δίκτυο Μεταναστριών στην Ελλάδα, Oltalom Sports Association (Ουγγαρία).

Δήλωση αποποίησης ευθύνης

Το περιεχόμενο της παρούσας δημοσίευσης αντικατοπτρίζει τις απόψεις του συντάκτη και αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχει το εν λόγω υλικό.

Παράρτημα 1: πρόγραμμα συνάντησης football3

Ημερομηνία Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο.	Ωρα Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο.
Τόπος Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο.	# συμμετεχόντων Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο.
Κοινωνικά θέματα / δεξιότητες ζωής Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο.	
Στόχοι της συνάντησης <ol style="list-style-type: none"> 1. Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο. 2. Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο. 3. Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο. 	
Απαραίτητα υλικά Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο.	Απαραίτητη προετοιμασία Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο.
Δραστηριότητες προθέρμανσης <i>Σπάσιμο πάγου, ψυχοκινητικές δραστηριότητες, σύντομα παιχνίδια</i> Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο.	Πρώτο ημίχρονο <i>Παιχνίδι/δραστηριότητα σχετικά με κοινωνικά θέματα/δεξιότητες ζωής</i> Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο.
Δεύτερο ημίχρονο <i>αγώνας football3</i> Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο.	Χαλάρωση <i>Διατάσεις, ποτό, διάλειμμα</i> Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο.
Τρίτο ημίχρονο <i>Αναστοχασμός/αποτίμηση</i> Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο.	Μέθοδος αξιολόγησης Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο.
Σημειώσεις για τους διευκολυντές: Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο.	

Παράρτημα 2: Συνάντηση αξιολόγησης football3

Ημερομηνία και ώρα Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο.	Συνάντηση υπό την καθοδήγηση του/της Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο.
Τόπος Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο.	# συμμετεχόντων Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο.
Κοινωνικά θέματα / δεξιότητες ζωής Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο.	
Στόχοι της συνάντησης <ol style="list-style-type: none"> 1. Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο. 2. Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο. 3. Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο. 	
Τι πήγε καλά; (π.χ. επίπεδο δέσμευσης συμμετεχόντων, δραστηριότητες που τους άρεσαν, μηνύματα που έγιναν κατανοητά, κ.λπ.) Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο.	
Πού υπάρχει περιθώριο βελτίωσης; (π.χ. δραστηριότητες που δεν άρεσαν στους συμμετέχοντες, μηνύματα που δεν έγιναν κατανοητά, συγκρούσεις στο εσωτερικό της ομάδας κ.λπ.) Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο.	
Πρόσθετα σχόλια: (π.χ. προτεινόμενη παρακολούθηση ή συμπληρωματική στήριξη σε κάποιον συμμετέχοντα) Κάντε κλικ ή πατήστε εδώ για να εισαγάγετε κείμενο.	

Παράρτημα 3: Φύλλο δραστηριότητας

Όνομασία δραστηριότητας Τι με κάνει αυτό που είμαι;	
Διάρκεια 30 λεπτά	Διευκολυντής/ές Αμίρα και Σάμιουελ
Απαραίτητα υλικά Πίνακας σεμιναρίου, μαρκαδόροι, κόλλες χαρτί A4, στυλό	Κοινωνικό θέμα / δεξιότητα ζωής Διαπολιτισμικότητα, πολιτισμός, ταυτότητα
<p>Στόχοι της δραστηριότητας</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Αναστοχασμός κάθε συμμετέχοντα σχετικά με τη δική του ταυτότητα και τον πολιτισμό του. 2. Συζήτηση και ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την ταυτότητα και τον πολιτισμό. 3. Κατανόηση της έννοιας του πολιτισμού και της ταυτότητας. 4. Σεβασμός για τον πολιτισμό και την ταυτότητα του άλλου. 	
<p>Περιγραφή της δραστηριότητας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Καταρχάς εξηγήστε στους συμμετέχοντες την έννοια του παγόβουνου. Σχεδιάστε στον πίνακα ένα παγόβουνο και εξηγήστε ότι κάθε άνθρωπος μοιάζει με παγόβουνο. Υπάρχουν πράγματα που φαίνονται με την πρώτη ματιά (πάνω από την επιφάνεια) και χαρακτηριστικά που μπορούμε να ανακαλύψουμε μόνο εάν κοιτάξουμε πιο προσεκτικά, όταν ερχόμαστε σε επικοινωνία με άλλους ανθρώπους. 2. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να κατονομάσουν μερικά πράγματα που βλέπουν με την πρώτη ματιά σε έναν άλλον άνθρωπο και πράγματα που ανακαλύπτουν μόνο αφού περάσει καιρός. 3. Στη συνέχεια, μοιράστε μια λευκή κόλλα χαρτί σε κάθε συμμετέχοντα και ζητήστε από όλους τους συμμετέχοντες να φτιάξουν το δικό τους παγόβουνο. Ποια κομμάτια της ταυτότητάς μου είναι ευδιάκριτα στους άλλους; Ποια κομμάτια απαιτούν βουτιά στα βαθιά; 4. Αναζητήστε εθελοντές που δέχονται να μοιραστούν το παγόβουνό τους με την ομάδα. 5. Ερωτήσεις αναστοχασμού: <ul style="list-style-type: none"> • Κατά τη γνώμη σας, για ποιον λόγο κάναμε αυτήν την άσκηση; • Τι μάθατε από την άσκηση; • Πώς μπορείτε να αξιοποιήσετε μελλοντικά αυτά που μάθατε; 	
Σημείωση για τους διευκολυντές	

- Αυτή η άσκηση δεν έχει περιορισμό στον αριθμό των συμμετεχόντων.
- Βρείτε περισσότερες πληροφορίες για το μοντέλο του παγόβουνου [εδώ](#).
- Μπορείτε να επαναλάβετε την άσκηση και να σχεδιάσετε το παγόβουνο σε σχέση με έναν συγκεκριμένο πολιτισμό π.χ. ουγγρικό, σέρβικο, ιταλικό, ελληνικό πολιτισμό.

Παράρτημα 4: Φύλλο δραστηριότητας

Ονομασία δραστηριότητας Με ποια πλευρά είσαι;	
Διάρκεια 20 λεπτά	Διευκολυντής/-ές Αμίρα και Σάμιουελ
Απαραίτητα υλικά Αυτοκόλλητα (τουλάχιστον 3 διαφορετικών χρωμάτων)	Κοινωνικό θέμα / δεξιότητα ζωής Ένταξη/αποκλεισμός, μη λεκτική επικοινωνία
Στόχοι της δραστηριότητας	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Βίωση ένταξης και αποκλεισμού. 2. Κατανόηση της έννοιας της ένταξης / του αποκλεισμού. 3. Εντοπισμός καταστάσεων ένταξης / αποκλεισμού στην καθημερινή ζωή. 	
Περιγραφή της δραστηριότητας:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να σταθούν σε κύκλο και να κλείσουν τα μάτια. Εξηγήστε τους ότι κανείς δεν επιτρέπεται να μιλήσει κατά τη διάρκεια της άσκησης. 2. Κάντε έναν γύρο και κολλήστε ένα αυτοκόλλητο στο μέτωπο κάθε συμμετέχοντα. Δημιουργήστε μια ομάδα πλειοψηφίας (χρησιμοποιήστε πολλά αυτοκόλλητα ενός χρώματος), μια ομάδα μειοψηφίας και αφήστε και έναν συμμετέχοντα ολομόναχο. 3. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να ανοίξουν τα μάτια. Υπενθυμίστε τους ότι δεν πρέπει να μιλάνε. Μπορούν μόνο να χρησιμοποιούν χειρονομίες και παντομίμα. Εξηγήστε τους ότι έχουν 3 λεπτά στη διάθεσή τους για να εντοπίσουν όλα τα μέλη της ομάδας τους (όσους έχουν στο μέτωπο αυτοκόλλητο του ίδιου χρώματος) και να συγκεντρωθούν σε ένα σημείο. 4. Μόλις σχηματιστούν οι ομάδες, ζητήστε από τους συμμετέχοντες να καθίσουν κάτω σε κύκλο και θέστε τις ακόλουθες ερωτήσεις: <ul style="list-style-type: none"> • Πώς νιώσατε όταν εντοπίσατε άτομα με το ίδιο χρώμα αυτοκόλλητου; • Πώς ένιωσε εκείνος που έμεινε μόνος; • Προσπαθήσατε να βοηθήσετε ο ένας τον άλλον μέσα στην ομάδα; • Στη δική μας κοινωνία, ποιοι είναι αυτοί που μένουν απέξω; 	
Σημείωση για τους διευκολυντές	
<ul style="list-style-type: none"> • Για αυτήν τη δραστηριότητα, επιλέξτε 10-25 συμμετέχοντες. 	

- Βεβαιωθείτε ότι δεν θα δώσετε το μονό αυτοκόλλητο σε άτομο που έχει βιώσει τον αποκλεισμό και/ή βρίσκεται ήδη στο περιθώριο της ομάδας.

Παράρτημα 5: Φύλλο δραστηριότητας

Ονομασία δραστηριότητας Αγώνας για την ισότητα	
Διάρκεια 25-30 λεπτά	Διευκολυντής/-ές Αμίρα και Σάμιουελ
Απαραίτητα υλικά Κάρτες ρόλων και κατάλογος δηλώσεων (βλ. παραρτήματα), ένα καλάθι αχρήστων, κόλλες χαρτί, 2 προπονητικοί κώνοι	Κοινωνικό θέμα / δεξιότητα ζωής Προνόμιο, (αν)ισότητα, ενσυναίσθηση
Στόχοι της δραστηριότητας	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Κατανόηση της έννοιας του προνομίου. 2. Βίωση διαφορετικών επιπέδων προνομίων και των επιπτώσεών τους. 3. Κατανόηση του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιεί κάποιος τα προνόμιά του για να υποστηρίξει άλλους. 	
Περιγραφή της δραστηριότητας:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Μοιράστε τις κάρτες ρόλων στους συμμετέχοντες. Κάθε συμμετέχοντας πρέπει να διαβάσει μόνος την κάρτα του και δεν μπορεί να αποκαλύψει σε κανέναν τον ρόλο του. Βεβαιωθείτε ότι όλοι έχουν κατανοήσει τον ρόλο τους. 2. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να φανταστούν ότι είναι το πρόσωπο που περιγράφεται στην κάρτα. Ζητήστε τους να κλείσουν τα μάτια και να φανταστούν/επινοήσουν πώς θα απαντούσε ο δικός τους χαρακτήρας στις ακόλουθες ερωτήσεις: <ul style="list-style-type: none"> • Πού μένεις; Μένεις σε μονοκατοικία, σε διαμέρισμα, στον δρόμο, ...; • Με τι ασχολείσαι καθημερινά; Εργάζεσαι, σπουδάζεις, πηγαίνεις σχολείο, ...; • Τι σου αρέσει να κάνεις στον ελεύθερο χρόνο σου; • Υπάρχουν στιγμές που νιώθεις πείνα; Είσαι πλούσιος, φτωχός, ανήκεις στη μεσαία τάξη, ...; 3. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να ανοίξουν ξανά τα μάτια τους και να σταθούν ο ένας πλάι στον άλλον σχηματίζοντας μια ευθεία γραμμή. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε δύο κώνους για να ορίσετε τη γραμμή εκκίνησης. 4. Διαβάστε τον κατάλογο με τις δηλώσεις. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να κάνουν ένα βήμα προς τα εμπρός εάν πιστεύουν ότι η δήλωση τους αφορά (τον 	

χαρακτήρα τους). Εάν δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο, πρέπει να παραμείνουν στη θέση τους.

5. Αφού διαβάσετε δυνατά όλες τις δηλώσεις, πείτε στους συμμετέχοντες να κοιτάξουν γύρω τους, ώστε να διαπιστώσουν πού στέκουν οι υπόλοιποι συμμετέχοντες, να κοιτάξουν εκείνους που βρίσκονται πολύ μπροστά και όσους έχουν μείνει πολύ πίσω.

6. Μοιράστε ένα φύλλο χαρτί στον καθένα. Ζητήστε τους να το τσαλακώσουν σχηματίζοντας μια μπάλα. Τοποθετήστε ένα καλάθι αχρήστων μπροστά από την ομάδα, κοντά στον συμμετέχοντα που έχει προχωρήσει περισσότερο. Πείτε σε όλους τους συμμετέχοντες να πετάξουν το χάρτινο μπαλάκι τους στο καλάθι, ο καθένας από το σημείο όπου βρίσκεται.

7. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να εξηγήσουν πώς ένιωσαν κατά τη διάρκεια της άσκησης, πώς ένιωσαν που είδαν τους άλλους είτε να προχωρούν πολύ μπροστά είτε να μένουν πίσω. Ρωτήστε τους τι πιστεύουν σχετικά με το καλάθι και το νόημά του.

8. Ρωτήστε εάν κάποιος γνωρίζει τι σημαίνει προνόμιο και συζητήστε την έννοια με τους συμμετέχοντες.

Σημείωση για τους διευκολυντές

- Προσαρμόστε τους ρόλους και τις δηλώσεις σας στην ομάδα στόχο. Εάν εργάζεστε με μικρά παιδιά, επιλέξτε χαρακτήρες της ηλικίας τους και χρησιμοποιήστε απλό λεξιλόγιο.
- Αντί να ζητήσετε από τους συμμετέχοντες να πετάξουν μια χάρτινη μπάλα σε ένα καλάθι, μπορείτε να οργανώσετε έναν αγώνα ταχύτητας όπου καθένας ξεκινά από το σημείο όπου βρίσκεται, ενώ η γραμμή τερματισμού είναι πιο κοντά στον παίκτη που βρίσκεται πιο μπροστά από όλους.
- Μπορείτε επίσης να προσαρμόσετε αυτήν τη δραστηριότητα σε μια ποδοσφαιρική άσκηση.
- Για τη δραστηριότητα, επιλέξτε 10-25 συμμετέχοντες.

Κάρτες ρόλων

Είσαι ένας νεαρός μουσουλμάνος που ζει στην Ιταλία με τους γονείς του, Σύρους πρόσφυγες.	Είσαι γιος του ινδικής καταγωγής ιδιοκτήτη ενός μικρού ταχυφαγείου στην Ουγγαρία.	Είσαι Σέρβος επαγγελματίας ποδοσφαιριστής, παίζεις για την εθνική ομάδα της χώρας σου.
Είσαι μια νεαρή Ελληνίδα και ζεις στη φτωχότερη γειτονιά της Αθήνας.	Είσαι 24 χρονών, ανύπαντρη μητέρα δύο παιδιών, με τρεις μικροδουλειές.	Είσαι Αμερικανίδα και ιδιοκτήτρια μιας από τις πιο επιτυχημένες επιχειρήσεις της χώρας σου.

Είσαι μαύρος επαγγελματίας ποδοσφαιριστής στην Ιταλία.	Είσαι μια νεαρή γυναίκα στη Μυανμάρ και εργάζεσαι σε εργοστάσιο ενδυμάτων.	Είσαι ένα νεαρό αγόρι από το Ιράκ που διέφυγε στη Σερβία μαζί με τους γιατρούς γονείς του.
Είσαι ένα νεαρό κορίτσι στην Ουγγαρία και πηγαίνεις σε ιδιωτικό καθολικό σχολείο.	Είσαι Ελληνίδα παίκτρια ποδοσφαίρου που δεν μπορεί να επιβιώσει μόνο από τον μισθό της ως αθλήτριας.	Είσαι το αφεντικό της μεγαλύτερης εταιρείας πετρελαίου του Κατάρ.
Είσαι ένα κορίτσι που πηγαίνει σε δημόσιο σχολείο και του οποίου οι γονείς πήραν πρόσφατα διαζύγιο.	Είσαι ένα έφηβο αγόρι που ζει στους δρόμους της Αθήνας.	Είσαι Ούγγρος πολίτης αιθιοπικής καταγωγής που φορά μαντήλα.

Κατάλογος δηλώσεων

1. Οι γονείς σου είναι ακόμη παντρεμένοι.
2. Δεν φοβάσαι μήπως υποστείς δίωξη στην πατρίδα σου.
3. Μπορείς να μπεις σε ένα κατάστημα χωρίς να σε ακολουθήσει ο υπεύθυνος ασφαλείας.
4. Δεν έχεις ποτέ νιώσει τι σημαίνει πείνα.
5. Στα μέσα ενημέρωσης, στα σχολικά βιβλία και στις ταινίες, οι περισσότεροι άνθρωποι σου μοιάζουν.
6. Ζεις σε ένα ευρύχωρο διαμέρισμα ή σε μονοκατοικία χωρίς να κινδυνεύει η υγεία σου.
7. Γνωρίζεις ανάγνωση και γραφή.
8. Έχεις πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
9. Κανείς δεν έχει προσβάλει εσένα και τα μέλη της οικογένειάς σου λόγω του χρώματος του δέρματος ή της θρησκευτικής περιβολής σας.
10. Όταν φτιάχνονται οι ομάδες στο γήπεδο, συνήθως είσαι από τους πρώτους που επιλέγονται.

Παράρτημα 6: Φύλλο δραστηριότητας

Όνομασία δραστηριότητας Όλα όσα έχουμε κοινά	
Διάρκεια 25-30 λεπτά	Διευκολυντής/-ές Αμίρα και Σάμιουελ
Απαραίτητα υλικά 12 κώνοι	Κοινωνικό θέμα / δεξιότητα ζωής Ένταξη/αποκλεισμός, ετεροποίηση/ανήκειν
Στόχοι της δραστηριότητας	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Αναγνώριση και εξύμνηση της διαφοράς. 2. Βίωση του ανήκειν. 3. Δημιουργία ομάδας. 	
Περιγραφή της δραστηριότητας:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Σχηματίστε τρία διαφορετικά τετράγωνα χρησιμοποιώντας 4 κώνους για κάθε τετράγωνο. 2. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες με μεταναστευτικό υπόβαθρο να σταθούν σε ένα τετράγωνο και όσους είναι γηγενείς υπήκοοι σε ένα άλλο τετράγωνο (μπορείτε να ρωτήσετε «Ποιος δεν έχει γεννηθεί στη χώρα της δραστηριότητας;»). 3. Ενημερώστε τους συμμετέχοντες ότι κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας θα χρειαστεί μάλλον να μοιραστούν πολύ προσωπικές πληροφορίες. Εξηγήστε τους ότι πρέπει να σέβονται ο ένας τον άλλον, να μην κοροϊδεύουν ο ένας τον άλλον και να είναι δεκτικοί στην εμπειρία. 3. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να περάσουν στο ελεύθερο τετράγωνο εάν αισθάνονται ότι οι ακόλουθες ερωτήσεις τους αφορούν: <ul style="list-style-type: none"> • Ποιος από εσάς είναι/υπήρξε ο περίγελως της τάξης; • Ποιος έχει 2 ή περισσότερα αδέρφια; • Ποιος δεν έχει μπει ποτέ σε αεροπλάνο; • Ποιος είναι πάντα στην ώρα του στο σχολείο; • Σε ποιον αρέσει η σοκολάτα; • Ποιος μεγάλωσε στην ύπαιθρο; • Σε ποιον αρέσει ο χορός; • Ποιος ξέρει να παίζει κάποιο μουσικό όργανο; • Ποιος από εσάς πιστεύει; • Ποιος φοβόταν το σκοτάδι όταν ήταν μικρός; 	

- Ποιος έχει πέσει θύμα εκφοβισμού ή προσβλητικής συμπεριφοράς για αυτό που είναι;
- Ποιος έχει εκφοβίσει ή προσβάλει κάποιον άλλο για αυτό που είναι;
- Έχετε ποτέ παρέμβει σε μια κατάσταση όπου κάποιος υφίσταται κακομεταχείριση;
- Ποιος από εσάς παίζει ποδόσφαιρο;

4. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να καθίσουν κάτω σε κύκλο και θέστε τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Πώς νιώσατε στην αρχή της άσκησης;
- Πώς νιώσατε όταν βρεθήκατε με τους άλλους στο καινούργιο τετράγωνο;
- Πώς νιώσατε μετά την ολοκλήρωση της άσκησης;
- Μάθατε κάτι καινούργιο για κάποιο άλλο άτομο;
- Ποιο είναι το μήνυμα αυτής της άσκησης;
- Τι αποκομίσατε από την άσκηση;

Σημείωση για τους διευκολυντές

- Καλό είναι σε αυτή τη δραστηριότητα να συγκεντρώσετε 15 ή περισσότερους συμμετέχοντες.
- Μπορείτε να προσθέσετε ερωτήσεις ή να τροποποιήσετε τις υφιστάμενες.
- Μπορείτε να προσθέσετε περισσότερα τετράγωνα στην αρχή της άσκησης και να μοιράσετε τους συμμετέχοντες σύμφωνα με έναν σαφή διαχωρισμό που ήδη υπάρχει και παίζει ρόλο στην ομάδα.

Παράρτημα 7: Φύλλο δραστηριότητας

Όνομασία δραστηριότητας Cultionary³	
Διάρκεια 30-45 λεπτά	Διευκολυντής/-ές Αμίρα και Σάμιουελ
Απαραίτητα υλικά Κόλλες χαρτί A4, πίνακας σεμιναρίου, μαρκαδόροι, στυλό, σελοτέιπ	Κοινωνικό θέμα / δεξιότητα ζωής Προκαταλήψεις, Κλισέ, Στερεότυπα
Στόχοι της δραστηριότητας	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Εντοπισμός των στερεότυπων που υπάρχουν στην ομάδα. 2. Κατανόηση της λειτουργίας των στερεότυπων. 3. Χρήση εικόνων για την απεικόνιση ιδεών, απόψεων. 	
Περιγραφή της δραστηριότητας:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να σχηματίσουν ομάδες των τριών έως τεσσάρων ατόμων. Μοιράστε σε κάθε ομάδα αρκετές κόλλες χαρτί A4 καθώς και ένα στυλό και ζητήστε από τις ομάδες να μετακινηθούν σε μια διαφορετική γωνιά του αγωνιστικού χώρου (ή της αίθουσας). 2. Καλέστε ένα άτομο από κάθε ομάδα να έρθει κοντά σας και φανερώστε τους τη λέξη που πρέπει να ζωγραφίσουν. Προσοχή: Η λέξη πρέπει να παραμείνει κρυφή! Πείτε τη λέξη ψιθυριστά, ώστε να μην την ακούσουν τα υπόλοιπα μέλη των ομάδων. 3. Ζητήστε από τους εκπροσώπους των ομάδων να επιστρέψουν στην ομάδα τους και να ζωγραφίσουν τη λέξη χωρίς να μιλούν. Δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν αριθμούς ή γράμματα, μόνο εικόνες. Η υπόλοιπη ομάδα δεν μπορεί να κάνει ερωτήσεις, μόνο εικασίες. Μόλις ένα μέλος της ομάδας μαντέψει σωστά, η ομάδα μπορεί να σηκωθεί. 4. Η ομάδα που σηκώνεται πρώτη, παίρνει 1 βαθμό. Καταγράψτε τους βαθμούς σε έναν πίνακα βαθμολογίας (πίνακα σεμιναρίου). 5. Ζητήστε από τους καλλιτέχνες να γράψουν τη λέξη που προσπάθησαν να ζωγραφίσουν κάτω από τη ζωγραφιά τους (δεν έχει σημασία εάν έχουν τελειώσει) και να αναρτήσουν ή να κολλήσουν τη ζωγραφιά στον πίνακα. 6. Επαναλάβετε την ίδια διαδικασία για δύο ή τρεις ακόμη λέξεις, ζητώντας από την ομάδα να αλλάζει καλλιτέχνη έτσι ώστε όλοι να έχουν την ευκαιρία να ζωγραφίσουν. 	

³ Πηγή: http://www.eycb.coe.int/edupack/pdf/fr_33.pdf και [Education Pack All Different All Equal](#) (σ. 67-69).

7. Στο τέλος, καλέστε όλες τις ομάδες να πλησιάσουν και να δουν από κοντά τις δημιουργίες τους.

8. Θέστε τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Πώς τα πήγατε με τη δραστηριότητα; Ήταν δύσκολη, εύκολη; Γιατί;
- Κοιτάξτε τις ζωγραφιές των διαφορετικών ομάδων. Μπορείτε να εντοπίσετε ομοιότητες; Τι παρατηρείτε;
- Οι εικόνες είναι θετικές ή αρνητικές; Τι φανερώνουν για τη σχέση μας με τους ανθρώπους ή τα αντικείμενα που αναπαριστούν;
- Γιατί πολλές από τις εικόνες μοιάζουν;
- Τι είναι τα στερεότυπα; Είναι θετικά ή αρνητικά;

Σημείωση για τους διευκολυντές

- Εάν η ομάδα σας περιλαμβάνει λιγότερα από 8 μέλη, μπορείτε να σχηματίσετε μία μόνο ομάδα.
- Καθησυχάστε τους συμμετέχοντες που φοβούνται ότι δεν έχουν ταλέντο στη ζωγραφική. Εξηγήστε τους ότι το ταλέντο δεν είναι προαπαιτούμενο.
- Κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού έρχονται στην επιφάνεια πολλά στερεότυπα. Βεβαιωθείτε ότι τίποτα δεν μένει ασχολίαστο στο πλαίσιο της ομάδας.
- Αναλύστε τον ορισμό των στερεότυπων και ανακαλύψτε μαζί για ποιον λόγο υπάρχουν τα στερεότυπα και πώς δομούν τη σκέψη μας.
- Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να έχουν συνείδηση των στερεότυπων στη καθημερινότητά τους και να σκέφτονται ενεργά κάθε στερεότυπο.

Κατάλογος λέξεων

Καλό είναι να προσαρμόσετε τον κατάλογο των λέξεων στη δική σας πραγματικότητα. Επιλέξτε μειονότητες και ομάδες ατόμων που συναντάτε στην κοινότητα / κοινωνία σας.

Παραδείγματα

- Πρόσφυγας
- Άτομο με αναπηρία
- Ρατσισμός
- Έρωτας
- Δάσκαλος
- Προπονητής ποδοσφαίρου
- Σύρος
- Ούγγρος / Σέρβος / Ιταλός / Έλληνας

Consegnabile D3.1

“Manuale Didattico”

Titolo del Progetto:
**“DIALECT: Sconfiggere la
polarizzazione: costruire comunità
inclusive attraverso il calcio”**
Numero del Progetto: 848445 - REC-AG-2018

Data di consegna contrattuale :	31/12/2020
Data di consegna effettiva:	04/01/2021
Partner responsabile:	Street Football World
Livello di diffusione del consegnabile:	Pubblico
Stato del documento:	Prima edizione

"Progetto cofinanziato dal Programma" Diritti, Uguaglianza e
Cittadinanza 2014 - 2020 "dell'Unione Europea (PROGRAMMA REC
2014-2020)"

"Il contenuto della presente pubblicazione rappresenta esclusivamente il punto di vista dell'autore ed è di sua esclusiva responsabilità. La Commissione Europea non si assume alcuna responsabilità per l'uso che può essere fatto delle informazioni ivi contenute".

Nota tipografica

La presente opera è distribuita con licenza internazionale Creative Commons Attribution-Non-commercial-Share Alike 4.0. Per visualizzare una copia di questa licenza, consultare il sito <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>.

Attribution - è necessario riportare una citazione adeguata, fornire un link alla licenza e indicare se sono state apportate modifiche. L'utente potrà farlo in qualsiasi modo ragionevole, ma non in modo tale da suggerire che il licenziante approvi l'utente stesso o l'utilizzo che questi fa della licenza

Non-commercial - non è possibile utilizzare il materiale per scopi commerciali.

Share alike - se modifica, trasforma o utilizza il presente contenuto come punto di partenza per produrre altro materiale, l'utente è tenuto a distribuirlo sotto la stessa licenza dell'originale.

Nessuna ulteriore restrizione - è vietato fare uso di termini legali o misure tecnologiche che limitano legalmente terzi a fare tutto ciò che la licenza permette.

Pubblicato da:

streetfootballworld gGmbH
Waldenserstr. 2-4
10551 Berlino - Germania
Telefono: +49 (0)30 7800 6240
football3@streetfootballworld.org
www.streetfootballworld.org
www.football3.info

Compilazione a cura di:

Vanessa Thiele

Progettazione del contenuto:

Melissa Horne

Vanessa Thiele

Ashland Johnson

Indice dei contenuti

Indice dei contenuti	226
In cosa consiste il toolkit	227
Introduzione	228
Presentazione del progetto Football3 231	
Parte 1: Agevolare l'inclusione sociale.....	235
Identificazione di comportamenti razzisti, discriminatori e xenofobi 242	
Parte 2: Formazione degli allenatori	245
Mediatori 245	
Formazione dei mediatori 248	
Allenatori 249	
Coinvolgere la propria comunità 251	
Casi studio (testimonianze dei partner del progetto) 256	
Parte 3: Allenare i giocatori	256
Gruppo target 256	
Usare Football3 per combattere il razzismo, la xenofobia e l'esclusione 258	
Affrontare tematiche sociali legate al razzismo, alla xenofobia e all'esclusione 261	
Migliorare le key competence per combattere il razzismo, la xenofobia e l'esclusione 272	
Casi studio (testimonianze di allenatori e giocatori del progetto DIALECT) 278	
Parte 4: Mediazione delle partite di Football3.....	278
Preparazione degli incontri di Football3 278	
Affrontare tematiche quali il razzismo, la xenofobia e l'esclusione in tutti e tre i tempi 279	
Affrontare il tema dell'inclusione sociale nel primo e nel terzo tempo 282	
Conclusione	284
Glossario dei termini	285
Allegati	287
Risorse	287
Ringraziamenti	289

In cosa consiste il toolkit

Nell'ambito del progetto "DIALECT - sconfiggere la polarizzazione: costruire comunità inclusive attraverso il calcio", sette organizzazioni, provenienti da cinque paesi, si sono unite per costruire comunità più inclusive in tutta Europa utilizzando il calcio come strumento.

Le sette organizzazioni senza scopo di lucro che hanno reso possibile la realizzazione della presente pubblicazione sono:

- ActionAid Italia
- ActionAid Hellas (Grecia)
- Centro Nazionale di Ricerche Sociali EKKE (Grecia)
- Football Friends (Serbia)
- Rete Melissa per le donne migranti in Grecia
- Associazione sportiva Oltalom (Ungheria)
- streetfootballworld (Germania)

Il toolkit DIALECT è il risultato di questa collaborazione ed è stato realizzato con fondi stanziati dalla Commissione Europea. Esso si rivolge alle organizzazioni no profit, alle scuole, alle società sportive e alle associazioni di quartiere che desiderano utilizzare il calcio come strumento per combattere il razzismo, la xenofobia e l'esclusione attraverso la formazione di allenatori e mediatori nella metodologia Football3.

La pubblicazione si basa su uno studio sul razzismo, il populismo e l'incitamento all'odio nei quattro paesi in cui il progetto viene attuato: Grecia, Ungheria, Italia e Serbia. Essa va a corredare le pubblicazioni esistenti su Football3 (il Manuale di Football3 e il Manuale dell'allenatore, consultabili sul sito www.football3.info) indicando come avvalersi del metodo Football3 in modo specifico per promuovere le *key life skills* (abilità e competenze informali) e affrontare temi sociali che sono determinanti per la creazione di comunità di inclusione e di appartenenza.

Nella parte I, invitiamo il lettore a riflettere sui concetti chiave legati al razzismo, alla xenofobia e all'esclusione (pagg. 10-16). Nella parte II, spieghiamo come le organizzazioni no profit possono organizzare un torneo, un campionato o un programma di Football3 che abbia una buona riuscita coinvolgendo la comunità e preparando allenatori e mediatori (pagg. 18-27). Nella parte

III, forniamo materiale pratico per gli allenatori del progetto affinché le sessioni di Football3 rappresentino anche un momento di apprendimento significativo, in modo da combattere il razzismo e l'estremismo, promuovere le *key Life skills* e affrontare tematiche sociali pertinenti (pagg. 28-48). Infine, nella parte III, i mediatori di Football3 imparano a integrare l'azione antirazzista e antidiscriminatoria nel processo di mediazione, a quali aspetti prestare particolare attenzione e come integrare questa tematica nelle discussioni (pagg. 48-52).

Buona lettura e ci vediamo in campo!

Introduzione

Sconfiggere la polarizzazione: costruire comunità inclusive attraverso il calcio"

Dal 2014 l'ascesa dei partiti populistici e radicali di destra insieme al costante afflusso di immigrati e richiedenti asilo ha portato a una crescente preoccupazione circa la radicalizzazione e l'estremismo all'interno dell'UE, soprattutto tra i giovani.

I giovani di tutta Europa mostrano tendenze di pensiero sempre più radicalizzate a causa della retorica e delle tattiche di proselitismo dei partiti populistici estremi. Più specificamente in Grecia, Italia, Serbia e Ungheria, i giovani sono più a rischio di radicalizzazione a causa dell'esposizione alle ideologie estremiste.

Nell'ambito del progetto DIALECT, il Centro Nazionale di Ricerche Sociali (EKKE) ha realizzato un rapporto basato su ricerche primarie e secondarie (interviste e attività di ricerca accademica).

- L'attività di ricerca si concentra su come la radicalizzazione, i partiti estremisti e il calcio siano interconnessi tra loro in Grecia, Ungheria, Italia e Serbia.
- Sono stati intervistati giovani migranti e non migranti, i loro genitori, nonché i rappresentanti di organizzazioni operanti a livello di comunità e funzionari pubblici per scoprire in che misura i giovani sono esposti al rischio di essere radicalizzati e influenzati da discorsi di incitamento all'odio e retorica intollerante.

Risultati del Rapporto sulle risultanze della ricerca primaria e secondaria di EKKE

Grecia

In Grecia la rinascita dei partiti populistici estremisti è stata fomentata da un gran numero di migranti e rifugiati arrivati nel paese negli ultimi anni.

A causa dell'elevato afflusso di migranti e rifugiati negli ultimi anni, nonché delle disuguaglianze socio-economiche percepite, i partiti estremisti e di destra sono in aumento. La precarietà e le prospettive di vita sempre più limitate fanno sì che i giovani greci tendano a respingere i migranti e i rifugiati che sono percepiti come una minaccia ulteriore al loro status economico e al loro futuro. La violenza razzista e i comportamenti violenti sono in aumento.

Italia

In Italia, i gruppi estremisti di destra si sono avvalsi del calcio per diffondere messaggi di razzismo, xenofobia e discriminazione tra i giovani italiani.

In alcune città, soprattutto nel nord Italia, gruppi estremisti di destra, di chiari ideali fascisti e razzisti, hanno coinvolto o tentato di coinvolgere molti giovani per promuovere l'incitamento all'odio e pratiche discriminatorie in nome dei colori delle loro squadre. Anche nel calcio giovanile e amatoriale, la discriminazione è un fenomeno dilagante. A questo livello, il razzismo e la discriminazione risultano essere meno diffusi tra i gruppi di tifosi organizzati e il più delle volte sono i singoli spettatori e persino i genitori degli atleti a commettere atti espliciti di discriminazione. Questa condotta ha ripercussioni significative sullo sviluppo emotivo dei giovani atleti, nonché su quello della loro tecnica.

Serbia

Le strategie e i progetti volti a ridurre il razzismo e la xenofobia in Serbia sono stati accolti con diversi livelli di entusiasmo e molti migranti continuano a incontrare difficoltà in termini di integrazione.

Dal punto di vista dei migranti e della discriminazione che questi devono affrontare, la Serbia ha mostrato tendenze diverse nel corso degli anni. All'inizio del 2015, molti cittadini serbi erano accoglienti nei confronti dei migranti, ma il quadro è cambiato poiché i migranti sono rimasti più a lungo del previsto. Sebbene da oltre 15 anni esista una [legge sulla prevenzione della violenza e dei comportamenti scorretti](#) negli [eventi sportivi](#), discriminazione, razzismo e violenza sono ancora un fenomeno frequente negli stadi. Le statistiche mostrano anche che i migranti affrontano grandi difficoltà in termini di integrazione e occupazione, e che c'è ancora un numero ridotto di questi che riceve asilo o qualche altro tipo di tutela.

Ungheria

La xenofobia tra i giovani ungheresi è in aumento, e i bambini migranti e rifugiati devono affrontare l'esclusione e la stigmatizzazione in tutti gli aspetti della vita sociale.

Negli ultimi 10 anni una coalizione di destra ha plasmato quello che è il discorso politico sui rifugiati e i migranti in Ungheria. Sebbene la popolazione migrante rimanga al di sotto del 2%, i dati degli ultimi anni mostrano un forte aumento della xenofobia tra gli ungheresi. Anche se i giovani immigrati intervistati che vivono in Ungheria da molto tempo non si riconoscono nei migranti della propaganda anti migrazione, è probabile che più della metà di loro abbia subito episodi di discriminazione a scuola. I migranti ungheresi di origine rom sono vittime di una stigmatizzazione sproporzionata in quanto costituiscono una parte significativa dei bambini in condizioni svantaggiate.

Per combattere la crescente polarizzazione politica, l'intolleranza razziale e la xenofobia, l'UE ha sostenuto soluzioni innovative. Tra queste vi è l'utilizzo di attività sportive rivolte ai giovani per promuovere la costruzione delle comunità e migliorare l'**inclusione sociale**. Come ha dimostrato la ricerca, le attività sportive possono essere uno strumento efficace per coinvolgere i giovani emarginati o esclusi dalle loro comunità e da altre realtà sociali quali la scuola, e promuovere un senso di identità e di appartenenza ([Consiglio dell'Unione Europea](#)).

L'amore per il calcio diffuso in tutta Europa offre l'opportunità ideale per sconfiggere la polarizzazione dei giovani e creare comunità inclusive. Per i giovani, il calcio è sempre più uno spazio in cui costruire la comunità e l'identità. Più recentemente, questo sport è stato tuttavia utilizzato per radicalizzare i giovani. Concentrandosi sull'integrazione sociale attraverso il calcio, l'obiettivo è quello di prevenire l'intolleranza e promuovere la costruzione della comunità e una maggiore coesione tra i giovani.

Il calcio come strumento per migliorare l'integrazione sociale

Gli alti e bassi di una partita di calcio possono spesso riflettere gli alti e bassi della vita reale, e questo rende il campo da calcio un ottimo scenario per insegnare ai giovani importanti valori sociali come la tolleranza, l'integrazione, l'apertura mentale e il rispetto.

Ad esempio, se un giovane stringe amicizia con i suoi compagni di squadra di diverse etnie, sarà meno probabile che adotti un atteggiamento razzista o discriminatorio nella vita reale. Inoltre, le regole dello sport, come stringere la mano dopo una partita o garantire che i componenti delle squadre abbiano provenienze diverse, possono anche incoraggiare l'inclusione e l'integrazione. Il calcio è uno strumento in grado di instaurare relazioni tra la comunità locale e i rifugiati abbattendo gli stereotipi, favorendo una maggiore comprensione delle norme sociali e culturali, rafforzando le competenze interculturali e contribuendo ad aumentare la consapevolezza dei problemi che i rifugiati devono affrontare.

Per i migranti e i rifugiati, il calcio offre l'opportunità di migliorare il proprio benessere fisico e mentale, creando un senso di appartenenza e dando loro uno scopo. Il calcio può anche costituire un'opportunità per i migranti di impegnarsi ad avere un ruolo attivo all'interno della loro nuova comunità, prendendo parte ad altre attività (nell'ambito di lingua, istruzione, formazione, occupazione). L'esperienza del gioco di squadra e del rispetto in campo permette a tutti i giocatori di sentirsi parte di una collettività ([il calcio come strumento di integrazione](#); [il calcio aperto ai rifugiati in Europa](#)).

Il presente toolkit illustra il progetto Football3, una metodologia incentrata sul fair play che integra valori e competenze attraverso il gioco del calcio. Ci concentreremo in particolare su come Football3 può essere usato per combattere il razzismo, la xenofobia e l'esclusione per costruire società più inclusive.

Presentazione del progetto Football3

Le origini del progetto Football3 risalgono al 2 luglio 1994. Quel giorno Andrés Escobar, giocatore della nazionale colombiana, ricevette un colpo di arma da fuoco da un tifoso in un

parcheggio per aver segnato un autogol ai Mondiali di calcio del 1994, contribuendo all'uscita anticipata della Colombia dal torneo. Questo atto di violenza e di odio ha ispirato Jürgen Griesbeck, dottorando a Medellín, e altri a fondare un movimento chiamato "Fútbol por la paz", "Calcio per la pace" che si avvaleva del calcio come strumenti per instaurare relazioni interpersonali, scongiurando l'insorgere di episodi violenti e omicidi.

Sin dagli inizi, il progetto Football3 è stato sviluppato da diverse organizzazioni che si avvalgono del calcio per fini umanitari, fino a diventare quello che è oggi: una metodologia che viene utilizzata in tutto il mondo per promuovere il gioco di squadra, il fair play e la pace.

Una partita a tre tempi

Una partita di Football3 conta sulla presenza di un mediatore e si gioca in tre tempi:

- *Primo tempo*: un confronto pre-partita durante il quale le squadre si riuniscono e decidono le regole secondo le quali vogliono giocare
- *Secondo tempo*: la partita durante la quale i giocatori sono responsabili del rispetto delle regole
- *Terzo tempo*: un confronto post-partita durante il quale le due squadre discutono sul modo in cui le regole sono state rispettate e decidono quanti punti fair play sommare al risultato della partita.

I mediatori di Football3 sostengono le squadre durante i confronti, creano uno spazio sicuro e fanno in modo che tutti possano partecipare. Durante le partite, osservano e prendono appunti sulle situazioni da portare all'attenzione dei giocatori durante il confronto del terzo tempo.

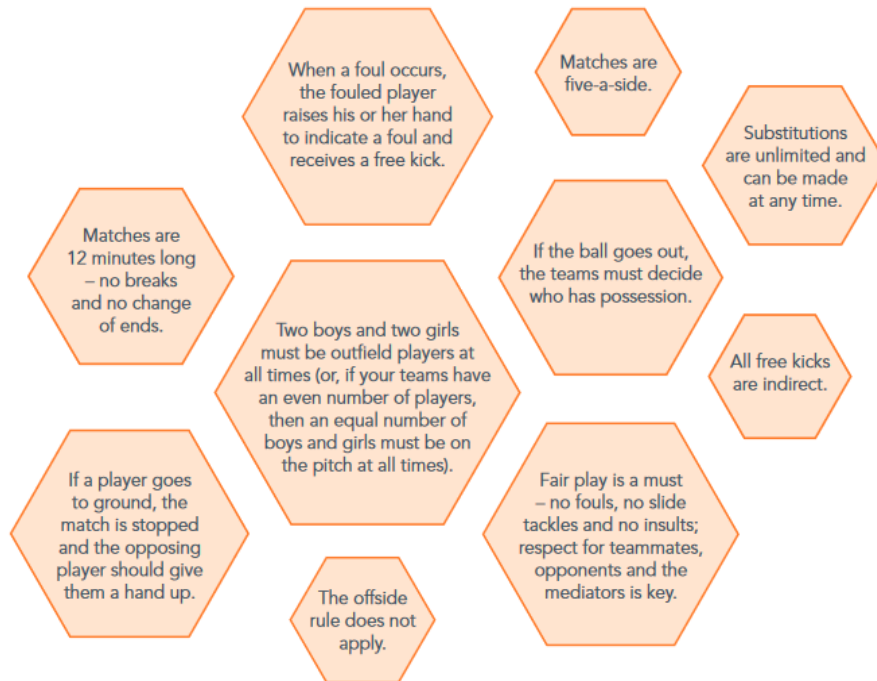
Regole

Football3 ha un sistema di regole specifiche che si differenzia dal calcio convenzionale. Ci sono regole fisse e regole aperte.

Le **regole fisse** sono stabilite dagli organizzatori della partita, del torneo o del campionato. Sono le stesse per tutte le partite giocate durante quell'evento. Le regole fisse possono riguardare il numero di giocatori presenti in ogni squadra, la durata della partita, ma anche la

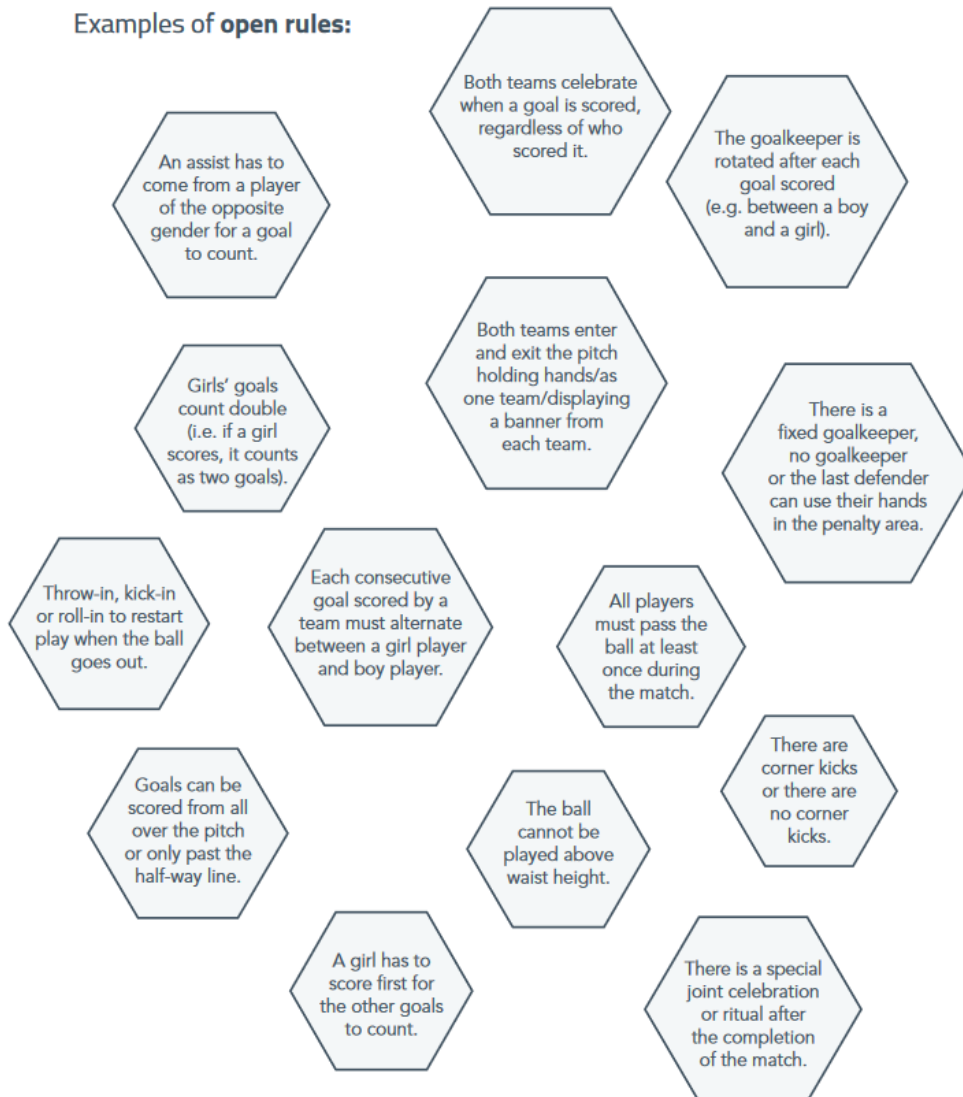
suddivisione dei giocatori nelle squadre in base al genere o comportamenti specifici (ad esempio, battere le mani ogni volta che viene segnato un gol).

Examples of fixed rules:

Le **regole aperte** differiscono da partita a partita, a seconda di ciò che le squadre concordano, e sono un potente strumento per enfatizzare il fair play e le specifiche tematiche sociali. È importante incoraggiare i giocatori e i mediatori a essere creativi nella scelta delle regole aperte e a sviluppare nuove regole che arricchiscano il gioco.

Examples of open rules:

Sistema a punti

In una partita di Football3, le squadre possono ottenere punti per una vittoria (3 punti), un pareggio (2 punti) o per la semplice partecipazione (1 punto). Oltre a questo, possono vincere punti fair play per come si comportano in campo e durante i confronti, nonché per il modo in cui hanno rispettato le regole concordate durante il confronto pre-partita.

A seconda dell'enfasi che si vuole porre sul fair play, è possibile variare il numero di punti fair play. Ad esempio, si può decidere che le squadre attribuiscono da 0 a 3 punti fair play, da 0 a 4 punti fair play o da 0 a 6 punti fair play. Negli ultimi due casi, una squadra che gioca in modo

molto corretto, ma perde, può battere una squadra che vince la partita per il numero di gol, ma che gioca in modo sleale.

Sintesi

Come si può notare, il dialogo e la comprensione sono valori intrinseci del progetto Football3. I giocatori imparano a dire la loro davanti a un gruppo, ad esprimere le loro opinioni e ad accettare le opinioni altrui. È possibile affrontare tematiche sociali specifiche e promuovere determinate competenze informali attraverso regole fisse e aperte.

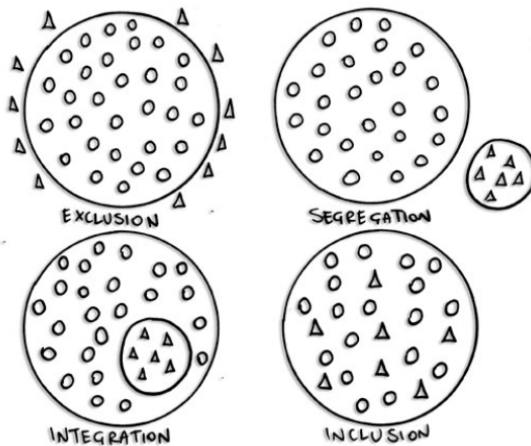
Nei capitoli che seguono, ci concentreremo su come integrare nel progetto Football3 valori e competenze fondamentali che consentano ai giocatori di contrastare il razzismo, la xenofobia e l'esclusione nelle partite e, in ultima analisi, all'interno delle comunità.

Parte 1: Agevolare l'inclusione sociale

Inclusione sociale attraverso lo sport

Lo sport unisce le persone con lo scopo comune di giocare: può quindi abbattere le barriere e creare legami proprio in quei contesti in cui le barriere sono la normalità. Il calcio, ad esempio, è giocato da milioni di persone in tutto il mondo: è amato e giocato da persone di culture, lingue, religioni, età, orientamenti sessuali, espressioni di genere, abilità e status socio-economici diversi.

Per i giovani migranti ed emarginati, lo sport costituisce spesso una grande opportunità per instaurare rapporti e creare un maggiore senso di inclusione all'interno del nuovo paese e della nuova comunità.

“Il termine inclusione [...] esprime l'idea che tutte le persone che vivono in una data società (dovrebbero) avere diritti di accesso e di partecipazione a parità di condizioni”.

Definizione e illustrazione tratte da: [KIT 8 Inclusione sociale](#), pag. 21

Attraverso un approccio partecipativo è possibile mettere tutti i membri in condizioni di parità all'interno della comunità in cui vivono. Nel nostro caso i giovani possono rafforzare il loro senso di appartenenza e la loro volontà di promuovere le pari opportunità per tutti i membri della comunità attraverso Football3.

La sconfitta di problematiche quali l'esclusione sociale, il razzismo, la xenofobia e la discriminazione inizia con il riconoscimento e la comprensione di come le persone vivano un privilegio intrinseco che dipende da caratteristiche quali il colore della pelle, il paese di origine, la religione, il genere, lo status economico e altro ancora.

MacDonald e Marsh (2005) elencano sei elementi da cui deriva l'esclusione sociale:

- l'esclusione sociale non è solo povertà: al di là della marginalità economica, sussistono fattori politici e culturali
- l'esclusione sociale si manifesta attraverso una combinazione di problemi collegati tra loro, ed è il risultato di un accumulo di difficoltà interdipendenti che caratterizzano la condizione e l'esperienza di alcuni gruppi
- l'esclusione sociale non colpisce in modo casuale gli individui o le famiglie, ma è concentrata nello spazio. È il prodotto di una maggiore polarizzazione sociale tra i quartieri;
- l'esclusione sociale è la conseguenza di un'economia politica con la quale alcuni gruppi si assicurano il privilegio e il potere a spese di altri;
- l'esclusione sociale è un processo dinamico che si verifica nel tempo;
- l'esclusione sociale rischia di avere effetti intergenerazionali, poiché lo svantaggio cumulativo si trasmette da una generazione all'altra.

[KIT 8 Inclusione sociale](#) (pag. 28)

Il privilegio può essere un concetto difficile da comprendere. Spesso notiamo di più i modi in cui veniamo trattati ingiustamente rispetto ai molteplici modi in cui sperimentiamo il privilegio.

Il privilegio è un insieme di benefici che la società offre alle persone che si inseriscono in un gruppo sociale specifico senza che queste debbano guadagnarseli. La società spesso concede privilegi alle persone in base a determinati aspetti della loro identità, tra cui razza, classe sociale, genere, orientamento sessuale, identità di genere, lingua, posizione geografica, abilità e religione. Le persone con privilegi hanno maggiori probabilità di ricoprire posizioni di potere, di godere di una maggiore sicurezza economica e di usare il proprio status a vantaggio di persone appartenenti alla medesima categoria. Le persone appartenenti a gruppi privilegiati hanno potere sulle persone appartenenti a gruppi oppressi.

Un altro modo di concepire il concetto di privilegio è considerandolo l'opposto dell'oppressione. Basti pensare a come la società priva dei diritti o mette in condizioni di svantaggio le persone in base a vari aspetti della loro identità, tra cui le donne, le persone di colore, le persone con

disabilità, le persone che si identificano come LGBTQ, le persone con condizioni economiche instabili e le persone con malattie mentali.

È importante tenere presente che una persona può sperimentare contemporaneamente sia il privilegio che l'oppressione sulla base di diversi aspetti della propria identità. Troppo spesso, però, le persone privilegiate presumono che, poiché sperimentano una qualche forma di oppressione legata alla propria identità, non sperimentino il privilegio. Per esempio, le persone bianche povere spesso credono di non beneficiare del privilegio riservato ai bianchi. Questo preconcetto è falso. Essere poveri non significa che in qualità di bianchi non si possa godere di tale privilegio. Ma rispetto alle persone di colore, i bianchi poveri godono comunque di benefici che altri non hanno semplicemente a causa del colore della loro pelle.

È anche importante tenere presente che il privilegio non implica non aver avuto difficoltà o non aver lavorato sodo per i propri successi. Godere di un privilegio significa semplicemente non essersi dovuti misurare con gli stessi sistemi di oppressione che altri si trovano a fronteggiare.

Il privilegio non è qualcosa che si sceglie di avere, MA si può scegliere come usare il proprio privilegio. Riconoscere e comprendere il proprio privilegio è un primo passo importante per contribuire a contrastare e smantellare i sistemi oppressivi piuttosto che perpetuarli.

Partecipazione e inclusione nel contesto del progetto DIALECT

I giovani migranti in Grecia, Italia, Serbia e Ungheria devono affrontare una moltitudine di oppressioni, tra cui l'insicurezza economica, la discriminazione razziale ed etnica, la discriminazione religiosa e l'esclusione dalla cultura e dalla società del paese di destinazione. La categoria dei giovani migranti può incontrare ulteriori barriere all'inclusione, tra cui la mancanza di comprensione culturale, le barriere linguistiche e scarse opportunità di coinvolgimento a livello sociale. Molti giovani migranti si trovano ad affrontare queste stesse barriere sistemiche e discriminazioni sul campo di calcio e sugli spalti.

La metodologia Football3 fornisce un modo ideale sia per far comprendere ai giovani il proprio privilegio, sia per far loro acquisire una maggiore empatia e comprensione rispetto al tipo di oppressione che subiscono i migranti e gli altri giovani emarginati. Attraverso il gioco del calcio,

i giovani impareranno come possono usare il proprio privilegio per costruire comunità più forti e più inclusive.

Attività di auto-riflessione

Può essere difficile identificare il modo in cui sperimentiamo il privilegio e l'inclusione. Per comprendere meglio quegli aspetti della vita in cui potrebbe essere privilegiato e incluso semplicemente a causa del colore della propria pelle, il lettore è invitato a provare l'attività seguente.

Promemoria: l'obiettivo di questa attività non è quello di far sentire in colpa. Nessuno sceglie di avere più privilegi rispetto a un'altra persona. Questo esercizio dovrebbe invece aiutare a pensare in modo più critico alla società in cui si vive e ai modi in cui è possibile favorire una maggiore inclusione nella propria comunità.

L'Educatore Antirazzista

Test sul privilegio

Per completare questo test, leggi le seguenti affermazioni e prendi nota del tuo punteggio su un foglio a parte. Quando leggi le varie affermazioni, cerca di isolare completamente il concetto di razza e ignorare altre identità che potrebbero influenzare i tuoi risultati.

Per ogni affermazione, se ritieni che sia spesso vera, il punteggio è 0. Se l'affermazione è talvolta vera, il punteggio sarà 3. E se ritieni l'affermazione falsa, il punteggio sarà 5. Alla fine, ti verrà chiesto di sommare il tuo punteggio.

1. Spesso la gente pensa che io sia un immigrato prima ancora che io dica una parola.
2. È difficile rispondere alla domanda "Da dove vieni?", soprattutto se la persona che me lo chiede sta cercando di capire perché ho l'aspetto che ho.
3. Quando entro in un supermercato, raramente trovo prodotti alimentari che soddisfano le tradizioni della mia famiglia.
4. È difficile trovare i prodotti per capelli giusti che funzionino per il mio tipo di capelli.
5. È difficile trovare prodotti di make-up, collant e/o cerotti che si abbinino alla mia carnagione.
6. Quando entro in un negozio, è probabile che la guardia di sicurezza mi tenga d'occhio a causa del colore della mia pelle o del mio abbigliamento religioso (ad esempio, hijab, turbante, kufi...)
7. Quando passo i controlli di sicurezza o di immigrazione in un aeroporto, spesso vengo fermato a caso e mi vengono fatte più domande rispetto ad altre persone con un colore della pelle diverso o per via del mio abbigliamento religioso.
8. Se venissi fermato dalla polizia, avrei la sensazione di essere stato scelto per il colore della mia pelle o per il mio abbigliamento religioso.
9. Ogni volta che c'è un attacco terroristico, la gente tende a manifestare nei miei confronti un atteggiamento di paura, odio e/o accusa.
10. I libri che leggo a scuola raramente includono personaggi che condividono il mio stesso colore della pelle o le mie stesse tradizioni religiose.
11. Nei film che guardo, i personaggi che condividono il mio stesso colore della pelle o le mie stesse tradizioni religiose sono raramente gli eroi.
12. Nella storia che ho studiato, ai miei antenati non viene data molta attenzione o credito.
13. Nei notiziari o nei giornali, le persone che condividono il mio stesso colore della pelle sono spesso ritratte come povere, indifese e/o pericolose.
14. Gli insegnanti che ho avuto dall'asilo nido ad oggi non condividono il mio stesso colore della pelle, né le mie tradizioni religiose.
15. Gli unici adulti nelle scuole o al lavoro che condividono il mio stesso colore della pelle o le mie stesse tradizioni religiose sono gli addetti alle pulizie e/o al catering.
16. A volte vorrei che la mia pelle e/o i miei capelli fossero più chiari, perché mi renderebbe la vita più facile.
17. Le ricorrenze e le festività che la mia famiglia celebra non vengono solitamente celebrate nelle scuole.
18. È difficile trovare poster, cartoline, libri illustrati, biglietti d'auguri e riviste con persone che hanno il mio stesso colore della pelle o abbigliamento religioso.
19. Sia online che in pubblico ho ricevuto insulti razzisti.
20. Non posso criticare il nostro governo, la nostra storia e/o la nostra cultura, e parlare di quanto io sia in disaccordo con le politiche e le pratiche senza essere visto come un soggetto esterno a queste dinamiche.
21. È difficile per me trovare spazi dove poter stare in compagnia di persone che condividono il mio stesso colore della pelle o lo stesso credo religioso.

22. Nell'ambito di tematiche quali il patrimonio culturale nazionale, la storia umana o la civiltà, mi vengono proposti esempi di persone che non condividono la mia stessa cultura o il mio stesso colore della pelle.
23. Se impreco o mi comporto male, la gente tende ad attribuire questi comportamenti alla cattiva morale e/o alla povertà di persone che hanno il mio stesso colore della pelle e il mio background culturale.
24. Ogni volta che agisco al meglio in una situazione difficile, la gente mi dice che sono un esempio per quelli della mia razza.
25. Spesso mi viene chiesto di parlare a nome di tutte le persone del mio gruppo razziale, culturale e/o religioso.
26. Ogni volta che chiedo di parlare con "il responsabile", posso essere sicuro che mi troverò di fronte a qualcuno che non ha il mio stesso colore della pelle o il mio stesso background culturale.
27. È difficile per me ignorare e/o minimizzare l'impatto del razzismo sulla mia vita.
28. Torno a casa dalla maggior parte delle riunioni di organizzazioni e/o club a cui partecipo sentendomi un po' isolato, fuori posto, in minoranza, ignorato, temuto o odiato, piuttosto che integrato e accolto.
29. Se la mia giornata o la mia settimana sta andando male, non posso fare a meno di chiedermi se gli episodi o le situazioni negative che ho vissuto abbiano avuto sfumature razziali.
30. Non sono in grado di parlare apertamente e onestamente delle mie esperienze razziali a scuola o al lavoro.

Punteggio totale: _____

Punteggio totale / 150 X 100 = percentuale totale di privilegio bianco.

Riflessioni:

Il 100% è il punteggio di coloro che godono maggiormente del privilegio bianco. 0% è il punteggio di coloro che hanno il minor privilegio bianco.

Cosa significa questo rispetto alle nostre diverse esperienze e opportunità di vita in Europa?

È consigliabile far completare il test a qualcuno con un'identità razziale diversa, confrontare i risultati e discutere di eventuali intuizioni emerse dal processo.

Il risultato del test si concentra su razza e religione e vale la pena notare quali altri aspetti intersezionali dell'identità (sesso, sessualità, classe sociale, disabilità, ecc.) influenzeranno la propria esperienza di privilegio. Inoltre, il concetto di [razza](#) è un costrutto sociale fluido e in continua evoluzione, per cui il punteggio di una persona può essere soggetto a cambiamenti con il passare del tempo, a seconda del contesto e della sua consapevolezza razziale.

Vivere l'esclusione in prima persona

Quando è stata l'ultima volta che sei stato "quello nuovo" o l'"estraneo"?

Per ricordare a te stesso come ci si può sentire ad essere messi in una situazione totalmente nuova e completamente da soli, prova una o più di queste attività da solo (no, non puoi portare un amico!):

- Vai in un ristorante e fai un pasto completo. Non portare con te il telefono, un libro o qualsiasi altra cosa che possa distrarti.
- Vai in un negozio di alimentari o in un supermercato etnico (preferibilmente dove tutti i prodotti siano etichettati in una lingua diversa) e cerca di trovare gli ingredienti per un pasto. Porta la spesa a casa, prepara da mangiare e consuma il pasto.
- Vai a un evento organizzato da un altro gruppo culturale (ad esempio una festa, una conferenza, una celebrazione, ecc.). Chiedi in anticipo agli organizzatori di parlare con te solo nella loro lingua per i primi 60 minuti.
- Vai a una funzione religiosa in una congregazione diversa dalla tua. Oppure, se possibile, vai a un servizio di un'altra religione nella tua zona. (Contatta in anticipo una referente per verificare se e quando sia opportuno)
- Vai ad assistere a una seduta del tuo consiglio comunale o del governo provinciale/nazionale e verifica se sei in grado di capire le loro discussioni e le procedure.

Chiediti:

- Come ci si sente a stare da soli in una nuova situazione? Fino a che punto sei riuscito a capire cosa stava succedendo?
- Quali (eventuali) barriere hai riscontrato? (Ad esempio lingua, comunicazione, mobilità, stereotipi, atteggiamenti...?)
- Come hanno reagito gli altri (appartenenti al "gruppo di maggioranza") nei tuoi confronti? Qualcuno si è impegnato per farti sentire accolto o "incluso"? Se sì, come? Se no, qual è stato il risultato?
- Quando sei un "estraneo", quanto è importante essere trattati "in modo inclusivo"?

Ora fermati a pensare ai giovani con cui lavori:

- Come pensi che si sentirebbero se si trovassero in una situazione simile (cioè da soli, con poco sostegno, senza una lingua comune, ecc.)

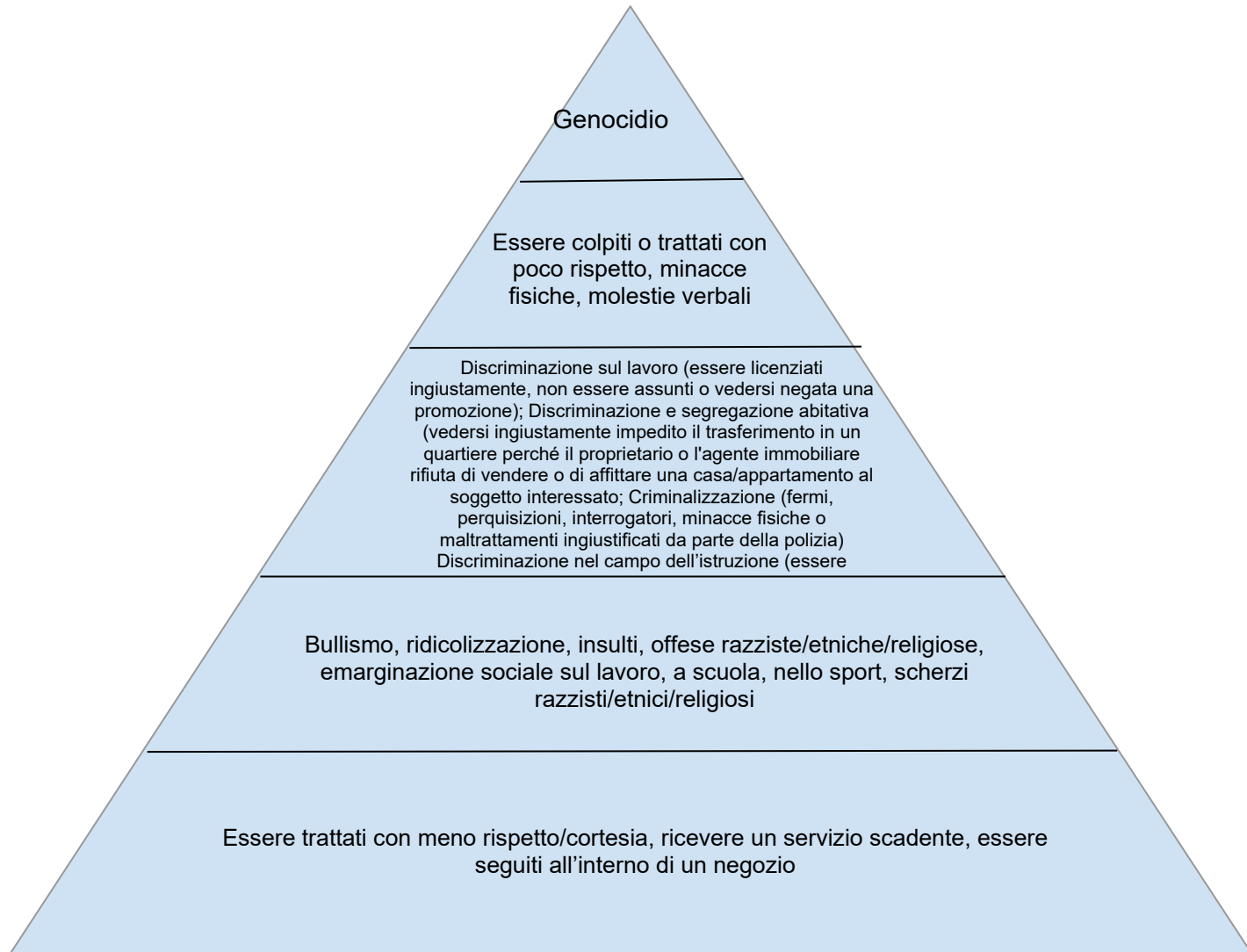
Identificazione di comportamenti razzisti, discriminatori e xenofobi

I comportamenti razzisti, discriminatori e xenofobi possono manifestarsi in moltissimi modi e il più delle volte si rivolgono a una persona in base alla sua "razza"/etnicità, religione o

nazionalità, o a una combinazione di questi fattori dell'identità. In Europa esistono diverse politiche che sono intrinsecamente razziste. Ad esempio, le comunità etniche in Europa registrano tassi di criminalità più elevati, un'eccessiva targetizzazione per quanto riguarda fermi e perquisizioni e una frequente profilazione razziale da parte della polizia. Ma il razzismo può manifestarsi anche in modi più sottili, spesso a livello interpersonale, come rifiutare il servizio a qualcuno in un ristorante.

Simile al razzismo, la xenofobia emerge attraverso manifestazioni palesi come la violenza fisica e le espressioni di odio, ma anche in maniera più sottile, nelle leggi, nelle politiche e nei pregiudizi inconsci. Ad esempio, nonostante le loro qualifiche, gli immigrati sono spesso considerati candidati meno validi per i posti di lavoro, ricevono una retribuzione inferiore e hanno difficoltà a trovare casa. Le piattaforme dei social network sono spesso utilizzate per diffondere la retorica razzista che porta solo ad un aumento dei casi di discriminazione e delle minacce di violenza.

Un comportamento discriminatorio ha un impatto negativo sugli individui e sui gruppi. La seguente piramide illustra un aumento dei livelli di comportamento discriminatorio che nasce da atteggiamenti poco imparziali e giunge all'apice con il genocidio. Ogni livello di razzismo e discriminazione è alimentato dal livello sottostante. Quanto più i comportamenti al livello inferiore diventano normalizzati e accettati, tanto più vengono tollerati i comportamenti al livello successivo.

Adattato da [Piramide dell'odio](#), [Lega antidiffamazione](#).

Prevenire e arginare comportamenti razzisti, discriminatori e xenofobi

Coltivare l'empatia e sensibilizzare le altre culture è fondamentale per combattere il razzismo, la discriminazione e la xenofobia. Ecco qualche modo pratico per iniziare questo viaggio.

1. Comprendere e identificare i propri pregiudizi inconsci: Tutti abbiamo dei pregiudizi, e poiché sono inconsci possono essere difficili da identificare. Ma è importante riflettere su ciò che si pensa delle persone diverse da noi. Valutare da dove hanno origine questi pregiudizi.
2. Denunciare i casi di utilizzo di linguaggio razzista e xenofobo Intervenire se qualcuno racconta una barzelletta razzista. Anche se possono sembrare innocue, le barzellette

razziste sono spesso mezzi per perpetuare e normalizzare stereotipi pericolosi e dannosi. Il fatto di non dire nulla o di ridere rappresenta un tacito consenso.

3. Sostenere la diversità culturale: Ci sono molti modi per dimostrare il proprio sostegno nei confronti della diversità culturale, tra cui sostenendo le realtà imprenditoriali gestite da immigrati, prendendosi il tempo di conoscere altri paesi e culture guardando film, leggendo libri, provando diverse cucine, partecipando ad eventi culturali nella propria comunità.

Parte 2: Formazione degli allenatori

Le organizzazioni interne alle comunità svolgono un ruolo importante nella lotta contro il razzismo e la xenofobia in tale contesto. Lavorano con diversi stakeholder della comunità, instaurano rapporti di fiducia e possono quindi influenzare positivamente i membri della comunità. Tramite Football3, le organizzazioni della comunità possono utilizzare il calcio come strumento per affrontare l'esclusione sociale.

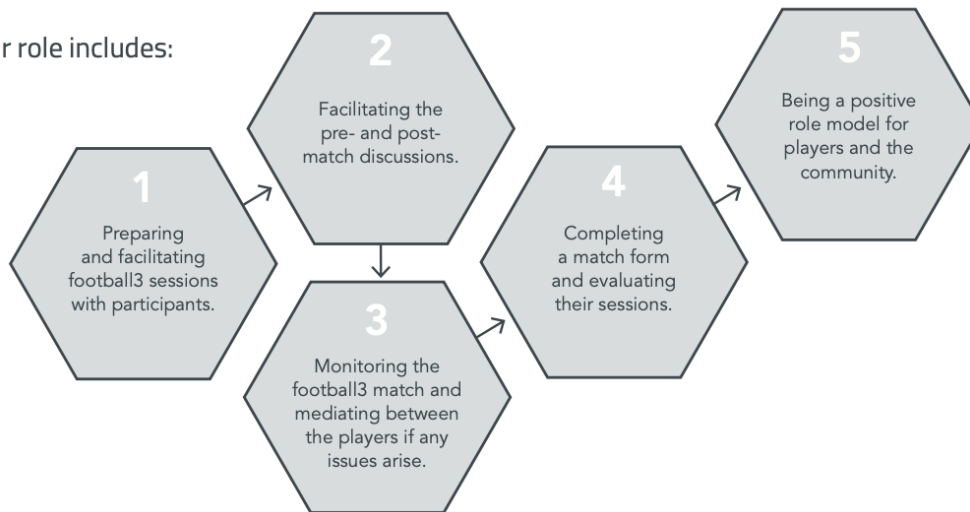
In una prima fase, le organizzazioni devono definire le attività da mettere in pratica nell'ambito del progetto Football3 e reclutare e formare mediatori e allenatori di Football3. Nella sezione seguente, forniremo tutte le informazioni riguardanti i membri dello staff o i volontari coinvolti nel progetto Football3.

Mediatori

I mediatori sono fondamentali per la riuscita di una sessione di Football3. Essi agevolano il dialogo tra le due squadre durante il confronto pre e post-partita, risolvono i conflitti e sostengono le squadre nella ricerca di un accordo sulle regole e sui punti da attribuire per il fair play.

La mediazione avviene spesso tra due persone e, in quanto tale, i mediatori dovrebbero rappresentare le diverse comunità in cui si giocheranno le partite di Football3.

Their role includes:

Il ruolo di mediatore può essere svolto da assistenti sociali, educatori o allenatori appartenenti alla comunità. Anche i giovani leader che hanno preso parte alle attività dell'organizzazione, così come i giocatori esperti di Football3, possono assumere il ruolo di mediatori. Come ogni abilità, tuttavia, la mediazione richiede formazione e sviluppo. È importante fornire una formazione continua in modo che i mediatori possano continuare a mettere in pratica e sviluppare le proprie competenze.

I mediatori hanno generalmente 16-30 anni, ma anche i partecipanti di età maggiore sono i benvenuti. Idealmente, ci dovrebbe essere un equilibrio di genere. Non è necessario che un mediatore possieda notevoli abilità calcistiche, sebbene l'esperienza di gestione di gruppi sia utile.

Un mediatore di successo è:

Empatico - sensibile alle emozioni, alle identità e ai valori degli altri, comprese le differenze di etnia, razza, religione, identità di genere, orientamento sessuale, ecc.

Neutrale - capace di rimanere imparziale o obiettivo, senza imporre la propria opinione o schierarsi

Pratica l'ascolto attivo - mostra un genuino interesse nei confronti di ciò che gli altri dicono e dà a tutti i giocatori la sensazione di essere ascoltati

Paziente - accetta ritardi, problemi o opinioni contrastanti senza irritarsi, manifestare ansia o giudizi

Sa risolvere i problemi - contribuisce con buone idee che aiutano gli altri a trovare soluzioni reciprocamente accettabili

Osservatore - segue da vicino le azioni e rileva i momenti importanti e il comportamento degli individui

Affidabile - mantiene la riservatezza e fa sì che gli altri si sentano a proprio agio a confidarsi

Entusiasta - una figura energica che coinvolge gli altri a partecipare creando un'atmosfera divertente per i giocatori

In grado di comunicare in modo chiaro - parla forte e chiaro in modo che tutti possano capire

Organizzato - si assicura che tutto sia ben preparato e puntuale

Sensibile alle tematiche di genere e inclusivo - conferisce potere, educa, aiuta a costruire alleanze e fa in modo che tutti i giocatori siano ugualmente inclusi nel gioco indipendentemente dalla razza, dall'etnia, dall'identità di genere, dalla religione e dall'orientamento sessuale

È importante selezionare con cura i mediatori per assicurarsi che siano disposti e in grado di incoraggiare i giocatori e di lodare i comportamenti positivi piuttosto che punire quelli negativi. Se il mediatore adotta un atteggiamento dominante, ciò potrebbe scoraggiare i giocatori a partecipare attivamente e a condividere liberamente il proprio pensiero durante le attività.

Suggerimento: Strategie di reclutamento inclusive

Quando si reclutano mediatori e allenatori, è importante essere inclusivi nella ricerca per garantire una rappresentanza diversificata.

Ecco alcune strategie da prendere in considerazione:

- Entrare in contatto con altre organizzazioni che si occupano di giovani
 - Il [progetto TandEM](#) ha ottenuto un grande successo in Spagna, Italia, Malta, Grecia, Croazia e Cipro
 - SALTO-YOUTH ha uno strumento di ricerca per aiutare a localizzare le organizzazioni partner in tutta Europa
 - <https://www.salto-youth.net/tools/otlas-partner-finding/organisations/>
- Contattare gruppi di studenti internazionali nelle università
 - I leader studenteschi sono una risorsa spesso non sfruttata
- Interagire con i giovani negli spazi che frequentano
 - Pubblicità su piattaforme di social network come Facebook, Instagram, TikTok
 - Entrare in contatto con le organizzazioni che si occupano di giovani con una forte presenza sui social network
 - <https://www.facebook.com/EuropeanYouthForum/>
- Entrare in contatto con i leader religiosi della propria comunità
 - La Comunità religiosa islamica d'Italia ([Coreis](#))

Formazione dei mediatori

Una volta reclutati i mediatori, è necessario prepararli per il ruolo che andranno a rivestire. La formazione di un mediatore può durare fino a diversi giorni. Più ci si allena, migliori mediatori si diventa!

Obiettivi della formazione

I mediatori sono responsabili di agevolare lo svolgimento delle partite di Football3. Possono mediare partite singole o una serie di partite nell'ambito di un campionato o di un torneo. È importante formare i mediatori poiché saranno responsabili del benessere fisico e mentale dei partecipanti per tutta la durata della partita.

Dopo la formazione, i mediatori dovrebbero essere in grado di:

1. Identificare e sviluppare le competenze di mediazione più importanti
2. Spiegare il gioco di Football3 ai giocatori
3. Mediare una partita di Football3, eseguendo tutte le azioni necessarie durante i tre tempi

Dove trovare metodi e attività di formazione per i mediatori?

Nelle pubblicazioni [Manuale di football3](#) (pagg. 22-25) e [Manuale dell'allenatore di Football3](#) (pagg. 24-36); inoltre streetfootballworld fornisce una guida pratica su come formare i mediatori di Football3. Vi invitiamo a consultare entrambi i toolkit e a utilizzare la programmazione inclusa.

Per una formazione più lunga e approfondita del mediatore di Football3 vi invitiamo a dare un'occhiata al *corso mobile di Football3* creato da streetfootballworld e da diverse organizzazioni partner. Si prega di fare riferimento all'Unità 4: Formazione dei mediatori.

Allenatori

Gli allenatori hanno un ruolo importante nell'ambito di Football3. Si tratta delle persone che rendono possibili le sessioni, i tornei, i programmi, gestiscono i workshop e sostengono la formazione continua e l'istruzione dei mediatori.

Gli allenatori sono esempi da seguire

I giovani privi di un modello da seguire che fosse alla loro portata hanno inoltre manifestato un aumento del proprio livello di disagio psicologico rispetto ai giovani che hanno descritto di avere modelli affermati e tangibili o di non averne affatto"([National Mentoring Resource Center](#)).

L'allenatore nell'ambito di Football3 può rappresentare un esempio da seguire per i giovani che non hanno punti di riferimento in altri settori della loro vita. Affinché i giovani possano identificarsi sempre più in un modello esemplare, è importante coinvolgere gli allenatori di Football3. È importante coinvolgere allenatori che rappresentino la varietà di partecipanti che prendono parte al progetto (in termini di origini, credo religioso, genere, ecc.).

Gli allenatori di successo sono persone che hanno una conoscenza dettagliata del funzionamento di Football3, sia in qualità di giocatori che come mediatori delle partite di Football3. Essi comprendono inoltre i particolari bisogni della loro comunità e sono coscienti del potere di Football3 come strumento per attuare una trasformazione personale e collettiva tra i loro coetanei e all'interno della comunità. Gli allenatori hanno anche la capacità di comunicare in modo chiaro e di ascoltare attentamente e sono inoltre in grado di agevolare un apprendimento aperto, dinamico e interattivo per gruppi di giovani adulti.

Formazione degli allenatori

Gli allenatori di Football3 rappresentano un modello da seguire per i giocatori, la loro principale figura di riferimento e una persona di fiducia. Gli allenatori di Football3 realizzano sessioni di Football3 all'interno di un programma di Football3 che mira a promuovere una specifica tematica sociale o a favorire una serie di specifiche competenze per la vita, sostenere e accompagnare le squadre durante tornei ed eventi di Football3.

Dopo la formazione, gli allenatori dovrebbero essere in grado di:

1. Presentare il progetto Football3 ai giocatori
2. Progettare sessioni di Football3 incentrate sulle *key life competence* e sul loro miglioramento
3. Agevolare lo sviluppo dei giocatori all'interno di una squadra

Dove trovare metodi e attività di formazione per gli allenatori?

Nella pubblicazione [Manuale di Football3](#), streetfootballworld descrive come gli allenatori possono essere preparati per il ruolo che andranno a rivestire (pag. 26).

Per saperne di più sul ruolo dell'allenatore di Football3, consultare *Football3 mobile course*. Si prega di fare riferimento all'Unità 3: Allenamento dei giocatori.

Organizzazione di tornei e programmi di Football3

I tornei e i programmi di Football3 sono spesso progettati e realizzati da membri dello staff dell'organizzazione, come i responsabili dei programmi, i project manager e gli allenatori. Per creare eventi e programmi di grande impatto e significato, è importante ricevere una formazione ed essere seguiti durante il processo.

Dove trovare una guida per l'organizzazione di tornei e programmi?

Nel [Manuale di Football3](#) (pagg. 36-37, pagg. 40-41) e nel [Manuale dell'allenatore di Football3](#) (pagg. 37-71), streetfootballworld propone alcune linee guida per l'organizzazione di tornei di Football3 e per la pianificazione e la realizzazione di un programma di Football3. Per ulteriori informazioni, consultare i toolkit.

Per una formazione più approfondita sull'organizzazione di tornei e programmi di Football3, consultare il *Football3 mobile course*, creato da streetfootballworld e da diverse organizzazioni partner. Si prega di fare riferimento all'Unità 5.

Coinvolgere la propria comunità

La metodologia Football3 risulta più efficace quando tutta la comunità ne è coinvolta. Per creare un ambiente sicuro e inclusivo in cui un progetto di Football3 possa ottenere i migliori risultati, è importante rivolgersi a gruppi specifici della comunità, quali le autorità locali, le ONG e i genitori/tutori dei giocatori. È importante avere sempre pazienza: può essere necessario del tempo perché una comunità comprenda e abbracci la filosofia di Football3, poiché è diverso dal calcio standard.

Quando pensiamo a come [coinvolgere la nostra comunità](#), tendiamo a limitare il nostro raggio d'azione ai partner o alle agenzie con cui ci sentiamo a nostro agio o che conosciamo bene. Tuttavia, è importante coinvolgere anche partner non convenzionali. All'inizio può far sentire a disagio, o può risultare impegnativo a causa di differenze in termini di cultura, lingua o priorità.

I molti potenziali partner della comunità possono essere un ottimo punto di partenza: quali sono le loro esigenze e come possono trarre beneficio dal sostenere un progetto come Football3?

Imprese

Le imprese sono legate ai giovani della comunità all'interno della quale sono nate: essi rivestono sia il ruolo di datori di lavoro che quello di clienti.

Quando ci si avvicina a un potenziale partner commerciale è importante comunicare in che modo il sostegno al progetto Football3 nella loro comunità può portare benefici alla loro attività:

- Opportunità di networking
- Aumento della visibilità della loro attività
- Promozione dell'immagine di buon cittadino d'impresa

Le imprese possono essere coinvolte in diversi modi:

- Come fornitori di spazi per riunioni o eventi
- Tornei sponsorizzati
- Come organizzazione ospitante di un evento speciale
- Creazione di una rete di contatti con altre aziende interne alla comunità

Comunità religiose

Molte comunità religiose di solito hanno programmi finalizzati a coinvolgere i giovani e tendono ad essere partner molto validi e collaborativi. Le comunità religiose di solito si concentrano sullo sviluppo della leadership giovanile e possono anche essere un buon luogo in cui incontrare potenziali mediatori.

Consigli importanti per coinvolgere le comunità religiose:

- Mostrare rispetto nei confronti delle festività religiose nel modo in cui ci si rapporta con tali comunità e nel fare programmi nei periodi delle varie celebrazioni.
- Includere tutte le fedi religiose nella ricerca
- Includere i leader laici, gli educatori religiosi e i leader dei gruppi giovanili nelle varie attività di sensibilizzazione

Operatori sanitari

Gli operatori sanitari che lavorano con i giovani sono un'altra potenziale fonte di collaborazione. L'interazione con questi partner aiuterà anche a fornire ai giovani coinvolti in iniziative di Football3 informazioni e servizi per migliorare la loro salute fisica e mentale.

Oltre ai medici, è opportuno prendere in considerazione la possibilità di contattare gli infermieri e i servizi sanitari pubblici della propria comunità.

Gli operatori sanitari possono sostenere le iniziative di Football3 nei seguenti modi:

- Aiutare a reclutare giocatori da iniziative incentrate sui giovani già avviate
- Promuovere il progetto di Football3 e sensibilizzare i membri della comunità con cui sono in contatto

Autorità locali

Anche le autorità locali sono potenziali partner e possono essere fondamentali per apportare cambiamenti duraturi e riguardanti l'intero sistema a beneficio dei giovani. Le autorità locali hanno un interesse particolare a garantire che i giovani facenti parte della comunità sviluppino al meglio il proprio potenziale.

La polizia e le altre forze dell'ordine sono partner particolarmente interessanti, poiché spesso gli immigrati hanno rapporti negativi con tali organismi. Coinvolgendoli in un'attività positiva le dinamiche della relazione possono cambiare e possono quindi nascere esempi positivi di interazione. Ad esempio, le organizzazioni possono indire una sessione di allenamento di Football3 o un torneo in cui la polizia locale e i giovani giocano insieme, conoscendosi sul campo. È possibile usare la metodologia Football3 per instaurare un dialogo tra le diverse parti e per affrontare tematiche sociali che possono generare una maggiore empatia e comprensione da entrambe le parti.

È importante anche lavorare con le **autorità locali che si occupano di giovani nel settore dello sport e della migrazione** per guadagnare anche il loro sostegno. È consigliabile prendere un appuntamento con i rappresentanti locali di questi settori e presentare il progetto, invitandoli a venire ad assistere alle attività di Football3 e organizzando un allenamento di Football3 per loro.

Sono diversi i modi in cui le autorità locali possono essere coinvolte e sostenere le iniziative di Football3:

- Promuovere tornei e partite di Football3 tra i loro membri
- Agevolare eventuali cambiamenti a livello di politiche in atto
- Dare maggiore visibilità alle iniziative di Football3 all'interno della comunità
- Prestare aiuto nelle iniziative di raccolta di fondi
- Trovare il tempo di partecipare a partite e tornei

ONG

Le ONG locali, regionali e nazionali possono essere partner interessanti in quanto possono fornire supporto, risorse e contatti con potenziali partecipanti. In particolare, le ONG:

- Sono una fonte di sapere: è importante interagire con le ONG che lavorano su tematiche che sono di rilievo per il programma e il cui ambito di conoscenze è complementare a quello di chi organizza le iniziative in questione
- Condividono le risorse: ad esempio pubblicazioni, schede di lavoro, esercizi e altro materiale
- Erogano sessioni di formazione e si occupano dello sviluppo delle capacità
- Condividono le strutture: come i campi da calcio, le sale per i workshop o qualsiasi altra struttura di cui si possa aver bisogno
- Consentono di entrare in contatto con potenziali giocatori di Football3 (giovani, migranti, rifugiati) e sono in grado di promuovere il programma e le proposte ad esso legato
- Promuovono cambiamenti a livello di politiche in atto
- Diffondono ulteriormente i messaggi chiave dei vari progetti
- Costituiscono un esempio: progettano e realizzano programmi pertinenti
- Sono potenziali partner di realizzazione dei progetti: potrebbero sottoporre ai loro beneficiari il programma di formazione proposto da chi organizza iniziative di Fotoball3

Come coinvolgere altre ONG:

- Invitare i loro beneficiari a **partecipare alle sessioni di Football3**
- Invitare i membri del loro staff e i beneficiari ad **assistere a una partita amichevole**
- **Indire una riunione** con i membri dello staff per presentare il programma
- **Inviare loro un riassunto** delle attività previste per Football3, nonché dei suoi obiettivi e delle tempistiche del progetto

Genitori e tutori

Genitori, tutori e famiglie giocano un ruolo importante nel modo in cui i loro figli si avvicineranno a una nuova esperienza. Per costruire comunità più inclusive, è importante introdurre anche i genitori alla metodologia Football3. È probabile che i genitori siano più favorevoli al programma se viene data loro l'opportunità di provarlo in prima persona. Ad esempio, è possibile organizzare una partita di Football3 per i genitori della comunità. Più i genitori sono coinvolti, maggiori sono le possibilità di coinvolgere i giocatori.

È importante offrire supporto ai genitori e ai membri della comunità nell'organizzare le proprie partite o tornei, coinvolgerli nella creazione di nuovi spazi per giocare, promuovere gli eventi legati al progetto facendo circolare volantini o invitando i loro amici ad assistere.

Per coinvolgere i genitori/tutori nelle iniziative di Football3, è possibile organizzare...

- **Partite amichevoli di Football3** che coinvolgano i partecipanti al progetto e partite a cui possano prendere parte genitori/tutori
- **Incontri informativi** per genitori/tutori in cui vengono illustrati gli obiettivi e le modalità del programma di Football3
- **Incontrare i genitori/tutori** negli spazi della comunità o a domicilio per presentare il programma e convincerli del suo valore e del beneficio di cui godrebbero i loro figli

Quando si coinvolgono i genitori, prendere in considerazione le [seguenti linee guida](#) per favorire il rispetto e l'inclusione:

- Avvicinarsi a tutti i genitori o tutori tenendo presente che si tratta di partner che vogliono il meglio per i loro figli e per la comunità

- Invitare i genitori o i tutori a condividere informazioni sulla propria cultura e sulle proprie tradizioni familiari
- Riconoscere e rispettare le differenze nelle strutture familiari
- Riconoscere il ruolo che l'identità e il background possono svolgere nel plasmare il rapporto tra giocatori, mediatori e allenatori

Casi studio (testimonianze dei partner del progetto)

Parte 3: Allenare i giocatori

Gli allenatori di Football3 sono fondamentali per la realizzazione di un programma di Football3 di successo. Realizzano regolarmente sessioni di Football3 con i giocatori in cui affrontano tematiche sociali e allenano specifiche *key life competence*. Accompagnano le loro squadre ai tornei di Football3 e sono un'importante figura di riferimento fidata per i giocatori. Nella sezione seguente, verranno presentate varie strategie di coinvolgimento inclusive, nonché una selezione di competenze e di tematiche sociali rilevanti per l'educazione antirazzista dei giovani attraverso il calcio. Verranno forniti un modello di programmazione di Football3 e vari piani di attività.

Gruppo target

Data la natura di questo progetto, occorre prestare particolare attenzione a che i giocatori rappresentino l'eterogeneità delle comunità. In particolare, i giocatori dovrebbero essere di età compresa tra i 12 e i 18 anni e appartenenti sia a gruppi di migranti, che a gruppi non migranti. Le squadre dovrebbero includere sia ragazze che ragazzi. Le strategie di reclutamento inclusivo dovrebbero inoltre concentrarsi sull'assicurare che i diversi credo religiosi, background socio-economici e identità di genere siano rappresentati.

Profilo del giocatore

- Giovani tra i 12 e i 18 anni

Rappresentazione dell'eterogeneità della comunità

- Giovani migranti e non migranti
- Diverse confessioni religiose
- Diversi background socio-economici
- Presenza equilibrata dei due generi

Suggerimento: Strategie di reclutamento inclusive

Quando si reclutano i giocatori è importante essere inclusivi nella ricerca per garantire una rappresentanza diversificata.

Ecco alcune strategie da prendere in considerazione:

- Entrare in contatto con le organizzazioni locali incentrate sui giovani
- Interagire con i giovani negli spazi che frequentano
 - Pubblicità su piattaforme di social network come Facebook, Instagram, TikTok
 - Entrare in contatto con le organizzazioni che si occupano di giovani con una forte presenza sui social network
 - <https://www.facebook.com/EuropeanYouthForum/>
 - Incoraggiare i giocatori ad invitare i loro amici o familiari
- Entrare in contatto con i leader religiosi della propria comunità
- Contattare le scuole della propria comunità
- Contattate le organizzazioni sportive locali

Suggerimento: Strategie di coinvolgimento dei giocatori

Oltre a saper attirare un gruppo di giocatori diversificato, la buona riuscita di un programma dipende anche dal saper trovare modi creativi per garantire che i giocatori si sentano accolti, al sicuro e coinvolti.

- Fornire cibo o snack alle partite
 - Il cibo fornito dovrebbe inoltre adattarsi alle diverse categorie di giocatori. Considerare la possibilità di chiedere ai giocatori di consigliare ristoranti locali specializzati in cucine etniche diverse
- Fornire le divise
 - Le divise possono contribuire a creare un senso di comunità tra i giocatori
- Considerare il luogo in cui si svolgeranno le attività
 - Assicurarsi che i giocatori possano accedere e lasciare il campo in sicurezza
 - Assicurarsi che ci siano strutture adeguate per i giocatori di entrambi i sessi in cui cambiarsi e usare i servizi igienici
- Considerare le tempistiche dell'iniziativa
 - Programmare le partite in orari che non entrino in conflitto con gli obblighi di carattere religioso
 - Offrire più opzioni di orario per le partite in modo che i giocatori possano partecipare senza rinunciare ad altri impegni, come lavori part-time o responsabilità a casa quali la cura dei fratelli più giovani o dei parenti più anziani
- Garantire la sicurezza dei giocatori nell'ambito della pandemia in corso
 - Fornire mascherine facciali e igienizzante mani
 - Incoraggiare il distanziamento sociale
 - Pubblicizzare il fatto che le partite seguiranno le corrette linee guida in materia di salute e sicurezza

Usare Football3 per combattere il razzismo, la xenofobia e l'esclusione

La metodologia Football3 è uno strumento flessibile che può essere utilizzato per affrontare tematiche sociali e competenze informali. In questo capitolo vedremo come Football3 può essere adattato per formare in modo specifico i giovani nella lotta contro il razzismo, la xenofobia e l'esclusione.

Obiettivi delle sessioni di Football3

Dopo le sessioni, i giocatori dovrebbero...

- Comprendere le tematiche sociali legate al razzismo e alla xenofobia grazie al gioco
- Acquisire le competenze informali necessarie per costruire comunità più inclusive
- Essere in grado di riflettere l'apprendimento delle regole di Football3
- Essere in grado di applicare quanto appreso sul campo nella vita di tutti i giorni

Al fine di integrare l'apprendimento di temi specifici in una sessione di Football3, è consigliabile inserire una delle seguenti attività (sia su una tematica sociale che su una competenza per la vita) nel primo tempo della sessione di Football3. Il secondo tempo sarà invece dedicato a una partita di Football3 in cui le regole rispecchieranno quanto introdotto nel primo tempo. Nel terzo tempo l'allenatore conduce il confronto post-partita con i giocatori sugli esercizi svolti e aiuta a comprendere come applicare gli insegnamenti alla vita reale.

Esempio di sessione di Football3: Inclusione/esclusione

Data 13 gennaio 2021	Orario 18.00 - 19.30 (1h 30 min)
Luogo Unity pitch, Budapest	Num. dei partecipanti 22 (12 ragazze, 10 ragazzi)
Tematiche sociali/key life competences Inclusione/esclusione, essere diverso	
Obiettivi della sessione <ol style="list-style-type: none"> 1. Comprendere i concetti di inclusione ed esclusione. 2. Sperimentare in prima persona l'inclusione e l'esclusione. 3. Discutere il tema dell'inclusione/esclusione nella nostra vita quotidiana. 4. Tradurre quanto appreso in regole di Football3 che rendano il gioco più inclusivo. 	
Materiale necessario Adesivi in quattro colori diversi, coni, palline, pettorine, pali della porta, cartelline, modulo della partita, cronometro	Preparazione necessaria Allestire un quadrato delimitato dai coni in cui i giocatori possono dribblare con la palla fino a formare gruppi, allestire tre quadrati delimitati da coni per tre diversi gruppi

<p>Attività di riscaldamento</p> <p><i>Rompighiaccio, energizzanti, brevi giochi</i></p> <p>Sfera di applausi</p>	<p>Prima parte</p> <p><i>Gioco/attività che illustra la tematica o le tematiche sociali o le competenze informali</i></p> <p><i>Di quale squadra fai parte?</i></p>
<p>Seconda parte</p> <p><i>Partita di Football3 (tutti e tre i tempi)</i></p> <p>Partita di Football3 con regole speciali per un gioco più inclusivo</p>	<p>Defaticamento</p> <p><i>Stretching, reidratazione, pausa</i></p>
<p>Terza parte</p> <p><i>Riflessione/confronto</i></p> <p>Riflessione sulla sessione secondo alcune domande guida</p>	<p>Metodo di valutazione</p> <p>Distribuire un breve questionario di 5 domande sulla sessione o invitare i giocatori a utilizzare il modulo online sul loro telefono</p>
<p>Note per i facilitatori:</p> <p>Assicurarsi di non mettere una persona che tende ad essere esclusa da sola nel gruppo degli “estranei” nella prima parte.</p>	

Includendo un’attività che consenta ai giocatori di riflettere collettivamente su una tematica durante la prima parte si gettano le basi per l’intera sessione di Football3. Assicurarsi di fare un rapido punto della situazione a conclusione dell’attività svolta nella prima parte e di lasciare spazio a un confronto più intenso nel terzo tempo, nella parte conclusiva della sessione. Il modello di programmazione si trova tra gli allegati (Allegato 1).

Valutazione delle sessioni di Football3

Al fine di monitorare i progressi dei propri giocatori e di fornire un resoconto sull’impatto delle sessioni e del programma attivato, assicurarsi di raccogliere i feedback dei giocatori alla fine di ogni sessione. Per le sessioni una tantum, è possibile utilizzare il nostro modello di sessione di base che si trova tra gli allegati (Allegato 2).

Per i programmi di Football3 a lungo termine, si consiglia di progettare il programma e definire la strategia di valutazione utilizzando il modello logico. Ulteriori informazioni sul modello logico sono disponibili nel [Manuale dell'allenatore di Football3](#) (pagg. 54-71), nel [Manuale di Football3](#) (pagg. 40-41) e nel Football3 mobile course (Unità 5).

Affrontare tematiche sociali legate al razzismo, alla xenofobia e all'esclusione

I giochi possono essere uno strumento determinante per riflettere su varie tematiche sociali. Permettono ai giocatori di immergersi in una situazione, di analizzarla e di fare un successivo punto della situazione. I giochi scatenano l'immaginazione e la motivazione, oltre ad essere divertenti. Consentono di coinvolgere tutti i giovani indipendentemente dalle loro capacità intellettuali. Tutti possono partecipare al gioco e condividere impressioni e sensazioni. Il compito dell'allenatore è quello di coinvolgere tutti nella riflessione ponendo domande che stimolino la discussione.

Nella sezione seguente, verranno presentate sei tematiche sociali che riguardano il razzismo e la xenofobia, seguiti da un'attività di esempio per ciascuna. Naturalmente, ce ne sono molte altre che potrebbero essere affrontate: non esitare quindi a cercare altri argomenti e attività e a integrarli nel programma di formazione!

Tematica sociale: Privilegio

Il privilegio può essere un argomento difficile da capire. Il privilegio è un insieme di benefici che la società offre alle persone che si inseriscono in un gruppo sociale specifico senza che queste debbano guadagnarseli. Ad esempio, la società concede privilegi alle persone in base a determinati aspetti della loro identità, tra cui razza, classe sociale, genere, orientamento sessuale, identità di genere, lingua, posizione geografica, abilità e religione.

Attività esempio: Privilegio (Allegato 3)

Nome dell'attività Gara per la parità

<p>Durata 25-30 minuti</p>	<p>Facilitatore(i) Amira e Samuel</p>
<p>Materiale necessario</p> <p>Schede con ruoli ed elenco di affermazioni (vedi allegati), cestino della spazzatura, fogli di carta, 2 coni</p>	<p>Tematica sociale/key competence</p> <p>Privilegio, (dis)uguaglianza, empatia</p>
<p>Obiettivi dell'attività</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Comprendere il concetto di privilegio. 2. Sperimentare diversi livelli di privilegio e le implicazioni che ne derivano. 3. Capire come usare il proprio privilegio per aiutare gli altri. 	

Descrizione dell'attività:

1. Distribuire le schede con i vari ruoli ad ogni partecipante. I partecipanti devono leggerle individualmente senza rivelarne il contenuto agli altri. Assicurarsi che tutti comprendano il proprio ruolo.

2. Chiedere ai partecipanti di immaginare di essere la persona descritta nella relativa scheda. Chiedere loro di chiudere gli occhi e immaginare/inventare come il loro personaggio risponderebbe alle seguenti domande:

- Dove vivi? Vivi in una casa, in un appartamento, per strada, ...?
- Qual è la tua occupazione abituale? Lavori, studi, vai a scuola, ...?
- Cosa ti piace fare nel tempo libero?
- Hai mai provato la fame? Sei ricco, povero, borghese, ...?

3. Chiedere ai partecipanti di riaprire gli occhi e di mettersi in fila orizzontalmente. È possibile utilizzare due coni per indicare la linea di partenza.

4. Leggere quindi l'elenco delle affermazioni. Dire ai partecipanti di fare un passo avanti se percepiscono l'affermazione come affine a sé (al loro personaggio). Se così non fosse, possono rimanere dove sono.

5. Una volta lette le affermazioni, chiedere ai partecipanti di guardarsi intorno, di guardare dove sono i loro compagni, di guardare chi si è spostato più avanti e chi è rimasto più indietro.

6. Distribuire un foglio di carta ad ogni partecipante. Chiedere loro di appallottolarlo. Posizionare un bidone della spazzatura di fronte al gruppo, vicino al partecipante che si è spostato più avanti. Chiedere quindi a tutti i partecipanti di gettare la pallina di carta nel cestino della spazzatura dal luogo in cui si trovano.

7. Chiedere ai partecipanti come si sono sentiti durante l'esercizio, come si sono sentiti nel vedere gli altri avanzare o rimanere indietro. Chiedere loro quale pensano che sia il significato del bidone della spazzatura

8. Chiedere se qualcuno sa cosa significa privilegio e discutere questo concetto con i partecipanti.

Nota per i facilitatori

- Adattare i ruoli e le affermazioni al proprio gruppo target. Se si lavora con bambini piccoli, scegliere personaggi della loro età e utilizzare un vocabolario semplice.
- Invece di far lanciare ai partecipanti una pallina di carta in un cestino, si può anche fare una gara in cui tutti partono dalla posizione in cui si trovano e il traguardo si trova più vicino al giocatore che è andato più avanti.
- L'attività può essere eventualmente riadattata a un'esercitazione di calcio.
- Si consiglia di condurre questa attività con 10-25 partecipanti.

In [questo video](#) viene mostrato come viene applicata una variante del gioco negli USA. Il facilitatore dà le istruzioni della gara: il primo che taglia il traguardo vince 100€. Tuttavia, egli spiega che prima di tutto leggerà alcune affermazioni e che i partecipanti per i quali le affermazioni sono valide dovrebbero fare due passi avanti. Quando tutte le affermazioni sono state lette, si può vedere che alcune persone si trovano più avanti, mentre altre sono più indietro. Il facilitatore dà il via alla gara e i primi tagliano il traguardo.

Nota: Nell'esempio i facilitatori hanno scelto di far avanzare i partecipanti in base ai propri privilegi. Si consiglia di utilizzare le schede con i vari ruoli per i gruppi che non si conoscono ancora molto, poiché un coinvolgimento personale richiede fiducia, uno spazio sicuro e un forte meccanismo di supporto psicologico nel caso in cui emergano traumi.

Tematica sociale: Inclusione/Esclusione

I giovani possono subire l'**esclusione** in vari modi, tra cui la disoccupazione o la sottooccupazione, la discriminazione di razza, religione, etnia, identità di genere, origine o status socio-economico. L'obiettivo dell'**inclusione** è quello di creare una cultura che abbracci, rispetti e valorizzi queste differenze.

Attività esempio sul tema dell'inclusione/esclusione (Allegato 4)

Nome dell'attività Di quale squadra fai parte?	
Durata - 20 minuti	Facilitatore(i) Amira e Samuel

<p>Materiale necessario</p> <p>Adesivi (min. 3 colori diversi)</p>	<p>Tematica sociale/competenza per la vita</p> <p>Inclusione/esclusione, comunicazione non verbale</p>
<p>Obiettivi dell'attività</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sperimentare in prima persona l'inclusione e l'esclusione. 2. Comprendere i concetti di inclusione ed esclusione. 3. Identificare situazioni di inclusione/esclusione nella vita quotidiana. 	
<p>Descrizione dell'attività:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Chiedere ai partecipanti di mettersi in cerchio e di chiudere gli occhi. Dire loro che nessuno può parlare durante tutto l'esercizio. 2. Attaccare un adesivo sulla fronte di ogni partecipante. Creare un gruppo di maggioranza (usare molti adesivi di un colore), un gruppo di minoranza e lasciare qualcuno completamente solo. 3. Chiedere quindi a tutti di riaprire gli occhi. Ricordare ai partecipanti che non è consentito parlare. Possono solo usare gesti, oppure mimare. Comunicare ai partecipanti che hanno 3 minuti per identificare tutti i membri del loro gruppo (quelli che hanno l'adesivo dello stesso colore) e di riunirsi in un unico punto. 4. Una volta che tutti i gruppi si sono riuniti, invitare i partecipanti a sedersi in cerchio e porre le seguenti domande: <ul style="list-style-type: none"> • Come ti sei sentito quando hai incontrato persone con lo stesso colore del tuo adesivo? • Come si è sentita la persona che era l'unica ad avere un adesivo di quel colore? • Avete cercato di aiutarvi a vicenda all'interno del gruppo? • Nella nostra società, chi sono quelli che vengono lasciati fuori? 	
<p>Nota per i facilitatori</p> <ul style="list-style-type: none"> • Si consiglia di condurre questa attività con 10-25 partecipanti. • Assicurarsi di non dare l'adesivo singolo a una persona che è vittima di esclusione e/o che si trova emarginato all'interno del gruppo. 	

Tematica sociale: Interculturalità/background culturale

L'obiettivo dell'interculturalità è quello di costruire comunità in cui vi sia comprensione e rispetto per le persone di **ogni** estrazione culturale, religione ed etnia. L'interculturalità si concentra sull'unione di diversi gruppi di persone per creare un maggiore senso di appartenenza e di integrazione sociale a livello di comunità.

Attività esempio: Interculturalità/background culturale (Allegato 5)

Nome dell'attività Cosa mi rende la persona che sono?	
Durata - 30 minuti	Facilitatore(i) Amira e Samuel
Materiale necessario Lavagna a fogli, pennarelli, fogli A4, penne	Tematica sociale/competenza per la vita Interculturalità, cultura, identità
Obiettivi dell'attività <ol style="list-style-type: none"> 1. Riflettere sulla propria identità e cultura. 2. Condividere e scambiare informazioni inerenti alla propria identità e cultura. 3. Capire il significato di cultura e identità. 4. Rispettare le culture e le identità altrui. 	

Descrizione dell'attività:

1. Iniziare spiegando ai partecipanti il concetto di iceberg. Disegnare un iceberg sulla lavagna a fogli e spiegare che ogni persona è come un iceberg. Ci sono cose che possiamo vedere immediatamente (sopra la superficie) e tratti che possiamo scoprire solo guardando più da vicino, quando ci conosciamo l'un l'altro.
2. Chiedere ai partecipanti di nominare alcuni aspetti di un'altra persona che si possono vedere esternamente e altri che si possono scoprire solo col tempo.
3. In una terza fase, distribuire un foglio bianco a ciascun partecipante chiedendogli/le di riempire il proprio iceberg. Quali parti della mia identità possono essere facilmente notate? Quali parti richiedono un rapporto più approfondito?
4. Chiedere se ci sono volontari disposti a condividere il proprio iceberg con il gruppo.
5. Domande di riflessione:
 - Perché abbiamo fatto questo esercizio secondo te?
 - Cosa hai imparato da questo esercizio?
 - Come potrai utilizzare ciò che hai imparato in futuro?

Nota per i facilitatori

- Questo esercizio può essere fatto con gruppi di qualsiasi dimensione.
- Per ulteriori informazioni sul modello dell'iceberg, cliccare [qui](#).
- È possibile fare lo stesso esercizio disegnando l'iceberg in riferimento a una particolare cultura, ad esempio la cultura ungherese/serba/italiana/greca.

Per ulteriori attività sull'interculturalità, consultare il toolkit ["T-Kit 4: Apprendimento interculturale"](#).

Tematica sociale: Estraniamento/Appartenenza

L'estraniamento accade quando le società sperimentano cambiamenti rapidi e consistenti in un breve periodo di tempo (ad esempio, un grande afflusso di migranti). Il processo di definizione di chi appartiene e chi no a un gruppo prende il nome di "estraniamento". È importante capire che l'estraniamento non si basa sul fatto che ci piaccia o meno qualcuno, ma piuttosto sulle idee consce e inconsce in base alle quali certi gruppi rappresentano una minaccia. Le persone che sono "estraniate" possono essere diverse da luogo a luogo e il fenomeno può avvenire

sulla base di razza, religione, nazionalità o lingua. I politici e i media spesso usano l'"estranamento" per dividere le comunità e condizionare l'opinione pubblica. Per combattere l'estranamento occorre mettere attivamente in pratica l'appartenenza, rispettando e celebrando le differenze.

Attività esempio sul tema dell'estranamento e dell'appartenenza (Allegato 6)

Nome dell'attività Tutto ciò che condividiamo	
Durata 25-30 minuti	Facilitatore(i) Amira e Samuel
Materiale necessario 12 coni	Tematica sociale/competenza per la vita Inclusione/esclusione, estranamento/appartenenza
Obiettivi dell'attività <ol style="list-style-type: none"> 1. Riconoscere e celebrare le differenze. 2. Vivere l'appartenenza in prima persona. 3. Costruire un gruppo. 	

Descrizione dell'attività:

1. Disegnare tre diversi quadrati utilizzando 4 coni per ogni quadrato.
2. Chiedere ai partecipanti con un background migratorio di mettersi in uno dei quadrati e agli autoctoni di occuparne un altro (è possibile porre la domanda "Chi è nato al di fuori del *paese in cui si svolge l'attività?*").
3. Comunicare ai partecipanti che durante l'esercizio probabilmente condivideranno informazioni molto personali. Spiegare che i partecipanti devono rispettarsi l'un l'altro, non ridere l'uno dell'altro ed essere aperti all'esperienza.
3. Chiedere ai partecipanti di entrare nel quadrato libero se sentono che le seguenti domande li riguardano:
 - Chi di voi è/è stato il pagliaccio della classe?
 - Chi di voi ha 2 o più fratelli?
 - Chi non ha mai preso un aereo?
 - Chi di voi è sempre puntuale a scuola?
 - A chi di voi piace il cioccolato?
 - Chi è cresciuto in campagna?
 - Chi di voi ama ballare?
 - Chi sa suonare uno strumento?
 - Chi di voi è religioso?
 - Chi di voi aveva paura del buio quando era bambino o bambina?
 - Chi di voi ha subito bullismo o è stato insultato a causa della propria identità?
 - Chi di voi ha fatto il prepotente o ha insultato gli altri per la loro identità?
 - Sei mai intervenuto in una situazione in cui qualcuno è stato maltrattato?
 - A chi di voi piace giocare a calcio?
4. Invitare i partecipanti a sedersi in cerchio e porre le seguenti domande:
 - Come ti sei sentito all'inizio dell'esercizio?
 - Come ti sei sentito quando ti sei unito agli altri all'interno del nuovo quadrato?
 - Come ti senti dopo questo esercizio?
 - Hai scoperto qualcosa di nuovo su un'altra persona?
 - Cosa ci vuole dire questo esercizio?
 - Qual è il tuo contributo?

Nota per i facilitatori

- Si consiglia di condurre questa attività con 15 o più partecipanti.
- È possibile aggiungere e modificare le domande.
- All'inizio dell'esercizio è possibile aggiungere altri quadrati e dividere i partecipanti in base a qualsiasi divisione chiara che sussista e che abbia un impatto sul gruppo.

Questa attività si basa su un [video](#) prodotto dalla televisione danese TV2.

Tematica sociale: Stereotipi

Gli stereotipi sono scorciatoie mentali che il nostro cervello usa per aiutarci ad elaborare tutte le informazioni che riceviamo costantemente. Quando incontriamo qualcuno per la prima volta, il nostro cervello lo mette automaticamente in una categoria. Il problema degli stereotipi emerge quando giudichiamo le persone in base al gruppo a cui appartengono piuttosto che alle loro caratteristiche individuali. Più incontriamo persone appartenenti a gruppi su cui tendiamo ad avere stereotipi negativi e impariamo a vederli come individui, più possiamo limitare i nostri stereotipi.

Attività esempio sul tema degli stereotipi (Allegato 7)

Nome dell'attività Cultionary	
Durata 30-45 minuti	Facilitatore(i) Amira e Samuel
Materiale necessario Fogli A4, lavagna a fogli, pennarelli, penne, nastro adesivo	Tematica sociale/competenza per la vita Pregiudizi, luoghi comuni, stereotipi
Obiettivi dell'attività <ol style="list-style-type: none">1. Identificare gli stereotipi presenti all'interno del gruppo.2. Capire come funzionano gli stereotipi.3. Utilizzare immagini per illustrare le idee.	

Descrizione dell'attività:

1. Chiedere ai partecipanti di formare gruppi da tre a quattro persone. Distribuire ad ogni gruppo diversi fogli di carta A4 e una penna, e chiedere ai gruppi di andare in diversi angoli del campo (o della stanza).
2. Chiamare una persona di ogni gruppo e mostrare a ciascuno la parola che devono disegnare. Attenzione: la parola deve rimanere segreta! Assicurarsi di sussurrare, in modo che il resto del gruppo non possa sentire la parola.
3. Far tornare i rappresentanti nel proprio gruppo: a questo punto dovranno disegnare la parola in silenzio. Non possono usare numeri o lettere, solo disegni. Il resto del gruppo non può fare domande: può solo provare a indovinare. Una volta che un giocatore indovina la parola giusta, il gruppo può alzarsi in piedi.
4. La squadra che si alza per prima riceve 1 punto. Tenere i punti su un tabellone (la lavagna a fogli).
5. Chiedere ai disegnatori di scrivere la parola che hanno cercato di disegnare sotto il proprio disegno (non importa se finito o meno) e di venire ad appendere o incollare i disegni sulla lavagna a fogli.
6. Procedere allo stesso modo per altre due o tre manche, chiedendo ai gruppi di cambiare il disegnatore ogni volta, in modo che tutti abbiano la possibilità di disegnare.
7. Alla fine, chiedere a tutti i gruppi di venire a vedere i disegni creati.
8. Porre le seguenti domande:
 - Come ti è sembrata l'attività? È stata facile o difficile? Perché?
 - Guarda i disegni dei diversi gruppi. Riesci a trovare delle somiglianze tra i disegni? Cosa possiamo osservare?
 - Le immagini sono positive o negative? Cosa dicono del nostro rapporto con le persone o le cose rappresentate?
 - Perché molte delle immagini sono simili?
 - Cosa sono gli stereotipi? Sono positivi o negativi?

Nota per i facilitatori

- Se il gruppo con cui si lavora conta meno di 8 persone, allora è possibile formare anche un solo gruppo.
- Rassicurare i partecipanti che temono che le loro doti artistiche non siano sufficienti. Far sapere loro che non è necessario alcun talento artistico.
- Durante il gioco emergeranno molti stereotipi: assicurarsi di non lasciare che nessuno di questi rimanga indifferente affrontandoli insieme al gruppo.
- Condividere la definizione di stereotipi e scoprire insieme perché gli stereotipi esistono e come plasmano il nostro pensiero.
- Incoraggiare i partecipanti ad acquisire consapevolezza degli stereotipi che fanno parte della loro vita quotidiana e a riflettere attivamente su di essi.

Questa attività è tratta e adattata da [Education Pack All Different All Equal](#) (pagg. 67-69).

Migliorare le *key competence* per combattere il razzismo, la xenofobia e l'esclusione

Al fine di combattere e scongiurare l'insorgere di comportamenti razzisti e discriminatori, è importante sfruttare e sviluppare competenze come la risoluzione dei conflitti. In questo capitolo presenteremo una selezione di competenze informali che un allenatore di Football3 può migliorare per far sì che i giocatori si alleino nella lotta contro ogni tipo di odio nei confronti del diverso.

Key competence: risoluzione dei conflitti

I conflitti possono insorgere quando le persone non sono d'accordo, non condividono gli stessi valori e interpretano le situazioni in modo diverso. Il conflitto fa parte della nostra vita ed è un risultato naturale dell'interazione umana. Soprattutto in comunità molto diversificate dal punto di vista sociale ed etnico, i conflitti possono sorgere come risultato di abitudini, tradizioni e visioni del mondo diverse. Spesso si concretizza attraverso l'estraniamento, la discriminazione e l'esclusione.

Per risolvere i conflitti e incentivare il dialogo, la coesistenza pacifica e la comprensione, è importante che i membri della comunità siano in possesso di capacità di risoluzione dei conflitti.

Si prega di fare riferimento al [toolkit Scoring for the future](#) (pagg. 160-162).

Key competence: Comunicazione

La comunicazione è una competenza fondamentale per combattere il razzismo, la discriminazione e la xenofobia. Poter parlare delle nostre differenze, delle nostre convinzioni e dei nostri valori è essenziale in tutti gli aspetti della vita, dal campo di calcio alle relazioni, dall'abbattimento delle barriere all'inclusione.

Saper comunicare efficacemente significa non solo essere in grado di trasmettere chiaramente le proprie idee e opinioni al proprio pubblico, ma anche saper ascoltare gli altri, capire le loro ragioni ed essere in grado di discutere e negoziare su diverse tematiche.

Si prega di fare riferimento al [toolkit Scoring for the future](#) (pagg. 81-90).

Key competence: Ascolto attivo

L'ascolto attivo è un modo di ascoltare e di rispondere che migliora la comprensione reciproca. In particolare, l'ascolto attivo consiste nell'essere in grado di comprendere i messaggi di chi parla. L'ascoltatore dà all'interlocutore tutte le attenzioni del caso e poi ripete, con le sue stesse parole, ciò che pensa che quest'ultimo abbia detto. L'ascoltatore non deve necessariamente essere d'accordo con l'oratore: deve semplicemente parafrasare ciò che pensa che l'interlocutore abbia detto. Questo permette a quest'ultimo di rendersi conto se l'ascoltatore ha realmente capito. Se l'esito è negativo, l'interlocutore ha la possibilità di chiarire e di offrire ulteriori spiegazioni.

Si prega di consultare il [Manuale dell'allenatore di Football3](#) (pagg. 33-35).

Key competence: Autoriflessione

Tutti abbiamo pregiudizi e preconcetti. I giovani possono giungere a maturare convinzioni negative e ad avere pregiudizi nei confronti di certi gruppi a causa delle dichiarazioni razziste, xenofobe e discriminatorie dei loro genitori, dei politici e degli altri adulti da cui traggono esempio, o anche a causa delle loro azioni. La pratica dell'autoriflessione è importante per comprendere più profondamente i nostri atteggiamenti, i pregiudizi e i comportamenti che adottiamo verso gli altri, nonché l'impatto che questi possono avere. L'obiettivo

dell'autoriflessione non è quello di essere critici nei confronti di se stessi. L'obiettivo dovrebbe invece essere quello di imparare ad agire in modo diverso in futuro.

Si prega di fare riferimento al [toolkit Scoring for the future](#) (pagg. 138-140).

Key competence: Gioco di squadra

Il gioco di squadra è importante ai fini dell'inclusione sociale poiché comporta l'essere parte di un gruppo che lavora per raggiungere una serie di obiettivi comuni nel modo più efficace. Il gioco di squadra è una competenza per la vita di vitale importanza nello sport, in particolare per gli sport di squadra e nell'ambiente lavorativo, dove i dipendenti spesso lavorano in team diversi per la buona riuscita dei progetti di cui si occupano. Il gioco di squadra rappresenta una competenza sociale legata ad altrettante competenze interpersonali, tra cui la comunicazione, la collaborazione, il rispetto e il fair play.

Nel momento in cui tutti i membri della squadra sono in grado di mettere a frutto i propri punti di forza, la propria voce e il proprio potenziale all'interno del gruppo e di utilizzarli per lavorare verso obiettivi collettivi, questo avrà maggiori possibilità di raggiungere gli scopi prefissati.

Si prega di fare riferimento al [toolkit Scoring for the future](#) (pagg. 104-110).

Key competence: sensibilità sociale

La sensibilità sociale è la capacità di percepire e comprendere i sentimenti e i punti di vista altrui. Si tratta di una competenza di fondamentale importanza per gli individui nell'ambito delle interazioni e dei contesti sociali. Dà loro la capacità di cogliere i punti focali delle conversazioni e delle osservazioni. La sensibilità sociale è la dimostrazione di una piena consapevolezza della presenza di altre persone all'interno di un contesto sociale. Si tratta di un concetto spesso legato all'empatia poiché comporta la comprensione di pensieri, sentimenti e condizioni di un'altra persona dal suo punto di vista, piuttosto che dal proprio.

Quando si cerca di lottare contro il razzismo, la xenofobia e la discriminazione con compagni di squadra e allenatori di diversa provenienza, è importante che i giocatori siano sensibili dal punto di vista sociale. Lo sport, calcio compreso, offre spazi di interazione fisica e sociale, ricchi di messaggi che possono essere interpretati in modo molto diverso a seconda dell'obiettivo e della prospettiva.

Si prega di fare riferimento al [toolkit Scoring for the future](#) (pagg. 100-102).

Programma di formazione DIALECT

Il programma di formazione illustra tutte le sessioni di formazione pianificate all'interno di un programma per una squadra o un gruppo specifici.

Suggeriamo un programma di formazione pensato per i giocatori basato sulle *key competence* e sulle abilità sociali di cui sopra. Per ottenere il massimo impatto sul gruppo target, si consiglia di condurre:

- Una sessione settimanale di Football3 con ogni squadra
- Un giorno di torneo di Football3 al mese durante il quale si incontrano squadre diverse

Durante la sessione settimanale, l'allenatore affronta diverse tematiche sociali e competenze per la vita nella sessione e fa giocare alla squadra una o più partite di Football3. Nei giorni del torneo, gli allenatori portano la loro squadra (o le loro squadre) sul luogo del torneo e giocano contro altre squadre.

Curriculum di Football3 nell'ambito del progetto DIALECT

Nell'ambito del progetto DIALECT, le organizzazioni partner Grecia, Ungheria, Italia e Serbia realizzeranno diverse attività di Football3:

- sessioni introduttive in tutti i paesi, dedicate a 500 adolescenti selezionati e 40 mediatori in totale.
- Un torneo locale (della durata di 6 mesi) in ogni paese con la partecipazione di 40 squadre/500 adolescenti in totale.
- 500 sessioni di calcio e 16 eventi paralleli per i genitori in tutti e quattro i paesi.
- 1 torneo internazionale in Grecia con la partecipazione di 4 squadre di calcio (una per ogni paese partecipante) e 8 allenatori (2 per ogni squadra), 7 sessioni di calcio in totale.

Curriculum di formazione per le sessioni di Football3

Sugeriamo di sviluppare le cinque tematiche sociali e le sei *key competence* precedentemente illustrate in 24 sessioni settimanali di Football3 (comprese le sessioni introduttive sul progetto Football3 nelle prime settimane). I giocatori imparano a conoscere le varie competenze e le tematiche sociali durante due sessioni di Football3 che si svolgeranno in due settimane consecutive.

- Nella prima settimana, l'allenatore si concentra sull'affrontare e riflettere sulla tematica sociale o sulla competenza per la vita scelta;
- Nella seconda settimana, l'allenatore guida la squadra affinché applichi la tematica sociale o la competenza per la vita in campo creando specifiche regole di Football3.

La sessione di Football3 dovrebbe durare tra 1 ora e 30 minuti e 2 ore. Si prega di consultare il Manuale dell'allenatore di Football3 (pagg. 14-20) per trovare la programmazione di una sessione introduttiva di Football3.

Pianificazione di un torneo

La pianificazione di un torneo mostra la struttura di un torneo: quali partite vengono giocate, quando e dove, quali squadre giocano.

Nell'ambito del progetto DIALECT, il torneo locale si giocherà nell'arco di sei mesi con un giorno di torneo al mese. Ogni organizzazione formerà dieci squadre che parteciperanno al torneo. In totale si giocheranno 45 partite nell'arco di sei mesi. Ogni squadra giocherà nove partite.

Il primo giorno del torneo...

- Invitare le squadre partecipanti a trovare un nome per la propria squadra, che verrà mantenuto per tutta la durata del torneo.
- Fare alcune attività rompighiaccio che coinvolgano tutte le squadre per creare un'atmosfera rilassata e divertente e per ridurre la competitività.
- Fare un discorso introduttivo che sottolinei l'importanza del fair play per impostare il tono del torneo.
- Spiegare le regole del torneo e il sistema a punti.

Si consiglia di utilizzare un formato in cui nel corso del torneo tutte le squadre si incontrano una volta. Si consiglia di adottare un formato stile campionato per il torneo, che si concluda senza finali. Ciò significa che la classifica sarà determinata dal numero di punti totali (punti partita + punti fair play) ottenuti da ciascuna squadra nel corso delle nove partite. Nel caso in cui vi siano due o più squadre con lo stesso numero di punti totali, la squadra con il maggior numero di punti fair play otterrà il vantaggio.

Casi studio (testimonianze di allenatori e giocatori del progetto DIALECT)

Parte 4: Mediazione delle partite di Football3

I mediatori rivestono un ruolo fondamentale nello svolgimento di un progetto di Football3. Essi moderano le partite durante un torneo o un campionato guidando i giocatori nelle fasi di confronto pre e post-partita, nonché monitorando le partite. I mediatori possono contribuire notevolmente a rendere un torneo o un campionato più inclusivo, come illustra la sezione seguente.

Preparazione degli incontri di Football3

Squadre

Nella preparazione di una partita, un torneo o un campionato di Football3, i mediatori e gli organizzatori sono tenuti ad assicurarsi che i membri della squadra in gioco riflettano la diversità del gruppo target.

In altre parole dovrebbero essere:

- Nazionalità miste
- Etnicità miste
- Genere misto (idealmente con un numero uguale di maschi e femmine)

È importante assicurarsi che le squadre siano miste nell'ottica degli aspetti sopra citati, al fine di evitare la segregazione, l'estraniamento e l'esclusione. Favorire invece la comunicazione interculturale, incoraggiare la nascita di nuove amicizie e il dialogo mettendo persone diverse nella stessa squadra.

Regole

È inoltre opportuno definire in anticipo quali tematiche sociali o competenze dovrebbero riguardare le regole aperte. Ad esempio, è possibile stabilire che i giocatori debbano proporre una regola sulla parità, una sull'inclusione e una sulla celebrazione.

Uno spazio sicuro e divertente

Al fine di rompere il ghiaccio e creare un senso di fiducia e di appartenenza, svolgere qualche attività divertente all'inizio di ogni giornata di torneo o di ogni primo tempo.

Affrontare tematiche quali il razzismo, la xenofobia e l'esclusione in tutti e tre i tempi

La figura del mediatore ha una grande influenza sulla partita di Football3 ed è responsabile del benessere fisico e mentale dei giocatori. È possibile scegliere una tematica orientativa per le fasi di confronto, suggerendo ai giocatori di pensare a regole legate a una specifica tematica sociale.

Nel lavoro con i giovani non migranti, migranti e rifugiati, è importante per un mediatore:

- Essere consapevole dei propri stereotipi per fare in modo che non influenzino l'atteggiamento imparziale necessario
- Ridurre le barriere linguistiche
- Creare uno spazio sicuro e intervenire in caso di comportamenti razzisti
- Affrontare il tema dell'inclusione sociale nel primo e nel terzo tempo

L'imparzialità del mediatore

Tutti hanno degli stereotipi. Il cervello umano usa gli stereotipi per strutturare e semplificare il pensiero. Se non vengono individuati e non diventano oggetto di riflessione, gli stereotipi possono risultare pericolosi e portare ad azioni discriminatorie e razziste.

Esercizio di auto-riflessione

Scrivere i propri stereotipi nei confronti delle seguenti popolazioni. Lasciar fluire le proprie idee, senza limitarle. Emergerà un numero inaspettato di stereotipi!

- Migranti
- Cristiani
- Musulmani
- Ungheresi/serbi/greci/italiani
- Persone di colore
- Persone bianche
- Rifugiati
- Ragazze
- Ragazzi
- Calciatori

Ora, rivedere gli stereotipi elencati e trovare dei contro-esempi basati sulle persone che incontrate e conosciute personalmente. Discutere i propri stereotipi con gli amici e chiedere loro di condividere i loro contro-esempi.

Ridurre le barriere linguistiche

Lavorare con un gruppo misto in termini di etnia e nazionalità potrebbe significare che non tutti parlano la stessa lingua. Affinché nessuno venga escluso dalle fasi di confronto, è importante assicurarsi che tutti comprendano ciò che viene detto.

Consigli e suggerimenti

- **Parlare lentamente e in modo chiaro**, usando un vocabolario semplice.
- **Utilizzare immagini** per spiegare come funziona Football3 (tre tempi, punti, regole).
- **Chiedere se tra i giocatori c'è un volontario disposto a tradurre** per le persone che non capiscono la lingua principale del confronto.
- **Assicurarsi che i siano dialoghi brevi** e precisi al fine di limitare il lavoro di traduzione.
- **Condurre un'attività rompighiaccio** che non richieda la lingua per incoraggiare tutti a partecipare attivamente nonostante la barriera linguistica.

Creare uno spazio sicuro

Uno spazio sicuro è "un luogo [...] destinato ad essere privo di pregiudizi, conflitti, critiche o azioni, idee o dialoghi che possano costituire una minaccia" ([Merriam Webster](#)). È fondamentale che all'inizio di ogni partita i giocatori si prendano l'impegno di:

- Non mostrare alcuna forma di comportamento razzista e discriminatorio
- Rispettare il punto di vista di tutti e non ridere l'uno dell'altro
- Non divulgare le informazioni e le storie personali condivise durante le discussioni
- Non interrompere gli altri mentre parlano

Suggeriamo di chiedere ai giocatori di elaborare delle regole comportamentali per le fasi di confronto. È quindi possibile suggerire di aggiungere alcune delle regole di cui sopra.

In un contesto multietnico, è molto importante che il mediatore intervenga qualora insorga qualsiasi forma di comportamento razzista o discriminatorio durante le fasi di confronto e durante la partita. Questo comportamento può ferire i giocatori a livello emotivo e deve essere affrontato immediatamente.

Identificare comportamenti irrispettosi e discriminatori

Forme di mancanza di rispetto quali:

- essere trattati con meno cortesia o rispetto di altre persone;
- ricevere un servizio più scadente rispetto ad altre persone;
- le persone si comportano come se pensassero che non sei intelligente;
- le persone si comportano come se avessero paura di te;
- le persone si comportano come se pensassero che tu sia disonesto;
- Le persone si comportano come se pensassero di essere migliori di te;
- Essere chiamati con nomignoli dispregiativi o essere insultati;
- essere minacciati o molestati;
- essere seguiti all'interno di un negozio.

Forme di discriminazione quali:

- persone che insultano altre persone;
- le prendono in giro;
- le trattano ingiustamente perché appartengono a un certo gruppo razziale/etnico, parlano un'altra lingua o hanno un aspetto diverso;
- Le persone vengono picchiate o trattate in modo sgarbato,
- vengono insultate o chiamate con nomignoli dispregiativi,
- vengono trattate in modo maleducato o ingiustamente,
- vengono minacciate,
- vengono escluse o ignorate a scuola, nei giochi o sul lavoro.

Affrontare il tema dell'inclusione sociale nel primo e nel terzo tempo

La figura del mediatore ha facoltà di incoraggiare i giocatori a riflettere attivamente sul tema dell'inclusione sociale nei confronti pre-partita e post-partita:

- Incoraggiando le squadre a stabilire regole che assicurino che tutti i giocatori, indipendentemente dal colore della pelle, dal loro credo religioso, dalle loro origini o dal loro genere, possano partecipare al gioco;
- Riflettendo su quanto la partita sia stata socialmente inclusiva;
- Mettendo in pratica l'inclusione in campo anche nella vita reale.

Regole

Quando si discutono le regole nel confronto pre-partita, è importante incoraggiare i giocatori a pensare al motivo per cui qualcuno all'interno del gruppo potrebbe essere o sentirsi potenzialmente escluso durante la partita. Chiedere quindi ai giocatori come si potrebbe evitare tutto questo. Infine chiedere loro di delineare una regola che aiuti a prevenire l'esclusione.

Alcune regole esempio:

- Ciascun giocatore di una squadra deve toccare la palla prima che venga segnato un gol.
- Almeno x nazionalità diverse devono essere rappresentate in campo durante ogni partita.
- I passaggi devono alternarsi tra ragazze e ragazzi.
- I gol devono essere segnati alternativamente da ragazze e ragazzi.

Riflessione

Nel confronto post-partita, il mediatore può integrare il tema dell'inclusione sociale nella riflessione ponendo domande mirate, ad esempio:

- Come ti sei sentito durante la partita?
- Hanno avuto tutti la possibilità di partecipare?
- In che modo vi siete accertati che tutti avessero la possibilità di partecipare?
- Perché alcune persone hanno partecipato meno?
- Cosa ti ha sorpreso durante la partita?

Dopo questa prima riflessione, il mediatore può spostare il focus del confronto dalla partita alla vita reale chiedendo:

- Dove e quando possiamo osservare persone che non hanno le stesse possibilità di partecipare?
- Perché?
- In che modo possiamo coinvolgere tutte le persone nella vita come lo facciamo con tutti i giocatori in campo?

Le domande di cui sopra sono esempi e naturalmente devono essere adattate al gruppo target e al contesto. Assicurarsi che le domande di riflessione siano inerenti alle tematiche o agli obiettivi che le squadre si sono prefissate per la partita nella fase di scelta delle regole aperte.

Sarà immediatamente evidente il fatto che i giocatori che sono nuovi alla metodologia Football3 tendono ad essere inizialmente più riluttanti a partecipare a un confronto, dato che molti non sono abituati a vedere la loro opinione messa in discussione. Il metodo Football3 è un processo. Più i calciatori giocano, più impareranno ad esprimersi, a riflettere e a comunicare le proprie idee.

Per ulteriori informazioni sul ruolo del mediatore, consultare il [Manuale di Football3](#) (pagg. 22-35) e il Football3 mobile course, Unità 2: *Diventare un mediatore*.

Conclusione

L'ascesa dei partiti di destra e la radicalizzazione dei giovani in Europa in un momento di crescente migrazione verso l'Europa è ormai evidente: è giunto il momento di agire. Alla luce delle tensioni sociali che sono emerse, è importante creare spazi sicuri, privi di giudizio, discriminazione e violenza.

Crediamo che lo sport possa fornire tali spazi sicuri e possa essere un potente strumento per promuovere l'inclusione. Ai nostri occhi, le organizzazioni che operano a livello di comunità che sono strettamente legate ai singoli individui possono essere i principali motori per la crescita di questi spazi inclusivi.

Lo scopo di questo toolkit è quello di fornire uno strumento di formazione alle organizzazioni della comunità su come utilizzare lo sport, e il calcio in particolare, per rendere le comunità stesse più inclusive.

Il calcio è molto popolare in molti paesi europei e può arrivare a coinvolgere i giovani in programmi a lungo termine. È dovere delle organizzazioni in seno alla comunità, quello di avvalersi dei contatti che hanno con i giovani per combattere le tendenze all'esclusione sociale, alla xenofobia e al razzismo, educando i giovani stessi.

Il metodo Football3 è un modo di giocare a calcio che favorisce il dialogo, il gioco di squadra e il fair play. L'implementazione del metodo Football3 per lungo tempo, comprensivo del materiale educativo su diverse tematiche sociali e sulle competenze per la vita rilevanti ai fini dell'inclusione sociale, può avere un impatto positivo a lungo termine sui giovani e sulle comunità in cui vivono. Desideriamo invitare gli operatori e le organizzazioni della comunità a portare in campo gli insegnamenti, le attività e le idee di questo toolkit. L'elenco delle attività e degli strumenti non è esaustivo. Il lettore è quindi invitato a continuare a leggere, informandosi sull'argomento, ad aggiungere attività e ad adattare il metodo Football3 alle esigenze delle comunità che ne beneficia.

Non resta che scendere in campo e divertirsi!

Glossario dei termini

Il glossario dei termini si basa sull'edizione riveduta del glossario dei termini nella pubblicazione interna del Centro Nazionale di Ricerche Sociali EKKE.

Discriminazione: indica qualsiasi trattamento non imparziale basato su motivazioni quali "razza", colore della pelle, lingua, religione, nazionalità o origine nazionale o etnica, così come discendenza, credo, sesso, genere, identità di genere, orientamento sessuale o altre caratteristiche o condizioni personali, privo di qualsivoglia giustificazione oggettiva e ragionevole; (§ 7 dell'EM al GPR 15) (fonte: Glossario ECRI. CRI (2019)14rev1. Commissione Europea contro il razzismo e l'intolleranza. Consiglio d'Europa).

La discriminazione razziale viene definita nel diritto internazionale come " *ogni distinzione, esclusione, restrizione o preferenza basata sulla razza, il colore,*

l'ascendenza o l'origine nazionale o etnica, che abbia lo scopo o l'effetto di distruggere o di compromettere il riconoscimento, il godimento o l'esercizio, in condizioni di parità, dei diritti dell'uomo e delle libertà fondamentali in campo politico, economico, sociale e culturale o in ogni altro settore della vita pubblica". ([fonte: Nazioni Unite. Convenzione Internazionale sull'eliminazione di tutte le forme di discriminazione razziale, Articolo 1\)](#))

***Esclusione sociale:** la difesa, la promozione o l'incitamento, in qualsiasi forma, della denigrazione, dell'odio o della diffamazione di una persona o di un gruppo di persone, così come qualsiasi molestia, insulto, stereotipo negativo, stigmatizzazione o minaccia nei confronti di tale persona o gruppo di persone e la giustificazione di tutti i precedenti tipi di espressione, sulla base dei concetti di "razza", colore, ascendenza, origine nazionale o etnica, età, disabilità, lingua, religione o credo, sesso, genere, identità di genere, orientamento sessuale e altre caratteristiche personali o status; può assumere la forma di negazione pubblica, banalizzazione, giustificazione o condonazione dei crimini di genocidio, dei crimini contro l'umanità o dei crimini di guerra che sono stati accertati dai tribunali, e di glorificazione delle persone condannate per aver commesso tali crimini; (§ 5-6 del Preambolo al RPG. 15).

***Razzismo:** Il razzismo è una teoria della gerarchia razziale che sostiene che la razza superiore dovrebbe essere preservata e dovrebbe dominare le altre. Il razzismo può anche concretizzarsi in un atteggiamento ingiusto nei confronti di un altro gruppo etnico. Infine, il razzismo può anche essere definito come una violenta ostilità contro un gruppo sociale ([fonte: Glossario UNESCO](#))

***Xenofobia:** La parola **xenofobia** deriva dalle parole greche *xénos*, che significa "lo straniero" e "l'ospite" e *phóbos*, che significa "paura". Quindi, xenofobia sta per "paura dello straniero", sebbene di solito il termine indichi "odio verso gli estranei" ([fonte: Smelser, N. J. and Baltes, P. B. \(eds.\) 2001. Enciclopedia internazionale delle scienze sociali e comportamentali. Elsevier. Oxford Science Ltd.](#))

- La xenofobia può essere intesa come *"un orientamento attitudinale di ostilità contro i non autoctoni all'interno di una data popolazione"* ([fonte: Boehnke, Klaude nel gruppo di lavoro delle ONG su migrazione e xenofobia per la Conferenza mondiale \(in *International Migration, Racism, Discrimination and Xenophobia*, 2001. Una pubblicazione prodotta congiuntamente da ILO, IOM, OHCHR, in consultazione con l'UNHCR. Pag. 2\).](#))
- Il comportamento xenofobo si basa su pregiudizi razzisti, etnici, religiosi, culturali o nazionali. La xenofobia può essere definita come *"atteggiamenti, pregiudizi e comportamenti che rifiutano, escludono e spesso denigrano le persone, in quanto percepite come estranee o straniere alla comunità, alla società o all'identità nazionale"*. ([fonte: Dichiarazione sul razzismo, la discriminazione, la xenofobia e le altre forme di intolleranza nei confronti dei migranti e delle persone oggetto di tratta. Incontro delle ONG dell'Asia Pacifica per la Conferenza mondiale contro il razzismo, la discriminazione razziale, la xenofobia e l'intolleranza. Teheran, Iran. 18 febbraio 2001\).](#))

***Incitamento all'odio:** Non esiste una definizione universalmente accettata del termine "incitamento all'odio", nonostante il suo uso frequente. Sebbene la maggior parte degli Stati europei abbia adottato una legislazione che vieta espressioni che rientrano nell'"incitamento

all'odio", le definizioni differiscono leggermente nel determinare ciò che viene vietato. Solo la Raccomandazione 97(20) del Comitato dei Ministri del Consiglio d'Europa sull'"incitamento all'odio" l'ha definito come segue: "il termine "incitamento all'odio" comprende tutte le forme di espressione che diffondono, incitano, promuovono o giustificano l'odio razziale, la xenofobia, l'antisemitismo o altre forme di odio basate sull'intolleranza, tra cui:

- intolleranza espressa dal nazionalismo aggressivo e dall'etnocentrismo,
 - discriminazione e ostilità contro le minoranze, i migranti e le persone immigrate"
- (fonte: *Manual on hate speech*, Anne Weber, Council of Europe Publishing)

Allegati

- Programmazione delle sessioni di Football3 (Allegato 1)
- Modulo di valutazione delle sessioni di Football3 (Allegato 2)
- Piani di attività (Allegati 3-7)

Risorse

ACT for youth (2020): Engaging Community Partners for Positive Youth Development.

Disponibile all'indirizzo: http://actforyouth.net/youth_development/communities/partners/

Lega Antidiffamazione (2018): *Piramide dell'odio*. Disponibile all'indirizzo:

<https://www.adl.org/sites/default/files/documents/pyramid-of-hate.pdf>

Consiglio d'Europa (2018): *T-KIT 4 Apprendimento interculturale*. Disponibile all'indirizzo:

<https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47262514/PREMS+042218+T-kit4+WEB.pdf/37396481-d543-88c6-dccc-d81719537b32>

Consiglio d'Europa (2017): *T-KIT 8 Inclusione sociale*. Disponibile all'indirizzo: [https://pjp-](https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47262484/T-Kit+8+Social+inclusion+WEB.pdf/ab8390b6-2d9e-f831-bbcf-85972152e6e0)

[eu.coe.int/documents/42128013/47262484/T-Kit+8+Social+inclusion+WEB.pdf/ab8390b6-2d9e-f831-bbcf-85972152e6e0](https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47262484/T-Kit+8+Social+inclusion+WEB.pdf/ab8390b6-2d9e-f831-bbcf-85972152e6e0)

Consiglio d'Europa (2016): Education Pack All Different - All Equal. Disponibile all'indirizzo:

<https://rm.coe.int/1680700aac>.

Consiglio dell'Unione Europea (2017): *Conclusioni del Consiglio sullo sport come piattaforma per l'inclusione sociale attraverso il volontariato*. Disponibile all'indirizzo:

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15649-2016-INIT/en/pdf>

Jewish Council for the Aging of Greater Washington Inc. (n.d.): *Why is culture like an iceberg?*

Disponibile all'indirizzo: <https://accessjca.org/wp-content/uploads/2014/07/Why-is-culture-like-an-iceberg.pdf>.

Merriam-Webster (2020): *Safe space*. Disponibile all'indirizzo: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/safe%20space>.

Centro Nazionale di Ricerche Sociali EKKE (2020): *Rapporto sulle risultanze della ricerca primaria e secondaria*.

National Mentoring Resource Center (2016): *Mentoring Lesbian, gay, bisexual, transgender, questioning, intersey and gender nonconforming youth*. Disponibile all'indirizzo:

http://nationalmentoringresourcecenter.org/images/PDF/LGBTQ_Population_Review.pdf

SALTO-Youth (n.d.): *Inclusion A to Z. A compass to international Inclusion projects*. Disponibile all'indirizzo: <https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-3141/InclusionAtoZ.pdf>.

Solling, O. (2015): *Football as a tool for integration*. Linnaeus University, Svezia.

<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:827934/FULLTEXT01.pdf>

Sonntag, A. (n.d.): *Football Including Refugees in Europe*. Disponibile all'indirizzo:

https://footballwithrefugees.eu/wp-content/uploads/2019/11/brochure_28p_the-state-of-the-art-fire_web.pdf.

streetfootballworld (2019): *Scoring for the Future*. Disponibile all'indirizzo:

https://www.streetfootballworld.org/sites/default/files/Scoring%20for%20the%20Future_Empoyability%20Toolkit_ENG.pdf.

streetfootballworld (2018): *Manuale dell'allenatore di Football3*. Disponibile all'indirizzo:

<https://www.streetfootballworld.org/sites/default/files/football3%20for%20respect%20Toolkit.pdf>.

streetfootballworld (2014): *Manuale di Football3*. Disponibile all'indirizzo:

<https://www.streetfootballworld.org/sites/default/files/football3%20Handbook.pdf>.

Tasic, Jelena (2018): *Legal provisions on violence in sports and disputable issues in court practice*. Tratto da: Law and Politics Vol. 16, n. 3, 2018, pagg. 225-236. Disponibile all'indirizzo:

<http://casopisi.junis.ni.ac.rs/index.php/FULawPol/article/view/4698>.

Teaching Tolerance (2020): *Family and community engagement*. Disponibile all'indirizzo:

<https://www.tolerance.org/magazine/publications/critical-practices-for-antibias-education/family-and-community-engagement>.

The Anti-Racist Educator (2019): *White Privilege Test*. Disponibile all'indirizzo:

<https://www.theantiracisteducator.com/post/the-anti-racist-educator-white-privilege-test>

Ringraziamenti

Lo sviluppo del presente toolkit è stato possibile grazie ai finanziamenti della Commissione Europea. Il team di [streetfootballworld](#) e [l'Inclusion Playbook](#) hanno creato questo manuale con il supporto dei partner del progetto DIALECT.

Tutti i successi del progetto sono il risultato del lavoro del consorzio del progetto e delle numerose organizzazioni in tutto il mondo che si avvalgono del metodo Football3 per trasformare il calcio in un potente strumento di cambiamento sociale.

Un ringraziamento speciale ai partner che fanno parte del progetto DIALECT e che lavorano per costruire comunità inclusive in Europa: ActionAid Italia, ActionAid Hellas (Grecia), EKKE (Grecia), Football Friends (Serbia), Rete Melissa per le donne migranti in Grecia, Associazione sportiva Oltalom (Ungheria).

Dichiarazione di non responsabilità

"Il contenuto della presente pubblicazione rappresenta esclusivamente il punto di vista dell'autore ed è di sua esclusiva responsabilità. La Commissione Europea non si assume alcuna responsabilità per l'uso che può essere fatto delle informazioni ivi contenute".

Annex 1: Programmazione delle sessioni di Football3

Data Cliccare o premere qui per inserire il testo.	Orario Cliccare o premere qui per inserire il testo.
Luogo Cliccare o premere qui per inserire il testo.	Num. dei partecipanti Cliccare o premere qui per inserire il testo.
Temi sociali/Key life competence Cliccare o premere qui per inserire il testo.	
Obiettivi della sessione 1. Cliccare o premere qui per inserire il testo. 2. Cliccare o premere qui per inserire il testo. 3. Cliccare o premere qui per inserire il testo.	
Materiale necessario Cliccare o premere qui per inserire il testo.	Preparazione necessaria Cliccare o premere qui per inserire il testo.
Attività di riscaldamento <i>Rompighiaccio, energizzanti, brevi giochi</i> Cliccare o premere qui per inserire il testo.	Prima parte <i>Gioco/attività che illustra la tematica o le tematiche sociali o le competenze</i> Cliccare o premere qui per inserire il testo.
Seconda parte <i>partita di Football3 (tutti e tre i tempi)</i> Cliccare o premere qui per inserire il testo.	Defaticamento <i>Stretching, reidratazione, pausa</i> Cliccare o premere qui per inserire il testo.
Terza parte <i>Riflessione/confronto</i> Cliccare o premere qui per inserire il testo.	Metodo di valutazione Cliccare o premere qui per inserire il testo.
Note per i facilitatori: Cliccare o premere qui per inserire il testo.	

Annex 2: Valutazione della sessione di Football3

Data e ora Cliccare o premere qui per inserire il testo.	Sessione guidata da Cliccare o premere qui per inserire il testo.
Luogo Cliccare o premere qui per inserire il testo.	Num. dei partecipanti Cliccare o premere qui per inserire il testo.
Temi sociali/Key life competence Cliccare o premere qui per inserire il testo.	
Obiettivi della sessione 1. Cliccare o premere qui per inserire il testo. 2. Cliccare o premere qui per inserire il testo. 3. Cliccare o premere qui per inserire il testo.	
Cosa è andato bene? <i>(ad esempio il livello di coinvolgimento dei partecipanti, le attività che sono state apprezzate, i messaggi che sono stati ben compresi, ecc.)</i> Cliccare o premere qui per inserire il testo.	
Cosa si può migliorare? <i>(ad esempio attività che non sono piaciute ai partecipanti, messaggi che non sono stati compresi, conflitti all'interno del gruppo, ecc.)</i> Cliccare o premere qui per inserire il testo.	
Commenti aggiuntivi: <i>(ad esempio provvedimenti successivi consigliati o supporto aggiuntivo necessario per un partecipante)</i> Cliccare o premere qui per inserire il testo.	

Annex 3: Scheda attività

Nome dell'attività Cosa mi rende la persona che sono?	
Durata 30 minuti	Facilitatore(i) Amira e Samuel
Materiale necessario Lavagna a fogli, pennarelli, fogli A4, penne	Tematica sociale/Key life competence Interculturalità, cultura, identità
Obiettivi dell'attività <ol style="list-style-type: none"> 1. Riflettere sulla propria identità e cultura. 2. Condividere e scambiare informazioni inerenti alla propria identità e cultura. 3. Capire il significato di cultura e identità. 4. Rispettare le culture e le identità altrui. 	
Descrizione dell'attività: <ol style="list-style-type: none"> 1. Iniziare spiegando ai partecipanti il concetto di iceberg. Disegnare un iceberg sulla lavagna a fogli e spiegare che ogni persona è come un iceberg. Ci sono cose che possiamo vedere immediatamente (sopra la superficie) e tratti che possiamo scoprire solo guardando più da vicino, quando ci conosciamo l'un l'altro. 2. Chiedere ai partecipanti di nominare alcuni aspetti di un'altra persona che si possono vedere esternamente e altri che si possono scoprire solo col tempo. 3. In una terza fase, distribuire un foglio bianco a ciascun partecipante chiedendogli/le di riempire il proprio iceberg. Quali parti della mia identità possono essere facilmente notate? Quali parti richiedono un rapporto più approfondito? 4. Chiedere se ci sono volontari disposti a condividere il proprio iceberg con il gruppo. 5. Domande di riflessione: <ul style="list-style-type: none"> • Perché abbiamo fatto questo esercizio secondo te? • Cosa hai imparato da questo esercizio? • Come potrai utilizzare ciò che hai imparato in futuro? 	

Nota per i facilitatori

- Questo esercizio può essere fatto con gruppi di qualsiasi dimensione.
- Per ulteriori informazioni sul modello dell'iceberg, cliccare [qui](#).
- È possibile fare lo stesso esercizio disegnando l'iceberg in riferimento a una particolare cultura, ad esempio la cultura ungherese/serba/italiana/greca.

Annex 4: Scheda attività

Nome dell'attività Di quale squadra fai parte?	
Durata 20 minuti	Facilitatore(i) Amira e Samuel
Materiale necessario Adesivi (min. 3 colori diversi)	Tematica sociale/Key life competence Inclusione/esclusione, comunicazione non verbale
Obiettivi dell'attività <ol style="list-style-type: none"> 1. Sperimentare in prima persona l'inclusione e l'esclusione. 2. Comprendere i concetti di inclusione ed esclusione. 3. Identificare situazioni di inclusione/esclusione nella vita quotidiana. 	
Descrizione dell'attività: <ol style="list-style-type: none"> 1. Chiedere ai partecipanti di mettersi in cerchio e di chiudere gli occhi. Dire loro che nessuno può parlare durante tutto l'esercizio. 2. Attaccare un adesivo sulla fronte di ogni partecipante. Creare un gruppo di maggioranza (usare molti adesivi di un colore), un gruppo di minoranza e lasciare qualcuno completamente solo. 3. Chiedere quindi a tutti di riaprire gli occhi. Ricordare ai partecipanti che non è consentito parlare. Possono solo usare gesti, oppure mimare. Comunicare ai partecipanti che hanno 3 minuti per identificare tutti i membri del loro gruppo (quelli che hanno l'adesivo dello stesso colore) e di riunirsi in un unico punto. 4. Una volta che tutti i gruppi si sono riuniti, invitare i partecipanti a sedersi in cerchio e porre le seguenti domande: <ul style="list-style-type: none"> • Come ti sei sentito quando hai incontrato persone con lo stesso colore del tuo adesivo? • Come si è sentita la persona che era l'unica ad avere un adesivo di quel colore? • Avete cercato di aiutarvi a vicenda all'interno del gruppo? • Nella nostra società, chi sono quelli che vengono lasciati fuori? 	

Nota per i facilitatori

- Si consiglia di condurre questa attività con 10-25 partecipanti.
- Assicurarsi di non dare l'adesivo singolo a una persona che è vittima di esclusione e/o che si trova emarginato all'interno del gruppo.

Annex 5: Scheda attività

Nome dell'attività Gara per la parità	
Durata 25-30 minuti	Facilitatore(i) Amira e Samuel
Materiale necessario Schede con ruoli ed elenco di affermazioni (vedasi allegati), cestino della spazzatura, fogli di carta, 2 coni	Tematica sociale/Key life competence Privilegio, (dis)uguaglianza, empatia
Obiettivi dell'attività <ol style="list-style-type: none"> 1. Comprendere il concetto di privilegio. 2. Sperimentare diversi livelli di privilegio e le implicazioni che ne derivano. 3. Capire come usare il proprio privilegio per aiutare gli altri. 	

Descrizione dell'attività:

1. Distribuire le schede con i vari ruoli ad ogni partecipante. I partecipanti devono leggerle individualmente senza rivelarne il contenuto agli altri. Assicurarsi che tutti comprendano il proprio ruolo.

2. Chiedere ai partecipanti di immaginare di essere la persona descritta nella relativa scheda. Chiedere loro di chiudere gli occhi e immaginare/inventare come il loro personaggio risponderebbe alle seguenti domande:

- Dove vivi? Vivi in una casa, in un appartamento, per strada, ...?
- Qual è la tua occupazione abituale? Lavori, studi, vai a scuola, ...?
- Cosa ti piace fare nel tempo libero?
- Hai mai provato la fame? Sei ricco, povero, borghese, ...?

3. Chiedere ai partecipanti di riaprire gli occhi e di mettersi in fila orizzontalmente. È possibile utilizzare due coni per indicare la linea di partenza.

4. Leggere quindi l'elenco delle affermazioni. Dire ai partecipanti di fare un passo avanti se percepiscono l'affermazione come affine a sé (al loro personaggio). Se così non fosse, possono rimanere dove sono.

5. Una volta lette le affermazioni, chiedere ai partecipanti di guardarsi intorno, di guardare dove sono i loro compagni, di guardare chi si è spostato più avanti e chi è rimasto più indietro.

6. Distribuire un foglio di carta ad ogni partecipante. Chiedere loro di appallottolarlo. Posizionare un bidone della spazzatura di fronte al gruppo, vicino al partecipante che si è spostato più avanti. Chiedere quindi a tutti i partecipanti di gettare la pallina di carta nel cestino della spazzatura dal luogo in cui si trovano.

7. Chiedere ai partecipanti come si sono sentiti durante l'esercizio, come si sono sentiti nel vedere gli altri avanzare o rimanere indietro. Chiedere loro quale pensano che sia il significato del bidone della spazzatura.

8. Chiedere se qualcuno sa cosa significa privilegio e discutere questo concetto con i partecipanti.

Nota per i facilitatori

- Adattare i ruoli e le affermazioni al proprio gruppo target. Se si lavora con bambini piccoli, scegliere personaggi della loro età e utilizzare un vocabolario semplice.
- Invece di far lanciare ai partecipanti una pallina di carta in un cestino, si può anche fare una gara in cui tutti partono dalla posizione in cui si trovano e il traguardo si trova più vicino al giocatore che è andato più avanti.
- L'attività può essere eventualmente riadattata a un'esercitazione di calcio.
- Si consiglia di condurre questa attività con 10-25 partecipanti.

Schede dei ruoli

Sei un giovane musulmano che vive in Italia e i cui genitori sono fuggiti dalla guerra in Siria.	Sei il figlio del proprietario di un piccolo fast food di origine indiana e vivi in Ungheria.	Sei un calciatore professionista serbo di sesso maschile che gioca nella nazionale.
Sei una giovane ragazza greca che vive nel quartiere più povero di Atene.	Hai 24 anni e sei una madre single con due figli, con tre lavoretti.	Sei una donna americana titolare di una delle aziende di maggior successo del paese.
Sei un calciatore professionista di colore in Italia.	Sei una giovane donna della Birmania che lavora in una fabbrica di abbigliamento.	Sei un ragazzino iracheno che è fuggito in Serbia con i suoi genitori, che sono medici.
Sei una giovane ragazza che vive in Ungheria e frequenta una scuola cattolica privata.	Sei una calciatrice greca che non può vivere del suo stipendio da atleta.	Sei il capo della più grande compagnia petrolifera del Qatar.
Sei una ragazza che frequenta una scuola pubblica i cui genitori hanno divorziato da poco.	Sei un adolescente che vive per le strade di Atene.	Sei una cittadina ungherese di origine etiopica che indossa un foulard in testa.

Elenco delle affermazioni

1. I tuoi genitori sono ancora sposati.
2. Non temi la persecuzione nel tuo paese d'origine.
3. Puoi entrare in un negozio senza che la guardia giurata ti segua.
4. Non hai mai provato la fame.
5. Nei media, nei libri scolastici e nei film, la maggior parte delle persone ti assomiglia.
6. Vivi in un appartamento o in una casa sufficientemente spaziosa e che non rappresenta un rischio per la salute degli inquilini.
7. Sai leggere e scrivere.
8. Hai accesso all'istruzione superiore.
9. Tu e i tuoi familiari non siete mai stati insultati per strada a causa del colore della vostra pelle o dell'abbigliamento religioso che portate.
10. Quando si formano le squadre sul campo di calcio, sei abituato ad essere scelto all'inizio.

Annex 6: Scheda attività

Nome dell'attività Tutto ciò che condividiamo	
Durata 25-30 minuti	Facilitatore(i) Amira e Samuel
Materiale necessario 12 coni	Tematica sociale/Key life competence Inclusione/esclusione, estraniamiento/appartenenza
Obiettivi dell'attività <ol style="list-style-type: none"> 1. Riconoscere e celebrare le differenze. 2. Vivere l'appartenenza in prima persona. 3. Costruire un gruppo. 	

Descrizione dell'attività:

1. Disegnare tre diversi quadrati utilizzando 4 coni per ogni quadrato.
2. Chiedere ai partecipanti con un background migratorio di mettersi in uno dei quadrati e agli autoctoni di occuparne un altro (è possibile porre la domanda "Chi è nato al di fuori del paese in cui si svolge l'attività?").
3. Comunicare ai partecipanti che durante l'esercizio probabilmente condivideranno informazioni molto personali. Spiegare che i partecipanti devono rispettarsi l'un l'altro, non ridere l'uno dell'altro ed essere aperti all'esperienza.
3. Chiedere ai partecipanti di entrare nel quadrato libero se sentono che le seguenti domande li riguardano:
 - Chi di voi è/è stato il pagliaccio della classe?
 - Chi di voi ha 2 o più fratelli?
 - Chi non ha mai preso un aereo?
 - Chi di voi è sempre puntuale a scuola?
 - A chi di voi piace il cioccolato?
 - Chi è cresciuto in campagna?
 - Chi di voi ama ballare?
 - Chi sa suonare uno strumento?
 - Chi di voi è religioso?
 - Chi di voi aveva paura del buio quando era bambino o bambina?
 - Chi di voi ha subito bullismo o è stato insultato a causa della propria identità?
 - Chi di voi ha fatto il prepotente o ha insultato gli altri per la loro identità?
 - Sei mai intervenuto in una situazione in cui qualcuno è stato maltrattato?
 - A chi di voi piace giocare a calcio?
4. Invitare i partecipanti a sedersi in cerchio e porre le seguenti domande:
 - Come ti sei sentito all'inizio dell'esercizio?
 - Come ti sei sentito quando ti sei unito agli altri all'interno del nuovo quadrato?
 - Come ti senti dopo questo esercizio?
 - Hai scoperto qualcosa di nuovo su un'altra persona?
 - Cosa ci vuole dire questo esercizio?

- Qual è il tuo contributo?

Nota per i facilitatori

- Si consiglia di condurre questa attività con 15 o più partecipanti.
- È possibile aggiungere e modificare le domande.
- All'inizio dell'esercizio è possibile aggiungere altri quadrati e dividere i partecipanti in base a qualsiasi divisione chiara che sussista e che abbia un impatto sul gruppo.

Annex 7: Scheda attività

Nome dell'attività Cultionary	
Durata 30-45 minuti	Facilitatore(i) Amira e Samuel
Materiale necessario Fogli A4, lavagna a fogli, pennarelli, penne, nastro adesivo	Tematica sociale/Key life competence Pregiudizi, luoghi comuni, stereotipi
Obiettivi dell'attività	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificare gli stereotipi presenti all'interno del gruppo. 2. Capire come funzionano gli stereotipi. 3. Utilizzare immagini per illustrare le idee. 	

Descrizione dell'attività:

1. Chiedere ai partecipanti di formare gruppi da tre a quattro persone. Distribuire ad ogni gruppo diversi fogli di carta A4 e una penna, e chiedere ai gruppi di andare in diversi angoli del campo (o della stanza).
2. Chiamare una persona di ogni gruppo e mostrare a ciascuno la parola che devono disegnare. Attenzione: la parola deve rimanere segreta! Assicurarsi di sussurrare, in modo che il resto del gruppo non possa sentire la parola.
3. Far tornare i rappresentanti nel proprio gruppo: a questo punto dovranno disegnare la parola in silenzio. Non possono usare numeri o lettere, solo disegni. Il resto del gruppo non può fare domande: può solo provare a indovinare. Una volta che un giocatore indovina la parola giusta, il gruppo può alzarsi in piedi.
4. La squadra che si alza per prima riceve 1 punto. Tenere i punti su un tabellone (la lavagna a fogli).
5. Chiedere ai disegnatori di scrivere la parola che hanno cercato di disegnare sotto il proprio disegno (non importa se finito o meno) e di venire ad appendere o incollare i disegni sulla lavagna a fogli.
6. Procedere allo stesso modo per altre due o tre manche, chiedendo ai gruppi di cambiare il disegnatore ogni volta, in modo che tutti abbiano la possibilità di disegnare.
7. Alla fine, chiedere a tutti i gruppi di venire a vedere i disegni creati.
8. Porre le seguenti domande:
 - Come ti è sembrata l'attività? È stata facile o difficile? Perché?
 - Guarda i disegni dei diversi gruppi. Riesci a trovare delle somiglianze tra i disegni? Cosa possiamo osservare?
 - Le immagini sono positive o negative? Cosa dicono del nostro rapporto con le persone o le cose rappresentate?
 - Perché molte delle immagini sono simili?
 - Cosa sono gli stereotipi? Sono positivi o negativi?

Nota per i facilitatori

- Se il gruppo con cui si lavora conta meno di 8 persone, allora è possibile formare anche un solo gruppo.
- Rassicurare i partecipanti che temono che le loro doti artistiche non siano sufficienti. Far sapere loro che non è necessario alcun talento artistico.
- Durante il gioco emergeranno molti stereotipi: assicurarsi di non lasciare che nessuno di questi rimanga indifferente affrontandoli insieme al gruppo.
- Condividere la definizione di stereotipi e scoprire insieme perché gli stereotipi esistono e come plasmano il nostro pensiero.
- Incoraggiare i partecipanti ad acquisire consapevolezza degli stereotipi che fanno parte della loro vita quotidiana e a riflettere attivamente su di essi.

Elenco di parole

Si consiglia di adattare l'elenco di parole al contesto locale. Scegliere le minoranze e i gruppi di persone presenti nella comunità/società in questione.

Esempi

- Rifugiato
- Persona con disabilità
- Razzismo
- Amore
- Insegnante
- Allenatore di calcio
- Siriano
- Ungherese/serbo/italiano/greco

D3.1 projekt-termék

“DIALECT MÓDSZERTANI KÉZIKÖNYV”

Projekt címe:

“Az előítéletek feloldása: toleráns közösségek
építése a futball segítségével- **DIALECT**”

Projekt száma: 848445 - REC-AG-2018

A projekt-termék határideje:	2020/12/31
Tényleges benyújtás dátuma :	2021/01/04
Felelős partner:	Street Football World
Disszeminációs szint:	Nyilvános
Felülvizsgálat:	1.0

„Ezt a kiadványt az Európai Unió Jogi, Esélyegyenlőségi és Állampolgársági Programja (2014–2020) társfinanszírozta.”

„A kiadvány tartalma csak a szerző véleményét képviseli, és kizárólag az ő felelőssége. Az Európai Bizottság semmilyen felelősséget nem vállal a benne foglalt információk felhasználásáért”.

Impresszum

A jelen mű Creative Commons Attribution-Non-commercial-Share Alike 4.0 International licenccel rendelkezik. A licenc megtekinthető a következő eléréssel:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

A licence rendelkezéseinek értelmében a mű nem kereskedelmi célokra szabadon másolható, terjeszthető és adaptálható a megfelelő hivatkozások mellett. Amennyiben a művet adaptálják, az adaptációt ugyanazon vagy egy ekvivalens Creative Commons licence alatt kell engedélyeztetni.

Nem kereskedelmi jellegű – az anyag nem használható kereskedelmi célokra.

Nincs további korlátozás – nem alkalmazhatóak olyan jogi feltételek, amelyek korlátoznak másokat abban, hogy bármit megtegyenek, amit a licenc megenged.

Kiadó

streetfootballworld gGmbH
Waldenserstr. 2–4
10551 Berlin – Németország
Tel: +49 (0)30 7800 6240
football3@streetfootballworld.org
www.streetfootballworld.org
www.football3.info

Szerkesztette
Vanessa Thiele

Kiadványterv
Melissa Horne
Vanessa Thiele
Ashland Johnson

Dizájn
Xxx
Képek
xxx

Tartalomjegyzék

Tartalom

Előszó.....	310
A kézikönyvről	310
Bevezetés.....	311
Futball, mint a társadalmi integráció javításának eszköze.....	313
A futball3 bemutatása	313
1. rész: A társadalmi befogadás megkönnyítése	317
A rasszista, diszkriminatív és idegengyűlölő viselkedés azonosítása	322
2. rész: Az edzők képzése	324
Mediátorok.....	324
Edzők	327
Vond be a közösségedet.....	329
3. rész: Játékosok felkészítése	332
Célcsoport	333
A futball3 használata a rasszizmussal, idegengyűlölettel és kirekesztéssel szembeni küzdelemben .	334
A rasszizmussal, xenofóbiával, és kirekesztéssel kapcsolatos szociális témák kezelése	336
Azon élethez szükséges készségek fejlesztése, melyek hasznosak a rasszizmussal, xenofóbiával és kirekesztéssel szembeni küzdelemben.....	346
Esettanulmányok (tanúságtételek DIALECT edzőktől & játékosoktól)	350
4. rész: Mediáció a futball3 meccseken	350
A futball3 mérkőzések előkészületei.....	350
Rasszizmus, xenofóbia és megkülönböztetés témája a három harmadban	351
Összegzés.....	354
Szakkifejezések listája	355
Források	357
Köszönetnyilvánítás	358
Mellékletek	359

Előszó

A kézikönyvről

Ez a kézikönyv a “DIALECT – Az előítéletek feloldása: toleráns közösségek építése a futball segítségével” projekt keretében öt ország hét szervezetének összefogásával készült, hogy a futball segítségével hozzájáruljon a befogadóbb közösségek létrejöttéhez szerte Európában.

A kiadvány létrejöttét az alábbi hét civilszervezet támogatta:

- ActionAid Italy (Olaszország)
- ActionAid Hellas (Görögország)
- National Center of Social Research EKKE (Görögország)
- Football Friends (Szerbia)
- Melissa Network for Migrant Women in Greece
- Oltalom Sport Association (Magyarország)
- streetfootballworld (Németország)

A DIALECT kézikönyv ennek a szakmai együttműködésnek az eredménye, ami az Európai Bizottság támogatásával jött létre. A kézikönyv elsősorban olyan civilszervezeteknek, iskoláknak, sportkluboknak és lakóközösségi kluboknak íródott, amelyek a futballt a rasszizmus, az idegengyűlölet és a kirekesztés elleni harc eszközeként szeretnék használni. A kézikönyv a futballedzők és a közösségi mediátorok képzését segíti a futball3 módszereivel.

A kiadvány alapjául a projektben résztvevő négy országban – Görögország, Magyarország, Olaszország és Szerbia – végzett rasszizmussal, populizmussal és gyűlöletbeszéddel foglalkozó kutatás szolgált. A módszertani kézikönyv kiegészíti a létező futball3 szakirodalmat, a futball3 kézikönyvet és a tréner segédkönyvet, amelyek az alábbi linken érhetők el: www.football3.info A módszertani kézikönyv ahhoz nyújt segítséget, miképpen alkalmazható a futball3 a toleráns és befogadó közösségek kialakításában, hogyan tehetünk szert olyan tudásra, amely segíti az alapkészségek fejlesztését, s azoknak a társadalmi témáknak a feldolgozását, amelyek ehhez elengedhetetlenül szükségesek.

Az I. részben a rasszizmushoz, az idegengyűlölethez és a kirekesztéshez kapcsolódó kulcsfogalmakat tisztázzuk. A II. részben megmutatjuk, hogy a civilszervezetek hogyan tudnak felépíteni egy sikeres futball3 bajnokságot, ligát vagy programot a közösség bevonásával, valamint az oktatók és a trénerok képzésével. A III. részben olyan praktikus segédanyagot osztunk meg, amelyek a futball3 foglalkozásokba könnyen beépíthetők, lehetőséget nyújtanak a mindennapi készségek fejlesztésére, s azoknak a társadalmi témáknak a beemelése, amelyek a rasszista és szélsőséges attitűdök visszaszorítását célozzák. Végül a IV. részben a futball3 trénerok megtanulhatják, hogyan lehet az edzések folyamatába illeszteni a rasszizmus és a diszkrimináció elleni munkát. Megismerhetik, milyen szempontokra kell különösen figyelni, és hogyan lehet a témát a játékosokkal folytatott megbeszélésekbe integrálni.

Jó olvasást, és találkozunk a pályán!

Bevezetés

Az előítéletek feloldása: toleráns közösségek építése a futball segítségével

A populista radikális jobboldali pártok térnyerése, valamint a bevándorlók és menedékkérők folyamatos beáramlása 2014 óta egyre nagyobb aggodalomra ad okot az Európai Unión belül, különösen a fiatalok körében jelentkező szélsőséges attitűdök tekintetében.

A fiatalok Európa-szerte kiszolgáltatottá váltak a szélsőséges jobboldali pártok retorikájának és toborzási taktikáinak. A kutatások szerint a szélsőséges ideológiák révén a görög, az olasz, a szerb és a magyar fiatalok körében különösen nagyfokú a radikalizálódás veszélye.

A DIALECT projekt keretében a Görög Társadalomkutatási Központ (EKKE) kutatási jelentése összegezte az ezzel kapcsolatos tapasztalatokat, amelyek elsődleges és másodlagos forrásokon alapultak (fókuszcsoportokkal végzett interjúk, valamint akadémiai asztali kutatás formájában)

- Az akadémiai (másodlagos) kutatás arra irányult, hogy a korábbi kutatások szerint a radikalizálódás, a szélsőséges pártok és a futball miként kapcsolódik össze Görögországban, Magyarországon, Olaszországban és Szerbiában.
- Interjúk készültek migráns és nem migráns háttérű fiatalokkal és szüleikkel, valamint helyi tisztviselőkkel és civilszervezetek képviselőivel a fiatalok radikalizálódásának veszélyeiről, valamint a gyűlöletbeszéd és az intoleráns retorika iránti fogékonyság növekedéséről.

Az EKKE által összegzett *elsődleges és másodlagos* kutatási eredmények

Görögország

Görögországban a szélsőséges populista pártok újraéledését az utóbbi években nagy számban érkező migránsok és menekültek váltották ki.

Görögországban a jobboldali szélsőséges pártok támogatása emelkedő tendenciát mutat, elsősorban az utóbbi években nagy számban beáramló migránsok és menekültek jelenléte, valamint a létező társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek miatt. A görög fiatalok szűkülő életkilátásaik miatt elutasítják a gazdasági helyzetüket veszélyeztető migránsokat és menekülteket. Növekvő tendenciát mutat a rasszista erőszak és az erőszakos megnyilvánulások száma is.

Olaszország

Olaszországban szélsőjobboldali csoportok a futballt rasszista, idegenellenes és diszkriminatív üzenetek terjesztésére használták olasz fiatalok körében.

Egyes észak-olasz városokban szélsőjobboldali csoportok saját klubjuk színeire hivatkozva toboroztak fiatalokat a gyűlöletbeszéd és a kirekesztő magatartás népszerűsítésére. Még az ifjúsági és az amatőr futballban is elterjedtek a diszkriminatív esetek. Erre a szintre kevésbé

jellemző a szervezett szurkolóktól eredő rasszizmus és diszkrimináció, de a diszkrimináció egyéni megnyilvánulásai (pl. a szülők részéről) kifejezetten érezhetőek. Nyilvánvaló, hogy ez a megkülönböztetés negatív hatással van a fiatal sportolók identitásának formálódására, tartozzanak akár a többségi társadalomhoz, akár a megkülönböztetett kisebbséghez.

Szerbia

Számos projekt és stratégia irányult a rasszizmus és idegenellenesség mérséklésére Szerbiában, ennek ellenére a migránsok társadalmi beilleszkedése továbbra is nehézségekbe ütközik.

A migránsokkal szembeni diszkrimináció változó tendenciát mutatott Szerbiában az elmúlt évek során. 2015 kezdetén a szerbek jelentős része örömmel fogadta a migránsokat, de ez megváltozott, amikor kiderült, hogy a migránsok hosszabb ideig maradnak az országban. Több mint 15 éve hatályos a sporteseményekre vonatkozó jogszabály, amely az erőszak és a helytelen szurkolói viselkedés megelőzésére irányul, de a stadionokban még mindig gyakori a diszkrimináció, a rasszizmus és az erőszak. Kutatási jelentések szerint a migránsok nehézségekkel küzdenek a beilleszkedés és a munkavállalás terén, valamint továbbra is csak egy töredéküket ismeri el a szerb állam menekültként.

Magyarország

A magyar fiatalok körében egyre inkább elfogadott az idegenellenesség, miközben a migráns és menekült háttérű, hátrányos helyzetű fiatalok (beleértve a roma származásúakat is) gyakori megkülönböztetésnek vannak kitéve a hétköznapiakban.

Az elmúlt tíz évben egy jobboldali kormány határozza meg a menekültekre és migránsokra vonatkozó nyilvános közbeszédet. Annak ellenére, hogy Magyarországon a migráns populáció aránya nem éri el a 2 százalékot, az utóbbi években mégis egy erőteljesen emelkedő tendencia mutatkozik az idegenellenességet illetően a magyarok körében. A Magyarországon hosszabb ideje élő migráns fiatalok nem vonatkoztatják magukra a kormányzati, migránsellenes propagandát, de a válaszadók több mint fele vált már iskolai diszkrimináció áldozatává. Magyarországon a roma származású fiatalok száma aránytalanul magas a hátrányos helyzetűek körében, ennek következtében társadalmi stigmatizáltságuk is kimagasló.

A politikai polarizáció, a rasszizmus és az idegengyűlölet terjedése elleni küzdelem erősítése érdekében az EU innovatív megoldásokat szorgalmaz. Ezek körébe tartoznak a sport segítségével történő befolyásolások, amelyek azt célozzák, hogy a fiatalokat bevonják a közösségépítés feladatába és erősítsék a **társadalmi integrációt**. Számos kutatás igazolta, hogy a sport hatékony eszköz lehet azon fiatalok bevonására is, akiket elválasztanak vagy kirekesztenek bizonyos közösségekből és intézményekből (pl. iskola). A sport megerősítheti az identitásukat és az adott közösséghez való tartozás tudatát. ([Council of European Union](#)).

A futball szeretete Európa-szerte ideális lehetőséget teremt a fiatalok társadalmi megosztottságának megszüntetésére és toleráns közösségek építésére. A futball a fiatalok számára olyan területet jelent, ahol megerősödhet a közösséghez való tartozás érzése és az identitás. Az utóbbi időben azonban egyre gyakrabban fordult elő, hogy a futballt a fiatalok radikalizálására használták fel. A futball révén történő társadalmi integráció célja az intolerancia megelőzése, a közösségépítés és a fiatalok közötti összetartás erősítése.

Futball, mint a társadalmi integráció javításának eszköze

A futballmeccs nagy pillanatait és mélypontjait gyakran tükrözik a való élet hullámvölgyeit – ami a futballpályát remek helyszínévé teszi a fiatalok számára olyan fontos társadalmi értékek elsajátítására, mint amilyen a tolerancia, a beilleszkedés, a nyitottság és az egymás iránti tisztelet.

Például, ha egy fiatal barátságot köt a különböző származású csapattársaival, akkor a való életben is kevésbé lesznek rasszista vagy diszkriminatív kijelentései. A sportszerűség szabályai, mint pl. a mérkőzést követő kézfogás vagy a vegyes összetételű csapatok felállítása szintén ösztönözheti a tolerancia és a beilleszkedés/befogadás folyamatát. A futball egy olyan eszköz, ami hidakat építhet a helyi közösség és a menekültek között a sztereotípiák lebontásával. A társadalmi és kulturális normák jobb megértésével erősítheti az interkulturális készségeket, és segít tudatosítani a menekülteknek nehézséget jelentő problémákat.

A migráns és menekült fiatalok esetében fontos hangsúlyozni a futball fizikai- és lelki egészségre gyakorolt jótékony hatását, az összetartozás érzését. A migráns és menekült fiatalok körében a futball megteremtheti az új közösségükben való részvétel lehetőségét, pl. más tevékenységekhez (nyelvtanulás, oktatás, tréning, munkavállalás) való csatlakozás területén is. A pályán megtapasztalt csapatmunka és tisztelet nyomán mindenki a kollektív egész részének érezheti magát. ([Football as a tool for integration](#); [Football Including Refugees in Europe](#)).

Ebben a módszertani kézikönyvben a futball3-ról tanulhatunk egy olyan fair play szemléletet, ami a futballmeccseken keresztül integrál értékeket és készségeket. Azt szeretnénk megmutatni, hogy a futball3 miképpen alkalmazható a rasszizmus, az idegenellenesség és a kirekesztés elleni harcban, annak érdekében, hogy befogadóbb társadalmakat építhessünk.

A futball3 bemutatása

A futball3 kezdetei 1994. július 2-ig nyúlnak vissza. Azon a napon Andrés Escobart, a kolumbiai válogatott játékosát lelőtte egy szurkoló egy parkolóban, mert az 1994-es futball-világbajnokságon öngólt rúgott, hozzájárulva ezzel Kolumbia gyors kieséséhez. Ez az erőszakos cselekmény inspirálta Jürgen Griesbeck PhD hallgatót Medellinben, hogy másokkal együtt megalapítsák a "Fútbol por la paz", "Futball a békéért" elnevezésű mozgalmat, ami a futballt használta az emberek közötti hidak építésére, az erőszak és gyilkosság megelőzésére.

A futball3 módszerét kezdetektől fogva a futballt társadalmi célokra használó különféle szervezetek fejlesztették, míg elnyerte a jelenlegi formáját. Egy olyan módszerré vált, amit az egész világon használnak a csapatmunka, a fair play és a béke támogatására.

A három “félidőből” álló játék

A futball3 meccset figyelemmel követi egy ún. mediátor (közvetítő, segítő), s a program három részből áll.

- *Első harmad:* egy meccset megelőző megbeszélés, amelynek során a csapatok összeülnek és döntenek azokról a szabályokról, szempontokról, amelyek alapján játszani akarnak.
- *Második harmad:* a meccs, amely alatt a játékosok feladata a megbeszélte szabályok betartása.
- *Harmadik harmad:* egy meccset követő megbeszélés, amelynek során a csapatok megbeszélnek, hogy mennyire sikerült betartani a megbeszélte szabályokat, valamint a mérkőzés pontjaival összeadandó fair play pontokat írják az azt kiérdemlők javára.

A futball3 mediátorok segítik a csapatokat a megbeszélések során, biztonságos és jó légkört teremtve, és figyelve arra, hogy a bekapcsolódás mindenki számára biztosított legyen. A meccsek alatt a mediátorok megfigyelik a játékot, és lejegyzik azokat a helyzeteket, amiket a harmadik harmadban meg akarnak beszélni.

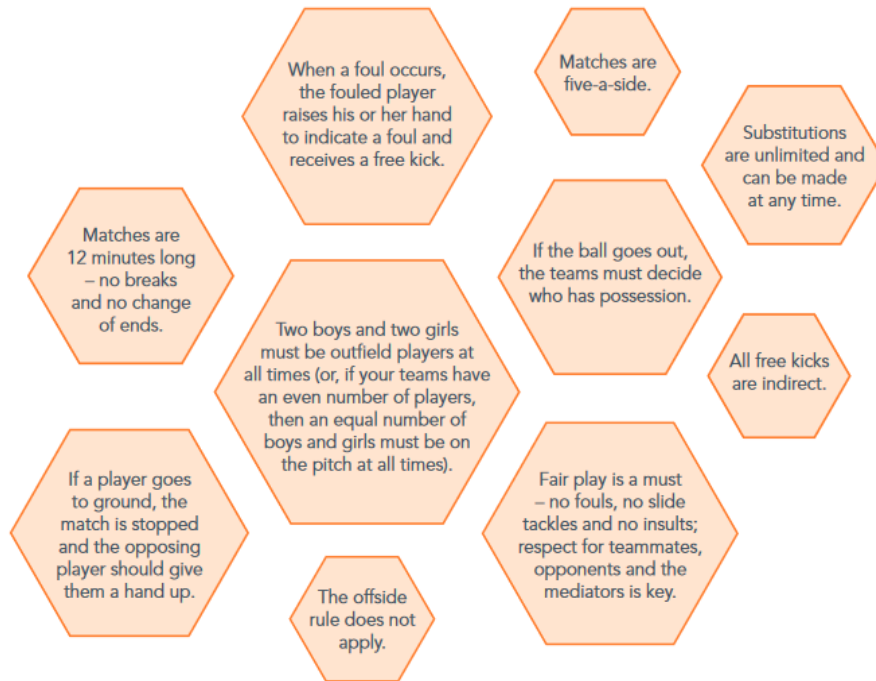
Szabályok

A futball3 speciális szabályrendszerrel rendelkezik, ami eltér a hagyományos futball szabályaitól.

A **kötött szabályokat** a meccs, a bajnokság vagy a liga szervezői határozzák meg. Minden meccset ezekkel a szabályokkal játsszák a rendezvény során. A kötött szabályok közé tartozik a futballcsapatok létszáma, a meccs hossza, de ilyen lehet a csapatok nemi megoszlása vagy a specifikus viselkedés formák (pl.: tapsolj meg minden gólt).

Examples of fixed rules:

A **nyitott szabályok** meccsenként különbözhetnek, attól függően, hogy a csapatok miben egyeznek meg. A nyitott szabályok a fair play és a konkrét társadalmi témák hangsúlyozásának hatékony eszközei. A nyitott szabályok kiválasztásában a fő szerep a játékosoké és a mediátoroké. Használható minden olyan új szabály, amely gazdagíthatja a játékot.

Examples of open rules:

Pontrendszer

A futball3-ban a csapatok a győzelemért 3 pontot, a döntetlenért 2 pontot, a részvételért 1 pontot kaphatnak. Ezeket nevezzük meccspontoknak. A csapatok ezen felül fair play pontokat szerezhetnek az alapján, hogy miként viselkednek a pályán és a megbeszélések során, valamint mennyire sikerült tiszteletben tartaniuk a meccs előtti megbeszélés során elfogadott szabályokat.

Attól függően, hogy mekkora hangsúlyt szeretnénk adni a fair play-nek, változtathatjuk a fair play pontok számát. Például eldönthetjük, hogy a csapatok 0-3, 0-4, vagy 0-6 fair play pontot kapnak. Az utóbbi két példában az a csapat, amely nagyon tisztességesen játszik, de veszít, megverheti azt a csapatot, amely gólokkal megnyeri ugyan a mérkőzést, de szabálytalanul játszott.

Összegzés

Ahogy ez bizonyára kiderült, a párbeszéd és a megértés a futball3 sajátos belső értékei közé tartozik. A játékosok megtanulnak megszólalni egy csoport előtt, hogy kifejezzék a véleményüket, s elfogadják mások véleményét. A rögzített és a nyitott szabályok tudatos alkalmazásával a való életben fontos készségeket lehet csiszolni, és meghatározott társadalmi témákkal lehet foglalkozni.

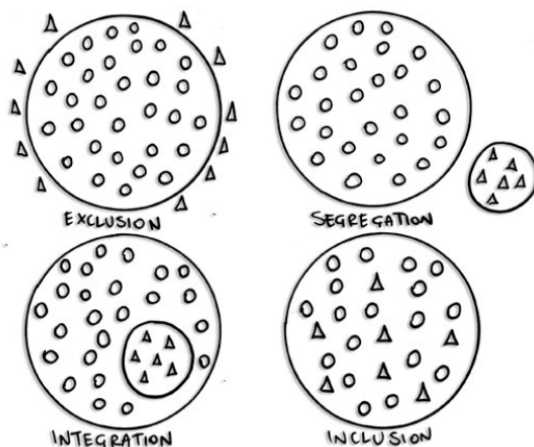
A következő fejezetekben azzal foglalkozunk, hogyan illesszünk be olyan alapvető értékeket és készségeket a futball3 játékba, amelyek alkalmassá teszik a játékosokat a rasszizmus, az idegengyűlölet és a kirekesztés elleni küzdelemre - a játékban és a közösségben egyaránt.

1. rész: A társadalmi befogadás megkönnyítése

Társadalmi befogadás a sport segítségével

A sport összehozza az embereket, lebonthatja az akadályokat, és hidakat építhet ott, ahol általában akadályok vannak. Emberek milliói futballoznak világszerte. A futballt különböző kultúrájú, nyelvű, vallású, életkorú, szexuális orientációjú, képességű és társadalmi-gazdasági státuszú emberek játsszák.

A migráns és hátrányos helyzetű fiatalok esetében a sport gyakran lehetőség arra, hogy kapcsolatokat alakítsanak ki, és jobban otthon érezzék magukat egy új országban és közösségben.

“A befogadás azt jelenti, hogy minden, az adott társadalomban élő ember egyenlő feltételekkel rendelkezik/kellene rendelkeznie a hozzáférési és részvételi jogok szempontjából”.

Definíció és illusztráció: [KIT 8 Social Inclusion](#)

Egy részvételen alapuló megközelítés célja, hogy az emberek egyenlő tagjaivá váljanak a közösségnek, amelyben élnek. Esetünkben a fiatalok fokozhatják összetartozási érzésüket és hajlandóságukat a közösség minden tagjának járó esélyegyenlőség előmozdítására a futball3 révén.

A társadalmi kirekesztés, a rasszizmus, az idegengyűlölet és a diszkrimináció leküzdése annak felismerésével és megértésével kezdődik, hogy az emberek hogyan élnek meg az eredendő kiváltságot, amely többek között olyan jellemzőktől függ, mint a bőrszín, a származási ország, a vallás, a nem és a gazdasági helyzet.

MacDonald és Marsh (2005) az alábbiak szerint sorolja fel a társadalmi kirekesztést formáló hat komponenst:

- a társadalmi kirekesztés nem csupán jövedelmi szegénység: a gazdasági marginalitáson túl politikai és kulturális dimenziók is kapcsolódnak hozzá;
- a társadalmi kirekesztés összefüggő problémák kombinációján keresztül nyilvánul meg, és az egymással összefüggő nehézségek halmozódása, bizonyos csoportok állapotát és tapasztalatait jellemzi;
- a társadalmi kirekesztést nem jellemzi a véletlenszerű megoszlás az egyének vagy a háztartások között, hanem térben koncentráliódik. Ez a lakóközösségek közötti fokozott társadalmi polarizáció terméke;
- a társadalmi kirekesztés annak a politikai felfogásnak a következménye, hogy egyes csoportok kiváltságokat és hatalmat szereznek mások kárára;
- a társadalmi kirekesztés egy dinamikus folyamat, amely az időben zajlik;
- a társadalmi kirekesztés intergenerációs hatásokat okozhat, és halmozott hátrányos helyzetként öröklődik nemzedékről nemzedékre.

[KIT 8 Social Inclusion](#)

A kiváltság vagy privilégium fogalmát nem mindig könnyű meghatározni. Például könnyebben észre vesszük, amikor tisztességtelenül bánnak velünk, míg a kiváltságos helyzetünket általában természetesnek tekintjük.

A privilégium olyan "nem szerzett" előnyök összessége, amelyet a társadalom nyújt egy adott társadalmi csoportba illeszkedő emberek számára. A társadalom gyakran privilégiumot biztosít az embereknek identitásuk bizonyos aspektusai alapján, többek között faj, osztály, nem, szexuális orientáció, nemi identitás, nyelv, földrajzi elhelyezkedés, képesség és vallás szerint. A kiváltságokkal rendelkező emberek nagyobb valószínűséggel töltenek be hatalmi pozíciókat, gazdaságilag stabilabbak és státuszukat a hozzájuk hasonló emberek javára használják. A kiváltságos csoportokba tartozók hatalommal rendelkeznek az elnyomott csoportokhoz tartozók felett.

Más szavakkal, a privilégium az elnyomás ellentétének tekinthető. Elég arra gondolni, hogy a társadalom hogyan fosztja meg jogaitól vagy hozza hátrányos helyzetbe az embereket identitásuk különböző aspektusai alapján. Ideértve a nőket, a színes bőrűeket, a fogyatékosokkal élőket, az LMBTQ közösséghez tartozókat, a gazdaságilag instabilakat és a mentális betegségben szenvedőket.

Fontos megjegyezni, hogy egy személy egyszerre élheti meg a kiváltságokat és az elnyomást identitása különböző aspektusai alapján. A kiváltságos emberek azonban túl gyakran feltételezik, hogy mivel az elnyomott identitás valamilyen formáját tapasztalják, ezért már nem is tartoznak a kiváltságosok közé. Például a szegény fehérek gyakran gondolják, hogy nem részesülnek a fehérek kiváltságos helyzetéből. Ez nem felel meg a valóságnak. A szegénység nem azt jelenti, hogy fehéreként ne részesülne az ember a fehér kiváltságokban. A nem fehérekhez képest a szegény fehér emberek még mindig olyan előnyöket élveznek, amelyeket mások pusztán a bőrük színe miatt nem.

Fontos megjegyezni azt is, hogy a kiváltság nem azt jelenti, hogy valaki nem tapasztalt nehézségeket, vagy nem dolgozott keményen a sikereiért. A privilégium egyszerűen azt jelenti, hogy nem kellett hasonló elnyomó, hátrányos feltételek között navigálnia, mint másoknak.

Arról ugyan nem mi döntünk, hogy privilegizáltak vagyunk-e vagy sem, DE a mi választásunk, hogyan használjuk a privilégiumainkat. Saját kiváltságaink felismerésével és megértésével tesszük meg az első fontos lépést az elnyomó rendszerek lebontása felé.

Részvétel és befogadás a DIALECT projekt kontextusában

A migráns fiatalok Görögországban, Olaszországban, Szerbiában és Magyarországon elnyomás sokaságával szembesülnek, beleértve a létbizonytalanságot, a faji és etnikai diszkriminációt, a vallási megkülönböztetést és a fogadó ország kultúrájából és társadalmából való kirekesztést. A migráns fiatalok további akadályokkal nézhetnek szembe a befogadás vonatkozásában, ideértve a kulturális megértés hiányát, a nyelvi akadályokat és a társadalmi szerepvállalás lehetőségeit. Sok migráns fiatal szembesül hasonló korlátokkal és diszkriminációval a futballpályán és a lelátón.

A futball3 módszertana ideális eszközt kínál arra, hogy a fiatalokban tudatosítsa a saját privilégiumait, valamint a migránsok és más marginalizált fiatalok elnyomását, nagyobb empátiát és megértést hozva létre bennük. A futball játékan keresztül a fiatalok megtanulják, hogyan használhatják kiváltságaikat erősebb és befogadóbb közösségek építésére.

Önreflexiós gyakorlatok

Ahogy már utaltunk rá, nehéz meghatározni, hogyan éljük meg a kiváltságokat és a befogadást. Próbáljuk ki az alábbi tesztet, hogy jobban megértsük az életünk azon aspektusait, amelyekben kiváltságosak és elfogadottak vagyunk, egyszerűen a bőrszínünk miatt.

Ne feledjük: ennek a tesztnek nem az a célja, hogy bűnösnek érezzük magunkat, mert senki sem maga választja a privilégiumait. A gyakorlat segít abban, hogy kritikusabban gondolkodjunk a társadalomról, amelyben élünk, és arról, hogy miként ösztönözhetjük a nagyobb befogadást saját közösségeinkben.

Antirasszista Oktató ([The Anti-Racist Educator](#))

Privilégium teszt

A teszt elvégzéséhez olvasd el az alábbi állításokat, és külön papíron kövesd nyomon a pontszámod alakulását. Az állítások elolvasása során igyekezz figyelmen kívül hagyni azokat az identitásaidat, amelyek befolyásolhatják az eredményeidet.

Minden állítás esetében, ha úgy gondold, hogy ez gyakran igaz, 0 pontot szerzel. Ha az állítás néha igaz, akkor 3 pontot kapsz. Ha pedig az állítás hamis, akkor 5 pont jár érte. A végén add össze a pontszámaidat.

1. Az emberek gyakran feltételezik, hogy bevándorló vagyok, még mielőtt egy szót is szólnék.
2. A „honnan való vagy?” kérdést nehezemre esik megválaszolni, különösen, ha a kérdező személy megpróbálja kitalálni, miért nézek ki úgy, ahogy kinézek.
3. Ha bemegyek egy szupermarketbe, ritkán találok olyan élelmiszereket, amelyek illeszkednek a családi hagyományaimhoz.
4. Nehéz megtalálni a hajamnak megfelelő hajápoló termékeket.

5. Nehéz olyan sminket, harisnyát és/vagy tapaszt találni, amely passzol a bőrszínemhez.
6. Amikor bemegyek egy üzletbe, a biztonsági őr valószínűleg jobban figyel majd rám a bőröm színe vagy a hagyományos öltözékem miatt (pl. hidzsáb, turbán, kufi).
7. Amikor egy reptéren a biztonsági vagy a bevándorlási kapukon haladok át, gyakran véletlenszerűen megállítanak, és több kérdést tesznek fel más bőrszínű vagy vallási öltözékű emberrel összehasonlítva.
8. Ha valaha is megállítanak a rendőrök, úgy érezném, hogy valószínűleg a bőrszínem vagy a vallási öltözetem miatt szemeltek ki.
9. Valahányszor terrortámadás van, az emberek hajlamosak félelemmel telve vagy vádaskodóan nézni rám.
10. Az iskolában olvasott könyvekben ritkán vannak olyan karakterek, akiknek a bőrszínük vagy a vallási hagyományaik azonosak lennének az enyémmel.
11. Az általam nézett filmekben ritkán hősök azok a szereplők, akiknek bőrszíne vagy vallási hagyományai megegyeznek az enyémmel.
12. Az iskolában tanult történelem keretében az őseim nem kapnak különösebb figyelmet vagy hitelt.
13. A hírekben azokat az embereket, akiknek ugyanaz a bőrszíne, mint az enyém, gyakran szegénynek, tehetetlennek és/vagy veszélyesnek ábrázolják
14. Az óvodától kezdve a mai napig, tanárain nem azonos bőrszínnel vagy vallási hagyományokkal rendelkeznek, mint én.
15. Az iskolában és a munkahelyen megismert, velem azonos bőrszínnel vagy vallási hagyománnyal rendelkező felnőttek kizárólag a takarító és a kiszolgáló személyzethez tartoztak.
16. Néha azt kívánom, hogy a bőröm és/vagy a hajam világosabb legyen, mert ez megkönnyítené az életemet.
17. A családom által ünnepelt fesztiválokat és ünnepeket általában nem ünneplik az iskolákban.
18. Nehéz olyan posztereket, képeslapokat, képeskönyveket, üdvözlőlapokat és magazinokat találni, amelyek olyan embereket mutatnak be, akiknek bőrszíne vagy vallási öltözéke megegyezik az enyémmel.
19. Online vagy nyilvánosan emberek rasszista megjegyzéseket tettek rám.
20. Nem kritizálhatom kormányunkat, történelmünket és/vagy kultúránkat, és nem beszélhetek arról, hogy mennyire nem értek egyet a politikai gyakorlattal anélkül, hogy kívülről tekintenének.
21. Nehéz olyan helyeket találnom, ahol olyan emberek társaságában lehetek, akiknek bőrszíne vagy vallási meggyőződése megegyezik az enyémmel.
22. Amikor a nemzeti örökségről, az emberi történelemről vagy a civilizációról mesélnek, olyan embereket mutatnak nekem, akik nem azonos kultúrával vagy bőrszínnel rendelkeznek, mint én.
23. Ha előfordul, hogy csúnyán beszélek vagy rosszul viselkedek, az emberek hajlamosak ezt annak csoportnak a rossz erkölcsével és/vagy szegénységével azonosítani, akik osztoznak a bőrszínemen és a kulturális hátteremen.
24. Ha egy nagyobb kihívást jelentő helyzetben jól teljesítek, az emberek a származási csoportomhoz viszonyítva tekintenek kiemelkedőnek.
25. Gyakran kérnek, hogy álljak ki a származási, kulturális és/vagy vallási csoportom minden tagja mellett.
26. Ha olyan helyzetbe kerülök, hogy az „illetékességgel” kell beszélnem, biztos lehetek abban, hogy olyan valakivel kell szembenéznem, akinek a bőrszíne vagy kulturális háttere nem azonos az enyémmel.
27. Nehéz figyelmen kívül hagynom és/vagy minimalizálnom a rasszizmus életemre gyakorolt hatását.
28. A szervezetek és klubok üléseiről rendszeresen úgy megyek haza, hogy ahelyett hogy odatartozónak érezném magam, kissé elszigetelődve távozom, mert vagy kisebbségben voltam, vagy nem hallgattak meg, vagy félték tőlem, vagy gyűlöltek.
29. Ha rossz napom van vagy rosszul mennek a dolgaim, akkor akaratlanul is arra gondolok, hogy a negatív epizódoknak rasszista felhangjuk van.

30. Nem tudom őszintén megvitatni az engem ért rasszista tapasztalatokat az iskolában vagy a munkahelyen.

Összesített pontszám: _____

Összesített pontszám / 150 X 100 = a fehér privilégium teljes százaléka

Reflexiók:

100% a pontszáma a fehér privilégiumból leginkább részesülőknek. 0% azoké, akik a legkevésbé részesülnek a fehér privilégiumból.

Mit is jelent ez a különböző élettapasztalataink és lehetőségeink tükrében, itt Európában?

Ha van lehetőséged, töltsd ki a tesztet olyasvalakivel együtt, akinek identitása jelentősen eltér a tiédétől (pl. más bőrszín, vallás, kulturális háttér). Hasonlítsátok össze az eredményt és vitassátok meg, hogy milyen felismeréseket hozott számotokra a feladat.

Ez a teszt a rasszra és a vallásra összpontosít, és érdemes megjegyezni, hogy más identitások (nem, szexualitás, osztály, fogyatékoság stb.) befolyásolják a privilégiumokkal kapcsolatos tapasztalatokat. Ráadásul a faj egy olyan társadalmi konstrukció, amely ki van téve a folyamatos változásnak, így az ember pontszáma időben változhat, mert az függ a kontextustól és a tudatosságától.

A kirekesztettség megtapasztalása ([Experiencing Exclusion](#))

Mikor voltál utoljára az „új gyerek” vagy „kívülálló”?

Az alábbi gyakorlatok arra szolgálnak, hogy emlékeztess magadat, hogy milyen érzés teljesen egyedül, új helyzetbe kerülni. Próbáld ki néhányat (és ne vigyél magaddal senkit)!

- Ül be egy étterembe és rendelj egy teljes menüsört. Ne vigyél magaddal se telefont, se könyvet, ami elterelné a figyelmedet.
- Menj el egy etno-élelmiszerboltba (pl. arab fűszeres – lehetőleg olyan helyre, ahol más nyelven vannak felcímkézve a termékek) és próbáld alapanyagokat találni egy ételhez.
- Menj el egy olyan eseményre (pl. party, előadás, fesztivál), amit a tiédétől eltérő kultúrájú csoport szervez. Ha nagyobb kihívást keresel, kérd meg a szervezőket, vagy az adott csoportba tartozókat, hogy az első 60 percben csak a saját nyelvükön szóljanak hozzád.
- Látogass el egy olyan gyülekezeti istentiszteletra, ami eltér a sajátodtól. (Érdeklődj előzetesen, hogy van-e erre mód, és hogy mikor lenne megfelelő a látogatás).
- Látogass el egy nyilvános önkormányzati ülésre, és teszteld, hogy vajon mennyire érted az eljárásrendet és a beszélgetés tartalmát.

Tedd fel magadnak az alábbi kérdéseket:

- Hogy érezted magadat egyedül egy új helyzetben? Mennyire értetted, hogy mi történik körülötted?
- Milyen nehézségekkel találkoztl (ha voltak ilyenek)? (Pl. nyelv, kommunikáció, mobilitás, sztereotípiák, attitűdök.)
- Hogyan viszonyultak hozzád a többiek (az adott csoporthoz tartozók)? Tett-e valaki lépéseket annak érdekében, hogy szívesen látottnak, „befogadottnak” érezd magad? Ha igen, hogyan? Ha nem, akkor mi történt?
- Ha „kívülálló” vagy egy adott helyzetben, mennyire fontos, hogy „befogadóan” bánjanak veled?

Most gondolj azokra a fiatalokra, akikkel munkád során kapcsolatba kerülsz:

- Mit gondolsz, hogyan érezhetik magukat, ha hasonló helyzetbe kerülnek (egyedül, kevés támogatás, nincs közös nyelv stb.)?

A rasszista, diszkriminatív és idegengyűlölő viselkedés azonosítása

A rasszista, diszkriminatív és idegengyűlölő magatartás sokféle módon nyilvánulhat meg, és leggyakrabban az emberek rassz/etnikai identitására, vallására vagy nemzetiségére irányul, vagy ezen identitások kombinációja alapján fogalmazódik meg. Számos olyan szakpolitika van érvényben Európában, amely eredendően rasszista. Például Európában egyes etnikai csoportok magasabb arányú kriminalizációt tapasztalnak: pl. a rendőrség etnikai profilalkotása nagyobb arányban sújtja őket, és a többségi társadalom tagjaihoz képest aránytalanul gyakrabban állítják meg őket ellenőrzés céljából. De a rasszizmus finomabb módon is megnyilvánulhat, gyakran interperszonális szinten, például megtagadva valakinek a kiszolgálását egy étteremben.

A rasszizmushoz hasonlóan, az idegengyűlölet is megtapasztalható mindkét formában: nyíltan, mint a fizikai erőszak és a gyűlöletbeszéd, és rejtettebb módokon, mint a törvényekben, a szakpolitikákban és az öntudatlan elfogultságban. Például a bevándorlók képzettségük ellenére gyakran hátrányba kerülnek a munkaerőpiacon, kevesebbet fizetnek nekik, és elutasításból fakadó lakhatási nehézségeik vannak. A közösségi média platformjait gyakran használják a rasszista retorika terjesztésére, ami fokozottabb megkülönböztetéshez és erőszakos fenyegetésekhez vezet.

A diszkriminatív viselkedés negatívan érinti az egyéneket és a csoportokat. Az alábbi piramis a diszkriminatív viselkedés növekedését tükrözi, kezdve az elfogult attitűdöktől egészen a népiirtásig. A rasszizmus és a diszkrimináció minden szintjét az alatta lévő szint táplálja. Minél elfogadottabbá válnak az alul lévő viselkedésformák, annál inkább elfogadottá válnak a következő szinthez tartozó viselkedésformák.

A Rágalmazás-ellenes Liga *Gyűlölet Piramisa* alapján ([Anti-Defamation League's Pyramid of Hate](#))

A rasszista, diszkriminatív és idegengyűlölő viselkedés megelőzése és megállítása

Az empátia ápolása és a más kultúrákkal kapcsolatos tudatosság növelése elengedhetetlen a rasszizmus, a diszkrimináció és az idegengyűlölet elleni küzdelem szempontjából. Az alábbi gyakorlati módszerek elindíthatnak bennünket ezen az úton:

1. Azonosítsd és értsd meg az öntudatlan elfogultságaidat: Mindannyiunknak vannak elfogultságaink, és mivel öntudatlanok, nehéz lehet őket azonosítani. De fontos megvizsgálni azokat az elképzeléseinket, amelyeket a tőlünk eltérő emberekkel

kapcsolatban alkotunk. Érdeemes azon is elgondolkodni, hogy vajon ezek az elfogultságok hogyan alakultak ki.

2. Tedd szóvá, ha rasszista és idegengyűlő nyelvet hallasz: Emeld fel a szavad, ha azt hallod, hogy valaki rasszista viccet mond. Bár ártalmatlannak tűnhet, a rasszista viccek hozzájárulnak a veszélyes sztereotípiák kialakításához. Ha nem teszel ellene, az azt jelenti, hogy egyetértesz a rasszista és idegengyűlő diskurzussal, még akkor is, ha nem nevensz rajta.
3. Támogasd a kulturális sokszínűséget: Sokféleképpen támogathatod a kulturális sokszínűséget, ideértve a bevándorlók által irányított vállalkozások támogatását is. Szánj időt más országok és kultúrák megismerésére filmekkel, könyvekkel, különböző konyhák kipróbálásával. Vegyél részt a közösségedben lévő különböző kulturális eseményeken.

2. rész: Az edzők képzése

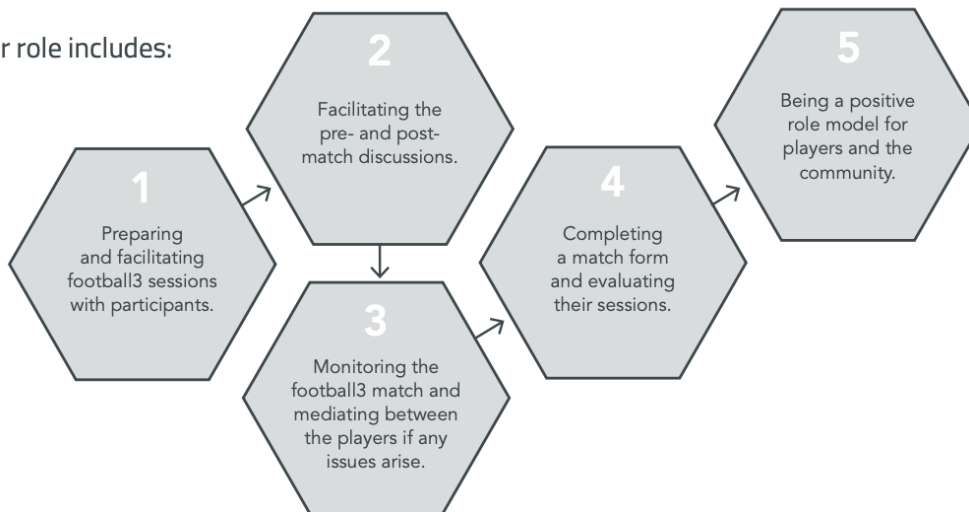
A közösségi szerveződések fontos szerepet játszanak a rasszizmus és az idegengyűlölet elleni küzdelemben. Különböző érdekelt felek működnek együtt a közösségben, bizalmat építenek és így pozitívan befolyásolhatják a közösség tagjait. A football3 segítségével a közösségi szervezetek a labdarúgást eszközként használhatják a társadalmi kirekesztés leküzdésére. Első lépésként a szervezeteknek meg kell határozniuk, milyen tevékenység a football3, valamint toborozniuk és képezniük kell football3 mediátorokat és edzőket. A következő részben minden információt megadunk a football3 munkatársairól és önkénteseiről.

Mediátorok

A mediátorok alapvető szerepet játszanak a football3 sikerében. Megkönnyítik a két csapat közötti megbeszélést a meccs előtti és utáni fórum során, megoldják a konfliktusokat és támogatják a csapatokat abban, hogy meg tudjanak állapodni a szabályokról és a fair play pontokról.

A mediáció gyakran párban történik, és mint ilyen, a mediátoroknak képviselniük kell annak a közösségnek a sokféleségét, amelyben a football3 mérkőzések játszódnak.

Their role includes:

1. Előkészíti, elősegíti a futball3 alkalmakat a résztvevőkkel
2. Segíti a meccsek előtti és utáni párbeszédet
3. Felügyeli a futball3 meccset, konfliktus esetén közvetít a játékosok között
4. Kitölti a meccsről készült űrlapot és értékeli a játékot
5. Pozitív példakép a játékosok és a közösség számára

A mediátor szerepét szociális munkások, oktatók vagy edzők is vállalhatják. Fiatal vezetők, akik a csapat tagjai, valamint tapasztalt futball3 játékosok is működhetnek mediátorként. Mint minden készség, a mediáció is képzést és fejlesztést igényel. Fontos a folyamatos képzés biztosítása, hogy a mediátorok gyakorolhassák és fejleszthessék képességeiket.

A mediátorok jellemzően 16-30 évesek, de az idősebb résztvevők is szívesen látottak. Ideális esetben a nemek között egyensúly van. A mediátornak nem kell jó futballistának lennie, de a csoportvezetési tapasztalat hasznos lehet.

A sikeres mediátor:

Empatikus - érzékeny mások érzelmeire, identitására és értékeire (etnikum, faj, vallás, nemi identitás, szexuális irányultság stb.)

Semleges - képes pártatlan maradni, objektív, nem erőlteti saját véleményét, nem áll senkinek a pártjára

Tud hallgatni - valódi érdeklődést mutat mások iránt, és minden játékosban azt az érzést kelti, hogy figyel rájuk

Türelmes - késéseket, problémákat vagy ellentmondásos véleményeket fogad el anélkül, hogy bosszankodna, szorongana vagy ítélkezne

Problémamegoldó - jó ötletei vannak, amelyek segítenek mások számára is elfogadható megoldásokat találni

Figyelmes - figyelemmel kíséri a cselekvéseket, megjegyzi a fontos pillanatokot és az egyének viselkedését

Megbízható – megbízható, és ő is bizalmat szavaz másoknak

Lelkes - energikus és másokat is a részvételre buzdít azáltal, hogy jó hangulatot teremt

Tiszta kommunikátor - hangosan és tisztán beszél, hogy mindenki megértse

Összeszedett - biztosítja, hogy minden jól és időben készen álljon

Érzékeny és befogadó – Segíti, támogatja az együttműködést, és gondoskodik arról, hogy minden játékos egyformán részt vegyen a játékban, fajtól, etnikumtól, nemi identitástól, vallástól és szexuális irányultságtól függetlenül.

Fontos, hogy gondosan válasszuk ki a mediátorokat, hogy biztos legyen, hogy hajlandóak és képesek ösztönözni a játékosokat és dicsérni a pozitív viselkedést, nem pedig büntetik a negatív viselkedést. Ha a mediátor domináns magatartást tanúsít, ez visszatárhathja a résztvevőket attól, hogy bátran részt vegyenek és kibontakozzanak a tevékenységekben.

Tipp: Befogadó toborzási stratégiák

Mediátorok és oktatók toborzásakor fontos, hogy a keresésben nyitottak legyünk, hogy a mediátorok sokfélék legyenek.

Íme, néhány stratégia, amelyeken érdemes gondolkodni:

- Lépünk kapcsolatba más ifjúság-központú szervezetekkel
 - A [TandEM projekt](#) nagy sikereket ért el Spanyolországban, Olaszországban, Máltán, Görögországban, Horvátországban és Cipruson
 - A SALTO-YOUTH olyan keresési eszközzel rendelkezik, amely Európa-szerte megkönnyíti a partnerszervezetek felkutatását
<https://www.salto-youth.net/tools/otlas-partner-finding/organisations/>
- Érdemes az egyetemek nemzetközi hallgatói csoportjait is felkeresni
 - A diákvezetők gyakran kiaknázatlan források
 - Hirdessünk közösségi média felületeken pl., Facebook, Instagram, TikTok
 - Lépünk kapcsolatba a közösségi média felületeken olyan szervezetekkel, akik fiatalokkal foglalkoznak
 - <https://www.facebook.com/EuropeanYouthForum/>

- Keressük fel a közösség vallási vezetőit
 - Olaszország Iszlám Vallási Közössége ([Coreis](#))

A mediátorok képzése

Miután megtaláltuk a lehetséges mediátorokat, fel kell készíteni őket a szerepükre. A mediátorképzés akár több napig is eltarthat. Minél többet foglalkozunk velük, annál jobbak lesznek a mediátorok!

A képzés céljai

A mediátorok feladata, hogy előmozdítsák, megkönnyítsék a futball3 mérkőzéseket. Mediálhatnak egy-egy mérkőzést, de mérkőzéssorozatokat is. Fontos a mediátorok képzése, mivel a mérkőzések során ők felelnek a résztvevők testi és lelki jólétéért.

A képzés után a mediátorok alkalmasak lesznek az alábbiakra:

1. Azonosítani és fejleszteni tudják a legfontosabb közvetítői készségeket
2. Képesek lesznek elmagyarázni a futball3 szabályait a játékosoknak
3. Közvetíteni, segíteni tudnak egy futball3 mérkőzést, elvégezve az összes szükséges műveletet a három félidő alatt

Hol találhat képzési módszereket és tevékenységeket a mediátorok számára?

A [futball3 kézikönyvben](#) (22-25. oldal) és a [futball3 edzői kézikönyvben](#) (24-36. oldal) az utcai foci gyakorlati útmutatást nyújt a futball3 mediátorok képzéséről. Tanulmányozzuk mindkét kézikönyvet, és használjuk az edzésterveket.

Hosszabb és alaposabb futball3 mediátorképzéshez nézzük meg az utcai foci és számos partnerszervezet által létrehozott futball3 mobiltanfolyamot. Olvassa el a 4. részt: Mediátorok képzése.

(Megjegyzés - A tanfolyam (futball3 mobilkurzus) fejlesztés alatt áll, 2021 májusában indul. A külsősök számára készülő kiadványunkba, amelyet a projekt végén szeretnénk közzétenni, a link bekerül.)

Edzők

Az edzők fontos szerepet játszanak a futball3-ban. Ők azok, akik megszervezik és megvalósítják a versenyeket, programokat, emellett workshopokat tartanak és támogatják a mediátorok folyamatos képzését és oktatását.

Az edzők példaképek

“Azok a fiatalok, akiknek nem voltak megközelíthető, elérhető példaképeik, komolyabb szintű pszichológiai problémákról számoltak be azokhoz a fiatalokhoz képest, akiknek volt példaképük.” ([Nemzeti Mentori Erőforrás Központ](#)).

A futball3 edzője példaképe lehet azoknak a fiataloknak, akiknek életük más területein hiányoznak a példaképek. Az azonosulás fokozása érdekében fontos, hogy olyan futball3 edzőket foglalkoztassanak, akikkel a fiatalok azonosulni tudnak.

Feltétlenül keressük azokat az edzőket, akik a sokszínűséget képviselik a résztvevők számára (származásuk, vallási meggyőződésük, nemük stb. alapján).

A sikeres edzők olyan emberek, akik részletes ismeretekkel rendelkeznek a futball3-ról, mint játékos, és mint futball3 mediátor egyaránt. Emellett megértik közösségük egyedi igényeit, és megértik a futball3 személyes és kollektív befolyásoló erejét társaik és közösségük életében. Az edzők képesek tisztán kommunikálni, figyelmesen hallgatni, és képesek elősegíteni a tanulást nyílt, dinamikus és interaktív módon a fiatal felnőttek számára.

Az edzők képzése

A futball3 edzők példaképek, elsődleges kapcsolattartók és bizalmi emberek a játékosok számára. A futball3 edzők a futball3 foglalkozásokat egy futball3 program keretében valósítják meg, amelynek célja egy adott társadalmi téma népszerűsítése vagy egy meghatározott készség elősegítése; emellett támogatják és elkísérik csapataikat a futball3 versenyekre és eseményekre.

Az edzők a képzés után képesek:

1. bemutatni a játékosoknak a futball3 játékát
2. futball3 foglalkozásokat tervezni, amelyek támogatják és javítják az életvezetési készségeket
3. elősegíteni a játékosok fejlődését egy csapatban

Hol találhat képzési módszereket és tevékenységeket az edzők számára?

A [futball3 kézikönyv](#) kiadványában a streetfootballworld (utcai foci szervezet) felvázolja, hogy az edzők hogyan készülhetnek fel a szerepükre (26. oldal).

Ha többet szeretne megtudni a futball3 edző szerepéről, kérjük, keressen egy futball3 mobilanfolyamot. Olvassa el a 3. részt: A játékosok edzése.
(**Megjegyzés:** a futball3 mobil kurzus 2021 májusában indul.)

Futball3 versenyek és programok szervezése

A futball3 versenyeket és programokat gyakran a szervezet munkatársai, például programmenedzserek, projektmenedzserek és edzők tervezik és valósítják meg. A hatékony és tartalmas események és programok létrehozása érdekében fontos a képzés és az útmutatás.

Hol található útmutatást a versenyek és programok szervezéséhez?

A [futball3 kézikönyvben](#) (36–37. oldal, 40–41. oldal) és a [futball3 edzői kézikönyvben](#) (37–71. oldal) az utcai foci módszertana útmutatást ad a futball3 bajnokságok szervezéséhez, valamint a futball3 program tervezéséhez és megvalósításához. Javasoljuk, hogy további információkért tanulmányozza ezt a módszertani segédkönyvet.

A futball3 bajnokságok és programok szervezésével kapcsolatos alaposabb képzés érdekében javasoljuk, hogy keresse az utcai foci és számos partnerszervezet által készített futball3 mobilkurzust. Kérjük, olvassa el az 5. részt.

(Megjegyzés: a futball3 mobilkurzus 2021 májusában indul.)

Vond be a közösségedet

A futball3 akkor a leghatékonyabb, ha az egész közösség elfogadja. Annak érdekében, hogy biztonságos és befogadó környezet alakuljon ki, amelyben a futball3 jól működik, fontos, hogy olyan közösségi vezetőket és segítő rétegeket célozzon meg, mint a helyi hatóságok, a civilszervezetek és a játékosok szülei/gondviselői. A türelem nagyon fontos, időbe telhet, amíg egy közösség teljes mértékben megérti és befogadja a futball3-at, hiszen eltér a szokásos labdarúgástól.

Amikor azt szeretnénk, hogy bevonjuk a közösségünket, hajlamosak vagyunk arra gondolni, hogy olyan partnerekre vagy ügynökségekre korlátozzuk a figyelmünket, akikkel jól érezzük magunkat. Fontos azonban a nem hagyományos partnerek bevonása is. Ez azonban a kultúra, a nyelv vagy a prioritások különbségei miatt eleinte kényelmetlen lehet, vagy kihívást jelenthet.

Vegyük észre a közösségben található számos potenciális partnert - milyen igényeik vannak, és hogyan profitálhatnak a futball3 támogatásából?

Üzlet

A vállalkozások kapcsolódnak a közösség fiataljaihoz, akár munkaadóként, akár azok vásárlóiként.

A potenciális üzleti partner megkeresésekor fontos arról beszélni, hogy a futball3 támogatása milyen előnyökkel járhat a vállalkozásuk számára:

- A hálózatépítési lehetőséget nyújt
- Növeli a vállalkozás ismertségét és láthatóságát
- Jó vállalkozóként mutatja be őket

A vállalkozásokat többféle módon lehet bevonni:

- Helyet biztosíthatnak értekezletek vagy rendezvények számára
- Szponzorálhatnak versenyeket
- Rendezhetnek különleges eseményt
- Elérhetnek más vállalkozásokat a közösségen belül

Hívó közösségek

Sok hívó közösség elkötelezett az ifjúság felé és általában erős együttműködő partnerek. A hívó közösségek általában az ifjúsági vezetés fejlesztésére összpontosítanak, és jó helyek lehetnek mediátorok toborzására is.

Fontos tippek a hívó közösségek bevonására:

- Tartsuk tiszteletben a vallási ünnepeket, amikor a bemutatkozást ezekre a napokra tervezzük
- Vegyük fel a keresésbe az összes hívó közösséget
- Vonjuk be a világi vezetőket, a vallási oktatókat és az ifjúsági csoportok vezetőit a köreinkbe

Egészségügyi szolgáltatók

Az ifjúságközpontú egészségügyi szolgáltatók az együttműködés másik lehetséges bázisa. A velük való partneri viszony információkkal és szolgáltatásokkal segítheti a futball3-ba bekapcsolódó fiatalokat, és ezek hozzájárulnak testi és lelki egészségük javításához.

Az orvosok mellett vegyük fontolóra a nővérekkel és a közegészségügyi szolgálatokkal való kapcsolatfelvételt.

Az egészségügyi szolgáltatók a következő módon állhatnak a futball3 kezdeményezései mellé:

- Támogatják a játékosok toborzását az aktuális ifjúsági kezdeményezések segítségével
- Részt vesznek futball3 ismertségének és hatásának javításában

A helyi hatóságok

A helyi hatóságok is potenciális partnerek, és nagyon fontos szerepük van abban, hogy a fiatalokat érintő tartós és rendszerszintű változások bekövetkezzenek. A helyi hatóságoknak érdekük, hogy a közösség fiataljai jól boldoguljanak.

A rendőrség és más bűnüldöző szervek különösen érdekes partnerek, mivel a bevándorlók gyakran negatív kapcsolatban állnak ezekkel a szervekkel. Pozitív tevékenységbe vonva megváltoztathatják a kapcsolat dinamikáját, és pozitív példákat teremthetnek az interakcióra. Például szervezhetünk egy futball3 edzést vagy versenyt, amelyen a helyi rendőrség és a helyi fiatalok együtt játszanak, megismerkednek. A futball3 segítségével párbeszédet alakíthatunk ki a különböző felek között, hogy a társadalmi témákat érintve mindkét oldalon nagyobb empátia és megértés alakuljon ki.

Fontos, hogy **az ifjúság, a sport és a migráció területén tevékenykedő helyi hatóságokkal** együttműködve elnyerjük a támogatásukat. Kérjük találkozzátok egy adott munkaterület helyi

képviselőitől, hogy bemutassuk a projektünket, hívjuk meg őket egy futball3 találkozóra, majd szervezzünk nekik egy futball3 edzést.

A helyi hatóságokat számos módon bevonhatjuk a futball3 tevékenységeibe, és elnyerhetjük támogatásukat:

- Beszélhetnek a futball3 bajnokságokról és meccsekről munkatársaiknak
- Elősegíthetik a változást törvényi szinten
- Növelhetik a futball3 ismertségét a közösségben
- Segíthetik az adománygyűjtést
- Segíthetnek helyet találni a mérkőzések/versenyek számára

Civilszervezetek

A helyi, regionális és nemzeti civilszervezetek szintén fontos partnerek lehetnek, mivel támogatást, forrásokat és hozzáférést nyújthatnak a potenciális résztvevők számára. Konkrétabban, a nem kormányzati szervezetek:

- Tudásforrások lehetnek – lépünk kapcsolatba olyan civilszervezetekkel, amelyek olyan témákkal foglalkoznak, amelyek érintik a programot, és amelyek kiegészítik ismereteinket
- Forrásokat oszthatnak meg – például kiadványokat, munkalapokat, gyakorlatokat és egyéb anyagokat adhatnak
- Képzést és kapacitásépítést biztosíthatnak
- Megoszthatják létesítményeiket – például futballpályákat, műhelyszobákat vagy bármely más szükséges létesítményt
- Hozzáférést biztosíthatnak a potenciális futball3 játékosok számára (fiatalok, migránsok, menekültek), és terjeszthetik a futball3-mal kapcsolatos információkat
- Elősegíthetik a politikai változásokat
- Terjeszthetik a projektek kulcsüzeneteit
- Példaként szolgálhatnak – tervezhetnek és megvalósíthatnak releváns programokat
- Végrehajtó partnerek lehetnek – megvalósíthatják a képzési tananyagot saját kedvezményezettjeikkel

Más civilszervezetek bevonása érdekében...

- Meghívhatjuk kedvezményezettjeiket, hogy vegyenek részt a futball3 foglalkozásokon
- Meghívhatjuk munkatársaikat és kedvezményezettjeiket, hogy segítsenek egy bemutató mérkőzésen
- Szervezhetünk egy találkozót a munkatársaknak, ahol bemutatjuk a programot
- Küldhetünk egy összefoglalót a futball3 tevékenységeiről, célkitűzéseiről és idővonaláról

Szülők és gondviselők

A szülők, gondviselők és családok fontos szerepet játszanak abban, hogy gyermekeik hogyan fordulnak egy új élmény felé. Egy befogadóbb közösség építéséhez fontos, hogy a szülőket is megismertessük a futball3 módszertanával. A szülők valószínűleg jobban támogatják majd a programot, ha lehetőséget kapnak arra, hogy maguk is kipróbálhassák azt. Fontoljuk meg például egy futball3 mérkőzés megszervezését szülők számára a közösségben. Minél elkötelezettebbek a szülők, annál nagyobb a valószínűsége, hogy a játékosok érdeklődését is sikerül felkelteni.

Támogassa a szülőket és a közösség tagjait saját mérkőzéseik vagy versenyek megszervezésében. Keressünk közösen új helyeket a játékokra, népszerűsítsük az eseményeket szórólapok osztásával vagy barátaink, ismerőseink meghívásával.

A szülők / gyámok részvételének érdekében szervezhetsz...

- **Bemutató futball3 mérkőzést** a közösségben, ahol a játékosok játszanak, és olyan mérkőzést, ahol a szülők/gondviselők játszhatnak
- **Információs találkozót** szülőknek/gondviselőknek, amelyeken elmagyarázzuk a futball3 programjának céljait és módozatait
- **Találkozót a szülőkkel/gondviselőkkel** közösségi terekben vagy akár az otthonukban annak érdekében, hogy bemutassuk a programot, és meggyőzzük őket annak értékéről és előnyéről gyermekeik számára

A szülők megkeresése során vegyük figyelembe a következő irányelveket a tisztelet és az elfogadás elősegítése érdekében:

- Minden szülőt vagy gondviselőt partnerként kezeljünk, mint aki a legjobbat akarja gyermekeinek és közösségének
- Javasoljuk a szülőnek vagy gyámnak, hogy meséljenek családi kultúrájukról és hagyományaikról
- Ismerjük fel és tartsuk tiszteletben a családi struktúrák közötti különbségeket
- Ismerjük fel, hogy az identitás és a háttér szerepet játszik a játékosok, a mediátorok és az edzők közötti kapcsolat alakulásában

3. rész: Játékosok felkészítése

A futball3 trénerek alapvető fontosságúak a sikeres futball3 programok lebonyolítása szempontjából. Megtartják a rendszeres futball3 üléseket a játékosokkal, melyek keretében társadalmi témákkal foglalkoznak, és különböző, konkrét, élethez szükséges készségeket gyakoroltatnak be. Elkísérik csapataikat a futball3 tornákra, és a játékosok számára fontos bizalmi személyt jelentenek. Az alábbi fejezetben befogadó toborzási stratégiákat mutatunk be, valamint a mindennapi életben szükséges készségeket és társadalmi témákat, melyek a fiatalok futballon keresztül történő antirasszista felkészítése szempontjából meghatározóak. Bemutatjuk egy lehetséges futball3 foglalkozás tervének sablonját, valamint többféle tevékenység tervét is.

Célcsoport

Jelen projekt természete miatt, különös gondot kell fordítani arra, hogy a játékosok reprezentálják a(z adott) közösség összetételét és sokféleségét. A játékosoknak kimondottan a 12-18 éves korosztályból, valamint migráns, nem-migráns és marginalizált csoportokból kell kikerülniük. Minden egyes csapatnak egyaránt fiúkból és lányokból kell állnia. A befogadó toborzási stratégiának arra is kell koncentrálnia, hogy a különböző vallási felekezetek, társadalmi-gazdasági háttérű emberek és a nemek aránya is egyensúlyban legyenek.

Játékos-profil

- 12-18 év közötti fiatalok
Reprezentálják a közösség sokféleségét
 - Migráns és nem-migráns, valamint marginalizált fiatalok
 - Különböző vallási felekezetek
 - Különböző társadalmi-gazdasági háttérű emberek
 - Nemek egyensúlya

Tipp: Befogadó toborzási stratégiák

Játékosok toborzása során fontos befogadó módon végezni a keresést a sokféleség reprezentációjának biztosítása érdekében.

Az alábbiakban található néhány stratégia, amely megfontolásra érdemes:

- Kapcsolódj a helyi, ifjúsággal foglalkozó szervezetekhez
- Ott találkozz az fiatalokkal, ahol vannak
 - Hirdess a közösségi média-felületeken, azaz a Facebook-on, Instagram-on, TikTok-on
 - Keress kapcsolatot az elismert ifjúsággal foglalkozó szervezetekkel a közösségi médián
 - <https://www.facebook.com/EuropeanYouthForum/>
 - Buzdítsd a játékosokat arra, hogy hívják el barátaikat vagy családtagjaikat
- Érd el, teremts kapcsolatot a közösség vallási vezetőivel
- Érd el az iskolákat a közösségben
- Érd el a helyi sportszervezeteket

Tipp: Stratégiák játékosok bevonására

A sokféle játékos bevonásán túl egy sikeres program kreatív módokat talál arra, hogy a játékosok szívesen látottnak érezzék magukat, valamint biztonságban, elfogadottnak és elkötelezettnak érezzék magukat.

- Osszál ételt vagy rágcsálnivalót a meccseken
 - A kiosztott ételnek tükröznie érdemes a játékosok sokféleségét. Fontold meg a játékosok megkérdezését arról, milyen helyi éttermet tudnak ajánlani, amely esetleg kipróbálható, sokféle konyhára van specializálódva.
- Biztosíts egyenruhákat
 - Az egyenruha a közösségi összetartozás érzését teremtheti meg a játékosok között
- Gondold végig a helyszín elhelyezkedését
 - Biztosítsd, hogy a játékosok biztonságban elérhessék a pályát, akár jönnek a meccsre, akár távoznak onnét
 - Gondoskodj arról, hogy mindkét nembéli játékosoknak legyen lehetőségük átöltözni valamint használni a WC-t
- Gondold végig az időzítést
 - Gondolj arra, hogy a meccseket olyan időre érdemes tervezni, amely nem ütközik vallási kötelezettségekkel
 - Ajánlj többféle meccs-időpontot, hogy a játékosok eleget tehessenek egyéb elkötelezettségeiknek, mint pl. részmunkaidős állások, vagy otthoni feladatok, vagy fiatalabb testvérekre, idősebb rokonokra vigyázás
- Őrizd meg a játékosok egészségét és biztonságát a globális járvány alatt
 - Biztosíts maszkokat és kézfertőtlenítőt
 - Buzdíts a fizikai távolság megtartására
 - Hirdesd, hogy a meccsek követik a megfelelő egészségügyi és biztonsági irányelveket

A futball3 használata a rasszizmussal, idegengyűlölettel és kirekesztéssel szembeni küzdelemben

A futball3 egy rugalmas eszköz, amely használható szociális kérdések kezelésére, valamint a mindennapi élethez szükséges készségek fejlesztésére. Ebben a fejezetben megvizsgáljuk, hogyan alkalmazható a futball3 arra, hogy kimondottan fiatalokat felkészítsünk a rasszizmussal, xenofóbiával és kirekesztéssel szembeni küzdelemre.

A futball3 foglalkozások célkitűzései

A foglalkozások után a játékosoknak ...

- a játékon keresztül megértésre kell jutniuk a rasszizmushoz és idegengyűlölethez kötött társadalmi kérdésekkel kapcsolatban,
- olyan készségek birtokába kell kerülniük, melyek a befogadóbb közösségek építéséhez szükségesek,
- képesnek kell lenniük, hogy reflektáljanak a futball3 szabályaiból leszűrhető tanulságokra
- képesnek kell lenniük átvinni a tanulságokat a pályáról az életbe

A futball3 foglalkozás során megszerzett tudás integrációja céljából javasoljuk az alábbi (a társadalmi kérdések kezelését, vagy a mindennapi élethez szükséges készségek fejlesztését segítő) tevékenységek beágyazását a futball3 foglalkozás első félidejébe. A második félidejében

a futball3 mérkőzés zajlik, melyben a szabályok tükrözik az első félidőben felvetett kérdéseket. A harmadik félidőben a tréner alaposan átbeszéli a játékosokkal a tapasztalatokat, és segít a tanulságok mindennapi életre való "lefordításában", konvertálásában.

Futball3 foglalkozás példa: befogadás/kirekesztés

Dátum: 2021. január 13.	Időpont: 18.00 – 19.30 (1 óra 30 perc)
Helyszín: Egység focipálya, Budapest	Résztevők száma: 22 (12 lány, 10 fiú)
Szociális témák/élethez szükséges készségek: Befogadás/kirekesztés, másnak lenni	
<p>A foglalkozás céljai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Megérteni a befogadás és kirekesztés fogalmait. 2. Megtapasztalni a befogadást/kirekesztést. 3. Megvitatni a mindennapjainkban jelentkező befogadást/kirekesztést. 4. A tanulságok olyan futball3 szabályokká konvertálása, melyek befogadóbbá teszik a játékot. 	
<p>Szükséges anyagok, eszközök</p> <p>Matricák négy különböző színben, jelzőbóják, labdák, mellények, gól-póznák, faliújság (parafatábla), mérkőzés-úrlap, stopperóra</p>	<p>Felkészülés</p> <p>A bóják segítségével jelölj ki egy négyzetet, melyen belül a játékosok cselezgethetnek a csoportok megalkotásáig; jelölj ki három négyzetet a bójákkal három különböző csapatnak</p>
<p>Bemelegítő gyakorlatok Jégtörők, energetizálók, rövid játékok</p> <p>Labdás tapsolás (Clap ball)</p>	<p>Első félidő Játék/activity, mely illusztrálja a szociális témá(ka)t/élethez szükséges készsége(ke)t</p> <p>Melyik csapattal vagy?</p>
<p>Második félidő futball3 mérkőzés (mindhárom félidő)</p> <p>futball3 mérkőzés speciális szabályokkal a befogadóbb játékért</p>	<p>Pihenés Nyújtás, ivás, szünet</p>

<p>Harmadik félidő <i>Reflexió/átbeszélés</i></p> <p>Reflektálás a foglalkozásra a reflexiós kérdések szerint</p>	<p>Értékelési módszer</p> <p>Osszál ki egy rövid, 5 kérdésből álló, a foglalkozásra vonatkozó felmérést a játékosok közt, vagy bátorítsd őket, hogy online töltsék ki az ívet telefonjaik segítségével.</p>
<p>Megjegyzések a segítők, mediátorok számára:</p> <p>Semmiképp se tegyél egyedül valakit a kívülálló csoportba az első félidő alatt, aki könnyen kirekesztődhet.</p>	

Olyan játékkal, amely lehetővé teszi a játékosoknak, hogy közösen reflektáljanak egy témára az első félidő alatt, lefekteted a futball3 foglalkozás alapját. Mindenképpen röviden beszéld át a megvalósítandó célt az első félidőben, és intenzíven vitasd meg a harmadik félidőben, a foglalkozás végén. A mellékletek közt (1. sz. melléklet) megtalálod a foglalkozási terv sablonját.

A futball3 foglalkozások értékelése

Annak érdekében, hogy nyomon követhesd játékosaid előrehaladását, és beszámolhass foglalkozásaid és a program hatásáról, mindenképpen gyűjtsd össze a játékosok visszajelzéseit minden egyes foglalkozás után. Egyszeri foglalkozásokhoz használhatod alap foglalkozási sablonunkat, amely megtalálható a mellékletek között (2. sz. melléklet).

Hosszú távú futball3 programok esetén ajánljuk, hogy tervezd meg a programot előre, és határozd meg az értékelési stratégiádat a logikai modell segítségével. A logikai modellről többet is megtudhatsz a [futball3 tréneri kézikönyv](#) (54-71. oldal) segítségével, a [futball3 kézikönyv](#) (40-41. oldal), valamint a futball3 mobil kurzus (5. lecke) segítségével.

A rasszizmussal, xenofóbiával, és kirekesztéssel kapcsolatos szociális témák kezelése

A játékok hatásos eszközök a szociális témákra való reflexió során. Lehetővé teszik a játékosoknak, hogy megtapasztaljanak egy helyzetet, elemezzék és átbeszéljék azt. A játékok aktiválják a képzeletet és a motivációt, valamint szórakozást nyújtanak. Lehetővé teszik számodra minden fiatal bevonását, függetlenül intellektuális képességeiktől. Mindenki megtapasztalhatja a játékot és megoszthatja benyomásait, érzéseit. A tréner feladata mindenkit bevonni a reflexióba olyan kérdések fölvetésével, amelyek előmozdítják a vita kialakulását.

Az alábbi fejezetben kiemelünk hat szociális témát, amelyek kapcsolódnak a rasszizmushoz és a xenofóbiához, és mindegyik téma után következik egy példa a tevékenységre. Természetesen van még számos más szociális téma, mellyel foglalkozni lehetne. Ne félj további témákat és tevékenységeket felkutatni és kitalálni, majd integrálni őket az edzéstervedbe!

Szociális téma: Privilegium

A privilégium (kiváltság) nehezen megérthető téma. A privilégium egy tucat meg nem érdemelt előny, melyet a társadalom biztosít olyan embereknek, akik egy konkrét társadalmi csoportba tartoznak. Példának okáért, a társadalom privilégiumokat ad embereknek identitásuk bizonyos aspektusai alapján, mint például – többek között – a rassz, (társadalmi) osztály, nem, szexuális orientáció, nemi identitás, nyelv, földrajzi elhelyezkedés, képesség és vallás.

Példa activity: Privilégium (3. sz. melléklet)

Gyakorlat neve: Egyenlőség verseny	
Időtartam: 25-30 perc	Segítő(k) Amira és Samuel
Anyag- és eszköz szükséglet Szerepkártyák & állítások listája (lásd a mellékleteket), szemetesláda, néhány ív papír, 2 bója	Szociális téma / élethez szükséges készség Privilégium, egyenlő(tlen)ség, empátia
A gyakorlat céljai	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Megérteni, mit jelent a privilégium. 2. A privilégium különböző szintjeinek, valamint azok következményeinek megtapasztalása. 3. Megérteni, hogy hogyan lehet a saját magunk privilégiumait mások támogatására használni. 	

A gyakorlat leírása:

1. Oszd ki a szerepkártyákat minden egyes résztvevőnek. A résztvevőknek egyénileg kell elolvasniuk szerepkártyájukat és nem szabad beszélniük a szerepeikről. Bizonyosodj meg róla, hogy mindenki érti a szerepét.

2. Kérd meg a résztvevőket, hogy képzeljék el magukat annak az embernek, akiről a szerepkártyájukon olvashattak. Kérd meg őket, hogy csukják be a szemüket, és képzeljék el/találják ki, hogyan válaszolna karakterük az alábbi kérdésekre:

- Hol laksz? Házban, lakásban, az utcán ...?
- Mi a napi elfoglaltságod? Dolgozol, felsőoktatási tanulmányokat végzel, iskolába jársz ...?
- Mit szeretsz csinálni a szabadidőben?
- Szoktál bármikor is éhséget tapasztalni? Gazdag vagy? Szegény? Középosztálybeli ...?

3. Kérd meg a résztvevőket, hogy nyissák ki a szemüket, és sorakozzanak fel egy vonal mentén egymás mellett. Használhatsz két bóját is, hogy kijelöld ezt a startvonalat.

4. Most olvasd föl az állítások listáját. Kérd meg a résztvevőket, hogy ha úgy érzik, hogy az állítás megfelel nekik (a karakterüknek), akkor lépjenek egyet előre. Ha erről nincs szó, akkor maradjanak ott, ahol vannak.

5. Miután felolvastad az állításokat, kérd meg a résztvevőket, hogy nézzenek körül, figyeljék meg hol állnak a társaik, nézzék meg, ki van nagyon elöl, és ki van nagyon hátul.

6. Osszál ki egy darab papírt minden egyes résztvevőnek, és kérd meg őket, hogy csináljanak belőle galacsint. Helyezd ki egy szemeteskosarat a csoport elé, legközelebb ahhoz a résztvevőhöz, aki a legmesszebbre jutott. Most kérd meg a résztvevőket, hogy mindenki próbálja meg onnan a kosárba dobni a kis papír labdáját, ahol van.

7. Kérdezd meg a résztvevőket, hogyan érezték magukat a gyakorlat alatt, milyen érzés volt látni másokat előre haladni, vagy hátul maradni. Kérdezd meg őket, mit gondolnak a szemeteskosárról és a jelentéséről.

8. Kérdezd meg, hogy tudja-e valaki, mit jelent a privilégium, és vitasd meg a fogalmat a résztvevőkkel.

Megjegyzések a segítők számára

- Igazítsd a szerepeket és az állításokat a célcsoportodhoz. Ha fiatal gyerekekkel dolgozol, korosztályuknak megfelelő karaktereket válassz, és egyszerű szókincset használj.
- A papírgalacsin szemeteskosárba hajítása helyett olyan versenyt is szervezhetsz, melyben mindenki onnét indul ahová eljutott, és a célvonal a legelőbbre jutott résztvevőhöz van a legközelebb.
- Meggondolhatod, hogy adaptáld ezt a részt egy foci gyakorlatba.
- Azt ajánljuk, hogy ezt a gyakorlatot 10-25 résztvevővel bonyolítsd le.

[Ebben a videóban](#) megláthatod, hogyan alkalmazzák a játék egyik variációját az USA-ban. A segítő bejelenti a versenyt. Az első, aki átmegy a célvonalon 100 dollárt nyer. Mindazonáltal, elmagyarázza, hogy előbb állításokat fog felolvasni, és azok, akikre ezek az állítások ráillenek, két lépést előre kell lépjenek. Miután minden állítás elhangzott, látható, hogy egyesek elől vannak, mások meg hátra maradtak. A segítő elindítja a versenyt, és az első átlépik a célvonalat.

Megjegyzés: A fenti példában, a segítők úgy döntöttek, hogy résztvevőik mindnyájan saját tényleges privilégiumaiknak megfelelően haladjanak előre. Mi azt ajánljuk, hogy olyan csoportokkal, melyeket nem ismersz jól, szerepkártyákat használj, mivel ahhoz, hogy valaki saját tényleges személyével vegyen részt a játékban, bizalom, biztonságos tér, és erős pszichológiai támogató mechanizmusok szükségesek, arra az esetre, ha traumák kerülnének felszínre.

Szociális téma: befogadás/kirekesztés

A fiatalok számos módon tapasztalhatják meg a **kirekesztést**, ideértve a munkanélküliséget, vagy a munkavállalás során a diszkriminációt faji, vallási, etnikai, nemi identitási, nemzeti hovatartozási alapon, vagy a társadalmi-gazdasági státusz alapján. A befogadás célja olyan kultúra megteremtése, mely magáévá teszi, tiszteli, és nagyra értékeli ezeket a különbségeket.

Példa activity: befogadás/kirekesztés (4. sz. melléklet)

Gyakorlat neve: Melyik csapathoz tartozol?	
Időtartam: 20 perc	Segítő(k): Amira és Samuel
Eszköz szükséglet Ragasztható címkék (min. 3 különböző színben)	Szociális téma / élethez szükséges készség Befogadás/kirekesztés, nem verbális kommunikáció

A gyakorlat céljai:

1. Megtapasztalni a befogadást és a kirekesztést.
2. Megérteni a befogadás/kirekesztés jelentését.
3. Azonosítani a befogadás/kirekesztés helyzeteit mindennapi életünk során.

Gyakorlat leírása:

1. Kérd meg a résztvevőket, hogy álljanak körbe, és csukják be a szemeiket. Mondd meg nekik, hogy senkinek sem szabad megszólalnia az egész gyakorlat alatt.
2. Menj körbe, és ragassz minden egyes résztvevőre matricát/címkét szemből. Hozz létre egy többségi csoportot (sok azonos színű címke használatával), hozz létre egy kisebbségi csoportot, és hagyj egyvalakit teljesen egyedül.
3. Most kérj meg mindenkit, hogy nyissa ki a szemét újra. Emlékeztess őket, hogy a beszéd nem megengedett. Csak gesztusokat és mimikát használhatnak. Mondd nekik, hogy 3 percük van, hogy csoportjuk összes tagját azonosítsák (azaz azokat, akiknek ugyanolyan színű a címkéjük), és hogy gyűljenek össze egy helyre.
4. Ha minden csoport összegyűlt, hívd a résztvevőket, hogy üljenek le körben, és tedd föl az alábbi kérdéseket:
 - Hogyan éreztétek magatokat, amikor az azonos színű címkét viselőkkel találkoztatok?
 - Hogyan érezte magát az, aki egyedül maradt, mert csak egy olyan színű címke volt, és így nem talált társakat?
 - Megpróbáltátok segíteni egymást a csoporton belül?
 - Társadalmunkban kik azok, akiket kihagynak a dolgokból, kimaradnak belőlük?

Megjegyzések a segítőknek

- Azt ajánljuk, hogy ezt a gyakorlatot 10-25 résztvevővel bonyolítsd le.
- Semmiképpen se add az egyedüli címkét olyan embernek, aki tapasztalt már kirekesztést és/vagy a csoport peremén helyezkedik el.

Szociális téma: interkulturalizmus/kulturális háttér

Az interkulturalizmus célja olyan közösségek kialakítása, ahol tisztelet és megértés övezi az **összes** kulturális hátteret, vallást, és etnikai csoportot. Az interkulturalizmus arra koncentrál, hogy összehozza az emberek különböző csoportjait, hogy az összetartozás és a társadalmi integráció erősebb érzését teremtsen meg a közösség szintjén.

Példa gyakorlat: Interkulturalizmus/kulturális háttér (5. sz. melléklet)

Gyakorlat neve: Mi tesz engem azzá, aki vagyok?	
Időtartam: 30 perc	Segítő(k): Amira és Samuel
Eszköz szükséglet Flipchart tábla, filctollak, A4 papír, tollak	Szociális téma / élethez szükséges készség Interkulturalizmus, kultúra, identitás
<p>A gyakorlat céljai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Reflektálni a saját identitásra és kultúrára. 2. Megosztani és kicserélni az identitással és a kultúrával kapcsolatban érzéseinket. 3. Megérteni, mit jelent a kultúra és az identitás. 4. Tisztelni mások kultúráját és identitását. 	
<p>Gyakorlat leírása:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kezd azzal, hogy a résztvevőknek elmagyarázod a “jéghegy” gondolatot. Rajzolj egy jéghegyet a a prezentációs táblára, és magyarázd el, hogy minden ember egy jéghegy. Vannak dolgok, melyek közvetlenül láthatók (a felszín fölött), és vannak vonások, melyeket csak akkor fedezhetünk föl, ha közelebbről vizsgálódunk, amikor (eszme-, élmény-, stb.) cserék indulnak be közöttünk. 2. Kérd meg a résztvevőket, hogy mondjanak olyan dolgokat, amelyek közvetlenül láthatók egy másik személyen, és olyan dolgokat is, melyeket csak hosszabb idő alatt lehet valakiről fölfedezni. 3. Harmadik lépésként osszál ki minden résztvevőnek egy üres papírt, és kérd meg őket, hogy mindenki „töltse ki” a saját jéghegyét. Identitásom mely részei vehetők könnyen észre? Melyek igényelnek alámerülést? 4. Kérj fel önként jelentkezőket, akik hajlandóak megosztani saját jéghegyüket a csoporttal. 5. Kérdések a reflexióhoz: <ul style="list-style-type: none"> • Szerintetek miért csináltuk ezt a gyakorlatot? • Mit tanultatok ebből a gyakorlatból? • Amit ebből tanultatok, azt hogyan tudjátok felhasználni a jövőben? 	

Megjegyzések segítőknek:

- Ez a gyakorlat tetszőleges méretű csoporttal lebonyolítható.
- Többet megtudhatsz a jéghegy modellről [itt](#).
- Elvégezheted ugyanezt a gyakorlatot, és lerajzolhatod a jéghegyet egy konkrét kultúrára vonatkozóan (pl. magyarra / szerbre / olaszra / görögre, stb. vonatkozóan)

Az interkulturalizmusról további gyakorlatokat találhatsz a [“T-Kit 4: Intercultural learning”](#) című kézikönyvben.

Szociális téma: Mászá tétel/Valahova tartozás

A mászá tétel olyankor történik meg, amikor egy társadalom rövid időn belül, gyors és nagy horderejű változást tapasztal meg (azaz pl. menekültek nagy beözönlését). Az a folyamat, melynek során meghatározásra kerül, hogy ki tartozik valahova és ki nem, azt hívják „mászá tételnek”. Ez maga a megkülönböztetés és a kirekesztés. Fontos megérteni, hogy a mászá tétel nem arról szól, hogy szeretünk, vagy nem szeretünk valakit, hanem sokkal inkább azokon a tudatos és tudattalan elképzeléseken alapul, hogy bizonyos csoportok fenyegetést jelentenek. Azok, akik „mászá vannak téve”, helyről helyre változhatnak, és „mászá tételük” alapulhat a rasszon, valláson, nemzetiségen, vagy nyelven. A politikusok gyakran használják a „mászá tételt”, hogy megosszák a közösségeket, és alakítsák a közvéleményt. A mászá tétel ellen való küzdelem módja, hogy aktívan gyakoroljuk a valahova tartozást – a különbségek tiszteletét és ünneplését.

Példa gyakorlat: Mászá tétel/Valahova tartozás (6. sz. melléklet)

Gyakorlat neve: Minden, ami közös bennünk	
Időtartam: 25-30 perc	Segítő(k): Amira és Samuel
Eszköz szükséglet 12 bója	Szociális téma / élethez szükséges készség Befogadás /kirekesztés, mászá /valahova tartozás
A gyakorlat céljai:	
1. A különbségek elismerése és ünneplése.	
2. Megtapasztalni a valahova tartozást.	
3. Csoport építése.	

Gyakorlat leírása:

1. Határozz meg három különböző négyzet alakú területet, 4-4 bóját használva mindegyik négyzethez.

2. Kérd meg a migráns háttérű résztvevőket, hogy maradjanak az egyik négyzeten belül, majd a honos, helyben született állampolgárokat, hogy menjenek a másikba. (Feltéheted azt a kérdést, hogy „Ki született az *adott országon* kívül?”)

3. Tudasd a résztvevőkkel, hogy a gyakorlat alatt valószínűleg nagyon személyes információkat fognak megosztani. Magyarázd el a résztvevőknek, hogy tiszteljék egymást, ne neveljenek egymáson, és legyenek nyitottak a tapasztalatra.

3. Kérd meg a résztvevőket, hogy menjenek a szabad (harmadik) négyzetbe, ha érintve érzik magukat az alábbi kérdések által:

- Melyikötök (volt) az osztály bohóca?
- Melyikötöknek van 2 vagy több testvére?
- Ki az, aki még sohasem utazott repülőn?
- Ki az, aki mindig pontosan érkezik az iskolába?
- Ki szereti közületek a csokoládét?
- Ki az, aki vidéken nőtt föl?
- Melyikötök szeret táncolni?
- Ki tud közületek hangszeren játszani?
- Melyikötök vallásos?
- Melyikötök félt a sötétől, amikor kicsi volt?
- Melyikötökkel erőszakoskodtak már, vagy sértegették pusztán azért, aki volt?
- Melyikötök az, aki erőszakoskodott mással, vagy sértegetett mást pusztán azért, aki az illető volt?
- Avatkoztál már közbe olyan helyzetbe, amelyben valakivel rosszul bántak?
- Ki szeret közületek focizni?

4. Kérd meg a résztvevőket, hogy üljenek le egy körben, és tedd föl nekik az alábbi kérdéseket:

- Hogyan éreztétek magatokat a gyakorlat elején?
- Hogyan éreztétek magatokat, amikor az új négyzetben csatlakoztatok másokhoz?
- Hogyan éreztétek magatokat a gyakorlat után?
- Fedeztél fel valami újat másvalakivel kapcsolatban?
- Mit akar nekünk mondani ez a gyakorlat?
- Mit viszel magaddal ebből?

Megjegyzések segítőknek:

- Azt javasoljuk, hogy 15 vagy több résztvevővel bonyolítsd le ezt a gyakorlatot.
- Módosíthatod a kérdéseket és tehetsz hozzájuk újakat.

- Kijelölhetsz a gyakorlat elején további négyzeteket, és feloszthatod a résztvevőket bármilyen világos választóvonal mentén, amely számít és jelen van a csoportban.

Ez a gyakorlat egy a dán TV2 televízió által készített [videón](#) alapul.

Szociális téma: Sztereotípiák

A sztereotípiák mentális egyszerűsítések, melyeket agyunk azért használ, hogy segítsen nekünk feldolgozni az összes információt, melyet folyamatosan kapunk. Amikor találkozunk valakivel, agyunk automatikusan belerakja őt valamilyen csoport-kategóriába. A probléma akkor van a sztereotípiával, amikor valakit inkább az alapján ítélünk meg, hogy milyen csoporthoz tartozik, mint egyéni jellemzői alapján. Minél gyakrabban találkozunk emberekkel olyan csoportokból, melyekről negatív sztereotípiáink vannak, és tudjuk őket egyénnek tekinteni, annál inkább tudjuk sztereotípiáinkat csökkenteni.

Példa gyakorlat: Sztereotípiák (7. sz. melléklet)

Gyakorlat neve: Kulturális szótár (Cultionary)	
Időtartam: 30-45 perc	Segítő(k): Amira és Samuel
Eszköz szükséglet A4 papír, prezentációs tábla, filctollak, tollak, cellux	Szociális téma / élethez szükséges készség Előítéletek, közhelyek, sztereotípiák
A gyakorlat céljai:	
1. A csoportban létező sztereotípiák azonosítása.	
2. Megérteni, hogyan működnek a sztereotípiák.	
3. Képek használata az elgondolások illusztrálására.	

Gyakorlat leírása:

1. Kérd meg a résztvevőket, hogy alakítsanak 3-4 fős csoportokat. Ossz ki több A4-es lapot minden csoportnak, valamint egy-egy tollat, és kérd meg a csoportokat, hogy menjenek a terem vagy a pálya különböző sarkaiba.
2. Hívj magadhoz előre egy-egy embert mindegyik csoportból, és mutasd meg nekik azt a szót, melyet le kell rajzolniuk. Figyelem! A szónak titokban kell maradnia! Mindenképpen sutto gjál, hogy a csoportok többi tagjai ne hallják meg a szót.
3. Mondd a csapatok képviselőinek, hogy menjenek vissza csoportjukba, és rajzolják le a szót csendben. Nem használhatnak ennek során sem számokat, sem betűket, csak rajzolhatnak. A csoport többi tagja nem kérdezhet, csak javaslatokat tehet. Ha egy csapattag megnevezte a megfelelő szót, a csoport fölállhat.
4. A csapat, mely lefelőbb áll föl, egy pontot kap. Kövesd nyomon a pontszámokat az eredményjelzőn (prezentációs táblán).
5. Kérd meg a rajzolókat, hogy a lerajzolni próbált szót írják rajzuk alá (függetlenül attól, hogy végeztek-e vagy sem), majd jöjjenek előre, és tűzzék, vagy ragasszák rajzukat a táblára.
6. Menjete k végig ezen a folyamaton két-három további szóval, és minden alkalommal más legyen a rajzoló, hogy mindenki kapjon lehetőséget a rajzolásra.
7. A végén kérd meg a csoportokat, hogy jöjjenek és tekintsék meg a rajzokat, amelyek készültek.
8. Tedd fel az alábbi kérdéseket:
 - Hogyan működött számotokra a gyakorlat? Nehéz volt vagy könnyű? Miért?
 - Nézzétek meg a különböző csoportok rajzait. Láttok a rajzok között hasonlóságokat? Mit tudtok megfigyelni?
 - A képek pozitívek vagy negatívak? Mit mondanak nekünk az ábrázolt dolgokhoz vagy emberekhez való viszonyunkról?
 - Miért hasonlít sok kép egymásra?
 - Mik a sztereotípiák? Pozitívak vagy negatívak?

Megjegyzések segítőik számára:

- Ha a csoportod kevesebb, mint 8 főből áll, játszhatjátok ezt egy csoportban is.
- Bíztsd azokat a résztvevőket, akik félnek, hogy a rajzoló készségeik nem megfelelőek. Tudasd velük, hogy tehetség itt nem szükséges.
- A játék során sok sztereotípiát fog a felszínre kerülni. Gondoskodj róla, hogy egy se maradjon reflektálatlanul, mégpedig úgy, hogy mindegyiket megvitatjátok a csoporttal.
- Mindenképpen oszd meg a résztvevőkkel a sztereotípiák meghatározását, és együtt találjátok ki, miért léteznek a sztereotípiák és hogyan strukturálják gondolkodásunkat.
- Buzdítsd a résztvevőket arra, hogy tudatában legyenek a sztereotípiáknak mindennapi életük során, és hogy proaktívan reflektáljanak rájuk.

Ez a gyakorlat az [Education Pack All Different All Equal](#) -ből (67-69. oldal) lett átdolgozva.

Azon élethez szükséges készségek fejlesztése, melyek hasznosak a rasszizmussal, xenofóbiával és kirekesztéssel szembeni küzdelemben

A rasszista és diszkriminatív viselkedések megelőzése, valamint a velük szembeni küzdelem érdekében fontos kiaknázni és fejleszteni olyan képességeket, mint a konfliktusmegoldó képesség. Ebben a fejezetben egy sor olyan élethez szükséges készséget mutatunk be, melyeket a futball3 tréner fejleszthet annak érdekében, hogy a játékosokat szövetségessé lehessen tenni a más emberek ellen irányuló gyűlölet minden formája elleni küzdelemben.

Élethez szükséges készségek: konfliktus-megoldás

Konfliktusok akkor merülnek föl, amikor emberek nem értenek egyet, nem ugyanazokat az értékeket osztják, és másként értelmezik helyzeteket. A konfliktus az életünk része, és természetesen előfordul az emberi interakció során. Különösen a szociálisan és etnikailag sokféle közösségekben, a konfliktus előfordulhat a különböző szokások, hagyományok és világnézetek eredményeként. Gyakran a "mássá tétel", a diszkrimináció és kirekesztésen keresztül valósul meg.

A konfliktusok megoldása, valamint a párbeszéd, a békés egymás mellett létezés és a megértés ápolása érdekében fontos, hogy a közösség tagjai fel legyenek vértelve konfliktusmegoldási készségekkel.

Lásd [Scoring For the Future toolkit](#) (*Nyerni a jövőért kézikönyv*) (160-162. oldal).

Élethez szükséges készségek: kommunikáció

A kommunikáció kritikus jelentőségű készségnek számít a rasszizmussal, diszkriminációval és idegengyűlölettel való küzdelemben. Képesnek kell lenni a különbségeinkről, hiedelmeinkről és értékeinkről való párbeszédre, ami alapvető fontosságú az élet minden területén – a foci pályától a kapcsolatokig –, hogy lerombolhassuk a befogadás előtt tornyosuló akadályokat.

Jó kommunikátornak lenni nemcsak azt jelenti, hogy világosan közvetíted a gondolataidat és a véleményed a hallgatóságod felé, hanem azt is, hogy tudod, hogyan kell meghallgatni másokat, főbb észrevételeiket megérteni, és azt, hogy képes vagy vitát és tárgyalást folytatni különböző témákról.

Lásd [Scoring for the Future toolkit](#) (*Nyerni a jövőért kézikönyv*) (81-90. oldal).

Élethez szükséges készségek: aktív meghallgatás

Az aktív meghallgatás egy olyan, a másik személyre vonatkozó meghallgatási és reagálási mód, amely javítja a kölcsönös megértést. Az aktív meghallgatás arról szól, hogy képesek vagyunk megérteni a beszélő üzeneteit. A hallgató teljességgel követi a beszélőt, majd a saját szavaival megismétli azt, amit szerinte a beszélő mondott. A hallgatónak nem kell egyetértenie a beszélővel, csak egyszerűen megállapítania, hogy szerinte mit mondott a beszélő. Ez lehetővé teszi a beszélő számára, hogy rájöjjön, vajon a hallgató valóban megértette őt. Ha a hallgató nem értette meg őt, akkor a beszélőnek lehetősége van tisztázásra, és arra, hogy további magyarázatokat nyújtson.

Lásd [football3 trainer manual](#) (*Futball3 tréner kézikönyv*) (33-35. oldal).

Élethez szükséges készségek: önreflexió

Mindnyájunknak vannak előítéleteink és elfogultságaink. A fiatalok elkezdhetnek negatív hiedelmeket táplálni bizonyos csoportokkal kapcsolatban, vagy elkezdhetnek előítéletesen viszonyulni hozzájuk, vagy a szüleik, politikusaik, vagy más, példaképként tisztelt felnőttek rasszista, xenofób és diszkriminatív állításai vagy cselekedetei miatt. Az önreflexió gyakorlása fontos abban, hogy mélyebb megértésre jussunk attitűdjeinkkel, előítéleteinkkel és viselkedéseinkkel kapcsolatban, valamint azzal kapcsolatban, hogy ennek milyen hatásai lehetnek. Az önreflexió célja nem az, hogy az ember kritikus legyen önmagával. Helyette a cél az, hogy tanulni tudjunk, és képesek legyünk másképp cselekedni a jövőben.

Lásd [Scoring for the Future toolkit](#) (*Nyerni a jövőért kézikönyv*) (138-140. oldal).

Élethez szükséges készségek: csapatmunka

A csapatmunka fontos a társadalmi befogadás szempontjából, mert ez azzal jár, hogy az ember része egy csoportnak, amely egy tucat közös cél eléréséért dolgozik a lehető leghatékonyabb módon. A csapatmunka életbevágóan fontos készség a sportokban, különösen a csapatsportokban, valamint a munkahelyi környezetben, ahol az alkalmazottak gyakran különböző csapatokban dolgoznak, hogy sikerre vigyenek projekteket. A csapatmunka egy olyan szociális kompetencia, amely egy sor más interperszonális kompetenciához kötődik, mint például – többek között – a kommunikáció, az együttműködés, a tisztelet, a fair play, stb..

Ha minden csapattag képes a csapatba hozni erőit, hangját és potenciálját, és felhasználni azokat a kollektív célok érdekében, akkor a csapatnak nagyobb esélye lesz sikert elérni.

Lásd [Scoring for the Future toolkit](#) (*Nyerni a jövőért kézikönyv*) (104-110. oldal).

Élethez szükséges készségek: társadalmi érzékenység

A társadalmi érzékenység az arra való képesség, hogy az ember észlelje és megértse a mások érzéseit és nézőpontjait. Ez egy kritikus fontosságú készség az egyének számára, ahogy keresztül navigálnak társas interakciókon és kontextusokon bennünket. Ez megadja a képességet, hogy megértsük a célzásokat a beszélgetésekből és megfigyelésekből. A szociális

érzékenység megmutatja, hogy tudatában vagyunk a többi ember létének a társas helyzetekben. Sokszor összekötik az empátiával, mert magában foglalja azt az élményt is, hogy megértjük a másik ember gondolatait, érzéseit és körülményeit az ő szemszögéből és nemcsak a magunkéból.

Amikor a játékosok a rasszizmussal, xenofóbiával és diszkriminációval próbálnak megküzdeni a különböző háttérű csapattársakkal és edzőkkel együtt, akkor a játékosoknak fontos társadalmilag érzékenynek lenniük. A sportok, köztük a football, teret biztosítanak a fizikai és társas interakciónak, amelyek tele vannak olyan üzenetekkel, melyeket nagyon különböző módokon lehet értelmezni a nézőponttól és a perspektívától függően.

Lásd [Scoring for the Future toolkit](#) (*Nyerni a jövőért kézikönyv*) (100-102. oldal).

DIALECT tréning (tan)terv

Egy tréning (tan)terv megmutatja az összes tervezett foglalkozást egy konkrét csapatnak/csoportnak szóló program során.

Egy tréning tervet javasolunk a játékosok felkészítésére a fent említett élethez szükséges készségek és szociális készségekre alapozva. A célcsoport körében elérendő maximális hatás érdekében az alábbiak lebonyolítását javasoljuk:

- Hetente egy football3 foglalkozás minden egyes csapattal
- Havonta egy football3 torna nap, melynek során a különböző csapatok találkoznak

A heti alkalom során a tréner a foglalkozásba illeszti az élethez szükséges, valamint a szociális témákról szóló tanulást, és egy vagy több football3 mérkőzést lejátszat a csapattal. A torna napokon a tréner a csapatukat (csapataikat) elviszik a torna helyszínére, és ott más csapatok ellen játszanak.

football3 tanterv (tréning terv) a DIALECT projektben

A DIALECT projekt keretében, a görög, magyar, olasz és szerb partner szervezetek számos football3 tevékenységet fognak megvalósítani:

- Bevezető foglalkozások mindegyik országban, összesen 500 kiválasztott serdülővel és 40 mediátorral.
- Egy 6 hónapos helyi torna mindegyik országban, összesen 40 csapat és 500 serdülő részvételével.
- 500 football foglalkozás és 16 kísérő rendezvény a szülők számára mind a négy országban.
- 1 nemzetközi torna Görögországban négy (résztevő országonként egy) csapat, és nyolc (csapatonként két) edző részvételével, és összesen hét football foglalkozás.

Tréning terv football3 foglalkozásokra

A fent részletezett öt szociális téma és hat élethez szükséges készség feldolgozását javasoljuk 24 heti futball3 foglalkozásra kivetítve (beleértve a futball3-ba bevezető foglalkozásokat az első hetekben). A játékosok két, egymást követő héten megrendezett futball3 foglalkozás során ismerik meg az egyes élethez szükséges készségeket és szociális témákat.

- Az első héten a tréner a szociális téma vagy élethez szükséges készség feldolgozására és a rá való reflektálásra koncentrál;
- A második héten a tréner végigkialauzolja a csapatot a szociális témákkal vagy a mindennapi élethez szükséges készségekkel kapcsolatos terveken, a hétköznapi életben való alkalmazáshoz a pályán és azon kívül, speciális futball3 szabályok létrehozásával.

A futball3 foglalkozásoknak ajánlatos minimum 1,5, max. 2 óra hosszúságúnak lenniük. A bevezető futball3 foglalkozásokhoz használható foglalkozás tervet lásd a futball3 tréneri kézikönyvben (14-20. oldal).

1-2. hét	<ul style="list-style-type: none"> • Bevezetés a futball3-ba • Bevezetés a futball3-ba
3-4. hét	<ul style="list-style-type: none"> • Befogadás / kirekesztés • futball3 mérkőzések a befogadással kapcsolatos szabályokkal
5-6. hét	<ul style="list-style-type: none"> • Interkulturalizmus • futball3 mérkőzések az interkulturalizmussal kapcsolatos szabályokkal
7-8. hét	<ul style="list-style-type: none"> • Sztereotípiák • futball3 mérkőzések sztereotípiákat ellensúlyozó szabályokkal
9-10. hét	<ul style="list-style-type: none"> • Mássá tétel / Valahova tartozás • futball3 mérkőzések a valahova tartozást megjelenítő szabályokkal
11-12. hét	<ul style="list-style-type: none"> • Egyenlő esélyek • futball3 mérkőzések az egyenlő esélyeket feldolgozó szabályokkal
13-14. hét	<ul style="list-style-type: none"> • Csapatmunka • futball3 mérkőzések a csapatmunkával kapcsolatos szabályokkal
15-16. hét	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunikáció • futball3 mérkőzések a kommunikációval kapcsolatos szabályokkal
17-18. hét	<ul style="list-style-type: none"> • Aktív meghallgatás • futball3 mérkőzések aktív meghallgatással kapcsolatos szabályokkal
19-20. hét	<ul style="list-style-type: none"> • Önreflexió • futball3 mérkőzések az önreflexiót elmélyítő szabályokkal
21-22. hét	<ul style="list-style-type: none"> • Szociális érzékenység • futball3 mérkőzések a valahova tartozással és empátiával kapcsolatos szabályokkal
23-24. hét	<ul style="list-style-type: none"> • Konfliktus-megoldás • futball3 mérkőzések a konfliktusmegoldással kapcsolatos szabályokkal

Torna terv

A torna terv megmutatja a torna felépítését: melyik meccset mikor és hol játszik, és mely csapatok játszanak.

A DIALECT projektben, a helyi torna hat hónapon át tart, havi egy versenynappal. Mindegyik szervezet tíz csapatot alkot, melyek részt vesznek a tornán. Összesen 45 mérkőzés játszódik a hat hónap során. Mindegyik csapat kilenc mérkőzést játszik.

Az első tornanapon ...

- Kérd fel a résztvevő csapatokat, hogy álljanak elő egy olyan csapatnévvel, melyet az egész torna során viselni fognak.
- Csinálj végig néhány jégtörő gyakorlatot az összes csapattal az oldott és vidám hangulat megteremtése, és a versengés csökkentése céljából.
- Tarts bevezető beszédet, hangsúlyozva a fair play-re való koncentrációt, hogy megadja a torna alaphangját.
- Magyarázd el a torna szabályait és a pontozási rendszert.

Olyan formátum használatát javasoljuk, amelyben minden csapat egyszer játszik egymással a torna során. Azt javasoljuk, hogy liga formátumban játsszák a mérkőzéseket, a végén lévő végső szakaszok nélkül. Ez azt jelenti, hogy a rangsor a csapatok által a kilenc mérkőzés során összegyűjtött összpontszám (meccs pontok + fair play pontok) alapján alakul ki. Ha esetleg két vagy több csapatnak is ugyanannyi az összpontszáma, akkor a legtöbb fair play pontot szerző csapat legyen az első közülük.

Beszúrni egy tornaterv példát.

Esettanulmányok (tanúságtételek DIALECT edzőktől & játékosoktól)

4. rész: Mediáció a futball3 meccseken

A mediátoroknak rendkívül fontos a szerepük a futball3 rendezvényekkel kapcsolatban. Sokat tehetnek egy torna vagy bajnokság során, hiszen ők vezetik a játékosok mérkőzések előtti és utáni megbeszéléseit, és figyelik az összecsapásokat. Nagy a szerepük abban, hogy a tornák vagy mérkőzések igazán sikeresek legyenek. A következő rész erről fog szólni.

A futball3 mérkőzések előkészületei

Csapatok

A futball3 tornák vagy bajnokságok előkészítésekor a mediátoroknak és a szervezőknek meg kell bizonyosodniuk arról, hogy a résztvevő csapatok megfelelnek a kiírás feltételeinek.

Eszerint a csapattagok:

különböző állampolgárságúak

több etnikumot képviselnek

koedukáltak (lehetőleg egyenlő eloszlásban)

Fontos, hogy a csapatok megfeleljenek az előző előírásoknak, hogy elkerülhető legyen a szegregáció és a hátrányos megkülönböztetés. Ehelyett törekedni kell arra, hogy a résztvevők megismerjék egymás kultúráját, találják meg egymással a hangot, jöjjenek létre közöttük baráti kapcsolatok.

Szabályok

A mediátorok előre meghatározhatják, hogy milyen hétköznapi vagy közösségi témákban egyezzenek meg a játékosok. Például legyen valami, amiben közös az elképzelésük az egyenlőséggel kapcsolatban, valami az elfogadással és az ünnepekkel kapcsolatban.

Biztonságos és vidám hely

Annak érdekében, hogy a játékosok úgy érezzék, hogy jó helyen, biztonságban vannak, tartoznak valahová, érdemes minden napot vagy első harmadot egy vidám játékkal vagy feladattal kezdeni.

Rasszizmus, xenofóbia és megkülönböztetés témája a három harmadban

A mediátor nagyon fontos szereplője a futball3 mérkőzésnek, és felelős a játékosok testi és lelki egészségéért. Befolyásolhatja a beszélgetések tematikáját azzal, hogy ötleteket ad a játékosoknak azzal kapcsolatban, hogy milyen speciális témát válasszanak.

Ha a mediátor nem-bevándorló, bevándorló és menekült fiatalokkal foglalkozik, akkor fontos, hogy:

- Kerüljön minden olyan sztereotípiát, amellyel megsértené a semlegesség elvét
- Csökkentse a nyelvi-megértési nehézségeket
- Hozzon létre olyan biztonságos helyet, amelyben megelőzhető a rasszista magatartás
- Figyeljen arra, hogy mindenki legyen aktív tagja a csoportnak az első és a harmadik harmadban is

A mediátor semlegessége

A sztereotípiák elkerülhetetlenek. Az emberi agy sztereotípiákat használ a gondolatok rendszerezésére és egyszerűsítésére. Viszont diszkriminációhoz és rasszista cselekedethez vezethet, ha hagyjuk, hogy ezek a sztereotípiák eluralkodjanak a gondolkodásunkban.

Önvizsgálat

Írja le, mi jut eszébe először a következő népcsoportokról, emberekről! Ne gondolkozzon, ne fogja vissza magát! El fog csodálkozni, milyen sok sztereotípiát használt!

- Migránsok
- Keresztények
- Muszlimok
- Magyarok, szerbek, görögök, olaszok
- Feketék
- Fehérek
- Menekültek
- Lányok
- Fiúk
- Focisták

Most pedig nézze végig, amit leírt, és keressen ellenpéldákat azok közül az emberek közül, akiket ismer. Beszélje meg a barátaival a sztereotípiákat és az ellenpéldákat is!

A nyelvi nehézségek csökkentése

Ha különböző nemzetiségű és etnikumú tagjai vannak a csoportnak, lehet, hogy nem beszélnek mindannyian ugyanazon a nyelven. Törekedni kell arra, hogy mindenki megértse, miről van szó.

Ötletek és javaslatok

- **Lassan és jól artikuláltan** beszéljen, és használjon egyszerű szókinccset!
- Használjon **szemléltető eszközöket** a futball3 elmagyarázásához (három harmad/féldő, pontok, szabályok)
- Kérjen fel a játékosok közül valakit, hogy **önkéntes tolmácként** segítse azokat, akik nem értik a beszélgetést
- **Rövid megbeszéléseket** tartson, arra is figyelve, hogy a tolmácsolás is rövid legyen.
- Találjon ki olyan **feladatot**, amelyben az is részt tud venni, aki nem ismeri a nyelvet.

Biztonságos hely megteremtése

A biztonságos hely "olyan hely, amelyben nincs fenyegetettség, összetűzések, bírálgatás, ill. még a lehetősége sem merül fel ilyesminek" ([Merriam Webster](#)). Rendkívül fontos, hogy a játékosok minden meccs előtt tisztában legyenek a következőkkel:

- El kell kerülni a rasszizmus és a diszkrimináció minden formáját
- El kell fogadni mindenki álláspontját, és nem szabad kinevetni egymást
- Nem szabad továbbadni a beszélgetés során elhangzott információkat és történeteket
- Nem szabad közbevágni, ha valaki más beszél

Kérjük meg a játékosokat, hogy tartsák be a vitázás általános szabályait. Azt is javasolhatjuk, hogy az előbbi szabályok közül is vegyenek figyelembe néhányat.

Ha több etnikumú csoportról van szó, rendkívül fontos, hogy a mediátor rögtön reagáljon, ha a vita közben vagy a meccs alatt diszkriminációnak vagy rasszizmusnak bármi jelét észreveszi. Az ilyen magatartás sértheti a játékosok érzékenységét, tehát azonnal kezelni kell a helyzetet.

A nem elfogadó és diszkriminatív magatartás ismérvei

Ha nem tekintenek valakit egyenrangúnak, az így jelenhet meg:

- lekezelik, nem úgy bánnak vele, mint mással
- másfajta ellátásban részesül, mint a többiek
- úgy bánnak vele, mintha butább lenne, mint a többiek
- úgy bánnak vele, mintha félnének tőle
- úgy bánnak vele, mintha nem bíznának benne
- azt érzékeltetik vele, hogy rosszabb, mint mások
- gúnyneveket adnak neki és piszkálják
- fenyegetik, bántják
- figyelik vásárlás közben

A diszkrimináció formái:

- sértegetés
- gúnyolás
- lekezelése valakinek azért, mert más bőrszínű vagy más etnikumhoz tartozik, más nyelvet beszél, más a külseje
- fizikai bántalmazás
- gúnynév adása, piszkálás
- durvaság, lekezelés
- fenyegetés
- mellőzés, kizárás közös tevékenységből, játékból, munkából

Aktív részvétel az első és harmadik harmadban

A mediátor feladata, hogy bátorítsa a játékosokat arra, hogy aktívak legyenek a meccs előtti és utáni beszélgetéseken:

- Segítenie kell a csapatokat, hogy olyan szabályokat találjanak ki, amelyek alapján minden játékos részt tud venni a játékban függetlenül attól, hogy milyen a bőrszíne, a vallása, honnan származik, milyen nemű
- Elmondja a véleményét arról, mennyire volt zökkenőmentes az együttműködés a csapattagok között.
- Párhuzamot von a pályán és az életben való együttműködés között

Szabályok

A meccs előtti szabálmegbeszéléskor bátorítsa a játékosokat, hogy gondolkodjanak el arról,

miért érezheti valaki magát kívülállónak a játék során. Majd beszélje meg velük, hogy szerintük hogyan lehetne ezt megelőzni. Ezután együtt dolgozzanak ki olyan szabályokat, amelyekkel meg lehet előzni azt, hogy ilyesmi megtörténjen.

Néhány példaszabály:

- Minden játékosnak érintenie kell a labdát, mielőtt valaki berúgja a gólt.
- Minden pillanatban adott számú különböző nemzetiségű játékosnak kell lenni a pályán.
- A fiúk és lányok között kell váltogatni a labda átadást (a passzot).
- Felváltva rúgják a gólokat a fiúk és a lányok.

Reflektálás

A meccs utáni beszélgetésen a mediátor kérdezzen rá arra, hogy a játékosok szerint hogyan valósult meg az, hogy mindenki bevonódjon a játékba. Ezt segíthetik az ilyen kérdések:

- Hogyan érezte magát a játék alatt?
- Mindenkinek megvolt a lehetősége, hogy játsszon?
- Hogyan oldották meg, hogy mindenkinek legyen lehetősége játszani?
- Miért játszottak egyesek kevesebbet?
- Volt valami meglepő a játék alatt?

Ezután a mediátor rátérhet arra, hogy összekapcsolja a játékot a hétköznapi élettel, pl ilyen kérdésekkel:

- Hol és mikor lehet olyat tapasztalni, hogy az emberek nem kapják meg ugyanazokat a lehetőségeket?
- Miért van ez?
- Hogyan lehetne a hétköznapi életben is megvalósítani azt, mint a játékban, miszerint mindenki egyformán tud részt venni mindenben?

Az előbbi kérdések csak példák, természetesen mindig az adott célhoz és helyzethez kell alkalmazni őket. Mindenképpen olyan reflektáló kérdéseket kell kitalálni, amelyek kapcsolódnak a csapat által kitűzött saját szabályokhoz.

Az természetes, hogy azok, akik még csak most kapcsolódtak a futball3-hoz, kezdetben kevésbé fognak résztvenni a beszélgetésekben, és a feltett kérdésekkel kapcsolatban sem mondják el szívesen a véleményüket. De a futball3 egy folyamat. Minél többet játszik majd valaki a csapatban, annál jobban meg fogja tanulni, hogyan fejezze ki magát, hogyan reflektáljon, és mondja el a véleményét.

Ha többet akar megtudni a mediátor szerepéről, olvassa el a következőket: [football3 handbook](#) (22-35. oldal) és football3 mobile course, 2. rész: *Hogyan legyünk mediátorok.*

Összegzés

Akkor, amikor egyre erősödik az Európába irányuló migráció, egyre erősödnek a jobboldali pártok és radikalizálódik a fiatalság is, itt az ideje tenni valamit. Az erősödő feszültségek miatt

fontos, hogy olyan helyeket teremtsünk, amelyek mentesek az előítéletektől, diszkriminációtól és erőszaktól.

Hisszük, hogy a sport által létrejöhetnek ilyen biztos helyek, és segíthetjük a befogadást. Úgy gondoljuk, hogy az olyan közösség alapú szervezetek, amelyek számára fontosak a benne részt vevők, vezető helyet foglalhatnak el a befogadásban.

A mi kézikönyvünk célja, hogy segítséget nyújtson a társadalmi szervezeteknek abban, hogy a sport, konkrétan a futball által a közösségeik minél befogadóbbak legyenek.

A futball nagyon népszerű számos európai országban, és sok fiatal vonzanak a rendszeres sportesemények. A társadalmi szervezeteknek kötelessége, hogy minden lehetőséget kihasználjanak arra, hogy szembeszálljanak a kirekesztéssel, idegengyűlölettel és rasszizmussal, és erre neveljék a fiatalokat is.

A futball3 olyan labdajáték, amely alkalmas arra, hogy segítse a párbeszédre, csapatmunkára és fair play-re való nevelést. A futball3 hosszú távon képes pozitív hatást gyakorolni a fiatalokra, és azokra a közösségekre, amelyekben élnek. Elsősorban azzal, hogy felhasználja azokat a nevelési anyagokat, amelyek közösségi témájúak és a befogadással kapcsolatosak. Azt szeretnénk, hogy egyének és társadalmi szervezetek is felhasználják azokat a tudnivalókat, gyakorlatokat és ötleteket, amelyek ebben a kézikönyvben szerepelnek. A gyakorlatok és ötletek listája nem végleges, lezárt. Érdemes mást is elolvasni, tájékozódni a témával kapcsolatban, kiegészíteni a listát, illetve a futball3-at átdolgozni annak a közösségnek az igényeihez, amelyben dolgozik valaki.

Most tehát indulás a pályára, jó szórakozást!

Szakkifejezések listája

A szakkifejezések listája az EKKE Nemzeti Társadalomkutató Központ belső kiadású javított szakkifejezési listája alapján készült.

Diszkrimináció: bármi, ami a következőkön alapul: "rassz", bőrszín, nyelv, vallás, állampolgárság, nemzetiség vagy etnikum, származás, hit, nem, nemi identitás, szexuális orientáció és bármely más személyes tulajdonság vagy állapot, amely nem lehet alapja semmiféle észszerű megítélésnek (forrás: ECRI Glossary. CRI (2019)14rev1. European Commission against racism and intolerance. Council of Europe).

Rasszista megkülönböztetés: a nemzetközi jog úgy határozza meg mint "bármiféle megkülönböztetés, kizárás, korlátozás vagy bánásmód rassz, bőrszín, származás vagy nemzetiség, etnikai eredet alapján, amely hátrányos helyzetbe hoz valakit az elismerés, szabad tevékenység, egyenlő bánásmód és szabadságjogok terén akár a politikai, akár társadalmi, kulturális vagy magánéleti tevékenysége során." ([forrás: United Nations. The International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, Article 1](#))

Társadalmi kirekesztés: bármely formája egy ember vagy egy csoport elleni megkülönböztetésnek, gyűlöletnek, becsmérlésnek, zaklatásnak, bántásnak, negatív sztereotípiának, stigmatizálásnak, fenyegetésnek, előítéletnek, amelynek oka az illetők valamilyen "rassz"-hoz, bőrszínhez, nemzetiséghez, etnikumhoz tartozása, életkora, fogyatékosága, anyanyelve, vallása vagy hite, neme, nemi identitása, szexuális orientációja vagy más tulajdonsága; emberiség elleni és háborús bűnök elkövetésének, illetve olyan embereknek a dicsőítése, akik ilyen cselekedeteket elkövettek. (§ 5-6 of the Preamble to GPR. 15).

Rasszizmus: A rasszizmus annak az elvnek a megfogalmazása, miszerint létezik egy felsőbb emberfaj, amelynek tovább kell élnie és uralkodnia a többiek felett. Rasszizmus lehet a más etnikumú csoport tagjaihoz való lenéző hozzáállás is. Valamint rasszizmus a más társadalmi csoport tagjaihoz való ellenséges viszonyulás is. (forrás: : [UNESCO Glossary](#))

Xenofóbia: A szó görög eredetű, a xénos (jelentése: idegen, vendég) és a phóbos (jelentése: félelem) szavakból alkotott összetett szó. Tehát eredeti jelentése: félelem az idegenektől, de gyakran inkább "idegengyűlölet" jelentésben használatos (forrás: Smelser, N. J. and Baltes, P. B. (eds.) 2001. International Encyclopedia of the Social and Behavioural Sciences. Elsevier. Oxford Science Ltd).

- A xenofóbia sokszor ebben a jelentésben használatos: „ellenséges hozzáállás egy népcsoportba került más származásúakkal kapcsolatban“ (forrás: Boehnke, Klaude in NGO Working Group on Migration and Xenophobia for the World Conference (in International Migration, Racism, Discrimination and Xenophobia, 2001. A publication jointly produced by ILO, IOM, OHCHR, in consultation with UNHCR. Page 2).
- A xenofób magatartás alapja a már meglévő rasszizmus, etnikai, vallási, kulturális vagy nemzeti előítélet. A xenofóbia ezért így is definiálható: „az a hozzáállás, előítélet vagy viselkedés, amely elutasít, kizár és gyakran becsmérel valakit azért, mert egy társaságban, társadalomban, népcsoportban idegen, más származású.“ (forrás: Declaration on Racism, discrimination, Xenophobia and Related Intolerance against Migrants and Trafficked Persons. Asia-Pacific NGO Meeting for the World Conference Against Racism, Racial Discrimination, Xenophobia and Related Intolerance. Teheran, Iran. 18 February 2001).

Gyűlöletbeszéd: Nincs hivatalosan elfogadott definíciója ennek a kifejezésnek, jóllehet gyakran előfordul a jelenség. Annak ellenére, hogy a legtöbb európai országban van jogi lehetőség a gyűlöletbeszéd büntetésére, akadályozására, van különbség abban, ahogy ezt meghatározzák. Az Európai Tanács javaslatában 97(20) a következő megfogalmazás szerepel: gyűlöletbeszéd minden olyan megnyilvánulás, amely alkalmas arra, hogy terjessze, támogassa, jutalmazza és elfogadja bármely formáját a xenofóbiának, antiszemitizmusnak vagy gyűlöletnek, beleértve:

- az agresszív nacionalizmust és etnikai megkülönböztetést,
- kisebbségekkel, bevándorlókkal vagy kivándorlókkal kapcsolatos diszkriminációt és ellenséges magatartást. (forrás: Manual on Hate Speech, Anne Weber, Council of Europe Publishing)

Források

ACT for youth (2020): Engaging Community Partners for Positive Youth Development. Available at: http://actforyouth.net/youth_development/communities/partners/

Anti-Defamation League (2018): *Pyramid of hate*. Available at: <https://www.adl.org/sites/default/files/documents/pyramid-of-hate.pdf>

Council of Europe (2018): *T-KIT 4 Intercultural learning*. Available at: <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47262514/PREMS+042218+T-kit4+WEB.pdf/37396481-d543-88c6-dccc-d81719537b32>

Council of Europe (2017): *T-KIT 8 Social Inclusion*. Available at: <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47262484/T-Kit+8+Social+inclusion+WEB.pdf/ab8390b6-2d9e-f831-bbcf-85972152e6e0>

Council of Europe (2016): Education Pack All Different - All Equal. Available at: <https://rm.coe.int/1680700aac>.

Council of the European Union (2017): *Draft Council conclusions on sport as a platform for social inclusion through volunteering*. Available at: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15649-2016-INIT/en/pdf>

Jewish Council for the Aging of Greater Washington Inc. (n.d.): *Why is culture like an iceberg?* Available at: <https://accessica.org/wp-content/uploads/2014/07/Why-is-culture-like-an-iceberg.pdf>.

Merriam-Webster (2020): *Safe space*. Available at: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/safe%20space>.

National Center of Social Research EKKE (2020): *Primary and Secondary research findings report*.

National Mentoring Resource Center (2016): *Mentoring Lesbian, gay, bisexual, transgender, questioning, intersey and gender nonconforming youth*. Available at: http://nationalmentoringresourcecenter.org/images/PDF/LGBTQ_Population_Review.pdf

SALTO-Youth (n.d.): *Inclusion A to Z. A compass to international Inclusion projects*. Available at: <https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-3141/InclusionAtoZ.pdf>.

Solling, O. (2015): *Football as a tool for integration*. Linnaeus University Sweden. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:827934/FULLTEXT01.pdf>

Sonntag, A. (n.d.): *Football Including Refugees in Europe*. Available at: https://footballwithrefugees.eu/wp-content/uploads/2019/11/brochure_28p_the-state-of-the-art_fire_web.pdf.

streetfootballworld (2019): *Scoring for the Future*. Available at:

https://www.streetfootballworld.org/sites/default/files/Scoring%20for%20the%20Future_Employability%20Toolkit_ENG.pdf.

streetfootballworld (2018): *football3 trainer manual*. Available at:
<https://www.streetfootballworld.org/sites/default/files/football3%20for%20respect%20Toolkit.pdf>.

streetfootballworld (2014): *football3 handbook*. Available at:
<https://www.streetfootballworld.org/sites/default/files/football3%20Handbook.pdf>.

Tasic, Jelena (2018): *Legal provisions on violence in sports and disputable issues in court practice*. In: Law and Politics Vol. 16, No3, 2018, pp. 225-236. Available at:
<http://casopisi.junis.ni.ac.rs/index.php/FULawPol/article/view/4698>.

Teaching Tolerance (2020): *Family and community engagement*. Available at:
<https://www.tolerance.org/magazine/publications/critical-practices-for-antibias-education/family-and-community-engagement>.

The Anti-Racist Educator (2019): *White Privilege Test*. Available at:
<https://www.theantiracisteducator.com/post/the-anti-racist-educator-white-privilege-test>

Köszönetnyilvánítás

A segédkönyv létrehozásában nagy segítségünkre volt az Európai Bizottság támogatása. Ez a kézikönyv a [streetfootballworld](https://www.streetfootballworld.org) csapat és a [the Inclusion Playbook](#) segítségével, valamint a DIALECT projekt támogatásával valósulhatott meg.

A projekt létrehozói és számos szervezet együttes munkája teszi lehetővé, hogy a futball3 segítségével a futballt a társadalmi változások egyik eszközévé alakíthassuk.

Külön köszönet azoknak, akik a DIALECT projekt résztvevőiként azon dolgoznak, hogy Európában befogadó közösségek jöjjenek létre: ActionAid Italy, ActionAid Hellas (Greece), EKKE (Greece), Football Friends (Serbia), Melissa Network for Migrant Women in Greece, Oltalom Sports Association (Hungary).

Felelősségvállalás

Ennek a publikációnak a tartalma csak a szerző véleményének kifejtése, azért ő a felelős. Az Európai Bizottság nem tartozik felelősséggel azért, mert hivatkozásainkban szerepelnek a tőle származó információk.

Mellékletek

- futball3 rendezvényterv sablonja (Annex 1)
- futball3 értékelő sablon (Annex 2)
- foglalkoztatási tervek (Annex 3-7)

football3 munkaterv

Dátum Klikkeljen ide a szöveg beírásához	Időpont Klikkeljen ide a szöveg beírásához
Hely Klikkeljen ide a szöveg beírásához	Résztevők száma Klikkeljen ide a szöveg beírásához
Társadalmi témák / életvezetési készségek Klikkeljen ide a szöveg beírásához	
Az ülés céljai: <ol style="list-style-type: none"> 1. Klikkeljen ide a szöveg beírásához 2. Klikkeljen ide a szöveg beírásához 3. Klikkeljen ide a szöveg beírásához 	
Szükséges anyagok Klikkeljen ide a szöveg beírásához	Szükséges előkészületek Klikkeljen ide a szöveg beírásához
Bemelegítő tevékenység <i>Jégtörők, energizálók, rövid játékok</i> Klikkeljen ide a szöveg beírásához	Első rész <i>Társadalmi témák / életvezetési készségek illusztráló játékok és tevékenységek</i> Klikkeljen ide a szöveg beírásához
Második rész <i>football3 mérkőzés (mind a három rész)</i> Klikkeljen ide a szöveg beírásához	Levezetés <i>Nyújtás, ivás, szünet</i> Klikkeljen ide a szöveg beírásához
Harmadik rész <i>Visszajelzések/áttekintés</i> Klikkeljen ide a szöveg beírásához	Értékelési módszer Klikkeljen ide a szöveg beírásához
Trénerek megjegyzései: Klikkeljen ide a szöveg beírásához	

football3 értékelő ülés

Dátum és időpont Klikkeljen ide a szöveg beírásához	Ülés vezetője Klikkeljen ide a szöveg beírásához
Hely Click or tap here to enter text.	Résztevők száma Klikkeljen ide a szöveg beírásához
Társadalmi témák / életvezetési készségek Klikkeljen ide a szöveg beírásához	
Az ülés céljai:	

<p>1. Klikkeljen ide a szöveg beírásához</p> <p>2. Klikkeljen ide a szöveg beírásához</p> <p>3. Klikkeljen ide a szöveg beírásához</p>
<p>Mi ment jól? <i>(pl. a résztvevők elkötelezettségének szintje, tevékenységek, amelyeket élveztek, jól érthető üzenetek stb.)</i></p> <p>Klikkeljen ide a szöveg beírásához</p>
<p>Mit lehetne javítani? <i>(pl. a résztvevőknek nem tetsző tevékenységek, nem értett üzenetek, konfliktusok a csoporton belül stb.)</i></p> <p>Klikkeljen ide a szöveg beírásához</p>
<p>További kommentek: <i>(pl. ajánlott nyomon követés vagy kiegészítő támogatás szükséges a résztvevő számára)</i></p> <p>Klikkeljen ide a szöveg beírásához</p>

Tevékenység lap

Tevékenység megnevezése Mitől vagyok az, aki vagyok?	
Időtartam: 30 perc	Trénerek: Klikkeljen ide a szöveg beírásához
Szükséges anyagok Prezentációs tábla, jelölő tollak, A4 lapok, ceruza	Társadalmi témák / életvezetési készségek Interkulturalizmus, kultúra, identitás
<p>A tevékenység célkitűzései</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tükrözze saját identitását és kultúráját. 2. Ossa meg és cserélje ki identitását és kultúráját. 3. Értse meg, mit jelent a kultúra és az identitás. 4. Tisztelje mások kultúráját és identitását. 	
<p>A tevékenység leírása:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kezdje azzal, hogy elmagyarázza a résztvevőknek a “jéghegy” koncepciót. Rajzoljon egy jéghegyet a prezentációs táblára és magyarázza el, hogy minden ember olyan, mint egy jéghegy. Vannak dolgok, amiket közvetlenül látunk (a felszín felett) és olyan vonalakat rajzoljon be, amelyeket csak alaposabban megvizsgálva fedezhetünk fel, amikor cserélünk másvalakivel. 2. Kérje meg a résztvevőket, hogy nevezzenek meg valamit, amit közvetlenül látnak valakin, majd olyan dolgokat, amiket csak idővel fedezhetnek fel. 3. Harmadik lépésként, adjon egy-egy üres papírlapot minden résztvevőnek és kérje meg őket, hogy rajzolják meg a saját jéghegyüket és töltsék meg a saját jéghegyüket. Az identitásom mely részeit tudják az emberek könnyen megjegyezni? Milyen részekhez kell bújvázkodniuk? 4. Kérjen önkénteseket, akik meg akarják osztani jéghegyüket a csoporttal. 5. Visszajelző kérdések: 	

- Miért végeztük ezt a gyakorlatot az Ön véleménye szerint?
- Mit tanult ebből a gyakorlatból?
- Hogyan tudja a tanultakat alkalmazni a jövőben?

Jegyzetek a trénereknek

- Ez a gyakorlat bármely méretű csoportban elvégezhető.
- A linken további információkat talál a jéghegy modellről [itt](#).
- Elvégezheti ugyanezt a gyakorlatot és megrajzolhatja a jéghegyet egy adott kultúra vonatkozásában is pl. magyar / szerb / olasz / görög kultúra.

Tevékenység lap

Tevékenység megnevezése: Melyik csapatban vagy?	
Időtartam 20 perc	Tréner(ek): Klikkeljen ide a szöveg beírásához
Szükséges anyagok Színes ragasztós lapocskák (min. 3 szín)	Társadalmi témák / életvezetési készségek Befogadás/kirekesztés, nem-verbális kommunikáció
A tevékenység célkitűzései:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. A befogadás és a kirekesztés átélése 2. A befogadás és a kirekesztés jelentésének megértése 3. Befogadó és kirekesztő helyzetek azonosítása az ember mindennapi életében. 	
Tevékenység leírása:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. A résztvevők megkérése, hogy álljanak körbe és hunyják be a szemüket. Mondja meg nekik, hogy az egész gyakorlat során senki sem beszélhet. 2. Járjon körbe, és ragasszon egy matricát minden résztvevő elülső oldalára. Hozzon létre többségi csoportot (használjon sok egyszínű matricát), hozzon létre egy kisebbségi csoportot és hagyja mindegyiket egyedül. 3. Most kérjen mindenkit, hogy nyissa ki újra a szemét. Emlékeztesse a résztvevőket, hogy nem szabad beszélni. Csak mozdulatokat és mimikát használhatnak. Mondja meg nekik, hogy 3 perc áll rendelkezésükre, hogy azonosítsák csoportjuk összes tagját (akiknek azonos színű matricája van) és gyűljenek össze egy helyen. 4. Miután az összes csoport összegyűlt, hívja a résztvevőket, hogy üljenek le körbe és tegye fel a következő kérdéseket: <ul style="list-style-type: none"> • Hogyan érezted magad, amikor azonos matricaszínű emberekkel találkoztál? • Hogyan érezte magát az a személy, aki egyedül viselt egy színt? • Megpróbáltátok egymást segíteni a csoporton belül? • Társadalmunkban kik rekesztődnek ki? 	
Jegyzetek a trénernek:	
<ul style="list-style-type: none"> • Javasoljuk ennek a tevékenységnek a lebonyolítását 10-25 résztvevővel. • Ügyeljen arra, hogy ne adja oda az egyetlen matrica színt olyan személynek, aki kirekesztett és / vagy a csoport peremén van. 	

Tevékenység lap

Tevékenység megnevezése Egyenlőség Verseny	
Időtartam 25-30 perc	Tréner(ek): Klikkeljen ide a szöveg beírásához
Szükséges anyagok Szerepkártyák és állítások listája (lásd: mellékletek), szemétkosár, papírlapok, 2 kúp	Társadalmi témák / életvezetési készségek Kiváltság, egyenlőség-egyenlőtlenség, empátia
<p>A tevékenység célkitűzései</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Értse meg, mit jelent a kiváltság! 2. Tapasztalja meg a privilégiumok különböző szintjeit és következményeit. 3. Értse meg, hogyan lehet használni saját privilégiumát mások támogatására. 	
<p>A tevékenység leírása:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ossza ki a szerepkártyákat a résztvevőknek. A résztvevőknek magukban el kell olvasniuk a szerepkártyákat, de nem szabad beszélniük a szerepeikről. Ügyeljen arra, hogy mindenki megértse a szerepét! 2. Kérje meg a résztvevőket, hogy képzeljék bele magukat a szerepkártyájukon leírt személyekbe. Kérje meg őket, hogy csukják be a szemüket, és képzeljék el, hogyan válaszolnának a karakterüknek megfelelően a következő kérdésekre: <ul style="list-style-type: none"> • Hol laksz? Házban, lakásban, az utcán, ...? • Mi a napi foglalatosságod? Dolgozol, tanulsz, iskolába jársz, ...? • Mit szeretsz csinálni a szabadidődben? • Éhezést tapasztal valaha? Milyen vagy? Gazdag, szegény, középosztálybeli, ...? 3. Kérje meg a résztvevőket, hogy nyissák ki újra a szemüket, és álljanak egy vízszintes vonalra. Két kúpot használhat a kezdő vonal megjelölésére. 4. Most olvassa el az állítások listáját. Mondja meg a résztvevőknek, hogy tegyenek egy lépést előre, ha úgy érzik, hogy az állítás megfelel a szerep a karakterüknek. Ha nem ez a helyzet, akkor maradjanak helyben. 5. Miután felolvasta az állításokat, kérje meg a résztvevőket, hogy nézzenek körbe, nézzék meg, hol állnak társaik, nézzék meg azokat, akik tőlük előbbre állnak és azokat akik tőlük hátrébb vannak. 6. Osszon ki egy darab papírt minden résztvevőnek. Kérje meg őket, hogy gyúrjanak belőle egy papírlabdát. Helyezzen egy szemétkosarat a csoport elé, a legtöbbet előre lépett résztvevő közelében. Most kérje meg az összes résztvevőt, hogy dobják a papírlabdát a szemétkosárba abból a helyből, ahol vannak. 7. Kérdezze meg a résztvevőket, hogyan érezték magukat a gyakorlat során, milyen érzés volt látni másokat előrébb vagy hátrébb látni maguknál. Kérdezze meg tőlük, mit gondolnak a szemétkosárról és annak jelentéséről. 8. Kérdezze meg, tudja-e valaki, hogy mit jelent a kiváltság, és vitassa meg a fogalmat a résztvevőkkel. 	
<p>Jegyzet a trénereknek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Igazítsa a szerepeket és állításokat a célcsoportjához. Ha fiatal gyerekekkel dolgozik, válasszon az életkoruknak megfelelő karaktereket, és használjon egyszerű szókincset. 	

- Ahelyett, hogy a résztvevők papírlabdát dobnának a kosárba, rendezhet egy versenyt is, amelyben mindenki abból a helyzetből indul, ahol van, és a célvonal áll a legközelebb ahhoz a játékoshoz, aki a legtöbbet lépett előre.
- Érdemes fontolóra venni ennek a gyakorlatnak az adaptálását és alkalmazását a focira.
- Javasoljuk ennek a tevékenységnek a lebonyolítását 10-25 résztvevővel.

Szerepkártyák

Ön egy fiatal muszlim lány, aki Olaszországban él és szülei elmenekültek a szíriai háború elől.	Ön egy kis gyorsétterem indiai származású tulajdonosának a fia, aki Magyarországon él.	Ön egy profi szerb futballista, aki a nemzeti válogatott csapatban játszik.
Ön egy fiatal görög lány, aki Athén legszegényebb városnegyedében él.	24 éves, két gyerekét egyedül nevelő anya vagy, és három mini munkahelyed van.	Ön egy amerikai nő, aki az ország egyik legsikeresebb cégének a tulajdonosa.
Fekete bőrszínű profi futballista vagy Olaszországban.	Fiatal nő vagy Mianmarban, és egy ruhagyárban dolgozol.	Ön egy fiatal iraki fiú, aki Szerbiába menekült az orvos szüleivel együtt.
Ön egy fiatal lány Magyarországon, aki katolikus magániskolába jár.	Ön egy görög női labdarúgó, aki nem tud megélni a sportolói fizetéséből.	Ön Katar legnagyobb olajipari vállalatának a főnöke.
Ön egy állami iskolába járó lány, akinek a szülei nemrégiben elváltak.	Tizenéves fiú vagy, aki Athén utcáin él.	Etiópiai származású magyar állampolgár vagy, aki fejkendőt visel.

Állítások listája

1. A szüleid még mindig házasok.
2. Nem félsz üldöztetéstől a hazádban.
3. Bemehetsz egy boltba anélkül, hogy a biztonsági őr elkezdjen követni.
4. Soha nem tapasztaltál éhséget.
5. A médiában, az iskolai könyvekben és filmekben az emberek többsége úgy néz ki, mint te.
6. Olyan lakásban vagy házban élsz, amely elegendő helyet biztosít lakói számára, és nem jelent kockázatot az egészségükre.
7. Tudsz olvasni és írni.
8. Hozzáférhetsz a felsőoktatáshoz.
9. Önt és családtagjait soha nem sértették meg az utcán bőrszínük vagy vallási öltözetük miatt.
10. Amikor a futballpályán csapatokat alakítanak ki, az elején engem szoktak kiválasztani.

Tevékenység lap

A tevékenység megnevezése Mindaz, amit megosztunk	
Időtartam 25-30 perc	Tréner(ek): Klikkeljen ide a szöveg beírásához
Szükséges anyagok 12 db kúp	Társadalmi témák / életvezetési készségek Befogadás/kirekesztés, másság / összetartozás
A tevékenység célkitűzései	

1. Elismerni és megünnepelni a különbségeket.
2. Megtapasztalni az összetartozást.
3. Csoportot építeni.

A tevékenység leírása:

1. Alakítson ki három különböző négyzetet úgy, hogy négyzetenként 4 db kúpot használ.
2. Kérje meg a migrációs háttérű résztvevőket, hogy lépjenek be az egyik négyzetbe és akik őshonos állampolgárok, álljanak be egy másikba (felteheti a kérdést: „Ki született az adott országon kívül”).
3. Tájékoztassa a résztvevőket, hogy a gyakorlat során valószínűleg nagyon személyes információkat fognak megosztani. Magyarázza el, hogy a résztvevőknek tisztelniük kell egymást, nem szabad nevetniük és nyitottaknak kell lenniük a gyakorlat iránt.
3. Kérje meg a résztvevőket, hogy lépjenek át egy szabad négyzetbe, ha a következő kérdésekben érintettnek érzik magukat:
 - Ki vagy ki volt közületek az osztály bohóca?
 - Kinek van két vagy több testvére?
 - Ki nem ült soha repülőn?
 - Ki ér be az iskolába mindig pontosan?
 - Ki szereti a csokoládét?
 - Ki nőtt fel vidéken?
 - Ki szeret táncolni?
 - Ki tudja, hogyan kell hangszeren játszani?
 - Ki vallásos közületek?
 - Ki félt kiskorában a sötétben?
 - Kit zaklattak vagy bántalmaztak közületek azért, amilyen?
 - Ki közületek zaklatott vagy bántalmazott már másokat azért, amilyen?
 - Beleavatkoztál már olyan helyzetbe, amikor valakivel rosszul bántak?
 - Ki szeret közületek focizni?
4. Kérd meg a résztvevőket, hogy üljenek le egy körbe, és tegyék fel a következő kérdéseket::
 - Hogyan érezted magad a gyakorlat kezdetekor?
 - Mit éreztél, amikor csatlakoztál másokhoz egy új négyzetben?
 - Hogyan érezted magad a gyakorlat után?
 - Felfedezett valami újat egy másik emberről?
 - Mit akar ez a gyakorlat elmondani nekünk?
 - Mi az, amit elvisz innen magával?

Jegyzet a trénereknek

- Javasoljuk, hogy ezt a gyakorlatot legalább 15 résztvevővel végezze.
- Hozzáadhat vagy módosíthat kérdéseket.
- A gyakorlat elején további négyzeteket állíthat fel hozzá és ossza meg a résztvevőket a tényleges és a csoportban fontos egyértelmű megosztottság szerint.

